

***Manna
pro každý den
V.***

IGBV

Obsah	Stránka
Druhá Samuelova, kapitoly 3–24	3
Zjevení	63
Žalmy 90–106	112
Epištola Koloským	146
4. Mojžíšova	160
První epištola Petra	257
Druhá epištola Petra	272
Prorok Jeremiáš, kapitoly 1–48	280
Obsah svazků I–V	184

Citace z Bible jsou uváděny podle Kralického překladu, v případě potřeby jsou přeloženy z předlohy, kde je použit Elberfeldský překlad. V tom případě je připojena poznámka „Elb.“ nebo „přel.“.

Před čtením textu je třeba přečíst si oddíl z Bible, ke kterému se tento text vztahuje.

Přeloženo z „Tägliche Manna“, Band 5, Beröa-Verlag, Zürich 1986

© 2002 **GBV**
GUTE BOTSCHAFT Verlag
P. O. B. 80
D – 35673 Dillenburg
Germany

V prvním verši naznačuje Duch Svatý vývoj okolností, které povedou k panování pravého pomazaného Páně nad celým Izraelem: „David pak čím dále tím více se sílil, ale dům Saulův čím dále tím se více umenšoval.“ Bližší vyličení následuje ve 3. a 4. kapitole.

Když čteme výčet Davidových synů, myslíme na Žalm 127,4.5: „Jako střely v ruce udatného, tak jsou dítky zdárné. Blahoslavený muž, kterýž by jimi naplnil toul svůj!“ A přece přitom zůstává nedobrý pocit. Každý z těchto synů měl jinou matku. V Mojžíšově zákoně však bylo vzhledem ke králi výslovně přikázáno: „Nebude také míti mnoho žen, aby se neodvrátilo srdce jeho.“ (5. Mojžíšova 17,17) U Šalomouna, Davidova syna, se pak pravda tohoto verše prokázala v celém svém dosahu (1. Královská 11,1–4).

Ačkoli Abner věděl, že Bůh dal království Davidovi (9. a 18. verš), stál nejprve statečně při domu Saule. Jakmile ale chtěl Izbozet vystoupit proti jeho nemravnosti, opustil z uražené pýchy svého pána a obrátil se k Davidovi.

Tak Bůh Svou prozřetelností vytvářel mezi vášněmi lidí, a dokonce i skrze ně, cestu Svému pomazanému.

David už měl šest žen (2.–5. verš), a nyní žádal na začátku vyjednávání s Abnerem, aby mu byla vrácena Míkol, Saulova dcera. Proč chce opět přivést do svého domu tuto ženu, která se stala cizoložnicí, když se vdala za jiného muže? Zdá se, že tu jde o demonstraci moci silnějšího. Bůh sice dal králi do rukou moc, aby ji používal pro dobro Jeho lidu, ale zároveň na něho vložil také odpovědnost, aby ji nezneužíval nebo aby ji nepoužíval tělesně. V tomto případě se jistě můžeme ptát: Bylo to správné, působit tolik bolesti srdci muže, který k Míkol přilnul?

Ani při prvním spojení s Abnerem, ani při vyjednávání v Hebronu neslyšíme, že by se David tázal Boha na radu. Kde zůstala jeho závislost na Pánu, kterou se vyznačoval dříve, když byl pronásledovaným uprchlíkem? – Jak často jednáme i my podobně jako David zde! Trápení a těžkosti nás ženou k Pánu. Modlíme se, snažně prosíme a čekáme na Něho a na Jeho pomoc. Když se nám ale daří dobře a máme úspěch, snadno ztrácíme vědomí závislosti na Pánu a tělo nabývá opět vrchu. Avšak sebedůvěra nás dříve či později přivede k pádu se všemi bolestnými důsledky.

Pro ctižádostivého Joába existovaly dva důvody k zabití Abnera. Předně chtěl pomstít smrt svého bratra Azale. Ten zemřel v době války, ale Joáb jej pomstil, když v zemi vládl mír. Vedle této osobní pohnutky mohl mít Joáb strach, že Abner by jej mohl vytlačit z jeho postavení vrchního velitele vojska. Kdyby se Abnerovi podařilo uskutečnit spojení, mohl by pak dosáhnout prvního místa. Proto provedení tohoto hrozného skutku přinášelo Joábovi určitý zisk.

Co činí král? Svolává na Joába Boží soud, ale nemá sílu, aby pocity svého srdce prosadil a Joába sesadil.

Nyní nesmíme přehlédnout, jak Bůh stojí za scénou a používá všechny události k naplnění Svých úmyslů. David měl úmysl spolehnout se na Abnera vzhledem k dosažení vlády nad všemi dvanácti pokoleními. Ale to Bůh nedopustil. Nikdo se neměl chlubit tím, že dosadil Hospodinova pomazaného na trůn. A tak Joábův nečestný skutek (za který Joáb zůstává plně odpovědný), napomáhá k odstranění muže, ke kterému David obrátil svoji důvěru.

Při Abnerově pohřbu se jasně ukázalo, že David neměl s touto vraždou nic společného. Jeho nářek nad Abnerem má velmi podobný charakter jako jeho smuteční píseň nad Saulem a Jonatou. Dále král přikázal opravdový zármutek lidu za padlého. On sám se postil přes všechny výzvy lidu, „aby jedl chléb“. Nejen lid, který byl při něm, nýbrž „*všecken Izrael*“ poznal v ten den, „že nepošlo to od krále, aby zabili Abnera syna Nerova“ (37. verš). Králův pokorný postoj zabránil propuknutí nového nepřátelství, které mohlo znovu vzplanout jako následek vraždy spáchané Joábem.

Pozoruhodné je Davidovo vyznání na konci kapitoly. Na jedné straně vyznává, jaký hříšný čin byl spáchán, a na druhé straně doznává svou slabost. Nemůže se těch dvou mužů prostě zbavit. Ale vůči zlému zaujímá jasný postoj a odsuzuje všechno, co zneuctuje jméno Hospodinovo a co se oškliví jeho duši. – Až nastoupí vládu Pán Ježíš, ten pravý David, nebude tu už žádná slabost. Ale do té doby se slabost přidrží všech lidí, jimž dal Bůh autoritu, ať to jsou rodiče, učitelé, představení nebo státníci.

Abner byl pro Izbozeta oporou jeho trůnu. Když byla tato opora zlomena, začal se jeho trůn povážlivě naklánět. Tu „zemdlely ruce jeho, a všecken Izrael byl předěšen“. – Satan se snaží ještě jednou odvést Davida od závislosti na Bohu. Izbozetovi vrahové vystavili Davida nebezpečí, že bude chtít těžit z okolností a svémocně si přivlastnit království nade vším lidem.

Ale celá kapitola ukazuje, že nevěra nikdy nemůže sledovat myšlenky víry. Ti dva vrahové měli myslet na Amalechitského, který Davidovi přinesl zprávu o Saulově smrti. Jak málo se nevěra dokáže učit! Protože je nevědomá vzhledem k Bohu a neschopná správně cenit ty, kteří patří Pánu, nemůže poznat ani cesty víry a lásky.

V Davidově chování vůči Izbozetovi se ukazuje, že víra je více než spravedlnost; umí se bez zábran prokázat jako velkorysá. Ne že by David schvaloval zlé, ale nepoužil nepřítelova neštěstí jako své výhody. Spíše jeho milost uznala u odpůrce to, co bylo dobré. Ve srovnání s vrahy Rechabem a Baanou byl Izbozet skutečně spravedlivý muž. Jak jednáme vůči těm, kteří o nás smýšlejí nepřátelsky? Davidovo jednání nám je příkladem.

Nyní je cesta otevřena a David se může stát králem nad celým Izraelem. Všechny překážky odstranil z cesty Bůh a ne David sám. Bůh k tomu použil různé nástroje: Filistínské, Joába, dva muže z vojáků, kteří podporovali Saulův dům.

Slova, která mluví pokolení Izraele k Davidovi, nás uvádějí v úžas. Otevřeně přiznávají, že už dlouho věděli, že jej Bůh ustanovil za kníže nad Izraelem. A přece tak dlouhou dobu podporovali Saule a jeho rodinu! – Ale jsme snad my lepší než oni? Jak mnoho lidí, kteří ještě nejsou spaseni, ví, že se musejí obrátit, aby věčně nezahynuli; a přece jim chybí *víra*, aby učinili ten rozhodující krok. Je tu vlastní vůle, svět, rodinné svazky a přátelství, a to vše jim brání obrátit se k Pánu. Totéž platí pro věřící, kteří *vědí*, že následování Pána je úzká cesta v oddělení od světa a od všeho, co je v rozporu s Božím slovem. Ale tisíce věcí jim brání, aby Pána ve všem věrně následovali. Chybí jim *síla víry*, kterou může dát jen Pán.

Při převzetí království nad Izraelem čteme také o dobytí Jeruzaléma, který byl až do té doby v rukou dřívějších obyvatel země. Jméno *Sion* ukazuje na budoucí království pokoje Pána Ježíše. Sion se stane centrem milosti, z něhož bude vycházet všechno požehnání.

I když nám Bůh v Davidově příběhu a jeho ujmoutí se vlády ukazuje mnoho předobrazů Krista, přece nezamlčuje Davidovu osobní odpovědnost. Jeho příběh jako odpovědného krále ukazuje mnoho slabostí, které nás varují. Čtením Božího slova měl poznat, že se Bohu nelíbí, když si králové berou mnoho žen (5. Mojžíšova 17, 17–19). – Tak i neposlušnost v našem životě má většinou stejnou příčinu jako zde: Zanedbáváme denní čtení Bible, neřídíme se už výlučně jejími směrnicemi, ale následujeme vlastní myšlenky; a to je neposlušnost.

Davidova vláda není uznávaná všemi národy. Filistínští, tito zavilí nepřátelé Izraele, táhnou do války proti Davidovi. Jak král reaguje? Neopírá se o své nové, silnější postavení, nýbrž zůstává v této zkoušce stejně závislým na svém Bohu jako v době svého zavržení a pronásledování (srovnej verše 19 a 23 s 1. Samuelovou 23,2.4). Je nápadné, že Bůh dává na Davidovy otázky dvě naprosto rozdílné odpovědi. Proč asi? Okolnosti útoku byly přece v obou případech stejné! – Bůh by chtěl, abychom nejen *zůstávali na Něm závislí*, ale abychom také *byli poslušní Jeho Slova*, ať už mu rozumíme nebo ne. „I učinil David tak, jakž mu přikázal Hospodin“ a dobyl vítězství. Nedotazoval se jen Hospodina, nýbrž podle odpovědi také jednal.

Když bylo Davidovo království nad Izraelem upevněno, je jeho přáním, dát náležité místo truhle smlouvy, která byla znamením Boží přítomnosti. Táhne se 30 000 muži, aby přenesl Hospodinovu truhlu do Jeruzaléma – aniž by se nejprve ptal Boha! Zřejmě se mu věc zdála být tak jasná, že nepovažoval za nutné mluvit o tom s Bohem.

Jakmile se však vydáme na cestu bez vedení Pána, je každý další krok špatný. – Kdo dal Davidovi naučení, aby naložil truhlu na nový vůz? Převzal snad tuto myšlenku od Filistínských (1. Samuelova 6,7.8)? Je smutné, když věřící, namísto aby se ptali na Boží směrnice v Jeho Slově, zřizují svou bohoslužbu podle myšlenek náboženského světa!

Když král a lid jednali proti Božímu slovu, nezasáhl Bůh ihned, ale připravil zkoušku: truhla začala sklouzávat a hrozilo nebezpečí, že spadne na zem. Nyní se Boží hněv obrátil proti tomu, který se zachoval nenáležitě vůči Boží truhle (srovnej s 1. Samuelovou 6,19). Kéž bychom se z této události naučili, že Boží soud zasáhne nejvíce ty, kteří Mu stojí nejbližší (1. Petra 4,17).

A co činí David? Namísto aby v sebeodsuzování pohleděl zpět a poznal, že cesta, na kterou vstoupil bez vedení Pánem, je špatná, je s Bohem nespokojen. Bojí se Ho jako bezcitného soudce a už nechce mít truhlu ve své blízkosti.

V době, kdy Bůh žehnal domu Obededomovu „pro truhlu Boží“, byl také David napraven. Poznal svoji chybu (1. Par. 15,2.13) a tentokrát jednal podle Božího předpisu: Truhlu *nesli Levíté*, a tak byla s radostí, plésáním a za zvuku trub přinesena do Jeruzaléma. Pro Davida nebyla pravděpodobně v celém jeho kralování šťastnější chvíle, než tento den, kdy směl přinést symbol Boží přítomnosti do královského města.

Teď tu už nebyly překážky. Všechny lid se mohl nerušeně radovat. V zápalných obětech vyjadřovali ocenění Božího majestátu a v pokojných obětech svůj dík Bohu. David se radoval plnou mírou z Boží milosti vůči Izraeli a vůči sobě. Toto vědomí vyjádřil štědrým rozdělením koláčů a vína všemu lidu.

Ale někdo se s ním neradoval: Míkol, Saulova dcera. Dvakrát je označena jako dcera Saulova a ne jako Davidova žena. Ve svém nitru zůstala Saulovou dcerou, která považovala Davidovu radost z Boha za směšnou a zlobila se kvůli tomu. V jejím nevěřícím srdci nebyla žádná radost z Boží přítomnosti; neboť neměla k Bohu žádný vztah. David se nenechává její výčitkou zmást. Pro něho je a zůstane blízkost Boha cennější než trůn sám.

Tyto kapitoly nám ukazují, že ve *2. Samuelově knize* je představena *odpovědnost člověka*, zatím co v *1. Paralipomenon (1. Kronika)*, kde je ještě jednou zmínka o mnohých z těchto událostí, stojí v popředí *Boží milost*. – Zde vidíme Nátana, který na královu poznámku ihned pozitivně reaguje – aniž by však věc nejprve předložil Bohu! Ale i prorok potřebuje závislost na Bohu, tak jako každý jiný člověk. Věřící, který už mnoho let žije s Pánem, musí jít v téže nepřetržité závislosti na Kristu, jako musí jít člověk, který právě uvěřil. Nátanovi se proto dostává od Hospodina korektury a je nyní ke králi poslán s *Božím* poselstvím.

Kéž bychom se z toho naučili, že nemáme Boha nikdy předbíhat. Jinak budeme dělat věci, které od nás vůbec nežádal. Pravá víra důvěřuje jen v Boha. Viděno očima člověka, měl David ve svém srdci dobré a uznání zasluhující přání. Ale můžeme svým přáním skutečně důvěřovat?

Jak obdivuhodně se Bůh sklání, aby Davidovi vše vysvětlil. Ukazuje mu, že On jako Pán musí mít vždy první místo, a také jednat chce jako první. Dokud byl lid na cestě, šel Bůh ve stánku s ním. Když dal Davidovi a lidu odpočinku od všech nepřátel, chce Bůh vystavět nejprve Davidovi dům. Teprve Šalomoun, Davidův syn – obraz Krista, Knížete pokoje – postaví Bohu dům.

Když David uslyšel Boží slova, vchází dovnitř, sedá si před Hospodinem a vylévá před Ním své srdce, neboť je zcela přemožen velikostí a rozsahem Boží milosti. A jaká pokora mluví ze slov krále! Ale tak tomu je vždy: v přítomnosti Pána a v obecenství s Ním se stáváme malými a nepatrnými i ve svých očích.

Pozoruhodné je také pořadí v této Davidově modlitbě. Nejprve jde o Boha samého. David žasne nad Jeho snížením se, když sděluje vše jemu, Svému služebníkov. Je zcela přemožen Božím majestátem: „Není tobě rovného, anobř není žádného Boha kromě tebe.“ Ale pak jde Davidovi také o Boží lid, předmět Boží obdivuhodné milosti.

Toto pořadí by mělo být nalezeno také při nás. To první, co potřebujeme, je pojem o velikosti našeho Pána a Spasitele. Měli bychom být naplněni Kristovou slávou a láskou. Jestliže tomu tak je, budeme sdílet také city Pána Ježíše vůči Jeho Církvi, to znamená vůči Jeho nebeskému lidu. – Co si máme myslet o takových, kteří se stále zaměstnávají jen vykoupeními Páně a nemají čas na Pána samého? Můžeme důvěřovat lásce nějakého člověka k Boží Církvi, dokud on sám nespočine v lásce Krista?

Když Bůh v 7. kapitole zaslíbil Davidovi a jeho potomkům pevný, věčný trůn (16. verš), nacházíme nyní výčet Davidových vítězství nad různými nepřáteli izraelského lidu. Podobným způsobem bude v budoucnosti, před uvedením požehnání tisíciletého království, upevněn Boží trůn, a tím vládá Pána Ježíše. Přitom je nápadné, že se všemi národy není jednáno stejným způsobem. Filistínským je vzata vláda nad hlavním městem, to znamená vnitřní samospráva, která spojovala pět filistínských měst s jejich knížaty v jeden celek. Z Moábských zůstává na živu třetina, aby se stali Davidovými služebníky. A Syrští jsou služebníky, kteří dávají plat. Tak také v době konce bude s národy jednáno různě – podle jejich charakteru.

Dvakrát čteme v této kapitole poznámku: „Zachovával Hospodin Davida, kamžkoli se obrátil“ (6. a 14. verš). To je následek obecenství s Bohem, jak je vyjádřeno v 7. kapitole. Když jdeme s Pánem, může nás řídit očima (Žalm 32,8) a jdeme pak Jeho cestou. Dokud cele hledíme na Něho, souhlasí naše myšlenky s Jeho myšlenkami a může nám *všude* pomáhat. Kéž by tomu tak u nás bylo!

Všechny národy se nechovaly vůči Izraeli nepřátelsky a nemusely být tedy poraženy mocí. Tohi, král Emat, posílá svého syna s dary k Davidovi, aby ho pozdravil. Tak i v době konce budou takoví, kteří se poddají s lichoce-
ním (Žalm 18,45). A velký zástup, který nikdo nebude moci sečíst, se dobrovolně skloní pod Kristovo jho a uzná Jeho vítězství jako svoji záchranu (Zjevení 7,9).

Edom bude zcela obsazen (14. verš). Z národů, které se budou muset na konci objevit u soudu, je jediným, z něhož nezbude žádný ostatek. Bůh bude Edoma soudit bez slitování za způsob, jak se zachoval vůči Jeho lidu. Edom měl na mysli jen zničení Izraele (4. Mojžíšova 20,20). Prorok Abdiáš, který mluví jen o soudu nad Edomem, musí v 18. verši říci: „Aniž kdo pozůstane z domu Ezau, nebo Hospodin mluvil.“

Na konci této kapitoly, když, abychom tak řekli, Davidův trůn pevně stojí, je představen pořádek správy jeho vlády. David jako král má samozřejmě první místo, a pak následují jeho různí „ministři“ a vysocí úředníci, každý na svém místě se svým úkolem. – Dvě věci jsou nápadné a jistě nemohou být předobrazem pro vládu Krista: Joáb, tento svévolný muž, stojí v čele vojska a kněžství jsou představeni dva nejvyšší kněží. Předobraz konečného pořádku nalézáme teprve u Šalomouna.

Dobrota, kterou od krále zakouší Jonatanův syn, nám připomíná Boží milost, které se dostalo nám. Tak jako byl Mifibozet chromý na obě nohy, tak jsme byli my neschopní něco změnit na svém ztraceném stavu. Nezasloužili jsme si nic, než spravedlivý soud svatého Boha. Ale každý z nás, který činil pokání, směl slyšet z úst Spasitele potěšující slova: „Neboj se!“ Soudce se pro nás věřící stal Zachráncem.

Avšak David nemá pro Jonatanova chromého syna jen dobrotivá slova. Ustanovuje ho opět do jeho dědictví a dává mu k tomu místo u královského stolu. Jedná s ním, jako s „jedním z synů královských“. – Není tomu tak také s námi? Bůh nás v Pánu Ježíši učinil syny a dědici (Efezským 1,5; Římanům 8, 14–17). Přenesl nás do nejvyššího postavení, do kterého vůbec nějaký člověk může přijít: Bůh nás „posadil na nebesích v Kristu Ježíši, aby ukázal v věku budoucím nepřevýšené bohatství milosti své, z dobroty své k nám v Kristu Ježíši“ (Efezským 2,6.7).

Všimněme si posledního verše této kapitoly. I u královského stolu zůstaly Mifibozetovy nohy chromé. Tak ani my nesmíme nikdy zapomenout, že v nás, to jest v našem těle, nepřebývá nic dobrého, a proto nemáme mít důvěru v tělo (Římanům 7,18; Filipským 3,3). Naše postavení je založeno jen na tom, *co z nás učinil Bůh*.

9. a 10. kapitola mluví o milosti, kterou chce král prokázat pozůstalým ze Saulova domu a synu Ammonitského krále. Mifibozet ji přijímá, Chanun jí pohrdá a přitahuje tím na sebe Boží soud. Právě tak tomu bude, až se Pán Ježíš zjeví na této zemi, aby nastoupil Svou vládu. Věřící ostatek Židů přijme Mesiášovu milost; avšak národy, které ji odmítnou, stihne Jeho soud.

Tento příběh však nepoukazuje jen na budoucnost. Vidíme v něm také Boží jednání v dnešní době. Bůh vidí srdce všech lidí a chtěl by jim evangeliem prokázat potěšení a milost. Ammonitští neumějí ocenit tyto city Davidova srdce a nedůvěřují Davidovým poslům. Jak často nalézáme dnes ve světě tento postoj! Služebníci Páně jsou označováni za pokrytce. Cílem tohoto tvrzení je odvrátit od evangelia ty, kteří by byli nakloněni je přijmout. Od nedůvěry k urážce je pak už jen malý krok.

Tak je často, podobně jako zde, zavrženo poslední poselství milosti. Následkem je soud bez milosrdenství. Když uplyne doba milosti – a jak brzy to může být! – zůstane pro nevěřící jen nemilosrdný soud, ať jsou to lidé lhostejní nebo otevření protivníci evangelia.

Byl snad David unaven mnoha válkami, že netáhl do boje, nýbrž přenechal vedení Joábovi? Chtěl si snad dopřát odpočinku? Vítězství, které Joáb dobyl, nebylo konečné. Došlo k novému boji, při kterém David shromáždil *všechn Izrael*, sám převzal velení a dobyl úplného vítězství.

Joábovo chování a jeho slova odkrývají postoj jeho srdce. Jeho idea byla: Začněme tím, že budeme silní. Bojujme za čest našeho národa a města našeho Boha. Když uděláme to, co je v naší moci, pak nechť Bůh učiní, co je dobré v Jeho očích. Neodmítáme Jeho pomoc. – Joábova zbožnost se nepozvedala nad přísloví tohoto světa: „Snaž se, a Bůh ti pomůže!“ Joáb byl asi chytrý a schopný generál, ale nebyl to muž víry. Jeho konec byl koncem bezbožného člověka (srovnej Žalm 73,6.12.19 s 1. Královskou 2, 5.6.31–34).

Vítězství nad Syrskými bylo dokonalé. Nyní už zůstal jen boj proti Ammonitským, kteří se stáhli do města. A David? Naučil se Boží lekci, že dokud nejsou poddáni všichni nepřátelé, nepřišla ještě doba odpočinku? V další kapitole uvidíme, že tomu tak, žel, nebylo. – A my? Dokud jsme ještě na této zemi, nezůstaneme ušetřeni boje. K tomu musíme mít oblečenou celou Boží zbroj, abychom mohli obstát v den zlý (Efezským 6). Odpočinek teprve přijde!

Tato kapitola nám představuje první temný stín v Davidově kralování. Tentokrát neposílá král do války proti Ammonitským jen hrdiny, nýbrž celý Izrael. On sám ale zůstává doma, kde se oddává nečinnosti. „I stalo se *k večeru*, když vstal David z ložce svého...“ – Bůh zná srdce člověka. Od dnů Davidových se nezměnilo. Proto nalézáme v Novém zákoně volání k boji víry spojené s napomenutím, abychom neměli péči o tělo: „Oblecme se tedy v zbroj světla. Žijme řádně jako ve dne... a nevyhovujte svému tělu k naplňování jeho žádostí.“ (Římanům 13, 12–14 – přel.)

Četba tohoto příběhu v Davidově životě naplňuje každé Boží dítě pocitem hlubokého pokoření. Jak velmi byl Bůh skrze Svého služebníka zneuctěn! Hřích byl později odpuštěn, ale urážka, která byla Bohu způsobena, zůstává. Ten, kdo jen trochu dbá o čest Pána a má jen trochu lásky k Jeho vykoupeným, nemůže jinak, než s hlubokým smutkem a skloněním se číst o tom, jak velmi David zneuctil svým činem svatost Pána.

Tyto věci jsou napsány k našemu napomenutí. Tím, že nám Bůh ukazuje, jak k tomuto hlubokému pádu došlo, nás chce varovat: obecenství s Bohem je přerušeno, a místo abychom šli ve víře, získává vrch tělo – a už je srdce zapleteno a hřích následuje.

Jak dlouho trvalo uspokojení těla? Jen krátký okamžik – a došlo k hříchu cizoložství! A pak se ukazují následky hříchu: Betsabé čeká dítě. Nyní následuje to, oč se lidé po vykonaném hříchu většinou pokoušejí: všemi prostředky zlo přikrýt.

David povolává manžela Betsabé z polního tábora v naději, že Uriáš použije svého příchodu k tomu, aby sešel do svého domu a přenocoval u své ženy. Ale král nepočítal s vědomím povinnosti svého vojáka. Dokonce i nepěkný pokus svést Uriáše nadměrným požitím alkoholu k tomu, aby přenocoval ve svém domě, neměl úspěch. Tímto způsobem nemohl tedy král svůj hřích utajit. David zcela ztratil vědomí Boží přítomnosti. Hledí už jen na okolnosti, které povedou k tomu, že jeho hřích vyjde na světlo. Bojuje proti tomu, brání se, chce okolnosti utvářet a nepozoruje, že za tím stojí Bůh a že vše řídí.

Jak velmi musela krále zasáhnout slova Uriášova: „Truhla Boží a Izrael i Juda zůstávají v staních, pán můj Joáb i služebníci pána mého na poli zůstávají.“ – A král o sebe pečoval doma ve svém paláci! Cožpak David vzhledem k Boží truhle nemluvil kdysi zcela podobně (kap. 7,2) ? Nyní musí z úst svého vojáka jakoby slyšet: Bůh mne povolává k službě, a dokud On neodpočine, nemohu ani já odpočinout.

Když věřící zůstává ve stavu přerušného obcenství s Pánem a spojení srdce není obnoveno, dostává se do velmi nebezpečných vod. Nepočítá potom už vůbec s Bohem a je schopen všeho zlého. Tak daleko to došlo s Davidem. Ten, jehož Bůh kdysi nazval „mužem podle Svého srdce“ (1. Samuelova 13,14), se stal vrahem! Jak velmi by nám tyto verše měly sloužit jako varování!

Co si asi Joáb myslel, když obdržel takový rozkaz? Král, který jej nyní dělá spoluvíníkem, kdysi řekl: „Čist jsem já... od krve Abnera syna Nerova, nechať přijde na hlavu Joábovu!“ (kap. 3,29) Nyní sám poroučí, aby byla vylita nevinná krev.

Slovy: „Nic tě to nerozpakuj, že tak i jinak sehlcuje meč,“ byla pro Davida věc skončena. Dosáhl svého cíle. Po době smutku vzal Betsabé k sobě. Stala se jeho ženou a darovala mu syna.

Pro Boha ta historie neskončila. Poslední věta této kapitoly nám připomíná, na co měl David myslet a na co zcela zapomněl. *„Ale nelíbilo se to Hospodinu, co učinil David.“*

Když Bůh dlouho pozoroval s mlčením konání Svého služebníka, posílá nyní ke králi proroka Nátana s příběhem. David reagoval velkým hněvem proti zločinci z vyprávění. Ale ukazuje se, že není možné vždy důvěřovat lidem, kteří svou nevůli tímto způsobem prudce vyjadřují. Ačkoli se David kvůli zlému činu tohoto bohatého muže velmi rozčilil, chybělo jemu samému všechno sebeodsuzování. A nejhorší u jeho hříchu bylo to, že v něm setrval tak dlouhou dobu, zdánlivě bez zkoušek svědomí vzhledem k lidem i vůči Bohu. Dokonce když mu byl jeho hřích předložen formou tohoto příběhu, vzbudilo to v něm hněv jen proti zlému činu jeho bližního. – Nechtějme se sami klamat! To jediné, co nás uschopňuje posuzovat správně věci u druhých, je sebeodsuzování. Abychom mohli vyjmout třísku z oka svého bratra, musíme nejprve vyjmout trám z vlastního oka.

11. a 12. verš ukazují vážnou zásadu odplaty, kterou v Božím slově stále nacházíme. Náš hřích určuje způsob naší kázně. Věřící nebude za své hříchy už potrestán. Tento trest nesl Pán Ježíš na kříži a Bůh nám odpustil na základě krve našeho Zástupce. Ale následky hříchu zůstávají, stejně jako cesty výchovy, po kterých vodí Bůh Svě děti, a ty jsou určovány, pokud jde o jejich druh, našimi chybnými kroky.

Konečně dosáhla Boží slova, mluvená prorokem, Davidovo srdce. V upřímném pokání, aniž by chtěl něco zkrášlovat nebo oslabovat, vyznává: „Zhřešil jsem proti Hospodinu!“ A Bůh mu na místě odpouští. „Přenesl“ jeho hřích. To nám připomíná Římanům 3,25, kde je nám ukázáno, jak Bůh jakoby vzal hříchy starozákonních věřících, aby je později vložil na Pána Ježíše, který přišel v plnosti času, aby se stal Božím Beránkem a nesl hříchy mnohých (Židům 9,28).

Ale následky hříchu zůstávají, protože David dal touto věcí nepřítelům Hospodinovým příčinu, aby se rouhali. Satan, kníže tohoto světa, používá každý náš hřích k tomu, aby v srdci nevěřících lidí vyvolal odpor vůči Bohu a Pánu Ježíši.

Když dítě zemřelo, David vstává ze země a jde do domu Hospodinova, aby se klaněl. Uznává Boží spravedlnost, svatost a lásku. Vidí, že Bůh pro zachování Svého charakteru nemohl nechat dítě žít. Když se David sklonil, vstává jako napravený člověk, který opět našel obecnství se svým Pánem a důvěru k Němu.

Přes všechno selhání lidí začíná nyní Boží milost zářit obdivuhodným způsobem. Betsabé se narodí ještě jeden syn, kterého David nazývá Šalomounem (Pokojným) a Bůh mu skrze Nátana dává jméno Jedidiah (Milovaný). Podle Božích myšlenek má být tento syn dědicem trůnu a zaujmout postavení prvorozeného (Žalm 89,28). Má se stát předobrazem Krista, Krále pokoje. Boží cesty jsou obdivuhodné!

Je dobré, když si ve spojení s Davidovým napravením přečteme 51. Žalm. Tyto verše nám zjevují něco z pocitů Davidovy duše, když si uvědomil svoji vinu. Vidíme v něm hloubku poznání hříchu, pravost pokání a touhu po plném napravení.

Závěrečné verše kapitoly líčí dobytí hlavního města Ammonitských. David opět táhne se svým vojskem do boje a Bůh mu dává konečné vítězství. Bylo však nutné, aby pohanští obyvatelé byli zabiti tak krutým způsobem? Něco takového Bůh nikdy nepřikázal. Zdá se, že David po svém pádu už nikdy nezískal zcela zpět jasný zrak a jemnou schopnost rozeznání, které dříve měl. Další události v jeho životě na to v každém případě ukazují.

V prvním verši této kapitoly je zmínka o Davidovu synu Absolonovi. V následujících kapitolách bude tento muž zaujímat velké místo. Základním rysem Absolonova příběhu je sílící odpor proti Davidovi. Ačkoli stál králi příbuzensky tak blízko – byl Davidův vlastní syn – zjevoval se jako králův protivník. Jestliže je David v obou Samuelových knihách předobrazem Pána Ježíše, tu se zdá být jednoznačné, že Duch Boží poukazuje v Absolonovi na antikrista.

V této kapitole jsou vyprávěny hanebné věci (12. a 13. verš). Boží slovo o nich mluví, protože ono je „pravda“ a líčí člověka takového, jaký je. I v našem srdci jsou sklony k takovým věcem. Boží slovo nás chce tímto vyprávěním varovat a volat k bdělosti. I dnes jsou takoví zlí rádci jako Jonadab, kteří podporují druhé na cestě zla, namísto aby je varovali a zadržovali. Zdá se, že Jonadab patřil k těm, o nichž čteme v Římanům 1,32, kteří mají zalíbení v těch, kteří činí věci, jež si Bůh oškliví a bude je soudit. Jak nebezpečné je mít takové přátele!

Jak krátký je požitek při uspokojování žádosti těla! Sotvaže Amnon dosáhl svého hříšného cíle, proměnila se jeho tělesná láska k Támar v nenávist, která byla větší než láska, kterou ji miloval. Násilím vyhnal ubohou, nedobrovolnou oběť svého hanebného činu ze své přítomnosti – aniž by došel k poznání a sám sebe odsoudil.

Jaké praktické naučení si můžeme vzít z této nadmíru pokořující události v Davidově příběhu? Protiklad k životu, kdy člověk povoluje žádosti těla, ba snaží se ji všemi prostředky uspokojit, je praktické uskutečňování zdrženlivosti. V Galatském 5,22 nalézáme zdrženlivost jako jednu část ovoce Ducha. Jen v síle Ducha Svatého, který přebývá v každém věřícím, můžeme jít, aniž bychom se museli poddávat žádosti v nás. Jak požehnaný je život, kde je nejen láska, radost, pokoj atd., nýbrž i sebeovládání!

Absolon, bratr Támar, myslí na odplatu. Předběžně odpovídá na hanebný skutek svého bratra nenávistí vůči němu. Jak smutné jsou následky hříchu! Nyní se začíná plnit to, co Bůh oznámil Davidovi skrze proroka (kap. 12,11.12). Neštěstí se ohlašuje nenávistí mezi sourozenci a to, co David udělal v skrytu, je napodobováno v jeho vlastní rodině.

Absolon nezapomněl, co jeho bratr Amnon učinil jeho sestře. Dva roky po tom činu viděl, že přichází příležitost, aby se na svém bratrovi pomstil za svou sestru. Tušil snad David něco zlého, že hned nepřivolil k Absolonovu návrhu? Může být. Ale Písmo o tom mlčí. V každém případě David nakonec povolil naléhání svého syna. Už neměl sílu a pocvičenou duchovní schopnost rozeznání, které jej vyznačovaly dříve, před jeho pádem. Jak vážné varování pro nás! Věřící, který přišel k pádu, může být napraven a opět se těšit z plného obecnství s Bohem a věřícími, ale ztratil část své síly, kterou už možná nikdy nezíská.

Ve vhodný okamžik je Amnon Absolonovými pomocníky zabit. V panickém strachu opouštějí všichni královi synové slavnostní tabuli a prchají, takže k Davidovi přichází zpráva, že Absolon všechny pobil. Opět se hlásí ke slovu Jonadab, který dva roky předtím tak špatně radil Amnonovi a svedl ho k hříchu. Znal od začátku Absolonův zlý úmysl a nijak se nesnažil proti němu zakročit. Nyní uklidňuje krále lacinou útěchou, že je mrtev jen jeden z králových synů. Byl skutečně Amnonovým přítelem? (Srovnej s 3. veršem.)

Absolon uprchl. Stal se vrahem, který se musel bát mstitele krve (4. Mojžíšova 35, 19–21). Našel útočiště u svého pohanského dědečka, krále Gessur (kap. 3,3). Byly tři roky, které strávil v onom pohanském prostředí, k jeho užitku? Nedovedu si to představit.

V Jeruzalémě se v této době situace změnila. Král se utěšil po ztrátě svého prvorozeného syna a jeho srdce začalo toužit po Absolonovi. Ale Hospodinův zákon nedovoľoval Davidovi přivést svého syna zpět bez potrestání. Jako král se měl zastávat Božích práv, i když se to týkalo jeho vlastního syna. Byl jen jeden způsob, jak se Absolon mohl vrátit a zůstat naživu: Boží slitování a milost.

Tak nalézáme ve 14. kapitole jakoby přerušení vývinu toho, co bylo v Absolonově srdci. Dříve než satan a člověk dosáhli vrcholu zla, ukázal Bůh ještě jednou bohatství Svého milosrdenství. To je skutečnost, kterou vždy znovu nalézáme v Božím slově. Joáb si sice sám ani v nejmenším necenil milosti, ale věděl, že touto cestou může dosáhnout Davidova srdce. Proto se po ní dal.

Tekoitská žena vyprávěla králi „svůj příběh“. Byl formulován tak, že jím získala královu pozornost. Jeho city byly pohnuty. V jeho nitru se ozvala milost podobným způsobem jako tehdy, když před něho přišel Mifibozet. Protože David sám si cenil Boží dobrotivosti nade vše a byl si vědom toho, jak ji potřebuje, prokazoval také milosrdenství druhým.

Tohoto postoje použil Joáb, aby dosáhl svého cíle: přivést Absolona opět do Jeruzaléma. Když se král chtěl zastat syna v příběhu vdovy a chtěl nechat vládnout milost, namířila žena přímo k svému cíli: „Proč jsi tedy myslel podobnou věc proti lidu Božímu? Nebo mluví král řeč tuto jako ten, který sebe vinného činí, poněvadž nechce zase povolati vyhnaného svého.“ Jestliže král chtěl přes existující vinu ušetřit jinou rodinu, proč ne také svou vlastní?

Jaké však byly Joábovy myšlenky při tom všem? Možná že se domníval, že David určí Absolona za následníka trůnu. Snahou přivést vyhnaného zpět si chtěl rafinovaný Joáb zajistit u Absolona postavení pro budoucnost. Tento muž myslel vždy na své výhody.

Jestliže Bůh prokazuje milost lidem, není to nikdy na úkor spravedlnosti. Boží spravedlnost byla obětí Pána Ježíše dokonale uspokojena. Svou smrtí napravil více, než bylo hříchem zkaženo, takže Bůh může nyní všem lidem neomezeně nabízet Svoji milost.

Když však lidé prokazují milost, je důležité, aby nikdy nezapomínali, že Bůh je také spravedlivý Bůh. Člověk nesmí vyvyšovat Boží milost na úkor Boží spravedlnosti. To by bylo zneužití milosti.

David upozoroval, že zde má někdo jiný ruku ve hře: Joáb. Ale nevzal už svou odpověď milosti zpět a poslal Joába, aby přivedl Absolona. Snížila králova otcovská láska jeho schopnost rozsuzování? David nebyl lhostejný ke zlu, které se stalo v minulosti, ale přece nechal navrátit se do Jeruzaléma syna – který se brzy stal jeho nepřítelem.

Z tohoto příběhu si zapamatujme toto: Davidovým tvrdým postojem (24. verš) nebylo zlo v jeho domě urovňováno způsobem podle Boha. Absolon se sice vrátil do Jeruzaléma, ale zlo v jeho životě zůstalo neodsouzeno. Následkem toho bylo, že zlo pokračovalo.

Ve verších 25–27 podává Duch Boží popis Absolonovy osoby. U Absolona bylo vše, co je pro oko přitažlivé a odpovídá přirozeným přáním. Pro každého, kdo si přál mít za krále nejkrásnějšího muže, to byl správný muž. Už dříve, když si lid přál za krále Saule, muže podle své volby, měla u Izraele váhu přirozenost, která hledí jen na vnější přednosti (srovnej s 1. Samuelova 9,2). U Absolona se to opakovalo.

Joáb se chtěl držet rozhodnutí krále a dvakrát odmítl jít k Absolonovi. Měl snad přece pochybnosti o Absolonovi vzhledem k trůnu? V každém případě našel Joáb v Absolonovi protihráče, který mu byl roven. Proti své vůli byl nucen jít ke králi a zprostředkovat, aby David souhlasil se setkáním se svým synem. Ale Joáb nebyl ochoten nechat se ovládat a Absolonovi to nezapomene. Absolon se stal překážkou pro jeho plány, byl mocí, se kterou už nemohl počítat a která se obrátila proti němu. Čekal jen na vhodnou příležitost, aby Absolona s konečnou platností odstranil.

Prorocky viděno, nalézáme v Knihách Samuelových nejen Davida jako předobraz Pána Ježíše, nýbrž i dva lidi, kteří ukazují na antikrista: Saule a Absolona. Saul ukazuje na falešného Krista jako následek odpadnutí Židů. V Absolonovi před námi stojí antikrist více jako následek odpadnutí křesťanstva. Vystoupí veřejně teprve tehdy, když se v křesťanstvu plně rozvinula Boží milost (srovnej s 14. kapitolou).

Když se Absolonovi dostalo od jeho otce vší milosti, začíná uskutečňovat své plány, jak zahnat otce z trůnu. Počíná si velmi úskočně a sleduje dva základní úmysly: Podkopává postavení krále a oslavuje sám sebe. Lichotí lidem, aniž by lid skutečně miloval. Spíše nabýváme dojmu, že ve svém srdci pohrdá těmi, které chytí do sítě svých krásných slov (srovnej s 11. veršem).

To, co čteme ve verších 7–10, se od té doby opakovalo v historii mnohokrát. Nejhorší zlé skutky, které lidé na zemi vykonali, stojí většinou ve spojení se zneuctěním a znesvěcením Boha. Kolik bídy přinesly Evropě náboženské války, v nichž právě v křesťanstvu byli zabíjeni nevinní lidé „v Božím jménu“. Lidé často bojovali „ve jménu Pána“ jen proto, aby upevnili své mocenské pozice.

V posledních verších včerejšího oddílu jsme viděli, jak se Absolon spojil s Achitofelem Gilonským. O Achitofelově radě ale čteme v kapitole 16,23, že byla, „jako by se kdo doptával na řeč Boží“. Měl tedy pověst proroka. Tento charakterový rys nalézáme také u antikrista v budoucích dnech. Ve Zjevení 19,20 je tento člověk označen jako „falešný prorok“ a v kapitole 13,11 téže Knihy jej vidíme jako beránka se *dvěma* rohy, které ukazují na královskou moc a na prorocký charakter.

David nyní se vším spěchem prchá před vlastním synem. Ale je to *cesta víry*, po níž jde, ne tělesná cesta. Každý přirozený člověk by se v této chvíli postavil s vojskem statečných hrdinů proti spiklencům. David ale prchá. Ne proto, že by byl zbabělcem, nýbrž proto, že v těch událostech vidí osobní kázeň od Boha (srovnej s kapitolou 12,10) a v každém případě se chce vyhnout tomu, aby kvůli němu trpělo celé město Jeruzalém.

Tak se David, jenž byl na začátku své dráhy krásným předobrazem Krista, stává předobrazem trpícího ostatku Židů. Tito věrní Židé budou také muset na konci dnů ve spěchu utéci z Jeruzaléma, jakmile antikrist postaví v chrámě „ohavnost zpuštění“ (Matouš 24,15–24).

Dokud jde vše dobře, je často těžké říci, jak si srdce stojí k Pánu Ježíši. Když však přijdou těžké časy, stav srdce se zjeví. Tak tomu je i zde. Když David vládl na trůnu, většina lidí se mu asi poddávala. Nyní, když byl zavržen, se ukázalo, kdo jej opravdu miluje a zachovává mu i v těžkých okolnostech věrnost.

Je nápadné, že se zde mluví zvláště o cizincích, kteří se přistěhovali do Izraele. Cheretejští a Peletejští byli Filistínští, kteří přišli z Kréty, Gittejští opustili svou zem a svého krále, aby se připojili k Davidovi. Zvláště vyzdvížen je Ittai, který přišel teprve nedávno, a přesto byl hotov jít s Davidem, „ať je to k smrti nebo k životu“. Tak, jako oddanost a věrnost těchto lidí jistě potěšily Davidovo srdce, tak je srdce Pána Ježíše osvěženo, když se k Němu jasně přiznáme dnes, v době, kdy je ještě zavržen. Ittai nám dokazuje, že to mohou činit také ti, kteří se právě teď obrátili a uvěřili v Pána Ježíše. Vyznej proto směle svého Pána! On se z toho raduje.

David poslal kněze s Boží truhlou zpět do města. Nechtěl ji v žádném případě použít pro své účely, jako se to kdysi stalo (1. Samuelova 4,3.4). Truhla neměla žádným způsobem přijít do nebezpečí kvůli jeho osobním těžkostem. Kéž bychom, tak jako David, dávali Bohu všecku čest, poddávali se Mu, ale zároveň se opírali o Jeho milost.

Ačkoli se David zcela opíral o Boží milost (25. verš), přece šel nahoru na výšinu v hlubokém smutku. Byl to pro něho den hanby nejen vzhledem k lidu a jeho provinilému synovi, nýbrž také pro něho osobně, a to ne bez příčiny. Nemohl popřít, že Boží spravedlivá ruka byla vztažena na něj a na jeho rodinu. Byly tu chybné kroky, které potřebovaly pokárání.

Král také uslyšel zprávu, že Achitofel, jeho rádce, je mezi spiklenci. Když se David už nemohl spoléhat na lidi, tu mu přece zůstalo otevřeno východisko směrem vzhůru. A tak vylil své srdce před Bohem. Bůh slyšel a ihned odpověděl. Chusai, králův důvěrný přítel, mu vyšel vstříc. Byl to muž, který mohl zrušit radu Achitofelovu. David jej poslal zpět do Jeruzaléma s vědomím, že Bůh jej k tomuto úkolu vyhlédl.

Úkol Chusai byl těžký. Ale nebyl v nepřátelském okolí sám. Kněží se svými syny byli také v Jeruzalémě. Nám se daří někdy jako Chusai. Jsme konfrontováni s lidmi, kteří užívají všechny své schopnosti k tomu, aby zničili autoritu Pána Ježíše. Ale když nás Pán přivede na takové místo, smíme bez bázně zaujmout místo pro Něho. On nám pomůže tak, jako to učinil tehdy (kapitola 17,14).

Bůh odpověděl Davidovi na jeho modlitbu a poslal mu Chusai. Nyní se stará, aby povzbudil a vzpřímil svého sklíčeného, prchajícího služebníka. Síba, Mifibozetův služebník, vyšel Davidovi naproti, aby mu potravinami a osly usnadnil útěk. Okolnosti, jimiž musel David procházet, zjevují stav srdcí. Tak je tomu také u Síby.

Ačkoli Boží slovo o tom mlčí, nemůžeme se ubránit dojmu, že Síba se zde nechtěl zasadit o krále nezištným způsobem. Spočítal si asi osobní výhody, neboť se nestyděl pomluvit přitom svého pána. Na Davidovu otázku, proč nepřišel Mifibozet, mu řekl věci, které nebyly pravdivé (srovnej s kap. 19,25–27). Žel že královi chyběl jasný pohled, takže, aniž by dále přemýšlel, odkázal Síbovi vše, co patřilo Mifibozetovi. Síbova odpověď ukazuje, že přesně to chtěl slyšet.

I dnes se setkáváme s lidmi, kteří se k věřícím připojují pro nějakou vnější výhodu. Je smutné, když někdo vyhledává obecenství s těmi, kteří patří zavrženému Pánu Ježíši a chtějí jít za Ním, ze sobeckých pohnutek. Kéž nás Pán od toho ochrání!

Achitofelova zrada nebyla poslední smutnou věcí, kterou musel David na svém útěku zakusit. V Bahurim vyšel Semei, muž ze Saulovy rodiny, a zasypal krále nenávisť a zlými slovy. David to vše přijímal jako část kázně od Boha, ačkoli slova Semei byla zlou, nespravedlivou pomluvou. David ušetřil Saule v jeskyni i uprostřed jeho spícího tábora. Za zlé, které mu Saul činil, mu odplácel jen dobrým. A nyní byl označen za muže krve vůči Saulovu domu!

Ale jaká pokora se u Davida ukazuje. Nenechal Abizai vykonat jeho vlastní tělesnou vůli. Sklonil se pod žalobu bezbožného ruhače, neboť věděl, že se stal mužem krve, i když ne vůči Saulovu domu.

I v tomto trápení se utíkal ke svému Bohu a řekl: „Snad popatří Hospodin na soužení mé.“ Když nás lidé nespravedlivě obviňují nebo pomlouvají, smíme se utíkat k Pánu, který ze zkušenosti ví, co to znamená být bez příčiny nenáviděn. On rozumí našemu trápení. Kéž bychom se ale také učili mlčet jako David a přenechat všechno Bohu. Když nás tímto způsobem zkouší, dá s pokušením také východisko (1. Korintským 10,13).

Mezitím se věci odvíjejí a směřují k obratu. Chusai přichází k Absolonovi, aby působil proti Achitofelově radě. Tak tomu bude také v budoucnosti, až vystoupí antikrist: Pán Ježíš bude umět zmařit všechny ďáblovy plány. Achitofel byl ostrovtipnější z těch dvou rádců a bezpochyby ten nejlepší k tomu, aby podpořil Absolonovy plány. Ale nemělo z toho být nic víc, než jen pokus dostat se k vládě. Tehdy i dnes je tu Jeden, „který zadržuje“ (2. Tesalonickým 2,7). Tehdy použil Bůh člověka, jenž byl Davidovi věrný: Chusai. Dnes to je Duch Svatý, jenž přebývá v každém věřícím i ve Shromáždění (Církvi) jako celku a zadržuje plné rozvinutí zlého.

Proti Achitofelově první radě se Chusai nestaví. Jako Davidův přítel nemohl být v nevědomosti o tom, co Bůh dal králi říci, a musel Božímu výroku nechat volný průběh. Achitofel se domníval, že tímto prostředkem posilní Absolonovy ruce, ale přispěl jen k tomu, aby naplnil Boží slovo. To, co David kdysi učinil vskrytu, se nyní stalo zcela veřejně. Bůh řekl: „Vezma ženy tvé před očima tvýma, dám je bližnímu tvému, který spáti bude s ženami tvými, an na to každý hledí.“ A tak se také stalo. Jak je to vážné!

Z Achitofelovy rady je jasně vidět úmysl nepřítele: Chce zabít jen krále. Podle jeho úsudku bude potom snadnou věcí přetáhnout lid na Absolonovu stranu. A přesně to je způsob, jak jedná satan. Chce odstranit Krista. Za tím účelem proti Němu vzbouřil celý svět, ale na kříži svou hru prohrál. Na kříži Kristus „skrže smrt zahladil toho, který má moc smrti, to jest ďábla“ (Židům 2,14). Dnes se pokouší zadržet nevěřící od obrácení k Pánu Ježíši a věřící chce od Pána odvést, aby jim uloupil požehnání a obecenství s Ním. V budoucnosti podnítí krále země proti Kristu, ale utrpí úplnou porážku.

Jak je dobré, že Bůh vždy stojí za scénou, i když to vypadá, jako kdyby se nestaral o to, co se děje. On to byl, jenž přes výbornost Achitofelovy rady pohnul Absolona a starší k tomu, aby se ptali na názor a radu také Chusai. Bůh vedl rozhodnutí v srdcích těchto mužů tak, aby byly vykonány Jeho plány a Jeho cesty vlády (14. verš). Pro nás je satanova moc hrozná, ale pro Boha není překážkou. On je *Bůh pokoje*, kterým nemůže nic otrástit a který brzy „potře satana pod nohy vaše“ (Římanům 16,20).

Tento oddíl nám vypráví o lidech, kteří převzali a vykonali nějaký úkol ve službě pro právoplatného krále Davida. Chusai je první v tom řetězu. Jeho místo a jeho úkol byly zvlášť nebezpečné. Kněží, Sádoch a Abiatar, jsou jeho prvními důvěrníky. Prostá, neznámá děvečka předává zprávu z města připraveným běžcům – zpravodajům, Jonatanovi a Achimaasovi. Kněžští synové nesou poselství k Davidovi, aby se on a jeho lidé mohli zachránit. Žena v Bahurim poslouží poslům a skrývá je před nepřátelskými vojáky. Její služba je „dobrý skutek“ *Davidovi*, ačkoli byla bezprostředně vykonána pro tyto dva kněžské syny. – Vidíme zde souvislý řetěz služeb, které všechny měly tentýž účel: Varovat a chránit Davida. Kdyby chyběl jeden článek, byly by snahy o Davidovo blaho zmařeny. Oddanost děvečky měla tedy pro krále stejnou cenu jako nezištnost Chusai. Tak i naše slabá a nevýznamná snaha a služba pro Pána Ježíše, která je činěna s věrností, je vzácná pro Jeho srdce a bude odměněna.

Achitofel byl uražen ve své pýše. Navíc se bál, že David zvítězí. Své odpovědnosti se na této zemi vyhnul sebevraždou. Tento krok jej však přivedl přímo do věčného odsouzení, kterému už uniknout nemůže.

David přechází Jordán. V tom nacházíme opět poukaz na budoucí dny, v nichž věřící ostatek Židů, pronásledovaný drakem, šelmou a falešným prorokem, uprchne z Jeruzaléma. Bude ostříhán mimo hranic Izraele, takže se mu nic nestane, ačkoli se řeka rozvodní (Zjevení 12, 6.14–16).

Mahanaim nám připomíná Jákobův příběh. Při svém návratu z Cháran se tam setkal s Božím vojskem, které jej mělo chránit před Ezau. David se smí stavět pod tutéž Boží ochranu. Nebezpečí, s nimiž se setkáváme, mohou být rozdílná, a stejně tak i okolnosti, jimiž se dostáváme do trápení a těžkostí, ale Bůh a Jeho prostředky pomoci se nikdy nemění.

Tři muži různého původu přinášejí vše, co utíkající, kteří nemají žádné prostředky, potřebují. Blaho lidu u Davida jim leží na srdci. Když společníci prchajícího krále trpí nedostatkem, nebojí se žádné námahy, aby jim dali to, co potřebují. Kéž by se i naše srdce více vyznačovala štědrostí, horlivostí a oddaností vzhledem k rozličným potřebám Božího lidu – v duchovním i hmotném směru!

Ti, kteří se v době velkého soužení ujmou „bratří“ zavrženého Krále, obdrží bohatou odměnu, když se Král zjeví ve slávě se všemi anděly (Matouš 25,31–40). To nalézáme také zde v 19. kapitole.

Nyní dochází k rozhodnutí. Všichni, kteří šli s Davidem, musejí být sečteni a rozděleni do vojska, aby táhli proti Absolonovi a zbylému lidu. Je to občanská válka, v níž se otec brání svému vzpurnému synovi! David chce táhnout do boje na čele vojska. Ale lid to nedopouští. Chápe Achitofelovu nenávist, který řekl: „Zamorduji krále samého.“ Cena Davidovy osoby odpovídá podle názoru lidu deseti tisícům vojáků. Vědí, tak jako Achitofel, že vše je závislé na Davidovi. Král jejich prosbě povoluje.

Když táhnou do boje, slyší všichni králova slova, určená třem vůdcům vojska: „Zacházejte mi pěkně s synem Absolonem.“ Král tím prozrazuje náklonnost a lásku svého otcovského srdce, zároveň však ukazuje málo citu pro bezbožnou vzpouru svého syna. Jak lstivá jsou naše srdce, když jde o naše pokrevní příbuzné! Jak snadno ztrácíme ze zřetele Boží měřítko o tom, co je dobré a co je zlé!

Popis vlastní bitvy je krátký a smutný. Začíná v lese Efraim a šíří se po porážce Absolona a jeho vojska po celé zemi. Kdysi poslal Absolon zvědy do všech pokolení země, aby podpořila jeho spiknutí (kapitola 15,10). Nyní proniká meč všude tam, kde jsou takoví, kteří se vzbouřili proti právoplatnému králi.

Absolonova smrt je nám popsána blíže. Ten, jenž se sám oslavoval a lichotil Izraelitům, aby je získal na svou stranu proti svému otci, ten, jenž se snažil získat vládu nezávisle na Bohu a na právoplatném králi Izraele, zemřel potupnou smrtí. Ke svému zlořečení a ke své hanbě visel na dřevě. Pravděpodobně to byly jeho dlouhé vlasy, výraz jeho marnivosti, které se zachytily ve větvích a zadržely ho. Absolon zemřel, jako umírá blázen. Jeho náhrobek nebyl ozdoben památným sloupem, jak si to vymyslel v mladých letech, když ještě neměl syna (srovnej 18. verš s kap. 14,27), nýbrž „hromadou kamení velmi velikou“. Podobně se stane antikristovi na konci dnů. Pán Ježíš při Svém zjevení ve slávě uvrhne „falešného proroka“, který se proti Němu vzbouřil, za živa do jezera ohně (do pekla) (Zjevení 19,20).

Joáb, vůdce vojska, má před vůlí krále méně úcty než obyčejný voják. Bez váhání usmrcuje Absolona, který kdysi zranil jeho pýchu (kapitola 14,32.33) a který by mu jednoho dne mohl škodit tím, že by na jeho místo ustanovil Amazu. Joáb je bezohledný, když jde o dosažení vlastních ctižádostivých cílů. Nezalekne se ani vraždy Amazy (kapitola 20,10).

Achimaas, který už jednou přinesl Davidovi zprávu s nasazením vlastního života, by mu chtěl nyní jako první přinést dobrou zprávu. Avšak Joáb jej nenechává běžet. Možná že se bojí, že ho Achimaas kvůli Absolonově smrti před Davidem uvede do špatného světla. V každém případě mu to nedovoluje, „protože syn králův umřel“. Ale Achimaas neustává a Joáb jeho naléhání nakonec povoluje. Syn kněze běží „za Chuzi (Kušitským)“ – ale tak, aby přece jen byl u krále první! – Tento muž nám připomíná náš běh, který máme běžet s vytrváním, hledíce na Ježíše, Vůdce a Dokonavatele víry. Žádné břemeno, žádné starosti, žádný nás lehce obklopující hřích svévole by nám neměl bránit v tom, abychom dosáhli cíle jako vítězové (Židům 12,1.2; 1. Korintským 9,24–27).

Zpráva o Absolonově smrti zlomila královo srdce. Nedá se utěšit a pláče: „Synu můj Absolone! Ó kdybych byl umřel za tebe!“ Ale to nemůže žádný člověk za jiného učinit. „Žádný bratra svého nijakž vykoupiti nemůže, ani Bohu za něj dáti mzdy vyplacení.“ (Žalm 49,8) To je vyhrazeno jen *Jednomu*: Pánu Ježíši Kristu. „Kristus zajisté, když jsme my ještě mdlí byli, v čas určený za bezbožné umřel... Dokazuje pak Bůh lásky své k nám; neboť když jsme ještě hříšníci byli, Kristus umřel za nás.“ (Římanům 5,6.8)

Joáb, který měl vinu na Davidově hlubokém zármutku, si dovoluje krále napomenout. On, který mu toto hořké utrpení způsobil, mluví nyní k zarmoucenému otci tvrdými slovy: „Kdyby byl Absolon živ zůstal, bychom pak všichni dnes byli pobiti, tedy dobře by se to tobě líbilo!“ David poslechl Joábovy rady, ale ne proto, že by jemu, vrahovi, dal za pravdu, nýbrž proto, že se sklání pod Boží spravedlivé cesty. Vidí, že Absolonova smrt patří k oznámené Boží kázni (kapitola 12,10.11). Avšak Joáb, který Absolona zabil a nyní vystupuje proti králi tak silnými slovy, nese před Bohem vlastní odpovědnost a Bůh mu Svým časem odplatí za jeho zlé činy.

Kázeň, kterou Bůh Davida provedl, je nyní u konce. Trápení přineslo své ovoce. Zkouška způsobila, že poznal svého Boha ještě lépe a ještě blíže. Setkal se se soužením, úzkostí, pronásledováním, nebezpečím a mečem. Ale to vše byly příležitosti, aby lépe porozuměl nevyčerpatelným zdrojům lásky (viz Římanům 8,35).

Uprostřed lidu nyní pozorujeme spory. Lidem není jasno, jak se má zmatená situace dostat zpět do správných kolejí. Králova milost to umožní, jak uvidíme v následujících verších.

David slyší o úmyslu všech pokolení Izraele přivést zpět krále. Proto posílá kněze Sádocha a Abiataru, aby mluvili ke starším z Judy a vyburcovali je z jejich lenivosti. „Bratři moji jste,“ vzkazuje jim. „Proč tedy máte býti poslední v uvedení zase krále?“ Tak jedná milost. Nic nevyčítá; nic nepožaduje; raduje se, když činí nepřátelům dobré. Následek toho je, že srdce všech se opět obrací k jejich právoplatnému králi.

Při návratu krále mu vychází vstříc Semei, jenž má velkou vinu. Zahrnul Davida na jeho útěku před Absolonem hrozným zlořečením. Nyní prosí o slitování a o ušetření od spravedlivé odplaty. David mu vyhovuje a zadržuje Abizai před vykonáním pomsty. V den milosti a odpuštění nemá být zabit žádný člověk. Nevíme, zda pocity Semei byly opravdové, či nikoli. David to nyní nezkoumá. Semei vydá počet později za vlády Šalomouna (1. Královská 2,36–46). V této chvíli říká král provinilci: „Neumřeš!“

Je nápadné, že Síba se nalézá ve společnosti Semei. Jeho city vůči Davidovi, jak jsme je viděli v kapitole 16,1–4, nemohly tedy být příliš hluboké.

I Mifibozet vychází vstříc vracejícímu se králi. Od té doby, kdy král musel spěšně opustit Jeruzalém, měl tento muž zármutek. Důkazy jeho smutku kvůli pravému králi byly zjevné: „Neošetřoval pak byl noh svých, ani brady nespravoval, ani šatů svých nepral od toho dne, jakž byl odšel král, až do dne, když se navrátil v pokoji.“ Jak by se mohl radovat, když jeho pán a dobrodinec byl v opovržení a zavržen?

Davidovou otázkou, proč s ním nešel, vychází na světlo i neslavné Síbovo jednání. Ale Mifibozet se u toho nezastavuje. Jeho radost z Davidova návratu působí, že se přenáší i přes nespravedlnosti, které zakouší. Bez lítosti se dokáže vzdát svých statků. Stačí mu, že jeho pán obdržel opět místo, které mu patří, a on smí zase dlít v jeho přítomnosti u jeho stolu.

Pokorný postoj, který zde Mifibozet zaujímá, a jeho víra se dotýkají našich srdcí. Tři charakterové rysy jeho víry obzvláště vystupují: **1.** Poddává se Davidově vůli, jako kdyby to byla Boží vůle. **2.** Uznává, že nemá žádný nárok na královu přízeň. **3.** Zříká se všech svých časných výhod. – Kéž by i naše víra vůči Bohu zjevovala takové charakterové rysy!

Barzillai patří rovněž k těm, kteří krále při jeho návratu vítají a chtějí ho doprovázet. Tento muž, velmi starý a velmi bohatý, se staral o krále během jeho pobytu v Mahanaim. Rád mu dával ze svého statku vše potřebné. A jeho vysoký věk mu nebránil v tom, aby sám sebe tělem i statkem neoddal službě Davidovi. Nyní mu král nabízí odměnu. Ale Barzillai nepracoval pro odměnu. Odmítá ji a nepovažuje se být jí hoden. Pro své stáří odmítá místo u královské tabule, ale svěřuje Davidovi svého syna Chimhama. A král předává později svůj slib svému synu Šalomounovi (38. verš; 1. Královská 2,7).

David je do Jeruzaléma přiveden, abychom tak řekli, vracející se náklonností lidu. Spor o krále se stává dokonce „konkurenčním bojem“ mezi muži z Judy a muži izraelskými. Každá strana si na něj dělá větší právo. Jaká škoda, když pohnutky, které samy o sobě jsou dobré, vedou ke sporu a k vzájemnému rozhořčení. Ale takové je naše přirozené srdce. Nemůžeme dostatečně bdít a stále se cvičit v pokoře, abychom se takových věcí vystříhali.

Neshoda mezi muži z Judy a muži Izraelskými vzhledem k právům, která mají na krále, dává příležitost dalšímu Davidovu protihráči. Seba, syn Bichri, využil sporu mezi bratry k tomu, aby odvedl muže izraelské od Davida za sebou. – Když dnes vznikne nejednotnost mezi bratry ve víře, je nepřítel ihned hotov, aby srdce, je-li to možné, odvedl od Pána Ježíše. Používá k tomu často lidi, kteří umějí dobře mluvit a druhým namlouvají, že vlastně s těmi druhými nemají nic společného (srovnej se Skutky ap. 20,30). Stejní muži, kteří krátce předtím tvrdili: „Deset dílů máme v králi, a proto i v Davidovi máme více nežli vy,“ podporují nyní Sebu, který volal: „Nemáme my dílu v Davidovi!“ Tak převrácené a lstivé je naše srdce!

Davidův pokus dosadit Amazu na Joábovo místo nad vojskem se nezdařil. Nevíme přesně proč. Možná že Amaza váhal, možná že byl David příliš netrpělivý; v každém případě nečteme, že by se byl David ohledně tohoto podniku tázal Boha na radu. Joáb se po třetí stává vrahem proto, aby ubránil své postavení vůdce vojska. Jeho život se sice vyznačuje odvahou a statečností, ale také bezohlednou ctižádostí. Nemá svědomí a neleká se ničeho.

Joáb je rozhodnut dobýt město Abel Betmaacha, aby dopomohl králově věci k vítězství. Ale moudrost jedné ženy zabráňuje dalšímu vylévání krve. Válka mezi bratři-mi je ukončena smrtí vlastního provinilce. Ten, který pozvedl svou ruku proti králi, musel zemřít. Když byla Joábovi vyhozena hlava vzbouřence, odtáhlo vojsko od města a ukončilo válku.

Nechtějme tuto důležitou zásadu v Božím slovu přehlédnout. Když je mezi Božím lidem zjevné zlo, např. když se vynoří zlé učení, které napadá Osobu Pána Ježíše, nebo když dojde k mravnímu zlu, pak se zlo neodstraní tím, že se řekne, aby každý uznal to, co udělal špatně, a pokořil se. Ne, provinilec musí být vyloučen z prostředí věřících do té doby, dokud neuzná zlo, neprojeví opravdovou lítost a dokud nečiní pokání (1. Korinským 5,11–13).

Závěr kapitoly popisuje správu království, když nastal opět pořádek. Snahy nepřítelů vyzněly jen k větší cti krále, který je nyní opět posazen na trůně v Jeruzalémě.

Bůh je milostivý. Je věrný. Ale nikdy nemůže přehlížet zlo. Na Izrael přišel po tři léta hlad „pro Saule a pro dům jeho vražedný, neboť zmrdoval Gabaonitské“. Když Izrael pod Jozuem začal dobývat Kananejskou zemi, byli jeho vůdci Gabaonitskými oklamáni. Neptali se Boha a přísáhli jim, že je nechají na živu (Jozue 9).

V Saulovi povstal muž, který by pro lehkovážnou přísahu obětoval svého syna (1. Samuelova 14,24.44), ale v tělesné horlivosti pro Boží lid nedbal na přísahu, kterou kdysi Jozue a jeho knížata přísáhli *ve jménu Hospodinovu*, a porušil ji. Bůh však nemůže uznat žádnou jakkoli dobře míněnou horlivost pro Svůj lid, když se přitom nedbá na Jeho slovo.

Proč Boží kázeň přišla teprve o mnoho let po Saulově smrti? Je jasné, že ani David ani lid nebyli činěni odpovědnými za Saulův čin. To byla a zůstala Saulova osobní vina. Ale to, co Saul učinil, byla veřejná věc. A jak reagovali lidé na přestoupení přísahy uznané od Boha? Měli zlo cítit a před Bohem je uznat a vyznat. Nyní Bůh vedl krále a lid hladem k pravému zamyšlení a k otázce: Čemu nás tím chce Bůh naučit? – I nám se sluší sebeodsuzování kvůli všemu, čím je dnes zneuctováno jméno Pána Ježíše.

Při vybírání vyžádaných obětí ke smíření spáchané viny ušetřil David Mifibozeta; neboť i tu bylo třeba dbát přísahy. Nikdy bychom neměli obětovat nějaký závazek proto, abychom mohli vyhovět jinému. Když například zanedbáváme svou rodinu proto, abychom pro Pána navenek vykonávali nějakou službu, pak nebude jméno Pána nikterak oslaveno.

S jakým respektem jednal David s dřívějším králem, který byl tak dlouho jeho nepřítelem! Přinesl Saulovy a Jonatanovy kosti z Jábés Galád a pochoval je spolu s kostmi pověšených v rodinném hrobě otce Cis. Tak prokázal Saulovi poslední poctu. „A potom slitoval se Bůh nad zemí.“

Na konci kapitoly nalézáme různé obry, kteří vystupují proti Izraeli, jako kdysi Goliáš. Zde už nezabíjí obry David, jako tehdy Goliáše v údolí Elah (1. Samuelova 17), nýbrž jeho stateční hrdinové. – Když Pán Ježíš na kříži dobyl konečného vítězství nad satanem (Židům 2,14; Koloským 2,15), smíme tomuto nepříteli, když nás chce opět napadnout, směle odporovat. „Poddejte se tedy Bohu, a vzepřete se ďáblu, i uteče od vás.“ (Jakuba 4,7)

Chronologicky patří slova této kapitoly vlastně na začátek 7. kapitoly. Duch Svátý je však uvádí na tomto místě a spojuje je se zničením posledního nepřítele (kapitola 21,21.22) a posledními Davidovými slovy (kapitola 23,1–7). Tyto verše – podle obsahu to jsou slova 18. Žalmu – mluví o Davidovi jako o předobrazu Mesiáše ve spojení s historií izraelského lidu.

David mluví nejprve o svém soužení a jak jej Bůh z něho vysvobodil. Zároveň obsahují tyto verše pocity Mesiáše, který má soucit s věrnými Svého lidu, když budou v budoucích dnech tak zle pronásledováni, že přijdou až na pokraj smrti. Bůh se v rozhodujícím okamžiku těchto Židů zastane a osvobodí je (17. a 18. verš). Ještě dříve, než přijde tato chvíle, uvědomí si, že jejich Mesiáš kdysi sám procházel všemi těmito utrpeními, aby je nyní mohl zachránit.

Různé výrazy připomínají dřívější události z historie lidu, kdy také směli zakoušet Boží vysvobození. Více než jednou zasáhl Bůh ve prospěch Svého lidu bleskem a hromem, bouří a kroupami (např. Jozue 10,11; 1. Samuelova 7,10), a 16. verš vede naše myšlenky k osvobození Izraele od Faraona, když prošli Rudým mořem.

Ve včerejším oddílu bylo postaveno do popředí Davido *vysvobození*. Dnešní verše ukazují *příčinu jeho vysvobození*. Odpovídal Davidův charakter skutečně slovům, která vyslovil ve verších 21–25? Po tom, co jsme četli v minulé kapitole, musíme říci: Nikoli. A přece v něm měl Pán zalíbení (20. verš), neboť měl upřímnou touhu být poslušný Božích přikázání. Když chybil, litoval toho a vyznal svůj hřích. To jasně vyplývá z 51. Žalmu. Tento postoj srdce byl Bohu příjemný (Žalm 51,6.17).

Dále však slaví David v těchto verších dokonalost *někoho jiného*. Dokonalost Pána Ježíše Krista. Ten byl spravedlivý podle zákona. Ani jediné přikázání nepřestoupil, ani jednou se neodchýlil od Boží cesty. Jen Kristus mohl dát Svému Otci důvod k tomu, aby Jej miloval a zachránil Jej (Jan 8,29). Ale do jakého trápení přišel na této cestě! „Pouta šeolu“ (6. verš – přel.) Jej skutečně obklíčila. Ze Svého soužení volal k Bohu a byl vyslyšen, pokud šlo o Jeho utrpení pro spravedlnost. Tím se Jeho záchrana stala také záchranou Jeho lidu (verše 31–51).

Až do konce kapitoly slaví David to, *co Bůh učinil pro něho*. Kolik osobních zkušeností směl učinit se svým Bohem! Pán před ním otevřel cestu, posilnil jeho nohy pro tuto stezku, dal jeho pažím a rukám sílu, aby nepodlehly v boji. David věděl, že nikdo nemůže být srovnáván s jeho Bohem.

31. verš je útěchou pro každé věřící srdce. Slovo Pána je přečištěno. Není v něm nic nečistého, nic nejasného a nic lidského. A toto neklamné Slovo nám říká, že Boží cesta je dokonalá. Jaká útěcha pro nás! Jeho cesta se mnou a s tebou, Jeho cesta s naší rodinou, Jeho cesta s národy, ano, Jeho cesta s celou zemí je dokonalá. Možná že vždy nerozumíme tomu, jaký má s námi úmysl, ale myslíme potom na Římanům 8,28: „Víme pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobremu.“

Co je to za lidi, kterým Bůh už neodpovídá, když vyhlíží po nějakém zachránci? Jsou to Boží nepřátelé. Ten, kdo nechce přijmout výzvu k pokání a k poznání svého naprosto zkaženého stavu před Bohem, ten se činí Božím nepřítelem, jemuž Bůh, až skončí doba milosti, už neodpoví.

Ve zmínkách o tom, co Bůh pro Davida učinil, se nalézají různé narážky na zvláštní události. Jak Bůh krále vytrhl „z různic lidu“, čteme např. ve 20. kapitole. Různé oddíly v kapitolách 8, 10, 12 nám podávají zprávu o tom, jak se David stal „hlavou národů“, když se pod jeho vládu museli sklonit Ammonitští, Filistínští, Syrští, Idumejští, ba všechny okolní národy. „Muž nepravý (násilný)“, který povstal proti Davidovi a od kterého Jej Bůh osvobodil (49. verš), byl jeho vlastní syn Absolon.

A přece mluví i tyto verše o někom větším, než byl David. V Knize Zjevení je nám představen jako „Král králů a Pán pánů“. Jemu se budou muset poddat všechny národy, i ty, které povstaly proti Božímu Pomazanému (srovnej s Žalmem 2,2.6).

Jak je David šťastný ve svém Bohu! Chce Jej slavit za všechna Jeho vysvobození a dobrotu, které zakusil. Ačkoli sám byl velký a obratný vojevůdce, nepřipisuje v den, kdy jej Bůh vysvobodil z ruky všech jeho nepřátel, nic své vlastní zdatnosti. Čteme: „Ty zajisté přepásals mne... dals mi... Ty jsi mne vytrhl... zachovals mne... vyvedíš mne.“

Na konci svého života se král David ohlédá a hledí na svou minulost. Hledí však také kupředu do budoucnosti. A to, co v obou směrech vidí, shrnuje do svých „posledních slov“. Jeho víra se raduje, když myslí na pravého Syna Davidova, který bude sedět na jeho trůnu. To bude jít bez oblaků, když Pán Ježíš vzejde jako „slunce spravedlnosti“ a nastoupí Svoji vládu. Zároveň má však David pokorného ducha a zkrroušené srdce, když myslí na své chybné kroky a na selhání ve své rodině. Neměl by být tento stav srdce také při nás? Je vzácné hledět do budoucnosti, očekávat Pána a slávu, a přitom, jako David, odpočívat srdcem v Boží milosti. Ale vedle toho by nemělo chybět neúprosné sebeodsuzování v Božím světle, které vede k potřebnému vyznání všeho špatného. Tam, kde toto je, ukáže se pravá pokora u všech, neboť takoví vědí, že to, co jsou a co mají, je jen čistá milost.

2. verš je potvrzením a vysvětlením doslovné inspirace Svatého Písma. Svatý Duch Boží mluvil skrze Davida a byl to také On, jenž vložil králi jednotlivá slova na jazyk. Bůh tedy sám volil slova, jimiž nám chtěl sdělit Své myšlenky (1. Korintským 2,10.13).

Po Davidových posledních slovech následuje seznam jeho hrdinů. Byli to stateční muži, kteří se ho přidrželi jako pomazaného Hospodinova už v době jeho pronásledování Saulem. Stejně tak ostříhá Bůh všechna jména těch, kteří následovali Pána Ježíše v době Jeho zavržení, nesli Jeho pohanění a pro Něho trpěli. Ti budou s Pánem Ježíšem v době Jeho oslavení vládnout. „Jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslaveni byli.“ (Římanům 8,17) „A trpíme-li, budeme také spolu s ním kralovati.“ (2. Timoteovi 2,12)

Proti kterému nepříteli bojovali tito hrdinové? Proti Filistínským, tomu vnitřnímu nepříteli, který se zdržoval v hranicích Kanánu. Žádný nepřítel není tak nebezpečný jako tento. Filistínští jsou duchovně obrazem přirozeného člověka, těla, které se vměšuje do duchovních věcí. Jak se můžeme proti tomuto nepříteli bránit? Tělo v nás nelze vyhubit, dokud žijeme na této zemi. Jediné prostředky, které nás mohou ochránit před těmito číhajícími nebezpečími, jsou: ustavičné obecenství s Pánem Ježíšem, držení se Božího slova a ustavičné sebeodsuzování ve svaté Boží přítomnosti.

Přinesení vody z betlémské cisterny je zvláště úchvatná událost. Ukazuje nám, jak oddanost těchto mužů je považována za oběť pro Boha. To, co učiníme z lásky k Pánu Ježíši a pro Něho – i když to je k dobru nějakého člověka – je obětí pro Boha.

Ve výčtu Davidových hrdinů chybí jedno jméno: Joáb. Vykonal mnohý hrdinský čin a ukázal mnoho statečnosti; ale to samo nestačí, aby obdržel místo v Božím seznamu, jinak by Boží slovo vyjmenovávalo téměř všechny velké hrdiny lidstva. To, co vyznačovalo Davidovy hrdiny, bylo spojení s pomazaným Hospodinovým, které jim dala milost. Joáb nikdy nestál v takovém poměru k Davidovi. V této Knize jsme to viděli vždy znovu. Joáb hledal sebe samého; jeho jednání nevyvěralo ze srdce, které je spojeno s Davidem a je mu nakloněno.

Banaiáš, syn Joiadův, bojoval proti *vnějším nepřátelům*: proti Moábským a Egyptským. Jak Moáb, tak i Egypt jsou obrazem světa, tj. tohoto věku. Egypt se přitom zvláště vyznačuje duchem nezávislosti na Bohu. Jak velmi musíme my věřící bdít nad tím, abychom nebyli nakaženi myšlením, mluvením a jednáním světa i jeho snahou o nezávislost na Bohu!

Poslední jméno v řadě je Uriáš Hetejský. Toto jméno vyvolávalo v Davidovi smutnou vzpomínku na minulost. Když sám sebe odsoudil a chválil milost, která jej napravila, nikdy nemyslel na to, aby vymazal Uriášovo jméno z knihy, do které bylo zaneseno.

David je zde nástrojem v Boží ruce, aby provedl kázní izraelský lid, který na sebe přivolal Jeho hněv (i když nevíme, při které příležitosti). Přesto zůstal David za svůj čin osobně před Bohem odpovědný.

Co však bylo tak špatného na přání nechat sečíst lid? David zapomněl na Boha a dopustil se stejného hříchu jako lid tehdy, když si žádal krále. Lid kdysi zapomněl na Boha, svůj nejvyšší díl, a chtěl být jako národy; a král, kterého Bůh dal, se nyní snažil mít lid jako pohanští vládci. Myslel si, že lid patří jemu. A tak jako Bůh nechal lid učinit smutné zkušenosti s vlastní volbou, provedl kázní také Davida.

Joáb se pokusil králi plán rozmluvit. Asi cítil, že tento úmysl je hrubou chybou. Jako zkušený politik považoval sečtení Izraele za kardinální chybu. Nestaral se sice o to, aby se líbil Bohu, ale v zájmu království, které ke své vlastní cti bránil, chtěl zabránit tomu, aby jeho strýce stihla Boží nelibost. David však zůstal při svém rozhodnutí. Joáb se dal do práce a Bůh nechal věci volný průběh.

Devět měsíců práce! K čemu vlastně? David si náhle uvědomuje, jak pošetilá je jeho ctižádost. Jeho svědomí jej obžalovává. Cítí, že zhřešil proti Bohu a ztratil s Ním obecenství. Naplněn lítostí, přichází k Bohu; ale musí zakusit, že lítost nemůže učinit zlo méně závažným a nemůže zrušit následky hříchu.

David, ačkoli je vinen, volí jako muž víry; neboť věřící ukazuje svou víru i potom, když chybil. Dává za všech okolností přednost Boží ruce před rukou člověka, i když se Boží ruka musí vztáhnout proti němu. Proč? Protože zná Boha. Cožpak ve svém dlouhém životě, plném bolestí, zkoušek a bojů, nezakusil, že „jsou mnohá slito-vání jeho“? Předává se rukám spravedlnosti, protože ví, že ty jsou nerozlučně spojeny s milosrdenstvím. David je ve velké úzkosti; avšak ví, že může počítat s Boží milostí.

Rána propukla jako hrozná metla nad zemí a nad lidmi. Ale uprostřed soudu získává vrch milosrdenství. Jeruzalém, odkud vyšel příkaz k sečtení lidu, je místo, na kterém se ruka soudu zastavuje. To je obdivuhodná milost!

Ve spojení s Aravnovým humnem nalézáme tři velké skutečnosti: **1.** Stalo se místem, kde se uplatnila *Boží milost*. **2.** David zde vystoupil jako *prostředník* mezi Bohem a lidem. Přitom nám připomíná toho pravého Prostředníka, Pána Ježíše, který na sebe vzal naši vinu, aniž by sám učinil jeden jediný hřích. **3.** Byla zde přinesena libá *oběť*.

Toto místo, které král získal od Aravny za peníze, učiní Bůh místem, kde bude stát Jeho dům (1. Paralipomenon 22,1; 2. Paralipomenon 3,1). Zde měl později stát chrám, kde se mohl setkávat Bůh a člověk. Jaký triumf Boží neomezené milosti!

Tato Kniha, v níž je v popředí odpovědnost člověka, končí zápalnými a děkovnými oběťmi – obrazem výtečnosti oběti Pána Ježíše pro Boha – a ne obětí za hřích, která byla ustanovena pro potřeby provinilého člověka. Po všech cestách Boží vlády, v nichž On prostě nemůže přehlédnout zlo v životě lidí, nýbrž s ním musel jednat podle Své spravedlnosti, se má srdce zastavit u Pána Ježíše a u Boží milosti, kterou nám tak obdivuhodným způsobem zjevil ve Svém Synu a daroval všem věřícím.

Zjevení je jediná kniha Nového zákona, která má výlučně prorocký charakter. V protikladu k prorockým knihám Starého zákona nám nejen odkrývá průběh budoucích událostí, nýbrž pozvedá i závoj věčnosti, takže se smíme něco dovědět i o požehnáních, která očekávají Boží lid ve věčném stavu.

Zjevení pochází od Boha, týká se Pána Ježíše a je Mu dáno jako Synu člověka. Skrze Něho, který byl kdysi v ponížení na této zemi a skrze kterého byl Bůh zjeven, skrze Něho jako oslaveného člověka jsou zjeveny budoucí věci.

Proč jsou věřící, jimž Pán ukazuje „co se díti musí brzo“, označeni jako *služebníci*? Boží Duch nám chce tímto poukazem na *poslušnost* a *věrnost* objasnit dvě věci:

Předně je tím řečeno, že předpoklad pro porozumění proroctví spočívá v naší poslušnosti vůči Pánu Ježíši a Jeho Slovu.

Za druhé nemá získané poznání sloužit k uspokojení naší zvědavosti, nýbrž nás má vést k věrnému životu, k oddělení od světa, který má být souzen.

Na začátku a na konci této Knihy je nazýván blahoslaveným ten, kdo dbá na sdělení této Knihy (3. verš; kapitola 22,7), neboť jak vidění, tak i slova nesou jasně pečeť Boží autority (2. verš; kapitola 22,8.9.16).

V souladu s charakterem Zjevení jsou v pozdravu představeny všechny tři Osoby Božství. Bůh před námi stojí jako ten věčný Bůh; Duch Svatý je viděn symbolicky ve Své plnosti; a Pán Ježíš nese tři jména. V minulosti se ve Svém dokonalém životě na zemi prokázal jako *věrný Svědek*; nyní dlí jako *Prvorozený z mrtvých* v nebi, jsa korunován slávou a ctí, a brzy bude jako *Kníže králů země* zjeven před celým světem. Jak krásná je odpověď věřících na to, co jim tu je představeno! I když je Kristus v této prorocké Knize viděn jako Soudce, tu je přesto Tím, který „zamiloval nás, a umyl nás od hříchů našich krví svou“.

7. verš shrnuje velké téma Knihy Zjevení: soud, kterým bude země připravena pro Kristovu slavnou vládu. Až přijde, aby vykonal soud, zjeví se veřejně, takže Ho uvidí každé oko. Pak budou pro Něho naříkat „všechna pokolení země“.

Příchod Krista jako Soudce, aby se zabýval vším zlem a aby zřídil Své království, dokáže pravdu toho, že Bůh je první i poslední, věčný a všemohoucí.

Vlastními adresáty této Knihy je sedm shromáždění v tehdejší římské provincii Asii. Sdělení o budoucích událostech není tedy určeno pro nevěřící lidi, nýbrž pro následovníky Pána Ježíše.

První slova, která apoštol Jan slyší, nepřicházejí od anděla, nýbrž od Pána samého, jenž stojí za Svým služebníkem v podobě Soudce. Už to není Syn člověka v ponížení, opovržený a posmíváný od lidí, nýbrž Syn člověka ve slávě, jenž bude jednat jako Soudce. Chodí uprostřed sedmi zlatých svícňů – obraz shromáždění v jejich odpovědnosti – a v pravé ruce drží sedm hvězd, kterými jsou ukázáni „andělé“, tj. odpovědní zástupci, jakoby svědomí shromáždění. Dříve než bude Pán Ježíš soudit svět, zkoumá a posuzuje stav Svého Shromáždění (Církve). Ale věřící člověk se Ho nemusí bát, neboť tato Osoba je přece jeho Vykupitel (verše 17 a 18).

V 19. verši udává Pán tři hlavní oddíly, na něž se Zjevení dělí:

- to, co Jan viděl: sláva Pána Ježíše jako Soudce;
- to, co je: přítomná doba Církve, která je viděna ve své odpovědnosti;
- to, co bude potom: události, které budou následovat po vzetí Církve, tj. všech věřících.

Bůh používá praktický stav sedmi zmíněných shromáždění, aby ve 2. a 3. kapitole vykreslil prorocký obraz církve v její odpovědnosti. Když Pán Ježíš vidí shromáždění jako svícen, pak od něho očekává, že v době Jeho nepřítomnosti bude jako svědectví pro Něho světlem. A právě v tom shromáždění stále více selhávalo. V tomto smutném úpadku ukazuje Pán, že každý jednotlivec, který Jej chce poslouchat, se může stát vítězem.

Dopis *Efezu* představuje stav církve po odchodu apoštolů. Navenek ještě nebylo vidět známky odklonu od cesty podle Boha. Bylo tu mnohé, co Pán mohl uznat. Ale v srdci to už nebylo v pořádku. Hluboká láska k Pánu Ježíši ochladla. Bez pokání a obratu by po ztrátě první lásky následovala také ztráta svědectví před lidmi.

To, co platí o církvi jako celku, platí také o každém místním shromáždění a o každém jednotlivém věřícím. Kořen každého selhání leží v nitru, v srdci. Tam, kde chybí opravdové sklonění se a pokání, ztratí svědectví navenek nutně svou sílu.

I když církev ve svém celku selhala, je přece každý jednotlivý věřící vyzván, aby zvítězil, tj. aby bděl nad tím, aby láska ke Kristu zůstala v jeho srdci planoucí.

Dopis *Smyrně* popisuje dobu pronásledování křesťanů, kterou Pán dovolil, aby k sobě opět přitáhl ochladlá srdce. Jaké povzbuzení přitom znamenají slova, jimiž se Pán sám představuje věřícím, kteří byli pronásledováni až na smrt! K tomu jim zaslibuje korunu života.

V tomto historickém období se satan pokoušel zkazit církev dvojím způsobem. Uprostřed křesťanského svědectví byli takoví, kteří se snažili vnést do křesťanství židovství, a z vnějšku museli křesťané cítit odpor pohanů.

Třetí dopis se obrací ke shromáždění v *Pergamu*. Vliv židovství vedl k tomu, že vyznávající křesťanstvo zcela ztratilo ze zřetele své nebeské povolání. Namísto aby táhlo lidi ze světa k Pánu Ježíši, zaujalo samo místo ve světě: křesťanství se stalo státním náboženstvím. Církev bydlela nyní tu, „kde je trůn satanův“.

Ačkoli církev v onom časovém období hledala – ke své škodě – ochranu u světa, přece ještě byly drženy velké pravdy ohledně Osoby a díla Pána Ježíše.

Vítězi zaslíbil Pán skrytou mannu. Není to krásný poukaz na Něho samého, jenž byl na Svě cestě tímto světem cizincem, který neměl opravdový domov a neměl, kde by složil hlavu?

Dopis *Tyatiře* nám podává obraz vyznávající církve v době středověku. Přitom si všimneme dvou nápadných znaků:

1. U mnohých se ukazovala velká oddanost, která byla vyjádřena jejich skutky, jejich láskou, vírou, službou a jejich vytrváním. Jak velmi potvrzují dějiny tato slova Pána! Přes velkou nevědomost a pověru byl v době středověku významný počet jednotlivých osob, které se vyznačovaly osobní oddaností Kristu, nic nešetřícím sebeodsuzováním a trpělivým snášením utrpení pro Jeho jméno.

2. Vyznávající množství však v tomto časovém období dosáhlo „hlubokostí satanových“. Do popředí vystoupil hrozný systém, symbolizovaný ženou Jezábel. Církev zaujala místo učitele, aby nastolila vlastní zásady. Uctíváním obrazů a svatých byla zřízena modloslužba. Spojením se světem vznikl stav, který Boží slovo označuje jako smilstvo.

Ostatek v *Tyatiře*, všichni, kteří byli svobodni od tohoto učení, není vyzván, aby tento hrozný systém změnil nebo zlepšil. Měli se jen držet pevně pravdy, kterou měli, a to do chvíle, kdy Pán přijde. Pak obdrží svou odměnu, když budou vládnout spolu s Kristem.

Přes velkou moc, kterou náboženský systém v Tyatiře vyvíjel, zůstala pravá plnost síly, předobrazená „sedmi duchy Božími“, v ruce Pána. On vzbudil muže – reformátory – kteří se postavili proti zlu tohoto systému. Žel že pod odpovědností člověka se z reformace vyvinul protestantismus (*Sardis*). Lidé zachovávali věrné vyznání podle Bible, ale neměli pravý život z Boha.

Reformace přinesla dvě věci, za které bychom měli být vděční ještě dnes: Bibli, přeloženou do našich jazyků, a velkou pravdu o ospravedlnění jen na základě víry. Žel že se Bible od té doby stala pro mnohé mrtvou literou. Nemají nejmenší úmysl jednat podle jejích směrnic. Takový stav vede k soudu od Pána. Jeho příchod najde vyznavače bez života, spící stejně jako svět (1. Tesaloničtům 5,2–6).

I v době mrtvé pravověrnosti protestantismu tu jsou „některé osoby“, které tvoří ostatek, o němž Pán může říci: „Neposkvřily roucha svého, proto budou se se mnou procházeti v bílém rouše.“ Uprostřed mrtvého vyznání chodí osobně s Pánem Ježíšem. Jejich jméno zůstane v knize života a budou veřejně známi před Otcem a před anděly.

Shromáždění ve *Filadelfii* se Pán nepředstavuje ani soudcovským způsobem, ani ve Své plné moci, nýbrž ve Svých mravních vlastnostech jako Svatý a Pravdivý. To stojí ve spojení se stavem tohoto shromáždění, které ostříhalo Jeho slovo a nezapřelo Jeho jméno. Přes moc nepřítelů může těm, kteří Ho takto poslouchají, otevřít dveře ke službě, které nikdo nemůže zavřít, a zavřít jiné dveře, které by mohly vést ke špatné cestě.

Nemluví toto shromáždění o svědectví, které si Kristus vzbudil uprostřed přibývajícího úpadku křesťanstva a před koncem doby milosti, aby vydal svědectví o celé pravdě Svého slova a o nejvyšší autoritě Svého jména, ale také o jeho vzácnosti?

Toto shromáždění je povzbuzeno slibem Pána, že je ostříhá od hodiny pokušení, která brzy přijde na celý svět, a že Jeho příchod je blízko. Skutečnost, že je tu jen málo síly, může vést k tomu, že v dobách zvýšeného nebezpečí už nebudou tak rozhodně stát za celou pravdou Božího slova. A proto je tu napomenutí: „Drž pevně to, co máš.“ Vítězi, tj. tomu, kdo to bude pevně držet, je za slíbená vzácná odměna v den slávy.

Dopis *Laodicii* ukazuje vážný konec přibývajícího se-lhání církve v její odpovědnosti během celé její historie. Oživující milost Pána je zneužita a Jeho varování už téměř není dbáno.

Jméno, jímž se Pán Ježíš představuje, stojí v ostrém rozporu s velkým křesťanským vyznáním, které není ani věrné vůči Bohu, ani věrné ve svědectví před lidmi. Pán ale je Amen – Ten, skrze něhož bude naplněn každý Bo-ží úmysl. On je ten pravý a věrný svědek, počátek Božího stvoření, v němž bude vše podle Boha.

Poslední stádium vyznávající církve se vyznačuje naprostou lhostejností vůči Kristu. Pýcha na duchovním poli a slepota ohledně vlastního stavu před Bohem jsou další znaky. Přesto jí milost Pána radí, aby přišla k Němu a našla u Něho to potřebné.

Uprostřed těchto temných dnů tu jsou duše, které Pán miluje. Jeho cesty kázně směřují k tomu, aby znovu probudil jejich náklonnost k sobě. Otevřít Mu dveře znamená dát Mu místo ve vlastním srdci, a tím se vrátit k první lásce. Tyto verše jasně ukazují to, co dnes stále více cítíme, že stezka věrného následování v době konce bude osobní stezkou, po níž půjdou už jen jednotlivci. Většina zvolila jinou cestu.

V kapitole 1,19 jsme viděli rozdělení této Knihy. První verš 4. kapitoly uvádí třetí oddíl. Začíná zde čistě pro-rocká část. Jedná o věcech, které se budou dít *po vtržení* pravých věřících. Jan je v duchu přenesen do nebe, aby viděl a popsal události z nebeského, Božího hlediska. To první, co vidí, je *trůn*, symbol vlády a autority. Za vším, co se děje na zemi, stojí nadvláda Božího trůnu. Nic se neděje jen tak, nic není přenecháno pouhé náhodě.

24 starší, kteří obklopují trůn, představují věřící Starého a Nového zákona (dvakrát 12; 12 pokolení Izraele, 12 apoštolů), jak jsou spojeni s Kristem ve slávě. Bílá roucha ukazují na jejich kněžský charakter a zlaté koruny na jejich královský charakter. Čtyři živé bytosti, které jsou také okolo trůnu, jsou symbolem výkonu Boží vlády. Ta se rozprostírá do všech čtyř světových stran a vyznačuje se silou (lev), rozhodností (tele), moudrostí (člověk) a rychlostí (orel).

Rozvinutí této svaté, mocné a neproměnné Boží vlády vede věřící k velebení. Vrhají před trůnem své koruny a klanějí se Stvořiteli, který stvořil všechno podle Svě vůle.

Jestliže ve 4. kapitole stojí uprostřed trůn, zde jde především o *knihu*. Tento svitek knihy obsahuje Boží rady vzhledem k požehnání světa a Kristově vládě, spojené se soudy, skrze něž jediné může být dosaženo tohoto cíle. To poznáváme z další kapitoly, kde Pán Ježíš začíná otevírat zapečetěnou knihu. Tu nad lidmi propuká jeden soud za druhým. Ale velkým cílem zůstává slavná vláda Pána Ježíše na této zemi.

Nejprve ale jde o otázku: „Kdo je hoden otevřít tu knihu?“ – to znamená: „Kdo je v stavu zabývat se podle Boha celým tím zlým systémem, který lidé od pádu do hříchu vybudovali, a kdo může zřídit okruh požehnání, který Boží dobrotivost předzvěděla pro tuto zemi?“ V celém vesmíru se nenajde nikdo, kdo by byl *schopen* a *hoden* knihu otevřít. Lidé se sice snaží ovládnout zlo na světě a zkrotit je, ale při všech svých snahách neberou zřetel na Boží práva a práva Pána Ježíše Krista.

Jeden ze starších, kteří mají známost Božích myšlenek, utěšuje bezradně plačícího Jana a ukazuje mu na Pána Ježíše. On je ten lev z pokolení Juda a kořen Davidův. David kdysi zvítězil nad svými nepřáteli. Ale Kristus byl v Božích myšlenkách již před Davidem a v budoucnosti si poddá *všechny* Své nepřátele.

Jan však nevidí lva, nýbrž beránka. Ten, který bude nade vším jako lev, trpěl kdysi jako Beránek. Jako zabítý Beránek – jako ten Ukřižovaný – přemohl hřích, smrt a ďábla. Jako lev je schopen a jako Beránek je hoden vzít knihu a otevřít ji.

Okamžik, ve kterém Pán Ježíš začíná jednat, má ohromný význam nejen pro svět; i v nebi vyvolá pohnutí. Všichni vykoupení zpívají novou píseň. Doba modlitby, proseb a žádostí přešla, začala doba zpěvu. Zpívají *novou* píseň. Až do té doby byli na cestě ke slávě a zpívali písně vykoupení a naděje. Nyní, když se všechno naplnilo, zpívají píseň vítězství, která oslavuje jejich Zachránce a velikost Jeho spasení slovy: „Hoden jsi...”

Nová píseň věřících probouzí chválu nebeských zástupů. I ony chválí Toho, jenž byl kdysi od lidí zneuctěn a ukřižován, slovy: „Hoden jest...” Ano, celé stvoření – vše, co má dech – se spojuje k chvále Boží a Beránkové. Svatí všech dob předem vidí mocné Boží vítězství nad vším zlem a naplnění všech Jeho rad, padají a klanějí se.

Když jsme v předcházejících dvou kapitolách mohli pohledět do nebe, smíme nyní poznávat průběh událostí, ke kterým dojde na zemi od vtržení věřících do zjevení se Pána Ježíše. Přitom musíme dbát na to, že řeč Zjevení je symbolická. Bylo by chybné chápat tyto obrazy doslovně.

Otevření prvních čtyř pečetí stojí ve spojení se čtyřmi živými bytostmi, které popisují vykonávání Boží vlády, jak On jedná ve Své prozřetelnosti. I když jsou soudy pod čtyřmi pečetěmi velmi hrozné, nevidíme tu ještě známku přímého nadpřirozeného Božího zásahu.

V Božím slově je kůň používán k tomu, aby představil světovou mocnost, již Bůh ve Své prozřetelnosti používá, aby vykonala Jeho úmysly (Zachariáš 1,8–10). Při otevření první pečeti tedy povstane z množství lidí vůdce, dostane se mu královského postavení a po nějakou dobu půjde od vítězství k vítězství. Další pečeti však naznačují, že potom bude následovat vzájemná zničující válka, která za sebou ponese všeobecný hlad a rozšíření moru. Všemi těmito okolnostmi zemře čtvrtý díl lidí. O tomto „počátku bolestí“ se zmiňoval už Pán Ježíš, když ke Svým učedníkům mluvil o budoucích soudech (Matouš 24,6–8).

S otevřením páté pečeti není spojen žádný zvláštní soud. Naopak je zřejmé, že Bůh po dobu prvních čtyř pečeti bude mít na zemi Svě svědky. Ti budou svědčit o Božím slovu a kvůli tomu vytrpí mučednickou smrt, a to od těch, „kteří přebývají na zemi“. Tato třída lidí věří, že země patří jim, a vylučuje jakékoli uznání Boha a Krista. Tito lidé jsou úhlavními nepřáteli Kristových svědků, kteří zvěstují Jeho nároky na tuto zemi (evangelium království). O této třídě lidí se ve Zjevení mluví vícekrát (viz kapitoly 3,10; 8,13; 11,10; 13,8.12.14; 14,6; 17,8).

Při otevření šesté pečeti nabude soud hroznější formy než doposud. Zemětřesení tu je symbolem toho, že každý sociální, náboženský a politický pořádek padne. Výroky o slunci, měsíci a hvězdách jsou obrazy úplného vyvrácení všech, kteří na vysoké nebo nízké úrovni vykonávali nějakou vládu. Že se pohnuly hory a ostrovy, znamená zhroucení celých říší. Tyto otřesy ve světě budou pro lidi tak hrozné, že budou zasaženi ve svědomí a poznají, že to způsobila Boží ruka. Protože zavrhli Boží svědectví, budou se moci jen se strachem ptát: „I kdo bude moci obstát?“

Už jsme viděli, že Bůh v období těchto soudů bude mít svědky, kteří dosáhnou věčné slávy skrze mučednickou smrt. Nyní se dovídáme, že dříve, než budou otevřením sedmé pečeti uvedeny ještě horší soudy, bude mít Bůh velký zástup svědků, kteří budou ostříháni přes „velké soužení“ (14. verš).

Andělé jsou služebníci v Boží ruce. Používá je jako vykonavatele Svých soudů (Matouš 13,41.42.49.50; Izaiáš 37,36). Zde jsou nám představeni jako ti, kteří zadržují moc zla, i jako vykonavatelé Boží odplaty, když přijde Boží čas. Stojí už připraveni, aby vykonali soud, který postihne zemi do všech světových stran. Ale ještě jsou zadržováni, aby jiný anděl, který vystupuje od východu slunce, a tím je ohlašovatelem nového dne, zapečetil Boží služebníky na jejich čelech. Tito služebníci jsou představeni symbolickým číslem 144 000 z dvanácti pokolení Izraele. Tím je ukázáno, že Bůh během doby soužení povolá Své služebníky ze Svého pozemského lidu Izraele, aby ve všech částech světa, ať jsou rozptýleni kdekoli, byli pro Něho samého veřejným svědectvím.

To, že zástup stojí *před Božím trůnem*, neznamená bezpodmínečně, že tito lidé jsou v nebi. Znamená to prostě, že stojí v Boží přízni. Toto velké množství věřících ze všech národů bude, stejně tak jako zapečetění z Izraele, zachováno v hrozně době soudů, aby pak měli podíl na požehnáních Kristova pozemského království. Vědí, že mohou za svou ochranu děkovat jen Bohu a Beránkovi. Tváří v tvář takové milosti z Boží strany propuká v nebi chvála a velebení.

V posledním oddílu této kapitoly je dána odpověď na otázku, kdo tvoří tento zástup a odkud přicházejí. Když porovnáme 16. a 17. verš s Izaiášem 49,10, zdá se, že se tyto verše vztahují jak na ty z Izraele, tak i na lidi z národů. Nic ale neukazuje na to, že by se mohlo jednat o mučedníky. Spíše čteme: „*Přišli z velikého soužení.*“ Na základě krve Beránka byli Bohem přijati a On sám rozprostírá Svůj stan k ochraně nad nimi. Ačkoli jsou ostříhání, musejí přece projít těžkými souženími a hlubokým utrpením, které jsou naznačeny hladem, žízní, horkem a slzami. Avšak na konci bude také provždy konec se vším utrpením. Beránek je povede ke studnicím vod života a sám Bůh setře jejich slzy.

Po staletí se zlo na zemi šířilo, Kristus byl zneuctčován, lidé vzdorovali Bohu a pronásledovali Jeho lid, aniž by Bůh veřejně zasáhl. Nyní tato doba přešla. Bůh hodlá zasáhnout, ale ne už skrze Svou prozřetelnost, nýbrž přímo soudem. Nebe ví, co to znamená, a plno ctící bázně mlčí.

I v oné době bude Bůh vyslýchat modlitby svatých, ale jiným způsobem než dnes, v době milosti. Dnes se modlíme za spasení hříšníků a Bůh vyslyší k požehnání duší. V době soudu se budou věřící modlit slovy některých Žalmů pomsty, neboť svého požehnání dosáhnou jen skrze soud nad svými nepřáteli. Verš 5 je tedy bezprostřední odpovědí na „modlitby všech svatých“.

Je nápadné, že při soudech, které jsou vyvolány první ze tří trubek, se mluví stále o třetím dílu. Znamená to, že soud je omezen na určité území. Z kapitoly 12,4 se zdá, že jím je oblast znovupovstale Římské říše. Soud postihne nejprve ty, kteří mají největší odpovědnost, a to jsou ti, kteří patří k vyznávajícímu křesťanstvu.

Tři poslední trubky, které nyní následují, vyvolávají ještě horší soudy, poněvadž postihují přímo lidi, „přebývající na zemi“, a už ne jejich okolnosti. Soud páté trubky padá na „lidi, kteří nemají znamení Božího na čelech svých“. Tím jsou míněni nevěřící a nevěrní z Izraele.

Tímto bázeň vzbuzujícím soudem se zdá být nějaké satanské zaslepení, které zatemňuje mysl lidí. Toto zlé učení je symbolizováno rojem kobylek, které otráví myšlenky lidí, jako škorpion může otrávit tělo člověka. Smrt, kterou lidé přitom hledají a nemohou nalézt, je možné chápat v mravním smyslu jako výraz oddělení od Boha. Tento lid (Izrael), který byl tak dlouhou dobu povolán, aby byl svědkem pravého Boha, je satanem zaslepen a hledá ulehčení pro svou mysl tím, že se snaží zavrhnout jakoukoli známost o Bohu.

Hvězdou, která spadne z nebe, je míněn falešný prorok neboli antikrist, který je blíže popsán v kapitole 13, 11–18. Víme, že je to odpadlík (Daniel 11,37). Puzen satanem svede ty, kteří přebývají na zemi. Neodpovídá to tomu, o čem píše Pavel ve 2. Tesalonickém 2,8–12?

Hlas z oltáře, který je před Bohem, vyvolává soud šesté trubky. Připomíná nám, že všechny tyto soudy jsou řízeny z nebe. Tento soud se podobá předchozímu, ale nepostihuje Izraele, nýbrž dopadá na „třetí díl lidí“, tj. na území Římské říše, která zahrnuje vyznávající křesťanstvo.

Zmínka o Eufratu ukazuje, že tento soud přijde z východu. Odtud zaplaví zlý vliv sféry vyznávajícího křesťanstva. Mocná armáda jezdců ukazuje na dáblův neodolatelný svod. Moc koní „jest v ústech jejich“, to znamená, že tento klam bude představován obratným mluvením. Ale za vším stojí moc satana, znázorněná ocasy podobnými hadům. Pravděpodobně ani zde není míněna fyzická smrt, nýbrž jde o to, že budou vedeni do celé bídy odpadnutí, do duchovní smrti, která je odděluje od Boha. Neznají dějiny předtuchu takového „zaplavení“ křesťanstva v invazi Mohameda a jeho následovníků v sedmém století?

I když tento soud je tak hrozný, nevyvolává u postižených pokání. Naopak ukazují poslední verše na to, že v době konce se opět rozšíří modlářství a nemravnost. Nevyskytují se tyto hříchy zvyšující se mírou už dnes?

V této kapitole máme v průběhu soudů vsuvku, která sahá až ke kapitole 11,14. Teprve potom slyšíme, jak sedmý anděl troubí.

V silném andělu poznáváme Krista. Oblak mluví o Boží přítomnosti a duha o Jeho smlouvě milosrdenství s touto zemí. Jeho tvář jako slunce připomíná, že v této Osobě bude představena všechna Boží sláva a nejvyšší autorita. Jeho nohy jako ohnivé sloupy ukazují, že jde stezkou svatého soudu proti hříchu.

Konec Božího tajemství je zároveň uvedením pozhnání tisíciletého království. To je radostné poselství, které Bůh zvěstoval Svým služebníkům. Pod tajemstvím je zde třeba rozumět, že Bůh během staletí *nezasahoval zjevně* do osudů lidí, což bylo pro lidi, neznající Boží slovo, něco nepochopitelného. Při *veřejném zjevení* Pána Ježíše, aby nastoupil univerzální vládu, bude toto Boží tajemství ukončeno.

Jan činí stejné zkušenosti, jako kdysi prorok Izaiáš, který v 6. kapitole vidí na jedné straně slávu Pána Ježíše, která naplňuje celou zemi, a na druhé straně poznává své vlastní zkažené srdce. Je potřebné, abychom odsoudili své vlastní tělo, aby nás Pán mohl použít jako Svě svědky.

Z veršů 1 a 8 je jasně vidět, že zde zmíněné události mají svůj střed v Jeruzalémě a že se odehrají v období tří a půl roku. V této době vzbudí Bůh dva zvláštní svědky, kteří budou denně prorokovat. Obrazy, které jsou použity k popisu těchto dvou svědků, nám připomínají Zachariáše 4,11–14. Olivový strom ukazuje na Ducha Svatého, kterým jsou pomazáni, aby stáli před Pánem země, a svícen mluví o svědectví vůči lidem. Tito dva proroci budou vystupovat v duchu Eliáše a Mojžíše (verš 6; 1. Královská 17,1; 2. Mojžíšova 7,20). Jejich znamení všem jasně ukážou, že Pán země nastoupí Svou vládu skrze soud.

Na konci tří a půl let přemůže hlava znovupovstalé Římské říše (šelma, která vystupuje z propasti) tyto dva svědky a usmrtí je. Jak hrozný je popis tehdy vládnoucího mravního stavu Jeruzaléma! Sodoma zastupuje nejhorší nemravnost a Egypt znamená modlářství a světskost.

Radost nepřátel Pána bude mít jen krátké trvání. Bůh zasáhne a probudí Své svědky k životu a vezme je k sobě. Po zavržení Božích svědků zůstává už jen soud. Pro tu chvíli budou lidé naplněni strachem a vzdají čest „*Bohu nebeskému*“. Ale nebudou ochotní poddat se *Pánu země*.

Vážné události, o kterých jsme včera uvažovali, ukončují dobu druhého běda a připravují cestu ke zřízení Kristova království, jak je to představeno ve třetím běda, když zazní sedmá trubka. K tomu jsme přeneseni do nebe a slyšíme tam silné hlasy, které zvěstují radostné poselství: „Přišlo království světa našeho Pána a Jeho Krista, a bude panovat od věčnosti k věčnosti.“ (přel.) Přijde ten velký den, ve kterém bude vložena vláda nad tímto světem do rukou Pána Ježíše. Celé nebe se z toho raduje a věřící padají před Bohem s velebením a vděčností.

Ale uvedení této požehnané vlády přináší „běda“ na ty, kteří zavrhli Krista a Jeho svědky. Proti hněvu národů vůči Kristu a Jeho lidu vystupuje nyní Boží hněv, a to znamená pro ty národy věčný soud.

Chronologický běh událostí mezi vtržením Církve a zjevením se Krista k převzetí vlády je na tomto místě přerušen a dále pokračuje teprve v kapitole 19,11. V kapitolách a verších, které leží mezi tím, jsou blíže popsány určité osoby a události na zemi a v nebi, vystupující v průběhu právě uvažované „doby soužení“. Verš 19 naší kapitoly odpovídá úvodu k tomu, co následuje od začátku 12. kapitoly.

Poslední verš předchozí kapitoly naznačuje, že Bůh hodlá znovu navázat vztah s izraelským národem. „Žena“ symbolicky představuje Izraele podle Božího úmyslu, tedy Izraele, jak jej vidí nebe, v jeho přednostním postavení mezi národy.

Verše 2–5 popisují historickou událost: příchod Pána Ježíše, jak se narodil jako člověk na tuto zem. Ukazují ale zároveň, že tehdy čekal na naplnění Izaiášova proroctví (kapitola 7,14; 9,6) nejen věrný ostatek, nýbrž i velký nepřítel. Nepokoušel se ďábel od samého začátku Pána Ježíše zabít (Matouš 2,13)? V této kapitole je představen ten velký nepřítel Pána Ježíše i lidí jako drak. Verš 9 nás nenechává na pochybách, že se jedná o satana.

S narozením dítěte mužského pohlaví jsou také jasně oznámeny Jeho nároky na vládu. Tento popis bezpochyby ukazuje na Krista, kterého nalézáme představeného zvláště v Matoušově Evangelii jako Krále, jako Davidova Syna.

6. veršem se přechází od historie opět k proroctví, které se ještě nenaplnilo. Staletí, která uplynula od vzetí Pána Ježíše do nebe, tu nejsou zmíněna. Žena zde představuje bohabojný ostatek Židů, o který se bude Bůh starat po dobu tří a půl roku doby soužení vně politického i náboženského světa.

Nyní je nám dovoleno pohlédnout výše, abychom se dověděli, co se stane v nebi. Možná že se divíme, že se se satanem setkáváme v nebi, ale Kniha Job (kapitola 1,6–12; 2,1–7) nám tuto skutečnost potvrzuje. Naše místo ukazuje, že přijde doba, kdy bude jeho moc v nebi napadena a kdy bude poražen. Pak ví, že už nemá mnoho času k působení na zemi.

V nebi byl po všechna staletí *žalobníkem* bratří, ale Kristus je zároveň jejich Přímluvcem. Hříchy věřících dávají ďáblovi ustavičně důvod k tomu, aby na ně před Bohem žaloval. Ale Kristus převzal jejich věc. Na všechna obvinění je jedna odpověď: drahá krev, která očišťuje od všeho hříchu. Krev našeho Spasitele na věky shladila *všechny* naše hříchy, i ty, které učiníme, žel, i jako věřící.

Ďáblova zlost, když byl svržen na zem, se obrací především proti Izraelskému národu. V tomto hrozném pronásledování během doby velkého soužení otevře Boží prozřetelnost těm věrným cestu útěku. Jejich bezpečnost bude spočívat v jejich oddělení od světa podle slov Pána, která pověděl Svým učedníkům vzhledem k této době, aby „ti, kteří by byli v Judstvu, utekli na hory“ (Matouš 24, 16–21).

Z 5. verše je jasné, že to, co je nám v této kapitole představeno, se vztahuje na tři a půl roku doby velkého soužení. V této době, kdy zlo člověka dosáhne svého vrcholu, stojí za vším velká moc – ďábel. Tato kapitola ukazuje, že k vykonání svých plánů použije dva lidské nástroje, které jsou představeny dvěma šelmami.

První šelma vystupuje z moře, které je obrazem národů v jejich nestabilním, revolučním stavu. Tato šelma ztělesňuje vládce znovupovstale Římské říše (šelma, jejíž smrtelná rána byla uzdravena). Srovnej k tomu proctví o čtyřech světových říších v Danieli 7, zvláště verše 7 a 8! Tento člověk je nejen nevědomý o Bohu (zvíře), nýbrž je Jeho vědomým nepřitelem. Svou moc obdrží od satana.

Jaké jsou znaky této světové říše? Jsou nám představeny v její hlavě:

1. Mluví „velké věci“, to znamená, že se chlubí a sama se vyvyšuje.

2. „Otevírá ústa svá k rouhání se Bohu“, a tím ukazuje nenávisť svého srdce proti Bohu.

3. Nenávidí nejen Boha, nýbrž bojuje také proti věřícím. „Bojuje se svatými.“

4. Po nějakou dobu bude moci tato hrozná moc vykonávat velký vliv na všechny lidi. „Dána jí moc nad všelikým pokolením, nad jazykem, i nad národem.“

I druhá šelma je nástrojem satana, neboť mluví jako drak. Ale vystupuje ze země, to znamená z uspořádaných, stabilních sociálních poměrů. Tento člověk si činí nárok na místo náboženského vůdce. „Dva rohy, podobné Beránkovým“, ukazují na to, že se chce rovnat Kristu. Jde tu o antikrista (1. Jana 2,18), který je také popsán ve 2. Tesalonickém 2,3–12 a je tam označen jako „člověk hříchu“.

Lidé, kteří tehdy budou „přebývat na zemi“, jsou ti, kteří odmítli Krista. Nyní budou svedeni velkým dojmem působícími, nadpřirozenými znameními k nejhorší modloslužbě. Za Eliáše byl oheň z nebe znamením pravého Boha (1. Královská 18,36–40). V budoucích dnech tomu bude právě naopak. Kdo se potom bude vzpěčovat účastnit se modloslužby, bude zabít. Tlak k poddání se této náboženské autoritě bude tak tvrdý, že každému, kdo nebude chtít přijmout její počet, bude prakticky vzat každý základ života.

V této kapitole nalézáme do jisté míry konec „časů pohanů“ (Lukáš 21,24), které začaly za Nabuchodonozora, když Bůh vložil vládu nad národy do ruky lidí (Daniel 2,37.38). Končí tak, jak začaly: pod diktaturou, jakou svět asi ještě nikdy neviděl, a stejnou modloslužbou, jakou zřídil Nabuchodonozor (Daniel 3,1–7).

Přes všechnu aktivitu satana a jeho nástrojů, jak ji nalézáme rozvinutou ve 12. a 13. kapitole, stojí přece Bůh za vším a nade vším. Chrání věrné, kteří mají vejít do požehnání Jeho království, a přivádí bezbožné pod Svůj soud.

Bůh bude mít věrný ostatek věřících Židů, kteří budou zachováni přes hrůzy vlády obou šelem. Jan vidí tento ostatek ve formě 144 000 svatých, kteří jsou spojeni s Beránkem na hoře Sionu. Sion, v protikladu k hoře Sinai, mluví o neomezeném jednání Boží milosti vůči Izraeli (Žalm 78,65–69; Židům 12,18–22).

Tito věřící ponesou veřejné svědectví pro Boha a pro Beránka, v protikladu k lidem, kteří ponesou znamení šelmy, její jméno a její počet. Přes bídu, jíž musejí procházet, se radují nebeskou radostí a zpívají novou píseň, kterou mohou zpívat jen vykoupení lidé. Dále se vyznačují oddělením od hrozného zla svých dnů.

Jak to stojí v tomto směru s námi, kteří žijeme v době neomezené, nezasloužené milosti? Kéž bychom se snažili jít cestou oddělení od přibývajícího zla v politickém, sociálním i náboženském směru, a v poslušnosti vůči Božímu slovu zaujímali místo vně tábora, tam, kde je Kristus.

Také v této poslední době, kdy odpadnutí od Boha dosáhne svého vrcholu, nenechá Bůh svět bez svědectví ze Své strany. Po celém světě bude zvěstováno *věčné evangelium*. Od začátku historie člověka až k jejímu konci je jen jedna cesta ke spasení: skrze krev Krista, neboť není „jiného jména pod nebem daného lidem, skrze které bychom mohli spaseni býti“ (Skutky ap. 4,12). Ale cíl zvěstování evangelia není za všech dob stejný. V našich verších chce Bůh přivést lidi k tomu, aby uznali Jeho autoritu a autoritu Pána Ježíše jako Stvořitele, namísto autority antikrista, který se činí bohem.

V těchto vážných dnech padne Babylon – obraz falešné církve, tj. celek pouhých křesťanských vyznavačů, kteří nemají život z Boha.

Ve verších 9–12 je oznámen soud, který přijde na ty, kteří se klanějí šelmě a jejímu obrazu a přijmou její znamení. Lidé tedy stojí před volbou mezi Bohem a satanem, mezi Kristem a antikristem, mezi Duchem pravdy a duchem bludu. Rozhodnutí je konečné a neodvolatelné; následky jsou věčné a neproměnné. Odmítnout znamení šelmy, poslechnout Boha a zůstat věrnými Pánu Ježíši, bude vyžadovat od svatých velké vytrvání. Tato stálost může vést až k mučednické smrti (13. verš).

Ve dvou výjevech, které kapitolu uzavírají, máme nejprve vidění Syna člověka, který shromažďuje žej země. Ve druhém vidění jsou hrozný vinného kmene země uvrženy do velkého lisu Božího hněvu.

O těchto dvou družích soudu mluví také prorok Joel (kapitola 3,12–17).

Žej země je charakterizována rozlišováním mezi zrnem na jedné straně a plevami a slámou na druhé straně. Tak bude Pán na jedné straně soudit všechny národy, které utlačovaly věrné Jeho lidu Izraele, a na druhé straně uzná tento ostatek opět za Svůj lid smlouvy. V Matouši 25,31–46 máme soud tohoto druhu, kdy Pán při Svém příchodu v moci a ve slávě na tuto zem oddělí ovce od kozlů.

V Matouši 13,30.40–43 máme také poukaz na oddělení dobrého a zlého.

Sklizeň hroznů mluví o soudu, který Bůh vykoná ve Svém hněvu nad všemi lidmi, kteří se proti Němu vzepřeli a od Něho odpadli. Tak Pán při Svém příchodu ve slávě bude jednat s odpadlými v Izraeli, ale i s králi země, kteří s Ním budou chtít vést válku. Bez soudního procesu budou šelma i falešný prorok uvrženi do ohnivého jezera. Ostatní budou zabiti Jeho mečem (kapitola 19,19–21).

V kapitolách 15 a 16 jsou sděleny podrobnosti sedmi *posledních* ran, které budou předcházet zjevení Krista. Spadnou na celý okruh vlády obou šelem, tedy na území znovupovstalé Římské říše.

Dříve než následuje popis soudů, čteme o těch, kteří přemohli šelmu, její obraz a počet jejího jména. Vytrpěli za to mučednickou smrt a nalézají se nyní ve slávě, na místě neproměnné čistoty. Tito přemožitelé jsou osvobozeni od „sedmi posledních ran“, jako kdysi byli Izraelité v Egyptě ušetřeni některých ran, které zasáhly Egypt.

Ze jmen, kterými vzývají Boha, poznáváme velký rozdíl mezi nimi a námi, kteří smíme žít v době milosti. Tito svatí stojí, abychom tak řekli, na půdě starozákonních věřících. Pro ně je Bůh Pánem a Všemohoucím. Neznají Ho jako Otce, jako jsme Jej poznali my.

Úvod k posledním soudům ukazuje, že zde nejde jen o odpovídající potrestání národů. Tyto soudy budou také svědectvím o svatosti místa Božího přebývání. To, že v této době nikdo nemůže vstoupit do chrámu, znamená, že v této vážné době soudů nebude v Boží přítomnosti ani velebení, ani služba prostředníka (přímluva).

To, o čem byla v kapitole 14,9–11 jen zmínka, nalézáme zde popsáno podrobně. Jde o Boží hněv, jenž přijde na lidi, kteří přijmou znamení šelmy a budou se klanět jejímu obrazu.

První koflík je vylit „na zem“, což ukazuje na lidi, žijící pod stabilní vládou. Druhý koflík je vylit na moře, jež je obrazem světa v jeho nepokoji. Nemůže se stát, že násilná vláda „šelmy“ obrátí pořádné, pokojné národy v neklidné? Řeky a studnice vod, jež jsou zasaženy třetím koflíkem, jsou symbolem studnic života a požehnání. Všechny zdroje myšlenek lidí, které vyznačují a formují jejich život, budou zasaženy soudem. Tento soud je spravedlivým trestem za krvavé pronásledování svatých a proroků.

Slunce je symbolem vynikající autority. Tím je poukázáno na vládu „šelmy“. Tento vládce Římské říše bude v oné vážné době mocně vládnout jako diktátor a oloupí lidi o všechnu svobodu. – Přesto nebudou lidé činit pokání.

Výsledkem pátého koflíku je tma v celé říši. Vláda člověka, který svou moc obdrží od satana, může vést jen k duchovní tmě všech jeho poddaných!

Eufkrat byl dříve východní hranicí Římské říše. S šestým koflíkem symbolicky padá tato bariéra, takže všechny zlé pověry z východu se vylejí na západ. Dále tři nečistí duchové, kteří přicházejí z trojjednosti zla (drak, šelma a falešný prorok), ukazují na to, že východní národy budou od vůdců západu svedeni a společně se obrátí proti všemohoucímu Bohu. Lidé si snad budou myslet, že se východ spojí se západem a vytvoří nový světový pořádek. Nezpozorují, že je spojil dábel, aby se protivili Bohu.

Vsuvka 15. verše je povzbuzením pro ty, kteří se v této hrozné době budou bát Boha. Je jim připomenuto, že i když se celý svět pod satanovým vedením spojí proti Bohu, Kristus náhle přijde: nejen k soudu nad Svými nepřáteli, nýbrž i k záchraně těch, kteří jdou v oddělení od světa a všeho zlého.

S vylitím sedmého koflíku dosáhne soud nad národy vrcholu. Každý základ života bude otřesen, aniž by lidem byla dána možnost uniknout. A to vše přijde na území křesťanstva, kde byla po staletí zvěstována *Boží milost*, a kde se potom vyvine takové velké odpadnutí, které na sebe přitáhne Boží spravedlivý hněv!

Sedmým koflíkem je Boží hněv dokonán (kapitola 5,1; 16,17). Tím je připravena cesta pro osobní návrat Pána Ježíše, jak je sdělen v kapitole 19,11–18.

Dříve než je tato velká a slavná událost popsána, podává Boží Duch v kapitolách 17 a 18 detailní popis mocného soudu, který propukne nad falešným náboženským systémem, jenž je představen v obraze nevěstky a velkého města Babylona. O čem mluví tyto symboly? Zde je představeno odpadlé křesťanstvo. Jeho charakterové znaky lze poznat z veršů 9, 15 a 18.

Tento náboženský systém si činí nárok na to, že je Boží Církví. Ve skutečnosti však od Krista docela odpadl. V této kapitole nemáme před sebou falešného Krista (antikrista), nýbrž falešnou církev. – To, že nám Bůh sděluje pravý charakter tohoto systému a soud nad ním ve dvou kapitolách, by pro nás všechny mělo být varováním, abychom se od něho zcela oddělili.

Jan vidí tuto falešnou církev v obraze ženy, která sedí na brunátné (šarlatově rudé) šelmě. Krátkou dobu bude tento náboženský systém vládnout i nad Římskou říší a bude od ní podporován. Jméno Babylon nám připomíná hlavní město někdejší světové říše, které bylo středem a zdrojem modloslužby, zkaženosti a slávy tohoto světa.

Jan se diví, že vyznávající církev se stává střediskem modlářství a tvrdým pronásledovatelem pravých věřících. Anděl vychází Janově údivu vstříc a odkrývá mu tajemství tohoto hrozného spojení mezi odpadlým křesťanstvem a vládou světa.

Anděl nejprve podává popis šelmy, to znamená Římské říše. Když se na věc díváme z historického hlediska, pak kdysi existovala, v dnešní době už neexistuje, ale s pomocí satana opět povstane. Sedm hlav je na jedné straně sedm hor – čímž je činěna nárážka na město Řím, které je na sedmi pahorcích – na druhé straně to je sedm králů, či spíše sedm různých vládních forem. Osmá forma – dábelská diktatura – je ještě před námi. Deset rohů ukazuje na deset králů, kteří se spojí a svoji moc dají vládci Římské říše, aby s ním dosáhli společného cíle. Tak nám proroctví ukazuje, že Evropa bude v budoucnosti hledat „pokoj a bezpečnost“ sjednocením deseti království pod centrální autoritu, která však je ovlivňována přímo satanem. To povede západní moci k úplnému odpadnutí od pravého křesťanství, neboť těchto deset mocností, zatím co budou hledat mír mezi sebou, se spojí k válce proti Beránkovi. To způsobí jejich zánik; neboť kdo by se mohl beztrestně pozvednout proti „Pánu pánů a Králi králů“?

Když anděl předpověděl charakter a osud Římské říše, vrací se k falešné církvi, aby nám pověděl o jejím konci. Nejprve prohlašuje, že vody, na nichž žena sedí, ukazují na světový vliv této církve. Pak slyšíme, že přijde doba, kdy politické sjednocení národů se obrátí proti tomuto falešnému náboženskému systému. Nesvatá láska skončí nenávistí!

Při zničení tohoto hrozného systému se národy, aniž by to věděly, stanou vykonavateli Boží vůle, ačkoli vlastním cílem bude pravděpodobně absolutní vláda jejich politického vůdce. Ale Bůh stojí nade vším, ať se jedná o zničení falešné církve nebo o ukončení vlády lidí. Zlé moci mohou trvat jen tak dlouho, „dokud by nebyla vykonána slova Boží“.

Tento církevní systém není popsán jen symbolem nevěstky. Aby byla vyzdvižena velkolepost a dojem této církve, je použit obraz velkého města, „které má království nad králi země“. Tak vidí tuto církev lidé, kteří jsou oslepeni její velkolepostí. Bůh ji však v její nevěrnosti vůči Kristu přirovnává k nevěstce.

Kapitoly 17 a 18 mají pro každého křesťana velkou důležitost, neboť nám ukazují poslední stav vyznávajícího křesťanstva a jeho smutný konec. V naší kapitole je tento náboženský systém představen v obrazu velkého, impozantního města. To, co po staletí tvrdilo, že je Boží Církví, a mělo být tedy „Božím obydlím v Duchu“, se stalo příbytkem démonů a stráží všelikého nečistého a ohyzdného ptactva.

Nyní slyší Jan z nebe výzvu: „Vyjděte z něho, lide můj, abyste neobcovali hříchům jeho.“ Na začátku křesťanského období byli věřící napomenuti, aby se oddělili od pohanského okolí (2. Korintským 6,16,17). Dnes, na konci doby milosti, jsou věřící vyzýváni, aby opustili zkažený křesťanský systém. Nejsme povoláni k tomu, abychom reformovali nebo zvrátili křesťanstvo, nýbrž abychom lidské systémy, z nichž se skládá, opustili, abychom tak nebyli přivedeni do spojení s jejich hříchy.

Naším úkolem není boj proti bezbožnosti nějakého systému. Bůh mu Svým časem odplatí podle jeho skutků. Odpovědnost věřících spočívá v tom, aby byli poslušni slov Pána: „Vyjděte z něho, lide můj.“

V těchto verších máme nářek „králů země“ a „kupců zemských“ nad pádem a zánikem tohoto náboženského systému. Deset spojených králů bylo sice nástrojem k jeho zničení (kapitola 17,16.17), ale když padl, tu teprve tito králové a kupci pozorují, jak byl jejich blahobyť a obchod velmi závislý na tomto systému. Pád „Babylona“ se stane obrovskou sociální a hospodářskou ztrátou.

Jaké odsuzující svědectví to znamená pro vyznávající křesťanstvo, když zde slyšíme, že bylo podporováno králi, protože jim dopomáhalo k větší slávě a nádheře, a dále kupci, protože se stalo vydatným zdrojem obchodu, přinášejícího zisk. Křesťanství jako zřízení v tomto světě končí v tom, že se stalo největší mocí, co se týká pokroku ve svěťáctví, blahobytu a hmotném zisku! V tomto zlém systému se všechno, od zlata až k služebníkům a lidským duším, stalo prostředkem pro světský zisk. Všimněme si, že „zlato“ zaujímá první místo, zatím co „lidské duše“ jsou až na posledním místě. Podle posudku této církevní moci mají nejmenší důležitost. Ale v Božím soudu bude zničeno jak „velké město“ samo, tak i jeho bohatství.

Zatím co zemští králové a kupci pláčící nad pádem „Babylona“, věřící, apoštolé a proroci v nebi jsou vyzváni, aby se radovali, neboť Bůh na něm pomstil utrpení Svěho lidu. Není věcí věřících, aby se mstili. To si vyhradil Bůh pro sebe (Římanům 12,19).

V závěrečných verších jsou obsaženy tři význačné pravdy, které shrnují poučení této kapitoly.

Nejprve poznáváme, jak se tento náboženský systém jeví očím lidí: jako velké město, působící velkým dojmem.

Dále je představen jeho pravý charakter z Božího hlediska, a tu stojí vše v příkrém rozporu s tím, k čemu je pravá Boží Církev povolána: **Kupci** (hmotné bohatství), namísto nestihlých bohatství Kristových (Efezským 3, 8); **velcí země**, namísto slabého a nepatrného, které vyvolil Bůh (1. Korintským 1, 26–29); muži **této země**, namísto občanů nebe. **Kouzelnictví** ukazuje na vliv zlých duchů, zatímco by měl působit Duch Svátý. Národy jsou **sváděny**, protože je rozšiřován blud místo pravdy. **Krev** proroků a svatých mluví o tom, že Boží stádo bylo pronásledováno, namísto aby bylo střeženo a paseno. Výraz „**zmordovaných na zemi**“ mluví o smrti místo o životě.

A za třetí je nám ukázán mocný soud, který provždy ukončí historii vyznávajícího křesťanstva.

Po Božím soudu nad falešnou církví na zemi je otevřena cesta pro konečné požehnání pravé nevěsty Beránkovy v nebi. Celé nebe se z toho raduje a propuká v čtyřnásobné „Haleluja“ (verše 1,3,4 a 6). Nyní se může konat svatba Beránkova.

Jméno Beránek mluví o Pánu Ježíši, který trpěl a zemřel. Jeho krev je ta drahá cena, za kterou jsme byli koupeni. Jeho nevěsta je Církev, tj. celek všech vykoupených doby milosti, kterou On miloval a dal za ni sebe samého.

„Manželka jeho se připravila.“ To ukazuje na to, že v onom okamžiku už došlo ke zjevení věřících před soudnou stolicí Krista. Vše, co až do té doby bylo od cesty pouští ještě nejasné a neuspořádané, je tak odstraněno a zůstane jen to, co najde uznání Pána. Nyní tu je plný soulad mezi Kristem a vykoupenými.

Svatební šaty nevěsty se skládají ze „spravedlností svatých“. Každý sebenepatrnější čin v našem životě, který byl učiněn v závislosti na Pánu a který měl za pohnutku Krista a Jeho zájmy, je součástí oděvu, který jednou bude zdobit Církev.

Ke správné svatbě patří nejen ženich a nevěsta, nýbrž také hosté. Při Beránkově svatbě je jimi zástup věřících Starého zákona.

Chronologický průběh budoucích událostí, který byl přerušen v kapitole 11,18, nyní pokračuje. Je popsáno veřejné zjevení se Pána Ježíše s Jeho svatými, aby nastoupil Svou vládu. Když se v Božím slově mluví o otevřeném nebi, pak to vždy stojí ve spojení s Kristem (Matouš 3,16.17; Skutky ap. 7,55.56; Jan 1,51).

Když Pán Ježíš přišel po prvé na tuto zem, stalo se tak ve slabosti a v ponížení. Narodil se jako dítě chudých lidí. Jeho druhý příchod bude v moci a slávě. Jestliže charakterem Jeho prvního příchodu byla „milost a pravda“, aby lidem přinesl spasení, tu po druhé přijde jako ten Věrný a Pravý, aby vykonal soud.

V nebeském vojsku, které Krista následuje, poznáváme oslavené svaté, kteří se s Ním zjeví (1. Tesalonickým 3,13). Ale On sám vykoná soud. Z *Jeho úst* vyjdou slova jako ostrý meč a zbijí bezbožné. *Jeho ruka* potlačí železným prutem každou vzpouru (Žalm 2,9). *Jeho nohy* budou bez milosti tlačit v soudu přes vína hněvu a prchlivosti všemohoucího Boha.

Až se zjeví ve slávě a zúčtuje se všemi Svými nepřáteli, bude jasné, že On je v pravdě *Král králů* a *Pán pánů*, jemuž dal Bůh za vlastnictví celou zemi, a také i vesmír (Žalm 2,8).

Závěrečné verše této kapitoly předpovídají soud, který bude následovat bezprostředně po zjevení Krista. Když Král králů přijde na tuto zem, povede dábel proti Pánu Ježíši „šelmu“, „krále země“ a jejich vojska. Jak takový boj dopadne? Může končit jen úplnou porážkou ďáblových válečných sil.

V průběhu dějin této země tu byli dva věřící muži, jimž se dostalo zvláštní cti. Směli jít přímo do nebe, aniž by museli procházet smrtí: Enoch a prorok Eliáš (1. Mojžíšova 5,24; 2. Královská 2,11).

Když nyní hledíme na konec odpadlého lidstva, které se shromáždí k boji proti Bohu a Kristu, dovídáme se, že dva vůdcové této vzpoury „uvrženi jsou oba za živa do jezera ohnivého, hořícího sirou“. Pro vládce Římské říše (šelma) a antikrista (falešný prorok) už nebude potřebný žádný další soud u velkého bílého trůnu. Jejich věčný rozsudek bude vykonán na místě. Armády, které za nimi jdou, upadnou sice pod soud Krále králů, ale ne s tak náhlým a hrozným koncem, jaký postihne ty dva vůdce. Lidé, kteří budou zabiti, se musejí zjevit se všemi zemřelými nevěřícími u konečného soudu před velkým bílým trůnem.

Včera jsme viděli hrozný vrchol zla, ke kterému směřuje vyznávající křesťanstvo: otevřenou vzpouru proti Kristu. Dnešní verše nám ukazují, co se stane s hlavním nepřítelem Boha a lidí při zjevení Krista. Po dobu vlády Pána Ježíše bude uzavřen do propasti. Jeho konečný soud přijde teprve po tisíci letech. Pozoruhodná jsou čtyři jména, jimiž jej Boží slovo označuje. Jako *had* sváděl od samého začátku lidi; jako *satan* je jejich protivníkem; jako *dábel* žaluje na svaté a jako *drak* se pokouší lidi zkazit.

Na počátku tisícileté vlády Pána Ježíše je vojskům, která Ho následovala z nebe, dána soudcovská autorita (srovnej s Lukáš 19, 12–19). Tato vojska zahrnují všechny věřící Starého zákona a Církve, jak jsme je viděli už ve 24 starších a v nevěstě Beránka spolu s pozvanými svatebními hosty. Dále jsou zde jmenováni mučedníci z doby po vtržení (kapitola 6,9–11) a svatí, kteří zůstali pevní pod vládou šelmy. Ti všichni žijí a vládnou s Kristem tisíc let.

To je poslední akt *prvního* vzkříšení, které začalo vzkříšením Pána, bude pokračovat při vtržení (1. Korintským 15,23) a tímto vzkříšením zde je ukončeno.

K tématu Zjevení nepatří popis slávy Kristova království. Tu najdeme na mnoha místech v Žalmech a proročích Starého zákona. Zde jsme vedeni přímo ke konci vlády Pána Ježíše. Dábel bude na krátký čas propuštěn a ukáže se, že ani tisíc let požehnání a pokoje nedokázalo změnit přirozeného člověka. Při první příležitosti se nechá opět svést proti Pánu Ježíši. Všichni vzbouřenci zahynou a dábel najde svůj konečný soud v ohnivém jezeře.

Scéna, která nyní následuje, patří k věčnosti, neboť země a nebe utekly; už tedy neexistuje čas. Místo, kde lidé žili ve své pýše, sami se vyvyšovali a Boha vyřazovali, už neexistuje; ale lidé a jejich hříchy jsou ještě tu. Přejde tedy čas, kdy všichni, kteří zemřeli v nevěře, od Kaina až do toho posledního, povstanou k soudu před tímto velkým bílým trůnem.

Dva druhy knih ukazují na to, že u Boha jsou registrovány všechny skutky lidí, a dále že Bůh zná jména všech, kteří vlastní věčný život. Lidé budou souzeni podle svých zlých činů, ale odsouzeni budou proto, že odmítli Pána Ježíše a Jeho dílo vykoupení. I oni budou uvrženi do ohnivého jezera (pekla).

Dokud ještě žijeme ve smrtelném těle na této zemi, je pro nás těžké pochopit, jaké to bude ve věčném stavu, v novém nebi a na nové zemi. V Božím slově je málo míst, která o tom podávají zprávu. Jedním z nich je dnešní oddíl.

Ve věčném stavu už není moře, to znamená: nic oddělujícího; „a smrti již více nebude“. Umíme si představit slávu takového stavu, kde mezi lidmi navzájem a mezi lidmi a Bohem už nebude *nic oddělujícího*?

Ve druhém verši popisuje Jan zvláštní místo Církve ve věčném stavu. Je *svatá* ve své přirozenosti, *nová*, tj. na-prosto rozdílná od pozemského Jeruzaléma, „*od Boha*“ vzhledem ke svému původu, a „*z nebe*“, pokud jde o její charakter. Ve svém vztahu ke Kristu je „jako nevěsta okrášlená muži svému“. Tisíc let přešlo a ona neztratila nic ze své krásy a vzácnosti pro Krista od chvíle, kdy si ji představil oslavenou, bez poskvrny a vrásky, svatou a bez vady.

Na nové zemi budou lidé, ale žádné národy. Národní, politické, ani sociální rozdíly už nemohou rušit harmonii na nové zemi. Bůh bude v pokoji a v lásce přebývat u lidí a každou slzu, vše, co by mohlo připomínat dřívější trápení, setře z jejich očí.

Od 9. verše až do kapitoly 22,5 už před sebou nemáme věčný stav, ale jsme vedeni zpět, abychom se dověděli podrobnosti ohledně požehnaného postavení Církve v tisíciletém království.

Na začátku Zjevení jsme viděli Církev jako odpovědné svědectví pro Krista na zemi. Naprosto selhala a kořeny toho vězely ve ztrátě náklonnosti nevěsty ke Kristu. Měla být „jako nevěsta, okrášlená muži svému“, která očekává den své svatby. Ale Pán jí musel smutnými slovy říci: „Opustila jsi tu první lásku svou.“ Na konci Zjevení ale smíme vidět, že Církev je přes své selhání přece představena před světem ve svém pravém charakteru jako „nevěsta, manželka Beránkova“.

Jan vidí Církev jako slavné město. Je zářivým svědectvím pro Boha a jako vzácný drahokam odráží slávu Krista. Jména pokolení Izraele na jejích branách ukazují na to, že požehnání Pána skrze Církev přijde nejprve k Izraeli, a potom se rozšíří do všech světových stran na celou zemi. Andělé mají dvojí funkci. Jsou ochránci Božího lidu a poslové Pána mezi nebem a zemí (Žalm 34,8; Jan 1,52). Tajemství Církve bylo zjeveno apoštolům; proto jsou zde přivedeni do spojení se základy města (Efezským 3,5; 2,20).

Rozložení města ukazuje na dokonalou vyváženost, která potom bude v Církvi. Kolik nepoměřů tu dnes je! Často se tu zvláště zdůrazňuje nějaká pravda a druhá se velkou mírou zanedbává. Ale v budoucnosti bude Církev dokonalým obrazem Krista.

I materiály, z nichž je město vystavěno, mají svůj význam. *Jaspis* představuje Boží slávu, o které smí Církev vydávat svědectví (kapitola 4,3; 21,11). *Zlato* mluví o božské spravedlnosti, na níž má každý věřící podíl. Základy jsou zdobeny *všelikým kamenem drahým*, což mluví o všech různých dokonalostech Krista. Zdroj světla je v Bohu a v Beránkovi. Ale drahé kameny odrážejí světlo, a tím znázorňují před lidmi slávu Krista. *Perla* vyjadřuje vzácnost Církve, jakou má v očích Pána Ježíše (Matouš 13,46).

V tomto městě je Bůh plně zjeven. Už tu není chrám, ve kterém se zdržuje skryt za oponou. Během tisíciletého království budou národy země chodit ve světle plného Božího zjevení. Jaký protiklad k často tak slabému světlu svědectví o Kristu, které věřící dnes šíří!

Na konci Bible opět nalézáme věci, o nichž byla řeč na začátku Božího slova, ale které se lidem skrze pád do hříchu ztratily: řeka a strom života (1. Mojžíšova 2,9.10; 3,24). Řeka mluví o životu. Bůh sám je zdrojem věčného života, „který zaslíbil před časy věků ten, který nikdy neklamá, Bůh“ (Titovi 1,2). K nám přichází skrze Krista jako Beránka. Ten musel být povýšen na kříž, „aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3,14). Kristus je nyní také udržovatelem věčného života, který dává každému věřícímu.

Kristus je řekou života, z níž pijeme, abychom udržovali život, ale je také stromem života, z něhož se sytíme, aby náš život přinášel ovoce. Dnes uskutečňujeme tyto věci často jen slabě, protože naše zraky jsou vždy znovu odvráceny od Krista. V budoucích dnech ale nebudou naše duše ničím zdržovány od toho, aby se sytily samotným Kristem.

Zlořečení, které kdysi skrze pád do hříchu přišlo na celé stvoření, bude odstraněno. Jediná služba, kterou služebníci Pána budou ještě vykonávat, je bohoslužba. „A tvář jeho viděti budou.“ Doba, kdy jsme věřili, aniž bychom viděli, bude provždy za námi. Jak slavnou budoucnost máme před sebou!

V závěrečných verších Zjevení máme nejen konec proroctví, nýbrž i vhodný závěr celého Božího slova. Tři svědkové podtrhují pravdu slov proroctví: anděl (6. verš), Jan (8. verš) a Pán Ježíš sám (16. verš).

V 7. verši stojí příchod Pána a slova proroctví v úzké souvislosti. Není možné správně rozumět Zjevení a vykládat je, jestliže nevěříme v druhý příchod Pána Ježíše a neradujeme se z něho.

Není blízko jen čas, i příchod Pána je krátce před námi. Třikrát v této kapitole opakuje slova: „Přijdu brzy!“ Ve 12. verši jsou povzbuzením, abychom přes přibývajících těžkosti posledních dnů pokračovali ve věrné službě pro Pána. Odplata přijde.

Kdo je Ten, kterého následujeme a jemuž se snažíme sloužit? Nazývá se „Alfa a Omega“. On je to Slovo, skrze něž byl Bůh dokonale zjeven. Výraz „první a poslední“ mluví o věčném Bohu (Izaiáš 44,6) a „počátek a konec“ o Stvořiteli všech stvořených věcí. Může je opět rozpustit a povolát v jsoucnost nové nebe a novou zemi.

Kdo má právo vejít do svatého města? Všichni, jejichž hříchy jsou omyty krví Beránka a jsou touto krví pro Boha vykoupeni (kapitola 1,5; 5,9; 7,14). *Uvnitř* – to je okruh požehnání. Být *venku* znamená oddělení od Krista ve společnosti těch, kteří milovali lež.

Když anděl ukončil své sdělení, mluví Pán sám. Vážné výjevy soudu, přicházející slávy nebeského města, blaženost tisíciletého království a dokonalý lesk nového nebe a nové země prošly kolem nás. Nakonec jsme ponecháni samotni s Tím, na němž vše závisí. Ten, jenž může říci: „Já Ježíš,“ má poslední slovo. Představuje se jménem, které se dotýká našich srdcí a vyvolává naše náklonnosti – jménem, které je nad každé jméno, jménem *Ježíš*.

Pro čekající Církev je zvláštním způsobem jasnou jitrní hvězdou. Přejde pro ni *dříve*, než vzejde před celým světem jako „slunce spravedlnosti“ (Malachiáš 4,2). Duch a nevěsta se spojují ve svém volání: „Přijď.“

Bible končí Osobou, která je vlastním obsahem celého Božího slova – Pánem Ježíšem Kristem; ale také vážným varováním, aby se k tomuto Slovu nic nepřidávalo a nic od něho neubíralo.

Ve 4. knize Žalmů opět poznáváme Boží velikost a Jeho srdce, plné slitování vůči těm, kteří jsou zarmouceni a jsou sklíčeného ducha. Ačkoli se slova vztahují v první řadě na Boží pozemský lid, smíme z nich i my čerpat potěšení a povzbuzení.

Boží muž Mojžíš připomíná v tomto Žalmu na jedné straně chatrnost a pomíjivost člověka na této zemi a na druhé straně Boží neproměnnost. Důvěřuje v Toho, který se nikdy nemění, který je od věčnosti do věčnosti Bůh, ačkoli ví, že naše lidská pomíjivost je následek hříchu. Od doby, kdy první lidský pár zhřešil, pronikla smrt ke všem lidem „poněvadž všichni zhřešili“ (Římanům 5,12).

V mladých letech a v plné síle života se život jeví jako dlouhý. Ale co je 70 nebo 80 let ve srovnání s věčností? Život rychle pomíjí, „a my zaletíme“. – A přece, jak rozhodující je ta krátká doba pozemského bytí pro všechny lidi. V tomto životě padá rozhodnutí o tom, co bude následovat po smrti. Na toho, kdo činí pokání a uvěří v Pána Ježíše, čeká blažená budoucnost ve slávě u jeho Vykupitele.

Při pohledu na ty nemnohé roky, které zde dole strávíme, je důležité, abychom se s žalmistou modlili: „Nauč nás počítati dnů našich, abychom uvodili moudrost v srdce.“ Pán odpoví na takovou modlitbu naučeními Svého slova. Připomíná nám, že tváří v tvář krátkosti našeho života máme myslet na to, abychom ty nemnohé dny správně využili. „Viztež tedy, kterak byste opatrně chodili, ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas, protože dny jsou zlé.“ (Efezským 5,15.16; viz též Koloským 4,5)

Verše 13–17 vyjadřují víru Izraele na konci času. Věrný ostatek tohoto lidu uzná Boží kázeň, ale apeluje také na Jeho dobrotu a milost. „Navrať se zase!“ – „Až dokud prodléváš? – Měj lítost!“ Víra je v činnosti a očekává od neproměnného Boha slitovávající se a napravující dobrotivost, ačkoli byl nucen provádět kázeň. Víra nedoufá nadarmo, neboť v Izaiáši 40,2 slyšíme, jak Bůh říká: „Mluvte k srdci Jeruzaléma, a ohlašujte jemu, že se již doplnil čas uložený jeho, že jest odpuštěna nepravost jeho, a že vzal z ruky Hospodinovy dvojnásobně za všechny hříchy své.“

Tomuto Žalmu bychom mohli dát nadpis: „Důvěra v Boha.“ Použité výrazy svědčí o pevné důvěře. Ať je nebezpečí jakkoli velké, věřící ví, že je dokonale skryt u Boha, jemuž patří. Stojí na straně silnějšího. Lovec (satan) rozprostírá svá oka s úmyslem přivést věřící k pádu. Kdo nás může na tato nebezpečí upozornit? Kdo nás může osvobodit, když jsme nebyli bdělými a sít nepřitele už omotala naše nohy? V nás není síly, ale Pán Ježíš, v něhož důvěřujeme, nás přikryje Svými perutěmi a pod Jeho křídly nalezneme útočiště.

Proč se mnoho Božích dětí tak snadno znepokojuje, když se k nim přiblíží něco neobvyklého? Věří sice v Pána Ježíše, ale nedávají Mu ve svém životě ústřední místo. Není pro ně Tím, ke kterému mají plnou důvěru. Život Pána Ježíše je nám velkým příkladem neotřesitelné důvěry v Boha. Pán Ježíš mohl v pravdě říci: „Bůh můj, v němž naději skládati budu.“ Dokonce i ve třech hodinách tmy na kříži, když nad Ním bylo nebe zavřeno, se pevně přidržel *Svého* Boha (Žalm 22,1.21).

Andělé jsou vykonavatelé Božího slova. Bůh je posílá ke službě věřícím (Žalm 103,20; Židům 1,14). Když však ďábel neúplně použil verše 11 a 12 při pokoušení Pána na poušti, Kristus je pro sebe nepřijal (Matouš 4,5–7). Nepřítel Jej chtěl svést na cestu nezávislosti na Bohu. Boží zaslíbení však platí jen pro cesty poslušnosti. Jestliže se nalézáme na Jeho cestách, smíme počítat s Jeho ochranou.

Ve verších 14–16 dochází ke změně mluvícího: mluví zde *Bůh* a dává Svá zaslíbení tomu, jenž má v Něm svou libost, anebo také můžeme přeložit: který na Něm lpí. Není to naše výsada, přidržet se celým srdcem Boha? Takový postoj srdce nezůstane bez odměny, jak to ukazují závěrečné verše. – A přece je jen Jeden, na kterého se tyto verše hodí bez omezení: náš Pán. Jen On mohl říci, že co On činí, *vždycky* se líbí Jeho Otci (Jan 8,29). A na konci Svého života řekl vzhledem ke Svému dílu na kříži: „Nyní oslaven jest Syn člověka a Bůh oslaven jest v něm. A poněvadž Bůh oslaven jest v něm, i Bůh oslaví jej sám v sobě, a to hned oslaví jej.“ (Jan 13,31.32)

Tyto verše vyjadřují radost izraelského lidu, když přijde ten pravý sobotní den (viz nadpis Žalmu), tisícileté království. Na rozdíl od první soboty, kdy Bůh odpočinul od všech svých stvořitelských *skutků*, jde při konečné sobotě nejen o Boží *skutky*, nýbrž i o Jeho *myšlenky* (6. verš). Boží *hluboké* myšlenky jsou Jeho rady milosti, do nichž je zahrnut také Jeho pozemský lid Izrael.

Ale nemáme také my příčinu, abychom se radovali, slavili Pána a vyvyšovali Jeho jméno? Zakusili jsme větší věci, než prožije Izrael. Jsme v Kristu už nyní přeneseni do nebe, kde je nám požehnáno všelikým duchovním požehnáním. To je nekonečně slavnější než budoucí pozemský díl Izraele.

Všichni lidé nepoznávají velké Boží skutky a Jeho hluboké myšlenky. Blázen, který ve svém srdci říká: „Není Boha!“ (Žalm 14,1), nikdy neuvidí za nesčetnými divy stvoření Toho, jenž vše tak moudře vymyslel a uspořádal. A bez toho, že se člověk vírou v Pána Ježíše a Jeho dílo stane Božím dítětem, je nemožné poznat milost, lásku a věrnost nebeského Otce.

V Žalmech se často mluví o spravedlivých. Poněvadž duchovní naučení Starého zákona většinou ukazují na praktické uskutečňování našeho postavení, neznamená spravedlivý prostě věřícího, nýbrž toho, jenž chodí v *praktické* spravedlnosti. Podle svého postavení je každý pravý věřící před Bohem spravedlivý, tj. je vhodný pro nebe. Otázkou však je, zda i náš praktický život je také v souladu s naším postavením před Bohem. Příběhy spravedlivých nebo bohabojných mužů Starého zákona jsou nám často pomocí a povzbuzením v našem křesťanském životě. Činíme dobře, když si jich všímáme.

Ve verších 13–16 jsou spravedliví srovnáváni se stromy, které jsou zasazeny v Božím domě. Tajemstvím jejich síly až do stařeckého věku je tedy blízkost Boha, u něhož se zdržují. Není také naším přáním kvést pro Pána, být plni mízy a zelenat se? Plodný život pro Pána je však možný jen tehdy, když se zdržujeme blízko Něho a chodíme s Ním v nerušeném obecenství. „Zůstaňte ve mně a já ve vás... Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé; neboť beze mne nic nemůžete učiniti.“ (Jan 15,4.5)

I tento Žalm je pohledem dopředu na tisícileté království a vládu Pána Ježíše. Přitom jsou vyzdvíženy tři velké skutečnosti: porážka Jeho nepřátel, neotřesitelnost Jeho trůnu, svatost Jeho domu a Jeho vlády. Můžeme říci, že tento Žalm je úvodem nebo předmluvou k Žalmům 94–101, v nichž je podrobněji pojednáno o vládě Pána Ježíše.

Ve Zjevení 19,19 a 20,7–10 čteme o takových řekách, které pozvedají své vlnobití proti Bohu a Jeho Pomazanému. Ale jak hloupý a zaslepený je člověk, který věří, že může vyhlásit válku Tomu, jenž je mocnější než každé „vlnobití národů“! Dech Jeho úst bude stačit k tomu, aby odstranil toho bezbožného (2. Tesalonickým 2,8).

„Svědectví tvá jsou velmi jistá (spolehlivá).“ Jaký pokoj nám dává tento verš! Ve světě a v době, kdy vše začíná kolísat, kdy se už téměř na nic nemůžeme spolehnout, tu je spolehlivost Božího slova. Děkujeme Bohu dostatečně za tento vzácný poklad, za Jeho Slovo?

Praktickou svatost vyžaduje Bůh od každého, kdo patří k Jeho duchovnímu domu – k Církvi (Efezským 2,19–22; 1. Petra 4,17). Jak rychle na to zapomínáme a činíme věci, pro které nás pak musí provádět kázň!

Tento Žalm důkladně pojednává o první ze tří velkých skutečností, které jsme viděli v Žalmu 93 – o porážce nepřátel Pána Ježíše. Lid, který čeká na svého krále, vyzývá Boha, aby soudil nepřátele, kteří stále ještě pozvedají svůj hlas jako řeky. Všechna místa Božího slova, která mluví o uvedení tisíciletého království pokoje Pána Ježíše, jasně ukazují, že se to může stát *jen* cestou soudu nad nepřáteli Izraele. Když se bohabojní Židé v oné době budou modlit: „Bože silný pomst, zaskvěj se!“, bude tato modlitba v souladu s Božími myšlenkami.

Dnes je to Boží dobrota, která chce lidi vést k pokání a k obrácení. Proto má naše modlitba a naše chování být charakterizováno milostí ke všem lidem, i k těm, kteří nás nenávidí.

Jak závažný je 7. verš! Jednou, a to před velkým bílým trůnem Soudce světa, se zjeví, že Bůh *všechno* viděl, pozoroval a zaznamenal (Zjevení 20,12). Nechme však verše 9–11 mluvit také k sobě. Zdalipak si jsme v denním životě vždy vědomi toho, že Bůh vidí vše, co činíme, a že bere na vědomí vše, co mluvíme? Kéž by nám znalost této skutečnosti byla v našem všedním životě užitečnou!

V Žalmech se častěji vyskytuje výraz „blahoslavený“. Většinou stojí ve spojení se zkušenostmi víry vykoupěných. Jak máme ale rozumět 12. verši, kde jsou vyhlašováni za blahoslavené ti, které Pán cvičí (kázní). Kázeň náleží k výchovným cestám našeho nebeského Otce s Jeho lidem. Svůj původ má v Boží lásce k nám a jejím působením se máme stávat účastníky Jeho svatosti (Židům 12,10). Zde se jedná o preventivní kázeň: „Abys mu způsobil pokoj před časy zlými.“ Pán zná naši cestu. Ví o nebezpečích, která na nás číhají. Abychom neutrpěli škodu, posílá ve Své lásce a péči kázeň, která nám slouží k užitku. Není to útěcha pro všechny zkoušené věřící?

Jak často jsme už směli učinit zkušenost, kterou žalmista popisuje v 17. a 18. verši! Boží oko je upřeno na Jeho lid. Když se naše chůze stává nejistou, Bůh nás zadrží, abychom nepadli. Jak často nám v nebezpečných situacích přišel na pomoc! A když jsme si už nevěděli rady, naplňovala jeho potěšování naši duši. Děkovali jsme Mu už za všechnu tuto pomoc?

V radostném očekávání jsou srdce bohabojných Izraelitů naladěna k chvále a velebení. Navzájem se povzbuzují, aby Mesiášovi při Jeho vstupu do Jeho království vyšli vstříc s plésáním a jásáním. A kolik příčin máme my, věřící doby milosti, ke vzájemnému povzbuzování, když hledíme zpět na dílo Golgoty a na všechnu lásku, dobrotivost a přívětivost, které jsme od svého obrácení směli přijmout od svého nebeského Otce!

Od poloviny 7. verše slyšíme náhle hlas Pána, který mluví skrze Svého Ducha. V žádném případě nechce zadržet chvalozpěv, nýbrž jen dát varování. Vždyť plesající ještě nejsou u cíle. Proto připomíná těmto Izraelitům jejich otce. Přitom zdůrazňuje dvě věci: Předně tu je odpočinutí, které si Bůh předsevzal dosáhnout a přivede k němu také Svůj lid. Za druhé měli být na stráži a vystríhat se všeho, co vedlo u jejich otců k tomu, že toto odpočinutí ztratili. S těmito dvěma stránkami se opět setkáváme ve 3. a 4. kapitole Epištoly Židům. – Podobně to platí také pro nás. Cíl je jistý, protože je založen na díle Pána Ježíše a ne na našich činech. Ale přesto jsme vážně napomínáni, abychom chodili hodně svého povolání (Efezským 4,1).

V tomto Žalmu se rozšiřuje okruh těch, kteří jsou vyzýváni k chválení Boha. Všechny národy jsou vyzvány, aby zpívali Pánu novou píseň. Když bylo stvoření uvedeno v jsoucnost, čteme také o plesání a jásání (Job 38,7). Hříchem bylo však zkaženo všechno, co Bůh kdy si tak slavně učinil. Zvuk plesání umkl. Tento Žalm nás ujišťuje, že přijde doba, kdy „i to stvoření vysvobozeno bude od služby porušení v svobodu slávy synů Božích“ (Římanům 8,21). Potom se bude nebe radovat a země bude plesat.

Nová píseň nám připomíná Zjevení 5, kde se mluví o nové písni vykoupených v nebi. Tam, tak jako v našem Žalmu, se *všichni* připojí k té konečné radosti: vykoupení, andělé a „všechno stvoření, které je na nebi, i na zemi, i pod zemí, i v moři“ (Zjevení 5,13).

Verše 7–10 jsou jakoby obsahem evangelia království, které v době konce, krátce před zjevením Pána ve slávě, bude kázáno věřícím ostatkem Židů (Matouš 24,14). Je to výzva k uznání vlády Pána Ježíše jako právoplatného Krále nad celou zemí a k tomu, aby Mu byla vzdána náležitá čest.

Tento Žalm popisuje převzetí správy království Pánem Ježíšem. To nepůjde bez soudu, neboť „spravedlnost a soud je základ trůnu jeho“.

V tomto budoucím dnu Páně bude nástrojem Božího soudu *ohněň*. Různá místa to potvrzují. V Danieli 7,9.10 je trůn Starého dnů jako jiskry a „potok ohnivý tek l a vycházel od něho“. Ve Zjevení vidí Jan při přípravě koflíků hněvu chrám naplněný „dýmem od slávy Boží a od moci jeho“ (kapitola 15,8).

Podobně jako v Žalmu 96,7–11, slyšíme ve verších 10–12 náhle varující hlas Pána samého. On ujišťuje věřící, že je bude ostříhat, že je zachrání a povede ke světlu a k radosti. Ale právě proto, že toto stojí před jejich očima, by se měli jasně oddělit od všeho zlého. A nám, kteří jdeme vstříc nebi, apoštol přivolává: „Očišťujme se od všelike poskvrny těla i ducha“ (2. Korintským 7,1), a: „Nemějte obecnství se skutky neužitečnými tmy.“ (Efezským 5,11)

11. verš ukazuje, že stav pokoje a míru ještě není dosažen. Světlo a radost jsou věřícím teprve *vsáty*. *Sklizeň* je ještě před nimi.

Vlastním předmětem radosti a chvály věrného ostatku z Izraele je Boží spravedlnost v soudu, která nakonec postaví všechny věci do správného světla (9. verš; Žalm 97,8). Věřící Židé sami přitom opěvují svou záchranu ve dni soudu. Tak jako kdysi Noé v korábu, budou i oni zachováni při vykonávání soudu; budou zachráněni a přivedeni do bezpečí (Žalm 18,17). Těmito soudy budou přečištěni (Zachariáš 13,9), ale nebudou stráveni.

I když je vyzývána celá země, aby se radovala a plesala, přece uprostřed Božích myšlenek stojí Izrael. „Rozpomenul se na milosrdenství své, a na pravdu svou k domu Izraelskému.“ Abrahamovi dal Bůh zaslíbení a Jákob jim věřil. Prorocky viděl jejich naplnění, když o svém synu Judovi řekl: „Nebude odjata berla od Judy, ani vydavatel zákona od noh jeho, dokud nepřijde Sílo; *a jeho budou poslouchat národy.*“ (1. Mojžíšova 49,10 – část přel.) Od té doby uplynuly tisíce let, ale Bůh dokoná vše, co si předsevzal. Po napravení Siona bude následovat radost celé země, jak to zní v tomto Žalmu.

I tento Žalm má za předmět konečný stav v tisíciletém království. „Hospodin kraluje... sedí nad (*mezi*) cherubíny.“ V protikladu k 93. Žalmu tu je nastoleno odpočinutí. Bůh je doma uprostřed Svého lidu. Je „velký na Sionu“. Už dříve zaujal Bůh místo uprostřed Svého lidu na slitovnici truhly smlouvy mezi dvěma cherubíny, a to jak na poušti, tak i v chrámu (2. Mojžíšova 25,22; 4. Mojžíšova 7,89; Žalm 80,2; Izaiáš 37,16). Avšak nevěra Izraele způsobila, že odtud odešel (srovnej s Ezechiel 10,4.18; 11,23). V tisíciletém království Jej ale už nebude žádná modloslužba, ani neposlušnost nutit k tomu, aby se ze Siona vzdálil. Naplní se proroctví Sofoniášovo: „Hospodin Bůh tvůj u prostřed tebe mocný zachová tě, radovati se bude z tebe velice, přestane na milování svém tebe, plésati bude nad tebou s prozpěvováním.“ (kapitola 3,17)

Nápadné je v tomto Žalmu zdůrazňování svatosti. Stojí to tu i pro nás, kterým tak snadno chybí potřebná ctící bázeň vůči našemu Bohu a Otci. Nemusíme se Ho bát; smíme si připomínat Jeho odpuštění. Avšak Jeho milost nikdy neruší Jeho svatost. Nechtějme na to nikdy zapomenout, když před Něho vstupujeme jednotlivě nebo společně v modlitbě či ve velebení.

Tento Žalm vyzývá všechny národy, aby následovaly Izraele do Božího domu a sloužili Pánu s radostí. Pak se naplní Izaiášovo proroctví: „Cizozemce pak... ty přivedu k hoře svatosti své a obveselím je v domě svém modlitebném... neboť dům můj dům modlitby slouti bude u všech národů.“ (kapitola 56,1–8) Jaká to bude mocná, do té doby nikdy neprožitá podívaná. Neboť od té doby, co jsou lidé na zemi, čteme a slyšíme jen o neposlušnosti, tvrdošíjnosti a vzpouře proti Bohu. V době tisíciletého království neřekne jen Izrael: Jsme „lid jeho a ovce pastvy jeho“. Bůh bude Pastýřem všech, které stvořil, a všichni obyvatelé země budou vcházet „do síní jeho s chválami“.

Naplnění všech Božích rad s Izraelem, národy a celou zemí spočívá na díle Pána Ježíše na kříži Golgoty. On učinil pokoj skrze krev Svého kříže, takže všichni věřící (ne prostě všichni lidé, nýbrž jen ti, kteří věří v Krista a Jeho výkupné dílo!) a všechny věci mohou být s Bohem smířeni (Koloským 1,20.21). Jak slavné a daleko sahající jsou výsledky Jeho smrti a Jeho vzkříšení!

Tento Žalm je závěrečnou kapitolou malé sbírky Žalmů, které popisují uvedení tisíciletého království pod vládou Pána Ježíše (Žalmy 92–101). Nalézáme zde zásady, podle kterých bude Král vládnout ve spravedlnosti a bude uchovávat svatost Božího domu (srovnej s Žalm 72; 2. Samuelova 23,3; Izaiáš 9,7; 11,4; Zachariáš 14,20). V době této vlády bude satan svázán a nebude moci svádět lidi k zlému (Zjevení 20,1–3).

Jak to, že za tak příznivých podmínek tu budou lidé, kteří ještě zhřeší? Na příkladech ve verších 3–5 a 7–8 vidíme, že člověk nehřeší jen tehdy, když je od satana sváděn. Na základě svého původu od Adama má zlou přirozenost, která jej svádí k hříchu. To platí i o těch, kteří se narodí v tisíciletém království. Bude tedy i v této době nutné, aby se lidé znovuzrodili. Bez nového života z Boha bude mít člověk přes příznivé vnější předpoklady zkažené srdce, které jej může svést k hříchu. Za vlády Pána Ježíše bude však každý bezbožník, to jest každý člověk, který zhřeší, ihned vyhlazen. Pro toho, kdo bude hřešit za tak dobrých okolností, už nebude omluvy.

Kdo byl tento chudý, jenž vyléval svůj nářek před Bohem? Je to Kristus na Svě cestě utrpení jako člověk zde na zemi. Víme, že život Pána Ježíše byl jedním řetězem utrpení. Ale možná že smíme při čtení prvních 12 veršů myslet zvláště na Jeho modlitbu v zahradě Getsemane. Kříž – „den Jeho soužení“ – stál před Ním v celé své hrůze. A On byl se Svým trápením sám. Učedníci, které s sebou vzal, s Ním nedokázali ani jednu hodinu bdít a modlit se (Matouš 26,37–40). Ušnuli, zatím co On byl „jako pták osamělý na střeše“ a v plné síle Svého života před sebou viděl smrt. Jeho dny mizely „jako dým“.

Duch Svatý tu používá velmi silné výrazy („kosti mé hoří jako oheň“ – přel.), aby vylíčil duševní utrpení našeho Spasitele. Kéž bychom to nečetli povrchně, nýbrž mysleli na to, že Kristus byl skutečným člověkem jako my, s výjimkou hříchu. Jako takový plně cítil odpor ze strany hříšníků (Židům 12,3), jejich opovržení a jejich nenávisť. V Evangelích čteme málo o posměchu, kterého se Pánu dostalo od Jeho nepřátel; ale prorocká místa jako Izaiáš 53,3 mluví velmi důrazným způsobem o těchto utrpeních Pána.

Tak jako každý den přijímáme chléb a nápoj, bylo trápení duše a slzy ustavičným podílem našeho Pána. Jak málo na to myslíme, když čteme Evangelia! Jsme nakloněni věřit, že Pán plakal jen dvakrát (Jan 11,35; Lukáš 19,41); ale 10. verš nás hlouběji poučuje o tom, jak Pán trpěl ve Své duši.

Od 13. verše už neslyšíme trpícího Krista, jak jako pravý člověk vylévá své trápení před Bohem. Nyní jde o věčného, neproměnného Boha a o cíl, kterého chce dosáhnout s Izraelem, národy a s celou zemí.

Ale Bůh může Sion omilostnit jen proto, že k tomu Kristus na kříži položil základ. Tam dostoupila míra Jeho utrpení vrcholu, neboť k tělesným a duševním utrpením od lidí přistoupila utrpení od Boha kvůli hříchu. Utrpení předchází slávu. „Jestliže zrno pšeničné nepadne do země a nezemře, samo zůstane, a pakli zemře, mnohý užitek přinese.“ (Jan 12,24 – přel.) I apoštol Petr naznačuje toto pořadí, když píše o „utrpeních Kristových a o veliké za tím slávě“ (1. Petra 1,11). A vše nakonec vyzní k Boží chvále (19. verš).

Ve verších 24 a 25 slyšíme ještě jednou Člověka Krista Ježíše, jak vylévá před Bohem Svůj žal. Jak velmi Ho bolelo, že musí zemřít v nejlepších mužných letech života! Pak následuje Boží odpověď: „Od národu zajisté až do pronárodu jsou léta tvá.“ Těmito verši a zároveň 1. kapitolou Epištoly Židům, kde je tento Žalm citován, dokazuje Duch Svatý, že tento pokorně prosící člověk je Boží Syn: pravý, závislý člověk a pravý, věčný Bůh v jedné Osobě! To je tajemství, které vždy znovu obdivujeme, ale nikdy je nemůžeme pochopit. „Žádný nezná Syna, jediný Otec.“ (Matouš 11,27)

Ano, Ten, jenž žil mezi lidmi a tak velmi od nich trpěl a zemřel na kříži, je Stvořitel sám. V 28. verši Mu Bůh dává zvláštní jméno: „Ty pak jsi *tentýž*.“ On je Ten, který je, tj. neproměnný trvá věčně sám v sobě. Stvoření, dílo Jeho rukou, v daný čas pomine; On ale zůstává. Jeho léta neskončí. Ať jako Stvořitel, či jako Muž bolesti, jenž trpěl pod Boží rukou – zůstává *věčně neproměnný*.

Další místa, která mluví o tomto Božím jménu, nalézáme v 5. Mojžíšově 32,39: „Pohledte již aspoň, že já jsem, já jsem sám, a že není Boha kromě mne!“ a v Nehemiáši 9,6: „Ty jsi, Hospodine, sám ten jediný.“

Tento Žalm patří k těm, které jsou nejvíce čteny – je to Žalm chvály, díky a obdivu Božích cest v dobrotě a slitování. Každé Boží dítě se může připojit ke slovům 1. verše a každý by si měl vzít k srdci napomenutí: „Nezapomínej se na všechna dobrodiní jeho.“ Božímu srdci činí radost, když nepomíjíme Jeho dobrotivosti, ale všímáme si jich.

V těchto verších nalézáme Boží odpouštějící a napravující milost. Při našem obrácení nám soudním způsobem odpustil všechny hříchy. „Jak daleko jest východ od západu“, tak je od nás vzdálil. Protože za ně potrestal našeho Zástupce, nikdy nás už kvůli nim nepovede k odpovědnosti. – Když však jako věřící zhřešíme, bude tím přerušeno naše obcenství s Otcem a Pánem Ježíšem. Pak potřebujeme Jeho napravující milost a otcovské odpuštění. „Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (1. Jana 1,9)

Uzdravení od nemocí se vztahuje na Izraele. Bůh spojil Své působení jako Hospodina, „který uzdravuje všechny nemoci tvé“, s poslušností ze strany Svého lidu (2. Mojžíšova 15,26). – V první části 4. verše můžeme vidět poukaz na vzkříšení. Svou smrtí na kříži dobyl Pán Ježíš slavné vítězství nad smrtí a hrobem (Židům 2,14.15).

V tomto Žalmu se vícekrát mluví o Boží dobrotě a slitování ve spojení s Boží bázni. Bůh je sice dobrotivý vůči všem lidem, neboť je to Jeho dobrota, která je vede k pokání (Římanům 2,4). Ale zde jde o zvláštní přízeň vůči těm, kteří se Ho bojí. Tím je třeba rozumět věřící, kteří se ve svém praktickém životě bojí učinit něco, co by se Bohu nelíbilo. Bůh se raduje z každého Svého dítěte, které se vážně a vědomě ptá na Jeho vůli v jednotlivostech svého praktického života a chce se podle ní řídit. Takové chce zasypat zvláštní dobrotivostí.

Bůh nikdy nezapomíná, jak je Jeho stvoření slabé. „Zná slepení naše, v paměti má, že prach jsme.“ Jen my na to tak snadno zapomínáme a myslíme si, že něco jsme, zatím co nic nejsme. Každý dech našeho bytí leží v rukách Toho, který vše stvořené nese slovem Své moci. Kdybychom na to více mysleli, byli bychom ochráněni od pýchy.

Závěrečné verše se vztahují na dobu, kdy Pán bude sedět na Svém trůnu a bude nade vším vládnout. Nejen vykoupení, ale i zástupy andělů, ba dokonce skutky, které učinil, jsou vyzýváni, aby Pánu dobrořečili. To nám připomíná výjev ve Zjevení 5, kde vedle věřících Starého a Nového zákona ctí Beránka i andělé a „všecko stvoření“.

Tento Žalm je výzvou ke chválení Boha jako Stvořitele. Skladatel Žalmu volá pln údivu: „Hospodine Bože můj, velmi jsi veliký, velebnost a krásu jsi oblékl.“ Aby ke stejné žasnoucímu údivu a velebení vedl i nás, popisuje v prvních devíti verších Boží působení na začátku stvoření. Biblická zpráva o těchto věcech je krásná a vznešená. Při takovém pohledu se víra s obdivem sklání před naším Stvořitelem – Bohem.

Nevěřící lidé se mohou ptát, jak se to všechno stalo. Věda může stavět své hypotézy a vši silou se držet vývojové teorie. My však smíme radostně vyznat: „Vírou rozumíme, že učinění jsou věkové (světy) slovem Božím, takže z ničeho jest to, což vidíme, učiněno.“ (Židům 11,3)

Neviditelný Bůh, který přebývá ve světle nepřístupném (srovnej 1. Timoteovi 6,16 s 2. veršem), zjevil ve Svém stvoření Svou „věčnou moc a Božství“ (Římanům 1,20). Kdyby Jej jen lidé chtěli vidět, poznat a oslavovat jako Boha! Žádný člověk se nezavíjí odpovědnosti poznat ve stvoření Boha a Jeho velikost.

S úžasem a obdivem hledíme do obrovského okruhu Božího stvoření. Ale necítíme se v něm cizí, nýbrž jako by doma, protože všemohoucí Bůh, původce všeho stvořeného, se skrze Ježíše Krista stal naším Otcem. Když čteme, jak podivuhodně se stará o všechna Svá stvoření, poznáváme něco z Jeho věrnosti, dobroty a péče.

Pádem člověka do hříchu přišlo Boží nádherné stvoření pod zlořečení. Dnes vidíme, jak příroda okolo nás spolu trpí – jednak následkem pádu do hříchu, a dále přímým působením naší civilizace. Ale přesto zůstává Bůh Svému slovu věrný. Stále ještě platí verš z Matouše 5,45: „Slunci svému velí vzchoditi na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.“ Obilí, z něhož je chléb, nechává růst pro *všechny* lidi (verše 14 a 15) – i pro takové, kteří se domnívají, že všechno roste samo od sebe, a Bohu žádným způsobem za Jeho dary neděkují.

Tyto verše jsou povzbuzením pro každé Boží dítě. Když se nebeský Otec stará o všechna zvířata, čím více bude pečovat o blaho Svých milovaných dětí.

Bůh nejen obdivuhodně stvořil nás a vše na naší planetě, On také dal naší Zemi rotaci kolem její osy a dal jí místo a dráhu ve sluneční soustavě. Nyní se vzájemně střídají den a noc, aby lidé a zvířata měli své časy odpočinku. Střídají se roční období, aby tu byly časy setí a žně. Nemusíme se žalmistou zvolat: „Jak mnozí a velikí jsou skutkové tvoji, Hospodine! Všeckys je moudře učinil, plná jest země bohatství tvého.“?

Čím více čteme s vírou Boží slovo, tím lépe chápeme, jak vše povstalo. V tomto Žalmu, kde se řadí jeden div za druhým, stojíme jako na velké výstavě, na níž smíme prohlížet jeden předmět za druhým. Kéž bychom se pod vedením Ducha Svatého dovedli ztišit a s velebením se obdivovat! Často se jedná o věci, u nichž na první pohled nevidíme nic nápadného, ale které jsou přesto zřejmými důkazy Boží slávy. I moře a vše živé, co je v nich, tvoří část Božího stvoření. Nejsou právě tito živočichové, kteří instinktivně čekají na svého Stvořitele, aby od Něho byli nasyceni, názorným vyučováním pro nás lidi? Od koho očekáváme vše, co potřebujeme k udržení svého života?

29. verš vyjadřuje velký rozdíl mezi lidmi a zvířaty. Když Bůh bere zvířatům dech, vracejí se zpět v prach svůj. Avšak člověk, který je „živou duší“ (1. Mojžíšova 2,7), nikdy nepřestane existovat. Tělo se sice při jeho smrti vrací do prachu země, ale jeho duch se vrací k Bohu, který jej dal (Kazatel 12,7). A jednou vstane i jeho tělo. Tato skutečnost znamená pro pravé věřící věčnou blaženost v přítomnosti jejich Vykupitele, pro nevěřící však věčné zatracení na místě muk, daleko od Boží tváře.

Brzy přijde den, kdy se Bůh bude v pravdě „veselit v skutcích svých“ (31. verš). Teprve v tisíciletém království, když bude od země odjato zlořečení a „stvoření vysvobozeno bude od služby porušení v svobodu slávy synů Božích“ (Římanům 8,21), bude plně vidět, jak obdivuhodně Bůh Své stvoření vymyslel a učinil.

Když básník tohoto Žalmu hleděl na některé stvořitelské skutky našeho Boha, volá: „Zpívati budu Hospodinu, dokud jsem živ.“ Byl to věřící muž a jako takový jistě chválil Boha za spasení, kterého se mu dostalo, ale vedle toho měl otevřené oči pro divy svého Pána. Neměli bychom se mu podobat?

Jestliže jsme ve 103. Žalmu viděli Boží dobrotivost vůči *osobě žalmisty* a ve 104. Žalmu Boží dobrotivost a moc ve *stvoření*, tu 105. a 106. Žalm popisují Jeho věrnost vůči *izraelskému lidu*. V 105. Žalmu hledí žalmista, veden Duchem Svatým, zpět až k počátku historie Izraele. Začíná patriarchy Abrahamem, Izákem a Jákobem a smlouvou zaslíbení, kterou s nimi Bůh učinil, a končí převzetím země Kanán, kde lid potom žil pod zákonem. Je zajímavé, že se přitom nezmiňuje o chybných krocích patriarchů, ani o tvrdošíjnosti a neposlušnosti lidu. Zde je Izrael představen pod Božím požehnáním. Nejde nyní o to, co Izrael byl a co učinil, nýbrž o Boží dobrotivost a milost.

Bůh zaslíbil Abrahamovi a jeho potomkům zemi Kanán za dědictví, aniž by připojil jakékoli podmínky (1. Mojžíšova 13,14–17). Vše muselo proto sloužit k vykonání jeho plánu. Nikdo nesměl beztrestně ublížit Jeho lidu. Patnáctý verš jasně ukazuje, jakou cenu měl tento lid v Jeho očích. Jak velká je Boží trpělivost i dobrota a jaké slitování, když myslíme na zkaženost lidského srdce, která se tak zřetelně ukazovala u izraelského lidu! A jak tomu je při nás? Neznáme z vlastní zkušenosti Boží trpělivost, dobrotu a slitování?

Tyto verše obsahují důležitá dodatečná sdělení k historické zprávě o Josefovi, kterou nalézáme v 1. Mojžíšově 37–41. Bůh seslal hlad – proč, to nám není sděleno–, ale chtěl Jákobovu rodinu přes tuto dobu hladu zachovat. Proto, *dříve* než hlad propukl, poslal před nimi muže k jejich záchraně. Ale Josef v době svého utrpení nevěděl nic o tomto Božím plánu. Jak temná a nepochopitelná se mu musela zdát celá jeho cesta: jednání jeho bratrů, kteří ho nakonec prodali za otroka do Egypta, pokušení v Putifarově domě, žalář, zapomnětlivost vrchního číšníka! Teprve když byl ustanoven za vládce nad Egyptem, se tma prosvětliła a on mohl svým bratrům vydat svědectví: „Poslal mne Bůh před vámi, pro zachování vás ostatků na zemi, a pro zachování životů vašich vysvobozením velikým.“ (1. Mojžíšova 45,7)

Nečiníme někdy podobné zkušenosti? Ačkoli důvěřujeme svému nebeskému Otci a věříme, že vede vše k našemu dobrému, zdají se nám Jeho cesty s námi často nesrozumitelné. Vůbec nechápeme, proč jsme museli tím či oním projít nebo proč jsme museli to či ono strpět. Pevně držíme, že to patří k Jeho plánu s naším životem! Dříve nebo později, zcela jistě však až budeme u Něho ve slávě, budeme moci s úžasem obdivovat, jak dokonalé byly Jeho cesty.

I v tomto oddílu nám Bůh ukazuje věci, které nenalézáme ve 2. Mojžíšově knize. Tam se zdá být důvodem pro útlak Izraelských jen to, že se ztratila vzpomínka na Josefa a na jeho skutky, a silné rozmnožení Hebrejských. Verš 25 našeho Žalmu ale říká: „Změnil mysl těchto, aby v nenávisti měli lid jeho, a aby ukládali lest o služebnících jeho.“ To, co čteme ve 2. Mojžíšově 1,8–14, mělo tedy svůj původ ve změněném postoji srdce Egyptských vůči Izraeli. Nenáviděli tento národ pastýřů a chovatelů dobytka.

Když Bůh způsobil nenávist Egyptských vůči Izraeli, měl před očima dvě věci: **1.** Jeho jméno mělo být oslaveno na celé zemi (2. Mojžíšova 9,13–16). **2.** Izrael se měl skrze divy, jejichž svědkem se stal, naučit bát Boha a zároveň poznat, jak velký a mocný je Bůh. Žel že tyto události působily na Izraelity jen přechodným dojmem, takže na to brzy opět zapomněli (Žalm 106,7.21.22). Žalmista je Duchem Svatým veden k tomu, aby opět popsal v celém rozsahu rány, které přišly na Egypt. Rozmanitá a četná byla znamení, která Bůh seslal na lidi. Ale nevěřící to nevedlo k poznání a k pokání, a o lidu, kvůli kterému toho Bůh tolik učinil, čteme: „Zapomněli na Boha silného, spasitele svého.“ Ano, tak zatvrzelé je srdce přirozeného člověka!

Po celá léta museli Izraelští pro Faraona stavět v tvrdé otrocké službě města skladů. Měli na konci této doby utrpení opustit Egyptskou zemi s prázdnýma rukama? Ne, Bůh je spravedlivý. Už tehdy, když povolal Mojžíše za vůdce, jim Bůh řekl: „Když půjdete, neodejdete prázdní.“ Při vyjití potom čteme: „Vyžádali od Egyptských klínů stříbrných a zlatých i šatů.“ (2. Mojžíšova 3,21; 12,35.36) Bůh věděl, že v poušti budou potřebovat tyto ušlechtilé kovy ke stavbě Jeho svatyně. Proto je vyvedl „se stříbrem a zlatem“.

Bůh je nejen spravedlivý, ale také předivný ve Svém jednání. Svou přítomností v oblakovém sloupu byl Izraeli ochranou, světlem a ukazatelem cesty. Jakmile se tento lid, který čítal možná dva miliony lidí, ocitl v poušti, kde nebyla cesta, pastva, voda a vůbec žádné přirozené zdroje pomoci, ukázala se Boží moc. Prokázal ji nejen vůči nepřátelům, ale také když šlo o potřeby Jeho lidu. Po čtyřicet let sytil tyto lidi chlebem z nebe, chránil je před útočícími nepřáteli a nakonec jim dal zemi, kterou kdysi zaslíbil Abrahamovi.

V protikladu ke 105. Žalmu, kde je zmínka jen o Boží dobrotivosti, věrnosti a moci vůči Jeho lidu, jde zde o selhání Izraele. Ačkoli žalmista ví, že musí vyznat mnoho hříchů a chybných kroků svého lidu, přece začíná slovy, která vyjadřují jeho důvěru k Bohu. Ani my si nemusíme zoufat, když v našem životě jako věřících došlo pro nedostatečnou bdělost k hříchu. I když jsme byli jako Boží děti neposlušní, zůstává Bůh naším nebeským Otcem, který nás miluje.

V 6. verši začíná žalmista s vyznáním: „Zhřešili jsme i s otcí svými, neprávě jsme činili a bezbožnost páchali.“ Nespokojuje se však s všeobecným vyznáním, nýbrž vypočítává ve všech podrobnostech hříchy svého lidu. Aby Bůh mohl odpustit, vyžaduje upřímnost a čistotu srdce, jasné odkrytí viny, aniž by něco bylo skrýváno nebo přikrašlováno. Pak je „věrný a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všelike nepravosti“ (1. Jana 1,9).

Kde leží ten hluboký důvod, že se naše srdce stavějí proti Bohu? V zapomínání na Jeho divy a na Jeho dobrotivosti. Jakmile hledíme na okolnosti nebo se porovnáváme se světem, který se navenek má zdánlivě lépe než my, ztrácíme Boha ze zřetele a začínáme se s Ním přít. A On vždy s námi jednal tak dobře!

Víra a vděčnost vůči Bohu měly u izraelského lidu většinou jen krátké trvání. Reptání a nespokojenost se vždy znovu rychle vynořily.

Jak vážně mluví 15. verš i k našim srdcím! Bůh vidí, po čem touží naše srdce. Neujde Mu, když se v něm rozmáhá touha po věcech světa a my ji u sebe neodsoudíme. Může se stát, že nám dá to, po čem toužíme. Avšak zaplatíme za to tolik, abychom na „hubenosti svých duší“ poznali omyl, obrátili se k Pánu Ježíši a znovu hledali obecenství s Ním.

Vedle žádostivosti byla u izraelského lidu zlým hříchem i žárlivost. Postavení Mojžíše jako vůdce a kněžské postavení Aronovo byly napadeny a kritizovány. Boží soud za takové jednání byl nadmíru vážný: Země se otevřela a pohltila rotu Dátanovu, Abironovu a Chóre. Jak snadno se také v našem srdci ozve žárlivost nebo kritika vůči těm, které Bůh dal jako dary Církvi nebo které On sám postavil jako vůdce mezi věřícími! Kéž bychom takové myšlenky jasně odsoudili a vzali si k srdci napomínající verše Nového zákona v tomto směru (1. Tesalonickým 5,12.13; Židům 13,17; 1. Korintským 12,20–31)!

Je nápadné, že žalmista nepodává chronologické pořadí událostí v izraelském národě. Shrnuje věci, které mravně patří k sobě, aby jasněji vyzdvihl určité hříchy.

Vskutku netrvalo dlouho a tento lid, který učinil s Bohem obdivuhodné zkušenosti, se vzdal Jeho slávy. Touto slávou byl Hospodin sám. Chtěl být jejich Bohem a viditelně je doprovázel v oblakovém a ohnivém sloupu. Ale oni dali přednost zlatému teleti a o této modle řekli: „Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteří tě vyvedli z země Egyptské.“ Rozumíme hněvu Boha, jenž chtěl na takovou urážku odpovědět zkažením lidu. Jen Mojžíšova přímluva zachránila lid před zánikem.

Nemůže se také u nás věřících stát, že náhle dáme opět přednost světu a jeho svůdné nabídce před Pánem Ježíšem, který se přece stal naším Spasitelem? Historie Izraele nás varuje, abychom bděli nad hnutími svého srdce a v sebesoudu odsoudili každý odklon od Pána.

Izrael si nevěrou zošklivil zemi, kterou mu Bůh zaslíbil. Proto Bůh prodloužil jeho cestu pouští o 38 roků. A později vedla neposlušnost k rozptýlení lidu mezi všechny národy země. Ano, oni dráždili Boha svými skutky!

V těchto verších vystupují dva jednotlivci: Fínes a Mojžíš. Podobně jako Mojžíš na Sinaji, vystoupil i Fínes jako prostředník. Ale za okolností, které zde na konci cesty pouští vládly, by bylo převrácené prosit Boha o milost pro lid. Ránu mohl zadržet jen nelítostný soud proti těm, kteří zcela veřejně, a dokonce tváří v tvář sklonění se mnoha z lidu, hřešili tím, že přestupovali Boží přikázání. Pravá Boží bázeň vede vždy k tomu, aby věci byly viděny a posuzovány ve světle Jeho svatosti.

Ve spojení s Mojžíšem je vzpomenuto na pochybení, které mělo pro tohoto Božího muže těžké následky. Popuzen ustavičným reptáním lidu, ztratil při této události sebeovládání. Udeřil do skály, namísto aby k ní mluvil, jak to Bůh přikázal. Tím zkazil předobraz, který měl Bůh na zřeteli. Kristus, jehož je skála předobrazem, byl zbit na kříži pod Božím soudem. To se však stalo *jednou provždy*. Nemusí to být nikdy opakováno; neboť cena díla Pána Ježíše je trvalá. Pro toto pochybení nesměl Mojžíš uvést lid do země Kanán (4. Mojžíšova 20,12).

To, co čteme ve verších 37 a 38, patří k nejhorším hříchům Izraele. Tento lid, který si Bůh oddělil za vlastnictví, prováděl nejhorší modloslužbu!

Žalm nekončí vrcholem zla, které Izrael vykonal, nýbrž Boží trpělivostí, kterou můžeme jen obdivovat. Přes kázeň, kterou musel Bůh v nutném případě na Svůj lid přivést, měl otevřené ucho i oko pro jejich soužení. Na základě Své smlouvy, kterou učinil s Abrahamem, je „mnohokrát“ vysvobodil, jakmile k Němu ve svém trápení volali. Izrael se ukázal být v každém směru nehodný, ale „darů zajisté svých a povolání Bůh nelituje“ (Římanům 11,29). Bůh neodpočine, dokud se nenaplní vše, co zaslíbil Svému pozemskému lidu.

Při pohledu zpět na slitování, která Izrael zakusil, prosí žalmista v 47. verši o národní obnovení. Tato modlitba se dodnes nenaplnila, ale když se opíráme o Boží zaslíbení, víme, že Bůh i toto uskuteční ke Svému vlastnímu oslavení. Tento Bůh je také naším Bohem. On ke Své vlastní cti vykoná to, co si předsevzal ve vztahu ke Svému pozemskému lidu, i to, co se týká nás. Poslední verš nám připomíná zvolání apoštola Pavla na konci Římanům 11, když ve třech předchozích kapitolách pojednával o otázce omilostnění Izraele. Přemožen Božími cestami, žalmista vyznává: „Požehnaný Hospodin Bůh Izraelský od věků a až na věky. Amen.“

Když apoštol Pavel psal tento Dopis, pravděpodobně věřící v Kolosis ještě nikdy neviděl (kap. 2,1); ale slyšel o jejich *lásce* ke všem svatým. Protože věřící v Kolosis byli v nebezpečí, že budou skrze lidské tradice (především židovské) a skrze filozofii Řeků odtaženi od Pána Ježíše, je obsahem Dopisu *Kristus*. Nic jiného není hodné toho, aby naplňovalo naše srdce, než jen On.

Tak jako většina Dopisů apoštola Pavla, začíná i tento modlitbou za adresáty. Když potřebujeme slovo varování nebo kázně, jako tomu bylo u Koloských, bude mít toto slovo větší váhu, když přijde ze rtů muže, jenž je zvyklý se za nás modlit, než když přijde od někoho druhého.

Láska ke všem svatým je jasným a bezpečným znamením nového, božského života ve věřícím (1. Jana 3,14; 5,1). Nevěřící člověk může být některému věřícímu z nějakého důvodu nakloněn. Ale nikdy nebude milovat všechny svaté. Není-li narozen z Boha, je to pro něho nemožná věc. – Zdá se, že to byl Epafras, který jako služebník Pána přinesl do Kolosis „slova pravdy evangelia“. Od něho slyšeli radostné poselství o Boží milosti a o naději na nebe. Nyní dlel v Římě a vyprávěl apoštolu Pavlovi, co Bůh mezi Koloskými způsobil.

Ve své modlitbě za Koloské měl apoštol na srdci čtyři zvláštní prosby. Přál si, aby byli naplněni známostí Boží vůle; aby chodili hodně Pána; aby byli posílněni a v utrpeních s radostí vytrvali; aby byli plni díky vůči Otci. – Ke známosti Boží vůle patří i moudrost a duchovní porozumění, abychom uměli použít Boží zásady na naše praktické okolnosti. Přinášení ovoce je zde spojeno s dobrými skutky, tj. ovoce Ducha (Galatským 5,22) se má prakticky ukazovat, např. prokazováním *lásky* tam, kde je trápení, a *přívětivosti* vůči našim bližním.

Když apoštol připomíná to, za co máme Otci děkovat, začíná Božím úmyslem a končí tím, co jsme my ve svém ztraceném stavu potřebovali: vykoupení a odpuštění našich hříchů. Ale kdo je Ten, skrze jehož krev jsme byli vykoupeni? Je to Syn Otcovy lásky, jenž se stal pravým člověkem. Tento Syn je Bůh sám. Zde je nazván obrazem neviditelného Boha, tj. ukazuje všechny podstatné rysy Boha. Kdo však může Boha dokonale představit, než jedině Bůh sám? „Prvorozený všeho stvoření“ ukazuje na postavení prvotnosti ve stvoření. Nikdy nebyl stvořen; On je Stvořitel. Všechno je stvořeno skrze Něho a pro Něho. A přece Pán Ježíš kdysi přišel do Svého stvoření jako člověk, aby nás mohl vykoupit.

Pán Ježíš je jako Stvořitel hlavou všech světů, ale je také hlavou těla, Církve. Církev, tvořená všemi vykoupěnými, je Boží nové stvoření. „Jest-li kdo v Kristu, nové stvoření jest. Staré věci pominuly, aj, nové všecko učiněno jest.“ (2. Korintským 5,17) Ale Církev nevznikla slovem moci, nýbrž skrze smrt Pána Ježíše na kříži a Jeho vzkříšením. A také zde, mezi všemi, kteří vstanou k věčnému životu, zaujímá Pán Ježíš jako Prvorozený z mrtvých místo prvotnosti.

Na kříži Pán Ježíš „učinil pokoj“, tj. položil základ ke smíření, k odstranění nepřátelství s Bohem. Následující verše musíme číst pozorně, abychom nepropadli omylu a neuvěřili v nějaké všeobecné smíření všech lidí. Smíření se jasně vztahuje na *všechny věci*. Celé stvoření bude jednou osvobozeno a opět přivedeno do plného souladu s Bohem – na základě krve Jeho kříže! O lidech však je napsáno, že jen ti jsou s Bohem smířeni, kteří v pravdě věří v Pána Ježíše a v Jeho dílo vykoupění (23. verš). Lidé, kteří zemřou v nevěře, a padlí andělé nebudou s Bohem nikdy smířeni. Jejich soud je věčný.

V této kapitole je třikrát zmínka o dvou okruzích – o stvoření a o Boží Církvi: předně když jde o postavení prvotnosti Pána Ježíše (Prvorozený všeho stvoření a Prvorozený z mrtvých); dále vzhledem ke smíření, a konečně ohledně služby apoštola Pavla. Ten se nazývá služebníkem všeho stvoření, tj. *všech* lidí, a služebníkem Církve, tj. věřících.

Pavlovi bylo dáno, aby „dokonal slovo Boží“. Tím není řečeno, že napsal poslední knihu Bible (to se stalo skrze Jana). Znamená to, že mu bylo dáno, aby zjevil tajemství o Kristu a o Církvi (verše 26,27; Efezským 3,3–6). Rozvinutím tajemství o Církvi skrze Pavla se uzavřel kruh zjevení Božích rad. Není už žádná nová pravda, která by ještě musela být zjevena.

Pod tajemstvím není třeba rozumět něco tajemného, nýbrž něco, co Bůh až do té chvíle držel před lidmi ještě skryté. V 27. verši to je popsáno slovy: „Kristus ve vás, ta naděje slávy.“ Až do té doby bylo takové vnitřní spojení mezi znovuzrozenými lidmi a Pánem Ježíšem, tak jak nyní v křesťanstvu existuje, naprosto nemyslitelné – a už vůbec ne, pokud šlo o lidi, kteří nebyli židovského původu, tak jako věřící v Kolosis. Kristus je nyní jako věčný život v každém pravém věřícím.

V čem pozůstával ten velký boj, který měl apoštol o Koloské a o Laodicenské, když přece byl ve vězení (kapitola 4,18)? V tom, že se nejen snažil zvěstovat evangelium milosti a celou radu Boží, nýbrž byl i vážným a vytrvalým modlitebníkem. Tak jako Epafras (kapitola 4,12), vedl i apoštol modlitebný boj (kapitola 1,3.4.9; 2. Korintským 11,28).

V Epištole Židům 10,22 čteme o „plné jistotě víry“. To je víra, která Boha prostě bere za slovo. Tím začala naše cesta jako věřících. Plná jistota porozumění znamená zralost v duchovním poznání. K tomu bylo nutné, aby bylo zjeveno Boží tajemství – pravda o Kristu a o Církvi. Nyní, když byla skrze Pavla oznámena, bylo třeba ji poznat, a také prakticky ji žít, což je naznačeno výrazem „srdce spojená v lásce“. K plné jistotě porozumění, k poznání tajemství Božího nepřijdeme, když se budeme snažit pochopit tuto pravdu jen rozumem. Jsme hotovi, uprostřed všech rozdělení v křesťanstvu, uskutečňovat prakticky pravdu o jedné Boží Církvi?

Pořádek a pevnost jejich víry byly dva znaky, kterými se apoštol mohl u Koloských chlubit. Žel že pevnost víry není zárukou toho, že budeme nedotknutelní pro falešná učení. Viz Koloské!

Nejlepším preventivním prostředkem proti zlu všeho druhu je pokrok na správné cestě. Věřící v Kolosis přijali Krista za svého Spasitele a Pána. Tehdy jim naprosto stačil. Nyní měli jít s Ním, tj. převádět do praxe to, co znali o Něm a o Jeho vůli. V 8. verši apoštol varuje před dvěma zvláštními nebezpečími. Jsou jimi filozofie a tradice lidí. Lest nepřítelů pozůstávala a pozůstává v tom, že tyto zdánlivě neškodné věci připojuje k víře v Krista. Ale tím jsme odváděni od Pána Ježíše, jenž by nám měl plně postačovat, protože Bůh se v Něm zcela zjevil.

Kříž Pána Ježíše je v tomto oddílu ukázán ve třech vztazích. V 11. verši se mluví o „obřezání Kristově“, což ukazuje na Jeho smrt na kříži. Tam byl souzen za to, čím jsme od přirozenosti (v těle). Bůh s Ním jednal tak, jak by musel jednat s námi (Římanům 6,6; 8,3). Ve 14. verši stojí kříž ve spojení s vinou, kterou Židé na sebe vzali přestoupením zákona. I za to Kristus zemřel. Na kříži však dobyl Pán Ježíš také slavného vítězství nad mocí ďábla (15. verš), a tím nás zcela osvobodil od tohoto otroctví (Židům 2,14.15).

V 16. verši jde o nařízení z Mojžíšova zákona, která všechna ukazovala na Krista. Jeho příchodem však byla naplněna. Přesto křesťanství převzalo ze židovství a z pohanství tak zvané křesťanské svátky, které nemají žádný základ v Božím slově.

Jak důležitý je 19. verš! Zde je jasně řečeno, čeho se máme pevně držet. Ne vnějších, náboženských forem a lidských myšlenek, ale Krista, hlavy. Z Něho dostává každý úd to, co potřebuje k růstu, ačkoli se to děje *skrze* klouby a svazy.

Když jsme s Kristem zemřeli, tj. když náš starý život hříchu byl ukončen na kříži a od Pána jsme obdrželi nový život, život vzkříšení, nemáme potom se světem nic společného. Svět, i ten náboženský se všemi svými vnějšími předpisy, je půda, kde vládne svévole člověka, která slouží k uspokojení těla. Zdalipak to vždy tak vidíme? Mnoho věřících si dnes myslí, že sami mohou určovat, jak mají sloužit Bohu. A my jsme nakloněni k tomu, abychom dobré úmysly lidí činili měřítkem pro naše posuzování. Avšak Bůh za všech dob lidem jasně řekl, jak chce, aby Mu sloužili. A toho se musíme držet (Jan 4,24).

S Kristem jsme sjednoceni v Jeho smrti (kapitola 2,12.20) a jsme s Ním sjednoceni také v Jeho vzkříšení. To první nás odděluje od světa lidí, od jejich moudrosti a jejich náboženství. To druhé nás přivádí do spojení s Boží sférou a se vším, co v ní je.

Jsou věci, které mají svůj střed v Kristu v nebeské slávě. Jsou označeny jako „svrchní věci“; věci, které jsou svým charakterem nebeské. K nim máme obracet svou mysl a své náklonnosti. V této chvíli není Kristus na zemi viditelný; je skryt v Bohu. Avšak už nyní je neviditelným zdrojem našeho skutečného života.

Ačkoli je Pán Ježíš už nyní naším životem, není to, žel, vždy tak jasně vidět. Myšlenky nevěřícího jsou upřeny jen k tomu, „co je na zemi“. Nezná nic jiného. Ale my, kteří vlastníme věčný život, bychom neměli být těmito věcmi zcela zaujati. Naše zájmy by se měly soustředit na Krista, jenž dlí po Boží pravici, a ne na naši rodinu, práci nebo obchody, jakkoli jsou důležité, aby nám daly příležitosti sloužit Boží vůli. Naší snahou by mělo být podporovat zájmy nebe, ačkoli se ještě nalézáme na zemi; a sice tak, jako vyslanec vší silou zastupuje zájmy své země v cizí zemi.

Je mnoho překážek, které nás mohou brzdit v praktickém uskutečňování nebeských zájmů. Proto následuje apoštolovo napomenutí: „Mrtvěte své údy.“ Tím nemá na mysli údy našeho těla, nýbrž charakterové rysy, které nás vyznačovaly, když jsme ještě byli nevěřící. Proti takovým věcem v našem životě postupujeme většinou příliš nerozhodně. Mysleme jen na peníze! Jak snadno nalezneme výmluvu, abychom nemuseli svoji lásku k penězům zcela odsoudit. Ale Boží slovo říká: Mrtvěte, tj. odsuzujte tyto věci ve svém životě.

V 8. verši jsme vyzýváni, abychom odkládali určité věci, které jsme jako nevěřící nosili do jisté míry jako oděv a které na nás lidé pozorovali. Nyní by to na nás nemělo být vidět. Oblékli jsme jiné, nové šaty, ale ne jako plášť, který, když se nám to hodí, opět odložíme, nýbrž jako pták, který „obléká“ nový oděv z peří.

Je nápadné, že mnoho věcí v 8. a 9. verši má co činit s jazykem. Právě tyto hříchy se u nás věřících vyskytují nejčastěji. Jak snadno mluvíme povrchním a neuctivým způsobem o Božích věcech! A jak to je se lhaním? Při svém obrácení jsme vysvlékli starého člověka a oblékli nového. Ten se den za dnem obnovuje, to znamená, že se nalézá v procesu růstu, abychom se stávali podobnějšími Kristu.

Poněvadž jsme vyvolení, svatí a milovaní, máme obléci znaky nového člověka. A následek je, že se ukáže Kristus. Milosrdenství, slitování, dobrota, pokora, mírnost, trpělivost – nezjevoval tyto znaky dokonale Kristus, když po této zemi kráčet v tvářnosti služebníka? I vzhledem k odpuštění našemu bližnímu je Kristus měřítkem. Kristův pokoj je klid, který vládl v Jeho srdci, ať byly okolnosti jaké chtěly. Jeho dokonalá důvěra v lásku Otce a Jeho plná poddanost Otcově vůli nebyly ničím otřeseny. To přeje také nám (Jan 14,27).

„A buďte vděční.“ Toto naučení je pro nás důležité, neboť lidé okolo nás se vyznačují nevděkem (2. Timoteovi 3,2). Zapomínáme vidět ve všem Boží ruku. Když se nám daří dobře, říkáme: „To jsem měl štěstí.“ Naší výsadou je jít v Boží bázni, ve všem poznávat Boha a děkovat Mu za vše.

Po Kristově pokoji následuje Kristovo slovo. Mělo by v nás najít domov, a to nejen někde v koutku, nýbrž v plné míře. Pak se stane zdrojem moudrosti pro naše denní konání. Každý čin a každá jednotlivost v našem životě se mají dít pod vedením Pána, a v důsledku toho jsou činěny v Jeho jménu a v duchu díkčinění.

Praktická naučení naší Epištoly se neomezují na předložení všeobecné zásady. V těchto verších se mluví o zcela určitých jednotlivostech. Bůh po našem obrácení nezměnil vztahy, v nichž jsme se nalézali jako nevěřící, ať jde o manželství, rodinu nebo práci. Ale poučuje nás, jak se v nich máme správně chovat ve světle a v síle, kterou s sebou přináší známost Krista.

V Matouši 19 mluví o těchto věcech Pán Ježíš sám, a sice v témž pořadí, které nalézáme zde: nejprve manželství, pak děti, a nakonec majetek jako výsledek naší práce. Dnes je to pro věřícího důležitější než kdy jindy, aby se v těchto vztazích choval tak, jak to ukazuje Boží slovo. Nepřítel se všemi prostředky pokouší zkazit manželství a rodinu a podkopat každou autoritu danou Bohem.

Zvláštní povzbuzení pro služebníky – tehdejší otroky, dnes podřízené – nalézáme ve verších 23 a 24. Když svou práci konáme v první řadě věrně pro Pána Ježíše a ne pro lidi, bude se On starat o spravedlivé posouzení a odměnu. Možná že nyní jsme málo placeni nebo naši práci přehlížíjí a necení si jí, ale to nás nemá činit malomyslnými. V den Páně obdržíme odplatu a správnou odměnu od Něho.

První verš této kapitoly patří svým obsahem ještě k předchozí kapitole. Na konci seznamu jsou osloveni věřící páni. Nejde zde o lásku, nýbrž o spravedlnost. Věřící představený se musí vzhledem ke svým podřízeným stále ptát: „Co je správné? Co je přiměřené?“ Nemá zapomínat, že on sám je otrok a má svého Pána v nebi (Římanům 6,18; Matouš 7,2).

S napomenutím k modlitbě jsou spojeny tři věci: *vytrvat*; *bdít*, abychom měli otevřené oči a nepřehlíželi Boží odpovědi na naše prosby; *děkování*, na které tak snadno zapomínáme, když nás Bůh vyslyšel. Naše modlitba nemá být sobecká, zaměřená jen na sebe, nýbrž má se stát přímluvou za služebníky Pána Ježíše. Apoštol Pavel prosí o přímluvnou prosbu od Koloských vzhledem k novým možnostem „mluvení o tajemství Kristovu“. Neměli bychom také my, vedle modlitby za rozšiřování evangelia, vynaložit více energie (v modlitbě i prakticky) na to, aby byla pravda o Církvi, která je spojena jako tělo Kristovo s Pánem Ježíšem, oslavenou Hlavou v nebi, zná-má ještě mnoha věřícím?

Nedotýká se Bůh těmito výzvami našich bolavých míst? Náš moderní život je tak uspěchaný, že modlitbu snadno zanedbáme, a tak jí upíráme důležitost. A když se modlíme, chybí často vytrvalost.

Na závěr praktických napomenutí mluví apoštol o našem chování vůči nevěřícím lidem kolem nás, vůči těm, kteří jsou vně. Jednání s takovými, kteří Pána Ježíše neznají jako osobního Spasitele, není vůbec jednoduché. Proto k tomu v první řadě potřebujeme moudrost shůry. Abychom v daných příležitostech mohli vydat správné ústní svědectví, má být naše slovo v milosti, kořeněno solí. Naše řeč má nést charakter milosti, které se nám dostalo. Sůl brání zkáze. Tím je řečeno, že zlo okolo sebe nemáme nikdy schvalovat a také je nemáme nechat vejít do svého života. Jakmile začneme dělat se světem kompromisy, ztratí naše svědectví sílu.

Sedmým veršem začínají pozdravy a poslední apoštola sdělení. Tychikus byl zjevně ten, kdo tuto Epištolu doručil. Byl doprovázen Onezimem, uprchlým otrokem zámožného, věřícího Filemona, který bydlel v Kolosis. Onezimus v Římě uvěřil, a nyní byl Pavlem poslán zpět ke svému právoplatnému pánovi také s dopisem – Epištolou Filemonovi! Přáním apoštola bylo, aby věřící v Kolosis v dopise obdrželi nejen naučení, nýbrž také potěšení osobními zprávami doručitele. Apoštol nezištně myslí na druhé a Pán nezapomíná na Svého uvězněného služebníka. Spolupracovníci, kteří jsou u Pavla, jsou opět potěšením pro něho.

O Epafrovi byla řeč už v 1. kapitole. Zde je řečeno, jak velmi myslel na své spoluvěřící (byl také z Kolosis). Jeho modlitba za ně byl boj, který vedl s vytrváním. Obsahem jeho modlitby bylo, aby se prakticky poddávali Boží vůli a ze srdce byli ochotni ji činit.

Epafras měl starost i o jiná shromáždění! O Laodicii je v tomto Dopisu zmínka čtyřikrát. Avšak jak smutný byl konec tohoto shromáždění. Nedrželi se pevně Hlavy, Krista (kapitola 2,19). Nakonec byli tak spokojeni sami se sebou, že už svou Hlavu nepotřebovali a Kristus stál venku (Zjevení 3,14–22).

Je tu zmínka také o Lukášovi a o jeho pozdravech. Pavel jej nazývá lékařem milým. Již vícekrát doprovázel Pavla na cestách, a přitom mu jako lékař byl jistě velkou pomocí. Krátce před svou smrtí píše apoštol Pavel Timoteovi: „Sám toliko Lukáš se mnou jest.“ (2. Timoteovi 4,11) Kromě Pána samého byl tento věrný muž jedinou duchovní oporou, která při Pavlovi ještě zůstala.

Co to muselo být pro Archippa, když byl tak veřejně upozorněn na službu, kterou mu dal Pán? Možná že to byl jediný způsob, jak jej bylo možno vyburcovat z lenosti. A jak je tomu s námi? I nám dal Pán úkol. Plníme ho?

4. Mojžíšova kniha je kniha pouště. Bůh mluvil k Mojžíšovi „na poušti Sinai“ (1. verš). Izraelský národ měl dlouho ležení u hory Sinai, kde mu Bůh dal deset příkázání, směrnic o stavbě svatyně a všechna nařízení o obětech a kněžské službě. Když byla svatyně dokončena, měl lid pokračovat ve své pouti pouští, kde byl postaven na zkoušku. V naší Knize leží důraz na odpovědnosti lidu. Jedenáct dní by bývalo stačilo k dosažení zaslíbené země (5. Mojžíšova 1,2). Bůh se staral o všechno. Jak se lid zachová?

Prvních 10 kapitol nám představuje Boží lid, jak jej Bůh viděl na poušti. Skládal se z bojovníků, kteří byli shromážděni okolo středu – příbytku nebo svatyně Boží, kde vykonávalo svou službu pokolení Lévi, jež nebylo počteno k vojsku.

První kapitola se zabývá sečtením těch, „kteří by mohli jíti k boji“. Dvanáct knížat pokolení, které určil Bůh, pomáhalo Mojžíšovi a Aronovi při velké práci se sečtením všech „schopných služby“ do seznamů rodů. – Z 1. Korintským 10,11 víme, že starozákonní události mají pro nás duchovní význam. Ale co si máme pro svá srdce vzít z tohoto sečtení? Zítra se touto otázkou budeme zabývat blíže.

Všichni muži od dvacetiletých a výše byli sečteni. Přitom musel každý udat svůj původ, svou čeleď a dům svého otce. Ten, kdo později nemohl takový záznam přinést, byl jako nečistý vyloučen a do jisté míry bylo na něho pohlíženo jako na nepatřícího k Božímu lidu (viz Nehemiáš 7,64.65). – Dnes patří k nebeskému Božímu lidu jen ti, kteří se znovu narodili: „Kteří pak koli přijali jej, dal jim právo dětmi Božími býti, těm, kteří věří ve jméno jeho, kteří... z Boha zplozeni jsou.“ (Jan 1,12.13) K tomu, aby „mohli jíti k boji“ – to znamená za svědectví navenek a k boji za pravdu – se vyžadovala také mužná zralost. Je třeba, alespoň určitou mírou, získat známost Božích myšlenek, porozumět jim a růst v nebeských věcech, tj. mít „dvacet let“!

Ve 4. Mojžíšově knize nalézáme v 26. kapitole, tedy na konci putování pouští, ještě jedno sečtení. Ačkoli celkový počet zůstal prakticky nezměněn, ukazují se podstatné rozdíly mezi počty u jednotlivých pokolení. V 1. kapitole nechává Bůh sečíst všechny, kteří jsou schopni k boji. Druhé sečtení odkrývá těžké následky chyb a pobloudění lidu na poušti. A tato druhá čísla platila jako základ pro přidělování dědictví (kapitola 26,54). To je vážné varování pro každého z nás.

Dvanáct pokolení bylo sečteno. Z Jákobových synů obdržel Josef dva díly: Efraim a Manasses (srovnej s 1. Mojžíšovou 48,5). Proto zůstává sečtených pokolení dvanáct, přestože jedno pokolení, Levíté, nevycházeli k boji. Byli odděleni pro službu příbytku. Sečtení pro tento zvláštní úkol je popsáno teprve ve 3. kapitole. V našem oddílu (verše 47–54) máme pouze souhrn služby Levitů a údaj o místě jejich táboření. Dvakrát je řečeno, že mají bydlet okolo stánku úmluvy. Tam, kde měli svoji službu, se také měli zdržovat. Jejich úkolem bylo složit příbytek, když se oblakový sloup zdvihl a lid šel dále. Na cestě museli „nositi příbytek i všechna nádoby jeho“. Jakmile se oblakový sloup spustil, Levíté příbytek opět vyzdvihli a sloužili mu, tj. obstarávali vše, co bylo potřebí ve vztahu k příbytku svědectví.

V předobrazu mluví služba Levitů o každém druhu křesťanské služby. Každý věřící je úd přisluhování, a tím má úkol od Pána k blahu ostatních, tj. k růstu těla Kristova (Matouš 25,15; Efezským 4,7.16; Koloským 2,19). Bez obecenství s Pánem není možné Pánu a Jeho lidu účinně sloužit. Zřetelně je to zobrazeno ležením Levitů okolo svatyně.

V této kapitole nalézáme pořádek tábora a pořádek pokolení Izraele při vycházení. Viděno od stánku shromáždění, který se nalézal uprostřed, tábořila na každou světovou stranu vždy tři pokolení.

Nejsme povoláni, abychom procházeli pouští každý samostatně. Boží lid má být shromážděný, aby každý viděl, že patří k jednomu celku. Bůh k tomu dává jeden střed. Pro Izrael to byla truhla smlouvy, která se nalézala ve stánku úmluvy. „Synové Izraelští... vůkol stánku úmluvy opodál klásti se budou“, každý na místě, které mu vyznačil Bůh.

Když se takto díváme na Boží lid v poušti, připomíná nám stádo ovcí. V 1. kapitole jsme viděli, jak pastýř jakoby povolával každou ovci jejím jménem. Zde se stádo shromažďuje okolo pastýře. – Naším Pastýřem je Pán Ježíš (Jan 10,11). Zároveň je Hlavou Svého těla, Hlavou Církve. Vykoupeným, kteří všichni dohromady tvoří Boží Církev, dal Bůh také střed, okolo kterého se mají shromažďovat. Je jím Pán Ježíš, jenž zaslíbil, že bude uprostřed těch, kteří se shromažďují v Jeho jménu (Matouš 18,20).

K nařízení o táboře patřila také směrnice o pochodu. I ten stojí ve spojení se shromažďováním: „Jakýmž pořádkem klásti se budou, takovým potáhnou, každý v svém šiku pod korouhví svou.“ (17. verš) – To platí také pro nás křesťany. Bůh by chtěl, aby Jeho vykoupení šli kupředu společně, ve vzájemné odpovědnosti jedněch za druhé, a přitom mají před světem představovat společné svědectví pro Boha.

Truhla smlouvy jako vyjádření Boží přítomnosti tvořila střed lidu nejen při táboření. I když se vojska Izraelitů dala podle Božího příkazu na pochod, zůstala truhla smlouvy a všechny nástroje svatyně opět v jejich středu. Rodina Kahatských z pokolení Lévi šla uprostřed celého průvodu (17. verš; kapitola 10,21).

Předpokladem k nerušenému obecenství s Pánem Ježíšem je poslušnost. Dokud o izraelském lidu čteme: „Učinili tedy to synové Izraelští; všecko, jakž přikázal Hospodin Mojžíšovi, tak učinili“ (kapitola 1,54; 2,34), dařilo se jim dobře. Poslušnost vůči Pánu a bezpodmínečná poddanost Jeho Slovu jsou také pro nás předpokladem k blaženému a požehnanému životu jako křesťanů. „Ale díky Bohu, že byvše služebníci hřícha, uposlechli jste z srdce způsobu učení toho, v kteréž uvedeni jste!“ (Římanům 6,17)

V této Knize je zmínka o kněžské rodině, o Aronovi a jeho synech, jen ve spojení se službou Levitů a při zvláštních konáních a obětech, které patřily k cestě pouští. Vlastní kněžskou službou Aronovy rodiny bylo přinášení různých obětí, jak je nalézáme uvedeny ve 3. Mojžíšově knize. Zasvěcení kněží je popsáno už ve 2. Mojžíšově knize. Pořadí, které Duch Boží od začátku Bible dodržuje, je i pro nás povšimnutíhodné: nejprve bohoslužba a obecenství, a potom chození a služba.

Dříve než Levité nastoupili službu, měli „přistoupit“ k Aronovi a „postavit se“ před ním. Aron je zde obrazem Pána Ježíše a nám to připomíná 14. verš z 3. kapitoly Marka. Levité byli Aronovi a jeho synům „dáni“ a byli určeni k tomu, aby „drželi stráž jeho, i stráž všeho množství před stánkem úmluvy k vykonávání služby příbytku.“ V těchto znacích vidíme, co má vyznačovat každého služebníka Páně: ustavičné obecenství s Pánem Ježíšem, služba v oddanosti Jeho Osobě, Jeho lidu a Jeho Církvi, a přitom má být cele Pánu k dispozici. Prorok Eliáš mohl říci: „Hospodin, před jehož obličejem já stojím.“ (1. Královská 17,1) A tento postoj byl skrytým zdrojem jeho síly.

Bůh měl zvláštní právo na všechno prvorozené z Izraele. Neboť je ušetřil na základě krve velikončního beránka od soudu, když bil všechny prvorozené v zemi Egyptské. Avšak místo prvorozených Izraelitů oddělil pro sebe pokolení Lévi a ustanovil je k službě svatyni. – Není tomu dnes stejně s Božími dětmi? Byli jsme vykoupeni za cenu, takže už nepatříme sami sobě (1. Korintským 6, 19.20). „Že za všechny umřel, aby ti, kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, který za ně umřel.“ (2. Korintským 5,15)

V protikladu k ostatním pokolením byli Levíté sečteni už ve věku „od jednoho měsíce a výše“. Tak jedná Bůh s věřícím. Od jeho obrácení jej Pán oddělí pro sebe, a přitom má na zřeteli službu, kterou mu svěří. Ten, kdo se nedávno obrátil, asi nemá potuchy o tom, jaký úkol pro něho Pán připravil; ale jedno ví: že je vlastnictvím Toho, který jej pro sebe vykoupil za cenu Svého života a krve. Po zcela zvláštní cestě vedl Pán apoštola Pavla. Jemu sdělil prakticky v den jeho obrácení, k jaké zvláštní službě jej povolal (Skutky ap. 26,15–18). Následovala sice ještě „doba učení“, ovšem ne v nějaké biblické škole, nýbrž v Boží škole, až do okamžiku jeho vyslání k národům. Ale po celou tu dobu věděl, jaký úkol od Pána obdržel.

Pokolení Lévi se dělilo na tři rodiny: Gersonitské, Kahatské a Meraritské. Každá z těchto rodin měla jiný úkol. Gersonitští pečovali o všechny příkrývky, opony a závěsy stánku úmluvy. Kahathští opatrovali zlaté a měděné nástroje. A Meraritští se starali o desky a sloupy svatyně, stejně jako o sloupy nádvoří. Různé úkoly, ale tentýž Mistr! Není tomu dnes stejně? Služby mohou být různé – každý má od Pána svůj zvláštní úkol – a přece patří všichni věřící k jednomu tělu. „Rozdílné pak jsou dary, ale tentýž Duch, a rozdílná jsou přisluhování, ale tentýž Pán, a rozdílné jsou moci, ale tentýž jest Bůh, který působí všechno ve všech.“ (1. Korintským 12,4–6)

Ve svém duchovním významu mluví příkrývky a opony o *mravním stavu shromáždění* (jací bychom měli být, jak jsme viděni zvenčí). Desky, závory, sloupy a podstavky mluví o *základech Církve*; a nástroje svatyně představují *Osobu Pána Ježíše*. Jak je dobré a potřebné, když ve službě zvěstování Slova není zanedbán žádný z těchto tří okruhů!

Všichni vykoupení jsou povoláni sloužit Pánu, být tedy Levity, a to s tou silou a dary, které od Něho obdrželi. „Jednomu každému z nás dána jest milost podle míry obdarování Kristova.“ (Efezským 4,7) U „míry“ se jedná o to, abychom poznali, co nám Pán svěřil a v jakém okruhu působení máme být činní. Jedny povede k tomu, aby všechen čas a sílu dali pro službu věřícím nebo pro šíření evangelia. Jiní jsou povoláni, aby pro Něho vykonávali denní práci a zbývající volný čas používali pro blaho Jeho lidu a ke službě evangelia.

Počet sečtených prvorozených převýšil počet Levitů. Co to znamená, vztáhneme-li to na sebe? Už v oné době bylo více vykoupených než služebníků. Je tomu dnes jinak? Jak mnohý člověk je spokojen se svým spasením, ale není ochoten sloužit Pánu. Už jsi někdy přemýšlel, jak bys mohl svůj volný čas dát k dispozici Pánu a Vykupiteli? Všichni máme své pozemské povinnosti, které nijak nesmíme zanedbávat. Vedle toho potřebujeme také hodiny odpočinku. Pán to ví. Co se ale děje se zbytkem našeho času, naší síly, našich schopností? Žijeme svůj život jen pro sebe, ke svému uspokojení? Jaká škoda, kdyby to byla naše vina, že je tu příliš málo „Levitů“!

Levíté byli sečteni sice už ve věku od jednoho měsíce, ale jejich vlastní služba začala teprve ve 30 letech a končila ve věku 50 let. Slovo „práce“ ve 3. verši znamená také „válečnou službu“. Každý služebník Pána je vyzýván: „Měj podíl na souženích jako dobrý bojovník Ježíše Krista.“ (2. Timoteovi 2,3 – přel.) K tomu, aby mohl snášet těžkosti a trápení spojené se službou pro Pána, je zapotřebí určité zralosti. To je význam těch „30 let“. Konec služby v „50 letech“ ukazuje na to, že každá služba pro Pána má svůj čas. Nemoc nebo smrt jí mohou učinit konec; jistě ale bude ukončena při příchodu Pána. Buďme na stráži, abychom nepromeškali dané příležitosti.

Předmětem služby Kahatských byla „svatyně svatých“. Měli nést různé nástroje svatyně. Všechny tyto vzácné předměty mluví o Kristu, jak zjevil Boha. Když na sebe přeneseme službu této levítské rodiny, znamená to: Zvěstovat Krista, tj. představovat duším Osobu Pána Ježíše s láskou, ctící bázní a trpělivostí. – Během transportu byly vidět pouze obrysy těch krásných nástrojů a nic víc, neboť všechny byly přikryty. Slávu Osoby Pána Ježíše poznává člověk jen „ve svatyni“, v Boží přítomnosti. A kde bydlí Bůh dnes? Uprostřed Svých vykoupených, kteří se shromažďují jako Boží církev (1. Korintským 3,16).

Služba Kahatských byla do jisté míry nejvznešenější, ale také nejnebezpečnější (17. – 20. verš). Jak to mluví k našim srdcím! Kéž by nám nikdy nechyběla potřebná ctící bázeň, když mluvíme o Pánu Ježíši. On je pravý Bůh a pravý, bezhříšný člověk v jedné Osobě. On je Pán Ježíš, jemuž my věřící dlužíme poslušnost. Nemluvme proto jen tak o „Ježíšovi“, nýbrž ctěme Jej tím, že mluvíme o Pánu Ježíši.

Gersonitští měli nést „tkanou“ část stánku (s výjimkou opony svatyně svatých). Tyto různé závěsy a příkrývky mluví o vnitřním životě věřícího, jeho oddanosti Pánu, jeho oddělení od zlého a o jeho svědectví navenek. Tyto charakterové rysy, které byly u Pána Ježíše jako člověka v dokonalosti, mají ve věřícím stále více růst. Služba Gersonitských, přenesena na dnešek, je úkol pro matky, otce a pastýře stáda.

Meraritští měli pouští dopravovat vlastní kostru stánku. Bez podstavců by desky nemohly stát vzpřímeně, bez sloupů by ležely bílé závěsy bezúčelně na zemi. A tak vzhledem ke křesťanskému životu a Božímu domu na zemi existují zásadní naučení, která přinášejí věřícím pevné vzdělání. Tam, kde chybí základ, zůstávají věřící „nemluvnaty“ (Efezským 4,11–14).

Dnes, stejně jako tehdy, má každá služba svá zvláštní nebezpečí. Kahatským nesměla chybět potřebná uctivost (verše 19 a 20). Služba Gersonitských se vyznačovala sloužením a nošením (24. verš). Věrně ji vykonávat byla namáhavá práce, břemeno. U Meraritských bylo nebezpečí, že na některý z četných předmětů zapomenou. Proto výzva: „Ze jména vyčtete nádoby svěšené jim k ostříhání.“ (32. verš)

V každé rodině synů Lévi byl dostatek mužů ve věku od 30 do 50 let. Pro všechny potřeby stánku a jeho dopravu byl nadbytek služebníků, takže se mohli vystřídat a na žádného nebyly kladeny nároky přesahující jeho možnosti. Jak tomu je dnes?

Poslední verš naší kapitoly shrnuje podstatné věci služby Levitů: Podle Božího příkazu sečtl Mojžíš „jednoho každého vedlé přisluhování jeho, a vedlé břemene jeho.“ – Bůh nepřenechává věřícím, aby si vyhledávali práci. Každému dává úkol, ke kterému má od Něho dané schopnosti. Když každý stojí na svém místě, není tu soutěživost, žárlivost a vzájemné zasahování do služby. Pak také nebude zanedbávána žádná ze tří stránek služby – učení, utváření charakterových rysů Krista ve věřících a zvěstování slávy Kristovy Osoby.

Bůh může bydlet uprostřed Svého lidu jen tehdy, když se lid očistí od všeho působení hříchu. O tom mluví malomocný, ten, který trpí tok, a ten, který se znečistil při mrtvém. Malomocenství je obrazem nevyléčitelné „nemoci hříchu“. Výtok mluví o někom, kdo neumí zadržet hnutí těla. Dotyk s mrtvým zahrnuje každý styk s takovými, kteří nemají život z Boha. Je sice nevyhnutelný (1. Korintským 5,9.10); ale bděme nad tím, abychom se nespojovali se světem (2. Korintským 6,14).

Verše 5–10 ilustrují, jak můžeme opět nalézt obecnství s Bohem, když jsme svému bližnímu učinili křivdu. Nejprve musíme hřích vyznat Bohu a dotyčnému člověku (1. Jana 1,9). Pak následuje náhrada – to dokazuje pravost pokání a vyznání – s přidaným pátým dílem. Avšak bez smíření skrze oběť, tj. bez vážné vzpomínky na to, co to stálo Pána Ježíše, aby shladil právě tento hřích, není žádné napravení možné. Vyznat skutek, odsoudit příčinu, nahradit věc, přidat pětinu, být znovu proniknut pocitem o ceně, kterou Kristus zaplatil, aby naše provinění shladil – to vede zpět k plnému požitku Boží přítomnosti.

Tyto verše nemluví o zjevných hříších, nýbrž o takových, které jsou činěny potají. Nejprve je srdce zakázanými věcmi přitahováno. Když jsme povolili tomuto pokušení, chybí ke skutku už jen malý krok. Nikdo z toho nic neviděl... kromě Boha. Už ve svém doslovném významu jsou tyto věci pro nás velmi vážné. Ale v Novém zákoně nacházíme duchovní použití těchto veršů. V Epištole Jakuba 4,4 je přátelství se světem označeno za cizoložství.

Provinilá žena se měla postavit „před Hospodinem“ (verše 18 a 30). Jen návrat do Boží přítomnosti přivede na světlo stav srdce a vede k tomu, aby byl souzen. Nemluví voda, kterou žena musela pít, o Duchu Svatém, který upomíná srdce a svědomí na smrt Pána Ježíše (prach smrti; Žalm 22,16), která byla nutná i pro tyto hříchy? Tato voda hořkosti vyvolává hluboké zkoušky, které mohou vést k úplnému očištění a napravení. Žel že snahy Ducha Svatého zůstávají někdy bez účinku: zjeví se sobectví (oteklé břicho; Filipským 3,19; Římanům 16,18) a rozkolísaný život (27. verš).

„Přede vším, čeho se ostříhati sluší, ostříhej srdce svého, neboť z něho pochází život.“ (Příslaví 4,23)

Slib nazarea byl naprosto dobrovolnou věcí. Nezávisle na příslušnosti k pokolení se mohl muž nebo žena z Izraele v srdci rozhodnout, že se zcela oddělí pro Boha. V Bibli čteme o různých lidech, kteří zůstali zasvěceni Bohu i po celý svůj život: Samson, Samuel, Jan Křtitel. Taková rozhodnutí srdce, být po určitý čas zcela pro Pána a dát se Mu k dispozici, jak to ukazuje náš odíl, jsou možná i dnes.

Nazareus, tj. Bohu zasvěcený, se vyznačoval třemi věcmi:

- zdrženlivost od všeho, co pochází z vinného kmene. To znamená zřeknutí se pozemských věcí, které Bůh normálně dává k používání, které by však mohly toho, kdo se zasvětil, odvést od přidržení se Pána a od oddanosti Jemu.

- dlouhé vlasy. Tím, že si člověk nechal růst vlasy, bylo rozhodnutí srdce viditelné navenek. Dlouhé vlasy jsou kromě toho zneuctěním pro muže (1. Korintským 11,14). Když se u někoho ukáže rozhodné smýšlení pro Pána (Filipským 2,5–8), je to často důvod k posměchu a opovržení.

- žádný dotyk s mrtvým. Ten, kdo se oddělí pro Boha, se musí také vystříhat všech znečištění hříchu, skutků těla. Bez praktické svatosti nemůže být ve službě Bohu a v jednání věřícího žádná síla.

Když se naplnily dny jeho oddělení, měl nazareus přinést Bohu různé oběti: zápalnou oběť, oběť za hřích, pokojnou oběť a k tomu přináležející suché oběti. Všechny tyto oběti mluví o díle Pána Ježíše na kříži. Z toho můžeme učinit závěr, že doba oddělení pro Boha vede k lepšímu a hlubšímu porozumění o tom, co Pán Ježíš je a co učinil.

Na závěr doby zasvěcení pro Boha čteme: „A již potom nazareus bude moci víno pít.“ To ukazuje na plnou radost v budoucnosti, která v nebi bude naplňovat srdce těch, kteří si během své pozemské životní cesty přáli být odděleni pro Pána. Mysleme na to, že dnes je doba, kdy se můžeme dávat Pánu Ježíši k dispozici. V nebi už nebude možné, abychom se pro Něho oddělili a tímto způsobem se Mu zasvětili.

Šestou kapitolou je ukončen popis tábora izraelského lidu u Sinaje se vším, co k němu patří, a tento oddíl končí požehnáním Hospodina, které dává lidu skrze kněze. Není trojnásobná zmínka o Bohu zakrytým poukazem na Boží Trojjedinost? Srdce Otce se otevírá, aby nám žehnilo. Kristus, v němž poznáváme Boha, dává nad námi zářit své tváři. Skrze Ducha Svatého máme jistotu spasení a pokoj s Bohem.

Když byla celá svatyně zřízena, pomazána a posvěcena (2. Mojžíšova 40), přinesla knížata jednotlivých pokolení Bohu své obětní dary. Ale nejprve stojí oltář, pak přichází obětní dar. Nejprve musíme přijít ke kříži a vírou ve Spasitele obdržet odpuštění hříchů a věčný život, abychom mohli Bohu přinášet libou oběť.

První dar knížat se skládal ze šesti vozů a dvanácti volů. Byly dány Levítům k ulehčení jejich služby. Tyto první dary byly tedy pro Boží služebníky. Vozy mluví o každé praktické pomoci, kterou můžeme prokázat služebníkům Pána: pohostinství, možnost dopravy, ulehčení všeho druhu, finanční podpora. Ukazují také, že pracovníci mohou být ze své strany bez starosti. Smějí mít důvěru, že jim budou dány k dispozici prostředky k vykonávání služby, kterou jim Bůh svěřil, a to v té míře, jak On to shledá za dobré.

Kahatští nedostali žádné vozy. Nástroje svatyně měly být nošeny na ramenou. Když jde o Osobu Pána Ježíše – a o Něm mluví všechny tyto nástroje – nemůžeme být dosti opatrní. David naložil kdysi truhlu smlouvy na vůz, ta se sklouzla a muž, který se provinil tím, že ji zachytil, byl zabit (2. Samuelova 6, 3.6.7).

Druhý dar knížat je nazván *darem ku posvěcování oltáře*. Tento obětní dar byl určen pro Boha. Tak nalézáme i v Židům 13,15.16 dva druhy obětí, které smíme přinášet: *oběti chvály* „ovoce rtů, oslavujících jméno jeho“. Tyto oběti jsou pro Boha samého.

Dále čteme: „Na účinnost (*dobročinnost*) pak a na *sdílnost* nezapomínejte; neboť v takových obětech zvláštní svou libost má Bůh.“ Tyto oběti jsou dávány k dobru potřebným věřícím a služebníkům Pána.

Obětní dar k zasvěcení oltáře mluví o bohoslužbě. Pravá bohoslužba není služba věřícím, nýbrž to, co vykoupení mohou přinést Bohu. Především jde o klanění a velebení vykoupených srdcí, která vyjadřují ocenění všeho, co On je a co učinil. Pravá bohoslužba zahrnuje také obecenství, které smějí vykoupení mít s Bohem o Jeho milovaném Synu, Pánu Ježíši. Jeho srdci činí radost, když k Němu věřící mluví o slávách Jeho Syna a o tom, co v Něm našli. Tyto věci nalézáme v předobrazu v mísách. Nejsou ty stříbrné mísy, naplněné *jemnou moukou* obrazem vykoupených (stříbro), kteří předkládají Bohu dokonalosti *Kristova života*? Zlatá mísa vede naše myšlenky k Božím dětem jako „účastníkům *božské přirozenosti*“, které před Ním nechávají vystupovat libou vůni Jeho Syna.

Obětní dar knížat pro Boha zahrnoval vedle dvou stříbrných mis a jedné zlaté také různá obětní zvířata. Všechny tyto oběti mluví o jedné oběti Ježíše Krista, který se dobrovolně vydal na smrt na kříži. – *Zápalnou oběť* tvoří mladý býk, největší obětní zvíře, skopek, který je obrazem oddanosti Pána až do smrti, a beránek, jenž je v Písmu tak často zmiňovaný symbol Kristových utrpení. Kozel byl dán k *oběti za hřích*, zatím co *děkovnou oběť* tvořili dva volové, pět skopců, pět kozlů, pět beránků: Velebitelé, sjednoceni v Boží přítomnosti a v obecenství s Ním, nalézají v díle Krista, který jim daroval pokoj, svoji radost a potravu pro svá srdce.

Každý den přinesl svůj obětní dar před oltář jeden kníže. Počínaje Judou, přicházeli v tom pořadí, v jakém se pokolení kladla okolo stánku úmluvy (srovnej s 2. kapitolou). Každý kníže přinesl totéž. Když šlo o službu, kterou směla pokolení přinést Bohu, nebylo mezi nimi rozdílu. Bůh považoval za dobré vyjmenovat dar každého pokolení zvlášť, aby ukázal, jak velmi si cení každého daru.

Kdybychom my měli psát o daru zasvěcení oltáře, který byl přinesen od knížat, kapitola by asi nebyla tak dlouhá. Jistě bychom si věc při výčtu zjednodušili. Proč Bůh opakuje ve Své zprávě všechny podrobnosti dvanáctkrát? Bůh ví o všem, co je pro Něho činěno, o všem, co v životě Jeho lidu a jeho obětních darech mluví o Kristu. Do Své pamětní knihy zapsal vše. Nic z toho, co je konáno pro Pána, není v zapomnění.

Nejsou také v našem společném životě jako církve určité obdoby k této kapitole? Scházíme se každého prvního dne v týdnu k lámání chleba, abychom byli poslušni přání našeho Pána: „To číňte na mou památku,“ a abychom Jemu a Otci děkovali a oběma se klaněli. Přitom se často zpívají stejné písně, vyslovují se stejné nebo podobné myšlenky. To je pochopitelné, neboť obsah bohoslužby zůstává stejný: Osoba a dílo Krista. Ani v nebi samotném nebude žádné jiné téma chvály. A přesto je pro pozorné srdce, které miluje Pána, každá bohoslužba, která se koná v závislosti na Duchu Svatém a pod Jeho vedením, něčím novým, svěžím a krásným.

Po dvanácti dnech shrnuje Duch Boží ještě jednou to, co bylo všemi dvanácti knížaty společně Bohu přineseno. Když se věřící shromáždí v neděli ráno, aby přinášeli Bohu dík a velebení svých srdcí a zvěštovali smrt Pána u Jeho stolu, bere Duch Boží to, co jsme během týdne nashromáždili ve svém koši prvotin (5. Mojžíšova 26,1–11), a spojuje to v jedno společné velebení. Kdyby Bůh měl dnes vyzvednout seznam našich obětních darů, co by mohl napsat?

Tato 7. kapitola byla také nazvána ukázkovým listem z knihy věčnosti, do které Bůh vyryl jména Svých služebníků a výčet jejich skutků. Ve 2. Samuelově 23 a v Římanům 16 nalézáme podobné „listy“. Na prvním jsou zaznamenaná jména a činy Davidových hrdinů, na druhém jména a činy přátel apoštola Pavla v Římě. Pán nejen všechny ty Své zná; registruje také jejich činy a způsob, jak byly pro Něho vykonány.

Poslední verš připomíná zvláštní postavení Mojžíše, vůdce lidu. Vedle nejvyššího kněze, který směl jednou v roce vstoupit do svatyně svatých, byl Mojžíš jediným, který měl volný přístup k Bohu a přímo od Něho obdržel všechny směrnice.

Je pozoruhodné, že na tomto místě nalézáme zlatý svícen, a sice jak lampy vrhají své světlo na svícen samý (v jiných překladech zní část 2. verše takto: „aby svítily přímo před svícnem“ nebo „naproti svícnu“ – pozn. překl.), a jakoby na to, co této kapitole předcházelo a co po ní následuje. To má svůj hluboký duchovní význam. V Evangeliu Jana 1 je Pán Ježíš nazván „světlo lidí“. V moci Ducha Svatého (olej) byl Boží Syn, který se stal člověkem, světlem světa (Jan 8,12; 9,5). Právě ve světě (poušť), kde vládne tolik mravní tmy, je Boží světlo nepostradatelné.

Boží Duch zviditelňuje dokonalosti Krista (svícen), ale také odkrývá hnutí našich srdcí. Tak může být pravá hodnota nějaké věci nebo osoby poznána jen ve světle svatyně. Jak materiální dary, jako je přinesla knížíata (7. kapitola), tak i osobní oddanost, jako u Levitů (8. kapitola), musejí být ke správnému posouzení postaveny do Božího světla. Dříve tedy, než budeme blíže mluvit o očišťování a zasvěcení Levitů, ukazuje nám začátek kapitoly na to, že při přípravě pro službu musejí být vnitřní pohnutky našich srdcí, stejně jako naše jednání, postaveny do Božího světla.

Tyto verše jsou jedním z četných příkladů v Bibli, které nám ukazují dokonalost této Knihy.

Každý, kdo chce konat nějakou službu pro Pána, potřebuje odpovídající „vzdělání“ ve škole Páně. Tuto vnitřní přípravu a průpravu ke službě nalézáme předobrazně v očišťování a zasvěcení Levitů.

K očištění patřily tři věci:

1. Pokropení vodou očištění (k tomu viz 19. kapitolu). Pokropení zde znamená, že je na nás použita cena obětní smrti Pána Ježíše. Sami nemůžeme svou přirozenost umrtvit, smíme však vírou přijmout svou smrt s Kristem jako dokonanou skutečnost.

2. Ostříhání vlasů těla. Vlasy jsou obrazem toho, co vždy znovu vyrůstá ze starého člověka. Jejich ostříhání odpovídá „mrtvení“ a „odkládání“ v Koloským 3. Je potřebné neustálé sebeodsuzování, přičemž musejí být mnohé věci v našich myšlenkách a v našem chování přezkoušeny a upraveny.

3. Vyprání šatů, které jsou obrazem našich vnějších zvyklostí. Naše svědectví navenek, způsob života, kde a s kým se stýkáme – to vše musí být podrobena účinku Slova.

Použití zápalné oběti mluví o tom, že jsme učiněni vhodnými pro Boží přítomnost (Efezským 1,7), abychom Mu mohli sloužit. Oběť za hřích ukazuje, že to bylo umožněno zástupnou obětí Ježíše Krista (1. Petra 2,24). Jenom u vědomí těchto skutečností je možná skutečná služba pro Boha.

Očištění a zasvěcení Levitů bylo prováděno před vším lidem a v úzkém spojení s ním (verše 9,10,20). Každý služebník je Pánem povolán a je povinen Ho poslouchat (13. a 14. verš). Vedle toho je ale důležité, aby nešel v nezávislosti, nýbrž v obecenství s ostatními věřícími ve shromáždění. Praktický příklad toho nalézáme ve Skutcích apoštolů. V kapitole 13,1–3 shromáždění v Antiochii hledá myšlenky Pána a On vysílá ty, které chtěl použít ke zvláštní službě. Když shromáždění poznalo bratry, které Duch Svatý povolal – nejprve Pavla a Barnabáše, později Pavla a Sílu – jsou tito bratři od shromáždění poručeni Boží milosti (kapitola 14,26; 15,40).

Levité jsou v této kapitole čtyřikrát označeni jako oběť obracení. Takovou obětí bylo před Bohem pohybováno sem a tam. Nespočívá v tom poukaz na naši přímluvu za všechny služebníky Pána? Jak dobré by bylo, kdybychom ty, kteří v našem středu konají nějakou službu pro Pána, nesli na svém srdci před Boha!

Na konci kapitoly je zmínka o tom, že Levité vstoupili do služby v 25 letech. Tím pro ně začala „doba učení“, která je učinila schopnými, aby ve 30 letech vstoupili do práce (kapitola 4,3). Přesně tak tomu je dnes. Služba pro Pána začíná v malých věcech.

Obsah svazků I – V

Svazek/Stránka		Svazek/Stránka	
1. Mojžíšova 1–6	1/356	Malachiáš	4/250
1. Mojžíšova 7–50	2/3	Marek	2/94
2. Mojžíšova 1–7	2/353	Lukáš	1/3
2. Mojžíšova 8–40	3/3	Jan	3/185
3. Mojžíšova 1–4	3/360	Skutky ap.	4/114
3. Mojžíšova 5–27	4/3	Římanům	2/192
4. Mojžíšova	5/160	1. Korinským	1/121
Jozue	1/302	2. Korinským	1/165
Soudců	3/282	Galatským	4/66
Rut	3/338	Filipským	3/350
1. Samuelova	4/280	Koloským	5/146
2. Samuelova 1–2	4/364	1. Tesalonickým	1/288
2. Samuelova 3–24	5/3	2. Tesalonickým	1/297
Ezdráš	2/231	1. Timoteovi	2/262
Žalmy 1–41	2/292	2. Timoteovi	2/274
Žalmy 42–72	3/139	Titovi	2/283
Žalmy 73–89	4/84	Filemonovi	2/289
Žalmy 90–106	5/112	Židům	3/83
Izaiáš	1/193	1. Petra	5/257
Jeremiáš 1–48	5/280	2. Petra	5/272
Daniel	2/156	1. Jana	4/258
Ozeáš	3/117	2. Jana	4/276
Amos	1/102	3. Jana	4/278
Aggeus	2/257	Zjevení	5/63
Zachariáš	4/224		

Od oné památné noci v Egyptě, kdy andělem soudu zůstali ušetřeni jen ti prvorození, kteří se postavili pod ochranu krve beránka, uběhl jeden rok. Nyní měli Izraelité po prvé slavit Fáze na poušti, neboť Bůh tehdy přikázal lidu: „A bude vám den ten na památku, a slaviti jej budete slavný Hospodinu.“ (2. Mojžíšova 12,14)

Pro křesťany odpovídá Fáze večeři Páně, kdy jíme chléb a pijeme z kalicha na památku našeho Pána, a přitom si zvláště připomínáme Jeho utrpení, Jeho smrt a Jeho dokonané dílo. Tak jako Bůh Izraelitům přepsal přesně slavení Fáze, nenechal ani ustanovení ohledně večeře na naší libovůli. Je třeba si všimnout, jak často se v 1. Korintským 11,20–34 vyskytuje jméno Pán (a my Ho máme poslouchat).

Fáze na poušti ukazuje na dva důležité body ohledně večeře Páně: na praktickou čistotu, abychom se jí mohli účastnit, a na zanedbání. – Jestliže jsme zhřešili, musíme věc vyznat před Pánem. Pak se smíme účastnit večeře v jistotě odpouštějící milosti (1. Korintským 11,28). Ten, kdo se bez zkoušejícího sebeodsuzování účastní večeře, se vystavuje soudu Pána (1. Korintským 11,29.30). – Stejně tak vážné je, když některé Boží dítě se z lhostejnosti neúčastní večeře Páně. Opovrhne tak přáním Pána.

Oblak byl viditelným znamením Boží přítomnosti uprostřed Jeho lidu. Chránil jej, vedl jej a naplňoval svatyni (2. Mojžíšova 14,20; 13.21; 40,34).

Jaká to byla jistota pro Izraelity, když věděli, že Bůh, kterého znali a který je miluje, s nimi jde, táboří i bojuje. Nemuseli si dělat starosti ohledně následujícího dne, ani ohledně délky a nebezpečí cesty, pouze čekali na signál oblaku. Ale dát se na cestu nebo tábořit bez oblaku by znamenalo ztrátu Boží přítomnosti. V Izaiáši 52,12 čteme: „Nebo ne s chvátáním vyjdete, aniž s utíkáním půjdete; předcházeti zajisté bude vás Hospodin, a půjde za vámi.“ (část přel.) Žádný zbytečný spěch u těch, kteří na Něho čekají!

Jsou na tom křesťané, kteří už nemají viditelný oblakový sloup, hůře než Izrael? V žádném případě! Dříve než se Pán Ježíš vrátil do nebe, zaslíbil těm Svým, že s nimi vždy bude (Matouš 28,20; Jan 14,18). I když Ho nevidíme, je skrze Ducha Svatého s námi a jako neklamný ukazatel cesty nám daroval Své Slovo (Žalm 119, 105). Pamatujme také na Jeho varování před cestou nezávislosti: „Beze mne nic nemůžete učiniti.“ (Jan 15,5) – Nad všemi chybnými kroky těch, kteří patří k Božímu lidu, stojí Jeho neproměnná věrnost a milost. Přečti si Nehemiáš 9, 18.19!

Stříbrné trubky, na které troubili kněží, jsou obrazem Božího slova. Stříbro mluví o vykoupení a ukazuje na to, že se Boží hlas obrací skrze Boží slovo k vykoupeným a vyžaduje od nich poslušnost.

Trubkami byly bezprostředně řízeny všechny pohyby lidu: shromažďování (verše 3 a 4); nástup cesty (verše 5 a 6); boj (9. verš). Byly používány také ve svátcích, ve dnech radosti a na novměsíce. Stejně tomu je s Božím slovem. Ukazuje nám v každé situaci, jak se máme na cestě pouští chovat jako jednotlivci i jako shromáždění.

Na prvním místě stojí shromažďování věřících jako církve (3. verš; Matouš 18,20). Knížata představují věřící, kteří obzvláště pozorně naslouchají Božímu slovu. Aby se shromáždili, stačilo jedno zatroubení. Hluk, s jakým se troubilo k nástupu cesty, vyburcoval ty, kteří si ještě nevšimli, že oblakový sloup se zvedl. Boj znamená, že Boží lid je napaden a je hýbáno s pravdou. Pak je obzvláště potřebné, aby bylo zvěstováno Boží slovo – a Bůh se k tomu z nebe přizná a zachrání Svůj lid. Nezanedbávejme Boží slovo ani v dobrých dnech, ani při nových začátcích v životě (novměsíce), tj. při rozhodnutích o povolání, partneru v manželství, o pracovním místě, bydlišti atd. se ptejme, co k tomu říká Bible, a pak v jejím světle jednejme.

Nařízení ohledně pochodového pořádku a poukaz na vedení oblakovým sloupem byly dány dříve. Nyní bylo třeba po prvé podle toho jednat v praxi. Ve druhém roce, ve druhém měsíci, 20. dne toho měsíce se zvedl oblak a celý tábor se dal do pohybu. Mohl by si Izrael přát v poušti bez cest nějakého lepšího vůdce, než byl Bůh sám? On znal nejen cestu, nýbrž i Svůj lid. Miloval jej a měl pro něj na mysli jen to nejlepší (5. Mojžíšova 7,6–8).

V těchto verších nalézáme další důležité podrobnosti o transportu stánku úmluvy Levíty. Když vycházela první tři pokolení, byl příbytek rozložen na díly a nesen Gersonitskými a Meraritskými, resp. převážen na vozech, které jim byly přiděleny. Následovala další tři pokolení, a pak šli Kahatští, kteří nesli nástroje svatyně, především truhlu smlouvy. Když přišli k novému tábořišti, vztyčili Meraritští a Gersonitští stánek dříve, než přišli Kahatští. – Aby mohla probíhat bohoslužba, musí být Boží dům zřízen na svých základech. Dále k tomu patří oddělení od světa a praktické svědectví (bílé závěsy nádvoří).

Mojžíš zve svého švagra Chobaba, aby byl účasten požehnání, které Bůh připravil pro Svůj lid. Ale tento Ma-diánský se zříká dobrých věcí od Hospodina kvůli svým příbuzným a své zemi. Nyní je Mojžíš v nebezpečí, že upře svoji důvěru více na člověka, který byl dobrým znalcem pouště, než na Boha. Jak reaguje Bůh na tento nedostatek důvěry?

Bůh opouští, viděno v obrazu truhly, normální místo uprostřed lidu a činí se v určitém smyslu služebníkem, aby jim nalézal v poušti místo odpočinku. Není tomu s námi také tak? Tři dny mluví o smrti a vzkříšení Pána. On je ten dobrý Pastýř, který dal za Svě ovce život, ale jako Vzkříšený jde před nimi; my Jej smíme následovat. Jaká je to vzácná zkušenost: On jde před námi! Když se pro nás otevírá neznámý oddíl života, začíná doba vzdělání, když jdeme na pobyt do ciziny, když v zaměstnání musíme změnit místo... On jde před námi! Učme se důvěřovat Mu a opírat se o Něho. „Kdo věří, nebude kvapiti.“ (Izaiáš 28,16) „Já tobě k srozumění posloužím, a vyučím tě cestě, po níž bys choditi měl; dám radu, oči své na tě obrátě.“ (Žalm 32,8)

V 1. verši čteme po prvé od odchodu od Sinaje o rep-tání a naříkání lidu. Žel, nezůstalo při této jedné události. Přes Boží laskavou péči – dal jim všechno, co v poušti potřebovali – zůstali Izraelité nevděčným lidem. A my? Jsme lepší než Izrael? Bylo nám dáno mnohem více než pozemskému Božímu lidu. Máme vůbec ještě nějaký důvod k naříkání?

Proč tedy slyšíme křesťany tak často naříkat a reptat? Jednou se jim nehodí počasí, jindy jídlo nebo okolnosti! Ustavičné naříkání činí život smutným, ničí svědectví a zneuctuje Pána. Kéž bychom si chtěli vzít k srdci slova apoštola Pavla, která napsal Tesalonickým: „Vždycky se radujte, bez přestání se modlete, ze všeho díky činite.“ (1. Tesalonickým 5,16–18) Bez modlitby, bez děkování není radosti! V skrytu srdce leží zdroj radosti v Pánu (Příslaví 15,15). Ti, kteří k Božímu lidu nepatřili, kteří s ním pouze šli, svedli lid k tomu, aby toužil po tom, co jedli v Egyptě. Křesťan rychle ztratí chuť na Boží slovo, když se nechá nakazit idejemi těch, kteří nemají nový život z Boha. Začne zanedbávat obecenství s Pánem, nechodí do shromáždění a jeho srdce opět touží po věcech tohoto světa. Jak velmi tím zarmucujeme srdce Pána!

Když čteme: „Lid stěžoval a stýskal sobě... volal lid k Mojžíšovi... plakali synové Izraelští... uslyšel Mojžíš, an lid pláče po čeledech svých, každý u dveří stanu svého“, chápeme, že vůdce byl přesycen tímto ustavičným naříkáním. Mojžíš přestřel svou stížnost Bohu a řekl: „Proč?... Proč?... pláčí na mne... Nemohu já sám nésti všeho lidu tohoto, nebo jest to nad možnost mou.“

Bůh odpověděl Svému služebníkovu v milosti. Dal mu sedmdesát mužů, na jejichž ramena mohl rozdělit břemeno tohoto lidu, o kterém si Mojžíš myslel, že je sám nemůže nést. Bůh však nerozmnožil ducha. Vzal z ducha Mojžíšova a vložil na sedmdesát mužů (25. verš). – Jestliže nám Bůh dá úkol, pak je také mocen nám pomoci, abychom jej mohli vyplnit podle Jeho myšlenek. Nezapomeňme na to nikdy, i když v této události vidíme, jak Bůh v milosti vyšel vstříc slabosti Svého služebníka.

Také na otázku: „Kde mám nabrati masa?“, která zůstávala v té chvíli otevřená, dal Bůh odpověď Svým způsobem. Mojžíš neměl slov. Neuměl si představit, jak by v poušti mohlo 600 000 válečných mužů jíst po celý měsíc maso. Avšak Boží odpověď: „Zdali ruka Hospodina ukrácena jest?“ platí také pro naše tak často malověrná srdce. Bůh vždy stojí za Svým slovem a skuteční je.

Nyní jedná Bůh. Nejprve pomáhá Mojžíšovi. I když to ze strany vůdce nebylo vhodné, aby si tak Bohu stěžoval, můžeme přece mít za to, že to byla odpověď Boží milosti, že mu dal na pomoc 70 starších, kteří s ním ponosou břemeno lidu.

Nakonec dává Bůh Svému lidu to, co žádá přirozený člověk, a zjevuje tak Svou moc. „I dal jim, čeho se jim chtělo, avšak dopustil hubenost na život (duše) jejich.“ (Žalm 106,15) S neovládanou horlivostí hromadili lidé křepelky: „Protož vstav lid, celý ten den a celou noc, i celý druhý den shromažďovali sobě ty křepelky; a kdo nejméně nashromáždil, měl jich s deset měr (asi dvě tuny).“ Co se stalo po několika dnech s tímto nahromaděným masem křepelek pod pálivým sluncem pouště?

Místo Kibrot Hattáve (hroby žádosti) nás učí dvěma věcem o hříšné přirozenosti, která je i ve věřícím. Předně: když povolíme žádosti, nedá pokoje, nýbrž půjde stále dále a nezměrně se vystupňuje. A za druhé zde nalézáme potvrzenou zásadu z Galatským 6,8: „Kdo rozsévá pro své vlastní tělo, bude z těla sklízet zkázu.“ (přel.)

Následující výrok může být shrnutím naučení z této kapitoly: Jestliže budeš Bohu děkovat za všechno dobré, které ti dává, nebudeš mít čas na to, aby sis stěžoval.

Marii a Aronovi, Mojžíšovým starším sourozencům, dělalo potíže plně uznat autoritu, kterou Bůh dal Mojžíšovi jako vůdci. Pravou pohnutkou slov proti jejich bratrovi nebyla jeho žena, nýbrž jejich žárlivost.

Nevyskytuje se to také u nás? Ze žárlivosti začínáme špatně mluvit o bratrovi nebo o služebníkovi Pána. Přirozeně že takové pomluvy šeptáme jen do ucha bližního s výhradou, aby se to nepovídalo dál! Ale myslíme na to, že Pán vše slyší a vyvodí z toho nutné důsledky.

A když jsme my ti pomluvení, pak chtějme napodobovat Mojžíšův postoj. Mlčel a přenechal věc Bohu.

Bůh zavolal ty tři ke stánku úmluvy, kde obhájil Svého služebníka a potrestal Marii, která pochybila. Bůh nebral ty věci na lehkou váhu. Marie musela nést následky svého poklesku a ty se dotkly všeho lidu, neboť cesta dále tím byla zdržena. Bylo dobré, že se svědomí Arona a Marie hnulo. Činili pokání. Vyznali své hříchy. A nyní mluvil Mojžíš. Bez hněvu v srdci volal k Hospodinu: „Ó Bože silný, prosím, uzdrav ji.“ Bůh vyslyšel tuto modlitbu, ale kázeň musela proběhnout. Jen tak mohla být Marie napravena.

Při čtení této kapitoly je potřebné otevřít také 5. Mojžíšovu 1. Tam čteme ve 22. verši, že to bylo přání lidu, aby vyslaní mužové prozkoumali zemi. Cožpak nestačilo Izraelitům Boží zaslíbení? Vždyť Bůh přece zaslíbil, že jim dá nádhernou zemi, zemi, která oplývá mlékem a medem. Pochybovali o Boží moci uskutečnit to, co zaslíbil, nebo potřebovali potvrzení svých vlastních očí pro to, že to s nimi Bůh myslí dobře? Nedostatek víry v Boží zaslíbení vedl lid k tomu, že si přál vyslání zvědů. Bůh jim dal, po čem toužili, a přikázal Mojžíšovi, aby poslal dvanáct mužů. Celý ten podnik měl sloužit jako zkouška jejich srdcí a ukázat, zda jsou ochotni se Bohu svěřit, nebo ne.

K tomuto úkolu nebyli určeni ledajací muži. Byla to knížata, z každého pokolení jeden vyslanec, jehož jméno bylo zapsáno a zvěčněno v Boží knize. Přední postavení těchto mužů dalo později také zvláštní váhu jejich zprávám. Tak tomu je i dnes. Kolik vlivu v kladném nebo záporném smyslu vychází od těch, kterým Pán dal zvláštní dar. Jak velká je jejich odpovědnost!

„Ej, dal Hospodin Bůh tvůj tu zemi tobě; vstup a vládni jí, jakož řekl Hospodin Bůh otců tvých tobě; neboj se, aniž se strachuj.“ (5. Mojžíšova 1,21) To byla Mojžíšova povzbuzující slova, když lid přišel až do Kádesbarne. Ale lid pro to neměl sluch. Chtěl, aby země byla shlédnuta. Proto dal Mojžíš mužům, kteří měli prohlédnout zemi, tak podrobný seznam věcí, jež měli zjistit.

Čtyřicet dnů bylo těch dvanáct mužů na cestě. Jakou shledali zemi? Viděli dvě věci. Jednak nádherné ovoce: hrozen, který byl tak velký a tak těžký, že jej museli dva nést; jednak dobře opevněná města a obry (syny Enakovy), proti nimž, lidsky viděno, nemohl Izrael jako válečně nevycvičený lid nic podniknout. Ale brání takový důvod tomu, aby důvěřovali cele Bohu a Jeho slibům a aby směle vytáhli a vzali zemi do vlastnictví? Jistě ne! A přece se nám často daří jako Izraelitům. Necháme se zmalomyslnět okolnostmi, ačkoli v Bohu máme na své straně toho silnějšího.

Vrátivší se zvědové potvrdili to, co řekl Bůh: Země oplývala mlékem a medem. Pak ale následovala slova: „Než že“ – slova pochybnosti a nevěry. „Než že lid jest silný, kterýž bydlí v zemi té, města také pevná jsou a veliká velmi, k tomu i syny Enakovy tam jsme viděli... Nikoli nebudeme moci vstoupiti proti lidu tomu, neboť silnější jest nežli my.“ (verše 29 a 32) Nejprve chyběla víra v Boží zaslíbení; nyní chyběla víra k dobytí země.

Jeden ze zvědů se bránil řeči nevěry. V Kálefovi byl „jiný duch“ (kapitola 14,24). Cenil si Božího daru; povzbuzoval své bratry, aby zemi vzali do vlastnictví.

Jak tomu je s námi? Patříme k těm, kteří hledí jen na sebe, na vlastní neschopnost a slovy nevěry odvracejí duše od následování Pána? Je snadnější kritizovat bratry, kteří chybují ve službě Slovem, a nechodit do shromáždění, než počítat s Bohem a jít věrně v důvěře v Něho. Není lepší podobat se Kálefovi a svým životem a celým svým postojem ukazovat, jakou cenu pro nás mají nebeské, nepomíjitelné věci? Tímto způsobem povzbudíme druhé věřící, aby si duchovní požehnání, která nám Bůh dal, přivlastnili a těšili se z nich.

Deset zvědů stačilo na to, aby zmalomyslněli srdce lidu. Celé shromáždění začalo křičet, celou noc plakali a reptali proti Mojžíšovi a Aronovi. Nakonec navrhl, že si ustanoví vůdce a vrátí se do Egypta. Kdyby těchto deset mužů podalo zprávu víry, choval by se lid zcela jinak.

Dva muži, kteří znali svého Boha, Kálef a Jozue, se pokoušeli dodat lidu odvahy tím, že jim poukazovali na Boha. „S námi jest Hospodin; nebojte se!“ Ale nevěra už zapustila v srdcích lidí tak hluboké kořeny, že oba stateční obhájci sklidili v té chvíli jen pohrůžku kamenování.

O mnoho let později se stal Jozue vůdcem lidu při dobývání země a Kálef osobně dobyl své dědictví, které mu Bůh propůjčil (Jozue 14). Tak Bůh odpovídá na neotřesitelnou víru v Něho.

To, co se stalo zde, se může opakovat také mezi námi. Mezi věřícími může vést vliv dvou nebo tří mužů k požehnání, stejně jako někdy stačí jen několik takových, kteří mají zlý vliv, aby to vedlo k mnoha troskám. Jakému vlivu otevíráme svůj sluch?

To byly asi nejtemnější hodiny v Mojžíšově životě. Jak často se už tohoto lidu před Bohem zastal. Dokonce se za ně nabídl jako oběť ke smíření, kdyby to bylo možné (2. Mojžíšova 32,32). Nyní ho zavrhuje a chtějí se vrátit do Egypta!

Bůh Svému služebníkově navrhuje, že všechen lid zahladí a učiní jeho a jeho potomky v národ, „velký a silnější, nežli jest tento“. Jak reaguje Mojžíš na takovou nabídku? Vůbec nemyslí na sebe. Vidí jen lid a to, že na Boží jméno padne pohana. Okolní národy z toho vyvodí závěr: „Proto že nemohl Hospodin uvést lidu toho do země, kterou jim s přísahou zaslíbil, zmordoval je na poušti.“ Snažně prosí Hospodina, aby ještě jednou odpustil „podle velikého milosrdenství svého, tak jako jsi odpouštěl lidu tomuto, jakž vyšel z Egypta až dosavad“. A Bůh odpouští – ale následky hříchu zůstávají. Ani Mojžíš, ani Kálef a Jozue z toho nejsou vyjmuti, protože patřili k tomuto lidu.

Jakým povzbuzujícím příkladem tu je pro nás Mojžíš! Jeho první myšlenkou byla Boží čest; jeho druhou myšlenkou bylo blaho Božího lidu. Pro toto dvojí byl hotov na sebe vzít mnoho osobního nepohodlí. A my? Leží nám na mysli, přes všechen úpadek v křesťanstvu, v prvé řadě čest Pána? Koříme se ohledně smutného stavu, který vládne mezi křesťany kvůli naší nevěrnosti?

Lid reptal: „Ó bychom byli zemřeli na této poušti!“ Ny-
ní Bůh odpověděl: „Živ jsem já,... že vám učiním tak, jakž
jste mluvili v uši mé: Na poušti této padnou mrtvá těla
vaše, a všichni, kteří jste sečteni, podle všeho počtu va-
šeho.“ Ale jejich děti, o které se báli, že se stanou kořistí
nepřátel, měly vejít do zaslíbené země. Jak vážná
a pravdivá jsou slova z Galatským 6,7: „Nemylte se, Bůh
nebude posmíván! Neboť cožkoli rozséval by člověk, to
bude i žítí.“ Tento verš má ještě dnes platnost pro věřící
i pro nevěřící lidi.

Izrael musel chodit pouští 40 let, dokud nezemřeli
všichni muži, kteří vyšli z Egypta. Hroby těch, kteří se
vzepřeli proti Bohu, označovaly cestu tohoto lidu pouští.

40 je počet plné zkoušky člověka v jeho odpovědnos-
ti. V Božím slově se vždy znovu setkáváme s tímto čís-
lem (např. Mojžíš byl 40 dní a nocí na hoře Sinai, 2. Moj-
žíšova 24,18; David a Šalomoun vládli nad Izraelem
40 let, 1. Královská 2,11; 11,42). Ale jen jeden ve zkouš-
ce skutečně obstál: Pán Ježíš. Po 40 dní se postil na
poušti a byl pokoušen od ďábla. Ale u Pána Ježíše ne-
přítel nenalezl žádné slabé místo. Musel odejít s nepoří-
zenou. Tak Bůh ukázal dokonalost Svého Syna, který se
stal pravým člověkem.

Deset mužů, kteří zošklivili lidu zemi a způsobili to veliké reptání, „ranou těžkou zemřeli před Hospodinem“. Odpovědné postavení, které měli jako knížata a vyslanci pokolení při průzkumu země, neslo s sebou také odpovídající těžký soud. Kéž to slouží jako varování všem, jimž Pán svěřil nějaký zvláštní úkol.

Rmoutil se lid kvůli velikosti hříchu, jenž spáchali, anebo kvůli následkům, které nyní museli nést? V každém případě se Izraelité pokusili uniknout následkům své chyby. Lehkomyslně řekli: „Aj, my hotovi jsme, abychom šli k místu, o němž mluvil Hospodin, neboť jsme zhřešili.“ Mojžíš se pokusil odvrátit je od toho. Přestoupení Božího příkazu by znamenalo jen další hřích. Měli se poddat a přijmout následky svého chybného kroku. Ale oni o tom nechtěli nic slyšet, nýbrž odvážili se vytáhnout ve vlastní síle; ovšem jen proto, aby utrpěli smutnou porážku.

Je těžké sklonit se pod Boží kázeň. Ale je to pravý důkaz opravdového pokoření se.

Bůh neodjíká následky, ani když zhřeší věřící. Ale chce dát milost a sílu k jejich pokornému přijetí a k jejich nesení.

V jakém protikladu stojí začátek 15. kapitoly k tomu, co předcházelo! Bůh musel provést lid kázní. Leželo před nimi ještě 38 let cesty pouští a Bůh nyní začíná Svá naučení slovy: „Když vejdete do země přebývání vašich, kterou já dám vám.“ Nebyl to výraz Jeho milosti, ale také Jeho věrnosti tváří v tvář selhání lidí? Vše záleželo na Bohu. Jestliže měl lid dosáhnout cíle, musela pomoc přijít od Pána, a to mohla uskutečnit jen Jeho věrnost.

Pán nám těmito slovy ukazuje, že Jeho lid – ať už to byl Jeho pozemský lid nebo dnes Boží nebeský lid – jistě přijde k cíli. Dále nám říká, co budeme činit, až poušť bude ležet za námi. Pak budeme mít potřebu přinést Pánu dobrovolnou oběť. Jinými slovy: V našich srdcích bude dík a obdiv k Němu. Provedl nás pouští, abychom byli u Něho. Nyní všemu nerozumíme. Až přijdeme do cíle, poznáme, že všechno sloužilo k našemu dobrému.

Suchá oběť mluví o dokonalém člověčenství Pána Ježíše, zápalná oběť o Jeho plné oddanosti Bohu až do smrti a mokrá oběť mluví o radosti. V nebi budeme se šťastným srdcem mluvit k Bohu o Pánu Ježíši, o Jeho obdivuhodné Osobě a o tom, co učinil.

Po nařízeních o obětech, které Izrael směl přinést Bohu, abychom tak řekli, jako dík za to, že je přivedl do zaslíbené země, nám verše 22–31 dávají směrnice o jednání při hříších z opomenutí (Kral. překl.: „z poblouzení“) a z nadutosti (svévolnosti). Toto důležité rozlišení bychom neměli přehlížet.

Možná že jsme nakloněni k tomu, abychom hříchy z opomenutí přehlíželi. Ale Bůh to nikdy nečiní. Boží svatost se nikdy nepřizpůsobí naší míře porozumění. Ale Boží milost učinila opatření, aby takové hříchy mohly být odpuštěny, když je před Bohem upřímně vyznáme (1. Jana 1,9). Hříchy z opomenutí jsou často činěny z nevědomosti, kdy známe příliš málo Boží slovo a v něm obsažené Boží zásady. Prostředkem k ochraně proti hříchům z opomenutí je tedy zkoumání Božího slova.

Věc se stává velmi vážnou, když se jedná o svévolný hřích. Pro toho, kdo jedná proti Božímu slovu ve zlém úmyslu, zůstává jen soud. „Nebo vzpoura jest takový hřích jako čarodějnictví, a přestoupiti přikázání jako modlářství a obrazové.“ (1. Samuelova 15,23) Od svévolných hříchů můžeme zůstat ochráněni jen tím, že se poddáváme Božímu slovu. V našich dnech velmi potřebujeme poddanost Božímu slovu, neboť i mezi věřícími se šíří mnoho nezávislosti a svévole! Vzpomeňme si, že Bůh se pyšnému protiví, ale pokornému dává milost.

Muž, který v sobotní den sbíral dříví, se dopustil svévolného hříchu. Bůh tento den posvětil (2. Mojžíšova 20,8–11). Byl to poukaz na Boží odpočínutí a na odpočínutí, do kterého On chtěl přivést Svůj lid. Bůh však nestanovil trest za přestoupení tohoto přikázání. Proto musel provinilec zůstat zadržen tak dlouho, dokud Mojžíš neobdržel od Boha jasnou směrnicí. Pak muselo celé shromáždění vykonat na provinilci trest. Všichni si měli uvědomit vážnost té věci, „... aby i jiní bázeň měli“ (1. Timoteovi 5,20).

Třeptání s modrou šňůrkou, které si měli Izraelité dělat na okrajích svých šatů, bylo přitažlivým bodem pro jejich oči. Mělo jim ustavičně připomínat, aby „chodili vírou, nikoli viděním“ (2. Korintským 5,7). Třeptání je vždy napomínalo, aby nenásledovali myšlenky svých srdcí ani přání svých očí, nýbrž toho, co se líbí Pánu. To platí také pro nás. Jestliže se vynoří těžkost, vyvstane problém, hledí víra nahoru (šňůrka byla modrá, podle barvy nebe) a nenásledujeme vlastních myšlenek. Když náhle vyvstane pokušení, obrací se pohled víry na Pána a nenásledujeme přání vlastního srdce.

Povyšování se je hřích ďáblův a příčina jeho odsouzení (1. Timoteovi 3,6). Ze své pýchy, ve které se chtěl učinit rovným Nejvyššímu (Izaiáš 14,13.14), nšel do srdce Chóre.

Chóre byl jako Levíta nespokojen se svou službou. Toužil po kněžství, a proto povstal proti Mojžíšovi a Arovi. V naší kapitole ale představuje Aron Krista jako Kněze. Přát si takovou funkci odpovídalo obrazně touze zaujmout místo Pána Ježíše.

V křesťanství jsou všichni věřící kněžími, ale Jeden jediný je jejich Nejvyšším knězem, a tím i Prostředníkem mezi Bohem a člověkem – Člověk Kristus Ježíš. Žádný věřící se nesmí povyšovat nad své bratry a domýšlet se, že může dělat prostředníka mezi Božím lidem a Bohem. Podle tvrdosti trestu může být měřena závažnost pochybení Chóre, jak ji viděl Bůh.

Chóre s sebou strhl 250 vlivných mužů. Mojžíš vynaložil mnoho námahy, aby odvedl Chóre od převrácené cesty. Ale nic to nepomohlo. Opět se ukázala Mojžíšova tichost, když se sám nebránil, nýbrž vložil věci do Božích rukou. Zkouškou s kadidlem měl Bůh ukázat, kterého muže On vyvolil.

Zároveň se vzpourou Chóre, která byla „náboženská“ a obracela se především proti nejvyššímu knězi Aronovi, došlo i k „civilnímu“ nebo „sociálnímu“ povstání. Dátan, Abiron a Hon z pokolení Ruben se pozvedli proti Mojžíšově autoritě: „Chceš i panovati nad námi, a rozkazovati nám.“ I Mojžíš je zde předobrazem Krista, ale ne jako Kněze, nýbrž jako Pána. Ještě pyšněji než Chóre se vzpírali Dátan a Abiron dokonce i rozmluvě s Mojžíšem. Obvinili ho z nepodařeného vstupu do Kanánu a odpírali mu jakoukoli poslušnost. Vůči takové vzpouře zůstávala už jen kázeň od Boha.

Druhého dne se u dveří stánku úmluvy objevili nejen Chóre a jeho muži s kadidelnicemi a kadidlem, nýbrž také všechen lid, který byl poštván proti Mojžíšovi a Aronovi. V tomto rozhodujícím okamžiku zasáhl Bůh: Jeho sláva se zjevila. Vyzval Mojžíše a Arona, aby se oddělili, neboť On má úmysl lid zkazit. Ale oba bratři se lidu zastali: „Jediný tento člověk zhřešil, a což na všechno shromáždění hněvati se budeš?“ To byla a je vážná zásada; kdyby shromáždění krylo vzpouru Chóre bylo by spolu zasaženo soudem. Bůh odpověděl na přímluvu Mojžíše a Arona výzvou k jasnému oddělení od povstalců. Jen tak mohl lid ujít soudu.

Mojžíš jde před stany obou povstalců, kteří nechtěli přijít k němu, a vyzývá tu lid: „Odstupte, prosím, od stanů bezbožných mužů těchto!“ Nevidíme v tom, že Mojžíš jde k těmto mužům, poslední pokus dosáhnout jejich svědomí?

S bezmeznou drzostí se tito vzpurníci stavějí před oči všeho lidu: Se svými dětmi a svými ženami se stavějí u vchodu svých stanů. Zde slyšeli ještě své odsouzení, dříve než se země otevřela a pohltila je se vším, co jim patřilo. A těch 250 mužů, kteří přinesli kadidlo, spálil oheň od Boha.

Uprostřed této hrozné scény září paprsek Boží milosti: „Synové pak Chóre nezemřeli.“ (kapitola 26,11) Proč byli ušetřeni? Protože nešli spolu se svým bezbožným otcem, nýbrž postavili se rozhodně na Boží stranu. Jistě nebylo jednoduché postavit se proti vlastnímu otci. Ale jen poslechnutí Mojžíšovy výzvy: „Odstupte od stanů bezbožných mužů těchto!“ je mohlo zachránit před soudem. V Knize Žalmů nalézáme mnoho zpěvů „od synů Chóre“. Svědčí o jejich vděčnosti vůči Bohu za Jeho zachraňující milost.

Těch 250 kadidelnic se mělo stát trvalým varováním před tím, „aby nepřistupoval žádný jiný, kdož by nebyl z rodu Aronova, ke kadění před Hospodinem“. Byly rozkovány na plechy, jimiž potáhli oltář. Každý Izraelita, který přišel do nádvoří, tím byl upomenut na tuto Boží zásadu.

Místo aby lid přijal naučení takové kázně, hned druhého dne se opět vzbouřil. S reptáním žalovali na Mojžíše a Arona a obviňovali je ze smrti Božího lidu. Bůh chtěl lid na místě zničit. Na základě Boží spravedlnosti by si tento úděl zasluhovali. Jen postoj těch, kteří byli lidem obvinění, a Aronův zásah, stejně jako nekonečná Boží milost, která za tím vším stála, zachránily lid. Tak stál nejvyšší kněz s kadidelnicí mezi mrtvými a živými – nádherný předobraz Krista –, utišil ránu a zbytek povstalců byl ušetřen. Boží milost je tu, ale ne na úkor Jeho svatosti. Na cestách Své vlády se Svým lidem a s lidmi všeobecně zůstává Bůh sám sobě věrný. Zde zemřelo 14 700 lidí. To ukazuje, jak vážné je vzepřít se Božímu soudu, když se jasně zjevil. „Před setřením bývá pýcha, a před pádem pozdvižení ducha.“ (Příslaví 16,18)

Po všem, co se stalo, chtěl Bůh veřejně potvrdit Aronovo kněžství. Tak se tato kapitola stává srdcem 4. Mojžíšovy knihy. Ukazuje jediný základ, na kterém mohl Bůh uvést Izraele do země: kněžství jako znovu potvrzené na základě života. Aron je zde pozoruhodným předobrazem Pána Ježíše, Kněze, „kterýž učiněn jest ne podle zákona přikázání tělesného, ale podle moci života neporušitelného“ (Židům 7,16).

Mojžíšova hůl jako symbol autority a moci nestačila k tomu, aby přivedla lid do země. Mohla reptající bít, ale nemohla učinit konec reptání. Tak byla skrze soud a smrt obnovena Mojžíšova autorita a Aronovo postavení, ale lid ztratil všechna práva na zemi. Do Kanánu je mohla přivést jen milost založená na kněžství, jak je představeno v naší kapitole.

Totéž nalézáme v Židům 4,14–16 vzhledem k nám. Žádný věřící člověk by bez přimluvy Pána Ježíše, který jako Nejvyšší kněz dlí v nebi, nedosáhl konce cesty. „A proto i dokonale spasiti může ty, kteří přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za ně.“ (Židům 7,25)

Aronova hůl zůstala před svědectvím, v truhle smlouvy, jako záruka toho, že Boží milost nikdy nepomine.

Kapitoly 17 a 18 tvoří společně jeden jediný oddíl. Když jsme včera viděli původ a základ kněžství, tu je nám v této kapitole představena jeho odpovědnost i jeho výsady.

Prvních sedm veršů obsahuje Boží odpověď na otázku, kterou položili Izraelité: „Všichni-li smrti zhyneme?“ – „Ne!“ říká Bůh vší milosti a milosrdenství a určuje Arona a jeho syny, aby ostříhali svatyně i služby oltáře, „ať nepřichází více zuřivá prchlivost na syny Izraelské“.

Levíté byli Aronovi dáni jako dar (kap. 3,9). Měli se k němu připojit a pod ním sloužit. To nám dává krásné naučení, které je důležité pro nás křesťany. Každá služba, která má být Bohu příjemná, předpokládá poddanost kněžské autoritě a vedení. Každá křesťanská služba musí být konaná v obecenství s naším velkým Nejvyšším knězem ve svaté poddanosti pod Jeho autoritu. Může být konáno mnoho práce, vyvíjeno mnoho aktivity; ale když srdce není naplněno Kristem, nechce Ho být poslušné, nechce plně uznat Jeho vedení a autoritu, tu je ta práce zbytečná.

Verše 8–13 ukazují starostlivost Boha, kterou měl ve Své dobrotě o kněze, a slavnostní úkoly, jež jim v jejich kněžském postavení náležely. Aronova kněžská rodina v předobrazu představuje všechny věřící, kteří jsou povoláni být kněžími (Zjevení 1,5.6; 1. Petra 2,5.9). Jako takoví smějí přinášet Bohu oběti chvály, a rovněž tak materiální oběti, které jsou určeny lidem (Židům 13,15.16).

V tomto oddílu jde především o práva a výsady kněží. Jíst oběť za hřích nebo za vinu obrazně znamená činit hřích nebo vinu někoho druhého svou vlastní. To učinil Pán Ježíš, když za nás vykonal smíření. Žádný člověk to nemůže pro jiného vykonat. Ale co můžeme dělat, je, že hřích bratra vezmeme a přineseme jej v duchu před Boha, jako kdyby to byl náš vlastní hřích. Žel že příliš často uskutečňujeme opak: Soudíme bratra a hledíme na jeho hřích jako na něco, co se nás netýká. Pak selháváme ve svém kněžském úkolu, jak je nám popsán v Galatským 6,1.2.

Abychom se mohli těšit z kněžské výsady, musíme být prakticky „čistí“ (verše 11 a 13), tj. používat na své zvyky, spojení a cesty Boží slovo, které očisťuje. Jen tak se můžeme těšit z toho, co nám Bůh chce dát.

Levíté byli dáni Aronovi a věnovali všechn svůj čas stánku úmluvy. Za dědictví neměli dostat ani kousek zaslíbené země, nýbrž desátek ze všeho, co ostatní pokolení sklízela a sebrala. Tímto způsobem se Bůh postaral o materiální potřeby Levítů, kteří stáli v Jeho službě.

Dnes může Pán povolát jednotlivce ze Svého lidu, aby dali všechn svůj čas k dispozici Jemu. Mysleme na mnohé misionáře, kteří vyšli, aby v zemích, které nejsou křesťanské, zvěštovali evangelium. Odpovědnost starat se o živobyetí takových služebníků vložil Pán na nás, kteří máme své povolání a pravidelný příjem. Samozřejmě že přitom nejde prostě o to, dávat „desátek“ na misii, nýbrž o to, abychom se ptali, jak to, co nám Pán z materiálních statků svěřil, máme správně spravovat. Přitom je důležité, abychom v závislosti na Něm poznali, co si z toho máme ponechat pro sebe. Ve 2. Korintským 9 nalézáme zásady, podle kterých se můžeme řídit.

Poučení o desátku platí také pro Levíty. Jestliže dali zpět Bohu to nejlepší z toho, co dostali od lidu, pak to před Bohem mělo stejnou cenu jako desátek od lidu. Neplatí tyto směrnice všem služebníků Pána, kteří jsou od věřících nějak materiálně podporováni?

V této kapitole nalézáme v předobrazu Boží opatření pro věřícího, který zhřešil, a jeho obecenství s Pánem Ježíšem je tím přerušeno. Nepotřebujeme my všichni tato naučení?

Obětní zvíře, červená jalovice, je předobrazem Krista, jenž byl bez hříchu, ale zemřel za naše hříchy. Popel představuje svědectví o dokonaném díle, které se stalo jednou provždy, ale musí být používáno na srdce a na svědomí a plně stačí k očištění. Krví muselo být sedmkrát kropeno proti přední straně stánku úmluvy, aby to člověk viděl. Oběť jalovice byla přinesena jednou, ale živá voda (Duch Svatý) použije popel (vzpomínku na Kristova utrpení a svědectví o účinném díle) na toho, který se znečistil.

Hřích je v této kapitole představen jako dotyk se smrtí. Smýšlení těla je smrt; odplata za hřích je smrt. Vždy, když se staré Já dostane v nás k činnosti, namísto nového života z Boha, je to, abychom tak řekli, dotyk se smrtí. K tomu může dojít v našem osobním chování (11. verš); v rodině – „ve stanu“ (14. verš); v naší práci a v našich vztazích navenek – „na poli“ (16. verš). Pro obnovení obecenství s Bohem je ve všech případech nutné sebeodsouzení a vyznání před Bohem (1. Jana 1,9).

Člověk, který se znečistil, zůstal sedm dní nečistým. Jak často přecházíme snadno projevy svého těla (špatná nálada, zlá slova, pokrytectví, neupřímnost). Ale Bůh chce, abychom si to uvědomovali, abychom těchto věcí litovali a vyznali je. To je cvičení svědomí, které se prohlubuje až do „třetího dne“, ve kterém Duch Svátý připomíná duši Kristova utrpení, aby ji opět oživil. Znovu nám objasňuje, že Pán Ježíš musel zemřít také pro tento určitý hřích.

Cvičení musí jít ještě dále. Měli bychom poznat také kořen zla a v sobě jej odsoudit. Tento kořen v nás to učinil nutným, že Pán Ježíš byl pro nás na kříži učiněn hříchem. To je význam očišťování 7. dne.

Když jsem např. řekl někomu zlá slova, musím, jakmile si to uvědomím, věc vyznat Pánu. Pak je ale také důležité, abych se sám s Bohem zaměstnával v tichosti tím, co k těmto slovům vedlo. Jsou to možná myšlenky, které jsem už dlouho ve svém srdci proti dotyčné osobě sytil. Jsem tak veden k tomu – u vědomí, co to Pána stálo, když na našem místě za to trpěl – že odsoudím nejen ta slova, nýbrž také stav ducha a srdce, který k tomu vedl. Vyznám své provinění dotyčnému a budu se snažit to napravit.

Na konci svého čtyřicetiletého putování pouští přišel lid opět do Kádes, na hranice země. Nová generace vstoupila na místo těch, kteří jako dospělí opustili Egypt. Byli mladí lepší než jejich otcové? Bůh vystavil lid zkoušce žízní. Je to tvrdá zkouška, když ji musíme prožít! Ukazuje se, že přirozený člověk se nezmění. I tato generace lidu se pře s Mojžíšem. Opakují: Proč? Proč? a přejí si dokonce, aby zahynuli se svými bratry.

Jak reaguje Bůh na toto reptání? Zjevuje se Jeho sláva: ale ne proto, aby lid vyhladil, nýbrž aby prokázal milost na základě kněžství. Ne holí autority, nýbrž Aronovou holí, která vykvetla, měl Mojžíš shromáždit lid ke skále a mluvit k ní. Pak měla vyjít voda. – Tak i my máme otevřený přístup, abychom se v modlitbě blížili k Tomu, jenž na kříži byl udeřen. Aronova hůl nám připomíná, že vše je možné jen na základě milosti.

Tentokrát jedná tichý Mojžíš proti jasné Boží směrnicí. Chyběla mu víra? Unavila ho trvající nevděčnost lidu? Boží rozsudek zdánlivě není v poměru k učiněné chybě. Ale Bůh činí ty, kteří jsou Jeho služebníky a mnoho od Něho obdrželi, odpovědnými zvláštním způsobem.

Ve spojení s verši 14–21 je zajímavé si otevřít 1. Mojžíšovu 32 a 33. Tam čteme o setkání bratrů Jákoba a Ezaua, kteří se neviděli více než dvacet let. Jákob oklamal Ezaua a ten se na něho po všechny ty roky hněval. Ale Bůh nedopustil, aby Ezau svému bratrovi zkřivil vlas na hlavě. – O staletí později se zase nesměl lid, pocházející z Jákoba, dotknout vlastnictví Edomova. Izrael nesměl znepokojoval Edoma (5. Mojžíšova 2,4–6). Tentýž Bůh, který Ezauovi nedovolil, aby škodil svému bratru, nyní nedovolil, aby se Izrael dotkl Edoma.

Marie už zemřela (1. verš). Nyní je odvoláván Aron. Mojžíš musí učinit Eleazara nejvyšším knězem tím, že mu obléká Aronovy šaty. Pak zbývá Mojžíš jako poslední z těchto tří sourozenců. Mojžíš se kdysi domníval, že bez Aronova doprovodu nebude moci vykonávat úkol vůdce lidu. Byl mu jeho bratr skutečně pomoci? Myslím, že pro něho byl spíše „ostnem v těle“. Mysleme jen na smutnou událost se zlatým teletem! – Vidíme, že 4. Mojžíšova kniha je plná varování vzhledem k našemu praktickému životu, který v duchovním smyslu probíhá podobně jako život izraelského lidu na poušti.

Bůh obdivuhodně pomohl Izraeli v boji proti pohan-skému králi Arad. Mělo to být povzbuzením vzhledem k další cestě izraelského lidu, a přece čteme ve 4. verši, že duše lidu byla netrpělivá a malomyslná. Neučinili jsme tuto zkušenost už také? Skleslost je vnitřní stav, při kterém jsme ztratili ze zřetele Pána. Zájem o Krista, o ten živý chléb, který sestoupil z nebe (manna), ustává, srdce se stává prázdným a satan je připraven naplnit je svými idejemi.

Následkem je kázeň od Boha, aby vedl srdce k upřímnému vyznání: „Zhřešili jsme.“ Je zapotřebí uštknutí ha-da, aby byl lid přiveden až k tomu. Ale pak začíná jednat Boží milost. Měděný had ukazuje na Pána Ježíše na kříži (Jan 3,14). „Toho, který hříchu nepoznal, za nás učinil hříchem.“ (2. Korintským 5,21) Ve třech hodinách tmy – jak nevyzpytatelné tajemství – byl Boží Syn, ten dokonalý člověk, ta čistá oběť bez vady, učiněn jakoby „hadem“. Pod nekonečně těžkou váhou Božího zlořečení s Ním bylo jednáno jako s hříchem samým (Galatským 3,13). Na takového Krista musíme „pohledět“, abychom byli zachráněni. „... tak musí povýšen býti Syn člověka, aby každý, kdo věří v něho, nezhynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,14.15)

Po zkušenosti s měděným hadem se lid obrací „k východu slunce“ (11. verš), ke Kristu, tomu pravému světlu. A co nalézají na této cestě? Studnu a vodu, poslední Boží dar před vstupem do Kananejské země.

Ale nejde jen o vodu, kterou pije ze zdroje každý sám. Bůh říká Mojžíšovi: „Shromažď lid a dám jim vodu.“ Zde jde o společné osvěžení, které nalézáme ve vzájemném obecenství, když jsme shromážděni okolo Pána. Bůh sám se chopil iniciativy. Zde neodpovídá na modlitbu nebo na reptání. Říká: „Dám.“

Knížata kopala studnu. To vede naše myšlenky k těm, kterých si Bůh v průběhu staletí použil, aby uvolnil vodu Božího slova. V našich dnech mohou ty „přední z lidu“ představovat jak bratři, kteří dnes zvěstují a vykládají Slovo, tak i předchůdci, jejichž písemná služba nám je ještě k dispozici, aby nás lépe seznámila s bohatstvími Slova. Knížata kopala s „vydavatelem zákona“, tj. s Kristem. Lid má užitek z této služby, která je mu k dispozici, a cení si jí jako Božího daru. Po druhé zpívají ve své radosti píseň (srovnej s 2. Mojžíšovou 15). Voda teče a velebení se pozvedá k Bohu milosti.

Po duchovním osvěžení, které našli u studny, se mohli vzdát vody Seona, krále Amorejských. Ten, kdo nalezl osvěžení u Pána Ježíše, už nepotřebuje studnice zába-
vy a rozkoše, které má svět.

Když se Edom zdráhal nechat Izraele projít svým úze-
mím, musel lid tuto zemi podle Božího příkazu obejít. Edom nepatřil k území, které Bůh slíbil Jákobovým po-
tomkům. Seon však byl král Amorejských, o nichž Bůh
mluvil k Abrahamovi (1. Mojžíšova 15,16). Když tento
král odmítl Izraeli průchod svou zemí a vytáhl proti Boží-
mu lidu s vojskem, postavil se tento lid k boji, porazil Se-
ona a vzal do vlastnictví jeho zemi. Toto vítězství, které-
ho Izrael se svým Bohem dobyl, tehdy vzbudilo velkou
vážnost mezi lidmi, takže je učinili tématem básně. Také
vítězství nad Ogem, který patřil k tehdejším obrům
(5. Mojžíšova 3,11), zůstalo lidem v živé paměti (např.
Jozue 2,10).

Bůh někdy pro Svůj lid působí úctu vzbuzující věci. Li-
dé je vidí a obdivují je. Uznávají dokonce Boží všemo-
hournost. Jestliže však dojem nejde hlouběji a nevede
k opravdovému pokání a obrácení člověka, pak takový
člověk přesto věčně zahyne.

Kapitoly 22–24 podávají zprávu o tom, co se dělo u nepřátel Božího lidu, když se tento lid blížil, aby dobyl zemi. Bůh nám odkrývá strach v srdci moábského krále a zároveň ukazuje, jak tento muž hledal pomoc u nadpřirozených sil. Slavný věstec Balám měl proklít lid, jímž se moábský král cítil být ohrožován.

Tento věstec měl nejen spojení se zlými mocnostmi; znal jako prorok také živého Boha a věděl o Jeho jménu Hospodin, jímž se přiznal jako Bůh smlouvy k Izraeli. Tato okolnost a skutečnost, že o Balámovi je zmínka na více místech v Novém zákoně (2. Petra 2,15; Judy 11; Zjevení 2,14), činí tuto událost velmi důležitým praktickým naučením.

Kdyby byl Balám v srdci před Bohem upřímný, rychle by vyřídil Balákovu žádost. Boží slovo nezdůrazňuje nadarmo, že starší Moábští a Madianští k Balámovi přišli s „penězi za zlořečení (věštění)“. Těmto penězům nedokázal chamtivý muž odolat. Jeho láska k penězům se mu stala osudnou (kapitola 31,8). Lakomství je ještě dnes jednou ze satanových léček, skrze niž chce přivést i věřící k pádu (1. Timoteovi 6,9–11). Bůh by nás chtěl tímto příběhem varovat.

Bůh přichází k Balámovi a Jeho odpověď nemůže být jasnější: „Nechod s nimi, aniž zlořeč lidu tomu, nebo požehnaný jest.“ Z odpovědi, kterou dává peníze milující Balám Balákovým knížatům, je cítit zklamání: „Nechce mi dopustiti Hospodin, abych šel s vámi.“

Usoudil snad Balák z této málo přesvědčivé odpovědi, že druhý útok by snad mohl vést k úspěchu? Nevíme. V každém případě poslal ještě jednou poselství „více knížat a znamenitějších, nežli první“. Prorokovi je slíbeno nejen mzda, nýbrž také vysoké pocty. 18. verš vyjadřuje určitou Balámovu úctu vůči Bohu. Ale bylo to jen zdání nábožnosti, které na sebe Balám pověsil jako plášť přes svou chamtivost. Doufal, že se otevře cesta, aby přece jen mohl přijít ke slíbeným penězům. „Zůstaňte, prosím,... abych zvěděl, co dále mluvíti bude Hospodin se mnou.“ Musí Bůh jednou učiněné prohlášení někdy vzít zpět? Ne, Bůh se nikdy nemylí a také nikdy nemění Svě mínění (srovnej s kapitolou 23,19). Ale Hospodin se mu přesto zjevuje. Tak jako rodiče povolí ustavičně naléhajícímu dítěti, aby samo učinilo zkušenosti, před kterými se snažili je ochránit, tak nechává Bůh Baláma jít s druhým poselstvím.

Může se stát, že i my Boha prosíme za něco, k čemu On musí říci „ne“. Možná že to je proti Jeho výslovné, v Božím slovu zapsané vůli, anebo to stojí v rozporu s Jeho plánem pro náš život. Je dobré, když nadále přestaneme toto přání v srdci sytit. Když Bůh řekne „ne“, zůstává při tom. To nám ukazuje další průběh Baláмова příběhu.

Bůh třikrát vstupuje nevěrnému prorokovi do cesty, aby jej zadržel od stezky, na kterou jej přivedlo lakomství. Zaslepený muž však nevidí Hospodinova anděla. Viní svou oslici z toho, že ho uvedla v posměch. Tu zasahuje Bůh zázrakem: Oslice náhle mluví ke svému pánu lidským hlasem. Baláma to přivádí na krátkou chvíli k přemýšlení, ale nikoli k obrácení.

Může být, že i my se, podobně jako Balám, nalézáme zdánlivě na cestě poslušnosti, ale ve skutečnosti jsme taženi a lákáni svými vlastními žádostmi (Jakuba 1,14). Pak se staví Bůh napříč naší svévolné cesty, aby nás zadržel. Staví překážky, jimiž k nám mluví, jestliže my chceme slyšet. Jak důležité je potom, abychom se zastavili a vzdali se úmyslů, které se Pánu nelíbí.

Nyní otevírá Bůh Balámovi oči, aby poznal nebezpečí, jež mu hrozí. Cesta, na které se nalézá, vede do záhuby. Jak reaguje Balám na toto zjevení? Je zděšen a vyznává: „Zhřešil jsem.“ Ale neodsuzuje svou lásku k penězům. To by nemohl Bohu odpovědět napůl tázavě: „Protož nyní, jestliže se nelíbí tobě, raději navrátím se domů.“ Přesně ví, že tato cesta je zlá, ale nechce se obrátit.

Jakmile Balák slyší, že Balám přichází, začíná jej ctít. Jde mu vstříc; dává obětovat voly a ovce a posílá Balámovi maso z těchto obětních zvířat. Potom jej uvádí na výšinu, odkud může vidět izraelský lid. Zde má začít jeho zlé dílo.

Místa z Nového zákona nám ukazují, že Balám je předchůdce těch, kteří v křesťanstvu vykonávají nějakou duchovní činnost pro zisk. Apoštol Petr o takových píše: „...srdce majíce vycvičené v lakomství, synové zlořečensství, kteří, opustivše cestu přímou, zbloudili, následující cesty Balámovy syna Bozorova, který mzdu nepravosti zamiloval.“ (2. Petra 2,14.15) Volba slov a výrazů ukazuje, jak velmi Bůh toto zlo odsuzuje; výrazy též ale ukazují, jak svévolie vede stále dále. Nejprve je zmínka o „*cestě Balámově*“, pak o jeho „*poblouzení (bludu)*“ (Judy 11), a nakonec o jeho „*učení*“ (Zjevení 2,14).

Izrael, který nemá tušení o tom, co probíhá mezi Hospodinem a nepřítelem, by si sám o sobě zasloužil zlořečení, které mu Balák přál. Ale Bůh nedopouští, aby někdo proklínal Jeho lid. Proč ne? Přehlíží u těch Svých nedostatky a chyby? Ne, ale On vidí ve Svém lidu, v každém jednotlivém věřícím to, co uskutečnila Jeho neomezená, nezasloužená, nevysvětlitelná milost. Milost nás zachránila a během celého našeho života jako křesťanů tu je, aby nás vyučovala, napravovala a vedla k cíli. Můžeme tedy s apoštolem říci: „Když je Bůh pro nás, kdo proti nám?“ (Římanům 8,31 – přel.)

V prvním výroku je vyzdviženo oddělení Božího lidu od všech národů. Bůh vidí ze Svého nebeského pohledu všechny vykoupené na této zemi. Ti už nepatří k tomuto světu. Patří Jemu. Kéž bychom se i my naučili vidět milované Páně „s vrchu skal“, tak jak je vidí Bůh v Kristu, odloučené od světa, oddělené pro Něho, nikoli pro satana!

10. verš zjevuje Balámovo srdce. Balám není jediný, jenž tak smýšlí. Mnozí by chtěli užívat vše, co poskytuje svět (Balám chtěl mít Balákovo stříbro a zlato), a přece zemřít jako věřící. Jejich výpočty nevyjdou. Nemůžeme sloužit Bohu a mamonu.

Chápeme Balákovo zklamání. „Abys zlořečil nepřátelům mým, povolal jsem tě, a ty pak ustavičně dobrořečíš jim!“ Ale ještě se nevzdává. Balám to má zkusit po druhé.

Druhý výrok popisuje stav lidu, jak jej Bůh vidí, bez poskvrny a vrásky. Všechny odporné věci jsou zraku skryty a je vidět jen celá krása, kterou mu Bůh propůjčil. V tomto slavném výroku je učiněno požehnání a bezpečnost Izraele závislé ne na lidu samém, nýbrž na pravdě a věrnosti Pána (19. verš). Tím je Izrael postaven na bezpečný základ. Všechno je založeno na tom, „co učinil Bůh“.

Do takového stavu jsme byli přivedeni i my. V Kristu jsme umyti, očištěni, ospravedlněni; Bůh už nikdy nevzpomene na naše hříchy a na naše bezbožnosti. Můžeme vstupovat „bez svědomí z hříchů“ do svatyně, do Boží přítomnosti. A k 23. verši můžeme uvést z Římanům 8,35–39: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?... ani vysokost, ani hlubokost, ani kterékoli jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“

Jak zarputilé je lidské srdce! Balák činí ještě třetí pokus, aby odvrátil Boží přízeň od Jeho lidu a přivedl zlořečení na ty, které považuje za své nepřátele. Bůh používá tuto příležitost, aby ve třetím Balámově výroku popsal Svůj lid ještě krásněji.

„Jak velmi krásní jsou stánkové tvoji, Jákobe, příbytkové tvoji, Izraeli!“ Kdyby někdo sestoupil a podíval se na tyto stany, pak by se mu asi zdály být tmavé a špinavé. Ale spatřené ve „vidění Všemohoucího“, byly krásné. Abychom to i my mohli vidět, potřebujeme „otevřené oči“ a musíme stát na „vrchu Fégor“.

V Kristu bylo vše učiněno nové. Je tu nové stvoření. Bůh vidí ve Svém lidu odlesk Kristovy krásy. On nás učinil „příjemnými v tom milovaném“ (Efezským 1,6 – přel.) Vidíme své spoluvěřící také tak? Pak jsme schopni jít s nimi ve svornosti a nezůstáváme stát u jejich chyb a slabostí.

Jak krásný je také 7. verš! Podle Božích myšlenek se má Jeho lid stát kanálem požehnání pro druhé. Ve vztahu k Izraeli se to uskuteční v tisíciletém království. U věřících doby milosti to smí být skutečností už dnes (Jan 7,38). Cítí naše okolí něco z tohoto požehnání Pána, když bez vyžádání prokazujeme lásku, vyzařujeme přívětivost, jsme tiší a pokorní?

Balák se rozzlobil na věštce Baláma. Ale nemůže zabránit tomu, aby Bůh ještě po čtvrté nemluvil skrze Baláma, a nepodal přitom popis slavné budoucnosti Izraele.

V prvním výroku jsme viděli plné oddělení lidu, ve druhém jeho dokonalé ospravedlnění, ve třetím jeho mravní krásu a jeho plodnost. Ve čtvrtém stojíme vskutku na nejvyšším bodě skály a přehlížíme širé roviny slávy v celé její délce a šířce. V 9. verši jsme četli o lvu (srovnej s tím Zjevení 5,5). V 17. verši se mluví o hvězdě z Jáko-ba a o žezlu z Izraele. Nejsou to obdivuhodné poukazy na Pána Ježíše, jenž jako Davidův Syn bude právoplatným Králem Izraele (Matouš 2,2)? Až vstoupí na Davidův trůn, bude Izrael prvním národem na zemi a všichni jeho nepřátelé budou pokryti hanbou a věčným opovržením.

Tyto vznešené výroky stojí na konci putování Izraele pouští, na níž se prokázalo, jak reptavé a nevděčné je jeho přirozené srdce. Ale Bůh stojí nade vším a nic nemůže Jeho lásku změnit. Koho Pán miluje – a On miluje všechny, kteří pro sebe osobně vírou použili Jeho dílo vykoupení – toho miluje až do konce touž láskou (Jan 13,1).

Balám se nevrátil na své místo jen tak. Na rozloučenou dal Balákovi Istivou radu. Balám „učil Baláka pohoršení klásti před obličejem synů Izraelských, aby jedli modlám obětované a smilnili“ (Zjevení 2,14). A tato v temnu položená léčka se stala izraelskému lidu osudnou.

Izraelité přijali pozvání Moábských k účasti na jejich modlářských slavnostech... a nakonec s nimi dělali všechno, co k tomu patřilo: smilstvo, jedení, sloužení modlám. Počáteční pozvání se zdálo být příjemné, ale cesta vedla rychle do propasti.

Budme na pozoru před pozváními světa! Varování těchto veršů se týká nás všech. Více než kde jinde tu je důležité napomenutí: „Kdo se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl!“ Nikdy neříkejme: „To by se mi nemohlo stát.“ Potřebujeme celou Boží moc a ustavičnou bdělost, abychom se nedostávali lehkovážně do bezvýchodných okolností.

Světlým paprskem v této temné události je kněz Fínes. V Boží síle vystupuje s rozhodností proti veřejnému zlu, které je prováděno v táboře. Bůh se přiznal k Fínesovi, jenž horlil za Jeho svatost, ale lid postihla těžká kázeň: 24 000 jich zemřelo na tu ránu.

Fínes poznal, že by to byla nevěrnost vůči Bohu, kdyby se mělo s těmi lidmi jednat shovívavě, a od Boha se mu dostává ospravedlnění jeho konání. Bůh mu za to slibuje věčné kněžství. V době Elí, kdy tvořili kněžskou rodinu potomci Itamarovi, se Bůh opět chápe zaslíbení učiněného Fínesovi (1. Samuelova 2,35). Za Davida, Hospodinova pomazaného, a především za Šalomouna se nejvyšším knězem stal Sádoch z rodiny Eleazarovy a Fínesovy (2. Samuelova 8,17; 1. Královská 2,35; Ezechiel 44,15).

Následky tohoto hříchu ukazují, jak zlé je modlářství a také smilstvo, v Božích očích. Protože Madianští oklamali lid, a tímto způsobem se proti němu postavili nepřátelsky, má Izrael proti nim bojovat (verš 17; kapitola 31).

Dnes jsme v nebezpečí, že si budeme myslet a říkat, že se věci změnily, že vztahy mezi mladými muži a děvčaty jsou otevřenější než dříve, takže můžeme klidně jednat jako druzí. Ale verš Efezským 5,5.6 je ohledně tohoto předmětu zcela jednoznačný: „Žádný vás nesvod marnými řečmi (abyste uvěřili, že toto jednání není tak závažné); neboť pro takové věci přichází hněv Boží na syny nepoddané.“ Ani pod milostí se Boží svatost nezměnila. Příslloví 5,3–14; 6,24–7,27 nám dávají důležitá varování na tomto poli a je třeba jich dbát.

Izrael stojí na hranici země. Cesta pouští bude brzy u konce. A tu Bůh dává Mojžíšovi úkol, aby ještě jednou sečtl lid. Přitom jsou vedle čistých počtů u jednotlivých pokolení vpleteny různé poznámky, které ukazují, že nemohou toto nové sečtení provést, aniž by jim to nepřipomnělo učiněné chyby a poblouzení na poušti.

Celkový počet bojovníků zůstal přibližně stejný. Ale z těch 600 000, kteří byli zaznamenáni při prvním sčítání, zůstali už jen dva: Jozue a Kálef (verše 64 a 65). Všichni ostatní zemřeli pro nevěru na poušti (Židům 3,19).

Při jednání o pokolení Ruben je zmínkou o Dátanovi a Abironovi vzpomenu to vzpoury vedené Chóre. Oba muži zaujímali ve svém pokolení důležité postavení jako přední („povolání“). Patřili k těm, kteří byli obvykle svoláváni, aby se starali o záležitosti shromáždění. Avšak oni chtěli více. Napadli vůdcovské postavení Mojžíše a Bůh to považoval za vzpuru vedenou proti Němu samému (9. verš). Proto se otevřela země a pozřela je.

V 11. verši máme paprsek Boží milosti. I když nám není řečeno, proč synové Chóre nezemřeli se svým otcem, připomínají nám milost, která se dostala nám, kteří všichni v sobě nosíme zárodek odporu.

Při srovnávání počtů jednotlivých pokolení na začátku a na konci cesty pouští se v některých případech ukazují velké rozdíly. Pokolení Simeon mělo kdysi 59 300 sečtených. Po čtyřiceti letech jich už nebyla ani polovina. Ve 25. kapitole jsme četli o tom, že kníže, který si do tábora přivedl nečistou ženu, byl z pokolení Simeon. Tento hříšný čin – spojení Izraelitů s madianskými ženami – byl uveden jedním z pokolení Simeon a vyvolal ránu, při které zemřelo 24 000 Izraelitů.

A jako silně zmenšenému pokolení mu bylo také zmenšeno dědictví (54. verš). Jaký závažný následek! Když myslíme na „korunu“, tj. na zaslíbenou odměnu v nebi pro ty, kteří jsou věrní, pak takovýto příklad podtrhuje slavnostní vážnost naší odpovědnosti.

A přece obsahuje dnešní oddíl také světlý pohled. Ve 33. verši čteme o dcerách Salfadových. Je o nich zmínka na různých místech Starého zákona a vyznačovaly se tím, že si cenily dědictví, které dal Bůh. Snažily se, aby se dědictví jejich otce, jenž neměl syny, nýbrž jen dcery, nedostalo do cizích rukou, ale zůstalo zachováno jim (kapitola 27,1–7). Jejich zraky byly upřeny dopředu na zaslíbenou zemi, do níž měly brzy vejít. Kéž by naše myšlenky byly také tak obráceny k nebi!

Při porovnání obou sečtení je dále nápadné, že v 1. kapitole jsou udána jen jména pokolení a počet sečtených, ale v naší kapitole jsou jménem zaznamenány i čeledi uvnitř pokolení. Nechce nám tím Bůh ukázat, že zná jména těch, kteří vejdou do země zaslíbení?

Když myslíme na náš cíl, na nebe, je vzácné, když víme, že jméno každého vykoupeného je u Boha nesmazatelně zaznamenáno. O Pánu Ježíši, tom dobrém Pastýři, čteme, že volá Svě vlastní ovce jménem, že jde před nimi, ony jdou za Ním a žádný je nevytrhne z Jeho silné ruky (Jan 10,4.28). Na jiném místě povzbuzuje Svě učedníky slovy: „Radujte se, že jména vaše napsána jsou v nebesích.“ (Lukáš 10,20)

Každý věřící, který poznal Pána Ježíše jako svého Spasitele, smí vědět: Mé jméno je napsáno v nebesích. Jsem svému Pastýři osobně známý. V tom leží nejen útěcha pro tuto chvíli, nýbrž také jistota vzhledem k dosažení cíle. Jeho neproměnná milost přivede všechny vykoupené k sobě domů.

Je dobře, když si uvědomíme vážnost 54. verše. V zásadě platí tento verš ještě dnes, když jde o odměnu za věrnost v našem praktickém životě. To je krásně ilustrováno v Lukáši 19 v podobenství o hřivnách. Služebník, jehož hřivna získala dalších deset hřiven, obdržel moc nad deseti městy. Druhému, jehož hřivna získala pět hřiven, bylo řečeno: „I ty buď nad pěti městy.“ Tak nám Pán Ježíš představuje, jak velmi si cení věrnosti v následování a ve službě pro Něho během naší cesty pouští. Kéž bychom Ho nezklamali!

V popisu pokolení Lévi nemůže Bůh zamlčet hřích kněžských synů Nádaba a Abiu. Ti, jejichž služba byla ve svatyni, v Boží bezprostřední blízkosti, nedbali na Jeho svatost a byli za to potrestáni smrtí. Dostalo se jim velkých výsad, a proto byla jejich odpovědnost tomu úměrná.

Kapitola končí dvěma jmény, která slouží jako povzbuzení pro věřící všech dob. Co způsobilo, že tito dva muži nezahynuli na poušti s ostatními bojovnými muži? Byla to prostá víra Božímu slovu. Chtějme uvádět Písmo svaté do každé situace svého života a vírou se ho držet! Následkem bude duchovní síla, abychom po své cestě mohli jít s věrností.

Jednání Salfadových dcer je pro nás všechny velkým povzbuzením. Jejich otec zemřel jako všichni ostatní, kteří byli sečteni na začátku cesty pouští. Neměl syny, jen dcery. Měly proto ztratit dědictví, které náleželo jejich otci? Víra nemohla souhlasit s takovouto myšlenkou. Byly přesvědčeny, že v zemi zaslíbení pro ně bude díl, který jim nemůže uloupit ani smrt, ani cokoliv jiného, co se na poušti stalo. „Což vyhlazeno býti má jméno otce našeho z čeledi jeho, proto že neměl syna?“ Může něco, může smrt či chybějící mužský potomek zrušit Boží dobrotivost? To není možné!

Smělou, prostou vírou se Salfadovy dcery opřely o Boží milost. Tím Bohu učinily radost a poctily Ho. On jejich důvěru odměnil. Tato cesta nám je otevřena i dnes. Bůh nám ve Svém Slově sdělil mnoho vzácných věcí – ať je to ve vztahu k našemu osobnímu životu nebo k našemu společnému svědectví v tomto světě – a Jeho přáním je, abychom se jich vírou chopili, drželi je a prakticky je žili. Pro Jeho srdce je smutné, když tu jsou křesťané, kteří např. tvrdí, že to nebo ono v Dopisech apoštola Pavla bylo napsáno pro tehdejší dobu a dnes to již neplatí. Chtějme Boha ctít vírou a poslušností!

Dlouhá cesta pouští měla i pro věrného vůdce lidu vážné, nezměnitelné následky. Když v Kádes udeřil do skály, namísto aby k ní mluvil, vyslovil Bůh rozsudek: „Proto neuvedete shromáždění tohoto do země, kterou jsem jim dal.“ (kapitola 20,12) Nyní se to stane pravdou. Ale dříve než Jej Bůh vzal k sobě, směl ještě pohlédnout do země zaslíbení. Dále musel autoritu, kterou sám obdržel od Boha, udělit přede vším lidem svému nástupci Jozue, „aby ho poslouchalo všechno množství synů Izraelských“.

Jak jsme viděli už při dřívějších událostech, září i zde opět Mojžíšova nezištnost. Nehledal své vlastní zájmy. Boží čest a blaho Božího lidu naplňovaly jeho srdce tak, že pro osobní nároky nezůstalo místo. Nečteme nic o smutku a bolesti kvůli vlastnímu osudu, nýbrž slyšíme slova: „Opatříž Hospodin Bůh duchů, Bůh všelikého těla, shromáždění toto mužem hodným, který by vycházel před nimi, a který by vcházel před nimi, který by vyvodil a zase uvodil je, aby nebylo shromáždění Hospodinovo jako ovce, které nemají pastýře.“ Jak vzácná jsou taková nezištná slova pro Boží srdce!

V kapitolách 28 a 29 jsou shrnuty všechny oběti „líbezné vůně“, které měli Izraelité pravidelně přinášet (ráno a večer, každou sobotu, každý novměsíc a při svých slavnostech). Ve 2. verši naší kapitoly zdůrazňuje Bůh účel těchto obětí: *mé* oběti, *můj* pokrm, *mé* ohnivé oběti, vůně spokojující *mne*, *mi* přinášeti. Rozumíme, co tím má Bůh na mysli?

Zde jde o Krista v Jeho vztahu k Bohu – ne o Krista, který vyšel vstříc všem našim potřebám, nýbrž o Toho, jenž činil radost Božímu srdci. On je Božím pokrmem – vzácný výraz, na který málo myslíme a kterému jen málo rozumíme. My jsme nakloněni hledět na Krista jen jako na původce našeho spasení, skrze něhož jsme obdrželi odpuštění hříchů. Ačkoli to vše je samo o sobě pravda a Kristus je skutečně zdrojem všech našich požehnání, přece tu je ještě jiná stránka. Je nám představena v těchto dvou kapitolách: Jde o zalíbení, které Bůh má v Kristu.

V těchto předobrazech patří ke každé zápalné oběti oběť suchá. Suchá oběť mluví o svatém, Bohu zasvěceném životě Pána Ježíše jako člověka na této zemi. To byl předpoklad pro to, aby mohl být poslušný „až do smrti, a to smrti kříže“. Ve Své smrti oslavil Kristus Boha dokonale a nejvyšším způsobem (zápalná oběť). Ale to bylo možné jen proto, že Ho oslavoval také v celém Svém životě.

Bůh nám skrze tyto oběti ukazuje, kdo to je, jenž Jeho srdci činí dokonalou radost. Je to Jeho milovaný Syn, který se kdysi stal člověkem, aby Boha oslavil. Když nám Bůh do jisté míry zjevuje Své srdce, pak také ví, že my lidé se Mu můžeme blížit, mít s Ním obecenství a přinášet Mu oběti jen na základě Kristova díla smíření. Proto také nalézáme v těchto kapitolách několikrát uvedenou oběť za hřích. Ale Kristova obětní smrt za naše hříchy netvoří hlavní obsah těchto kapitol.

K ustavičným zápalným obětem s jejich suchými oběťmi patřily také mokré oběti vína. Byly vylévány na měděný oltář, na němž byly oběti páleny. Víno je symbol radosti. V předobrazu mluví mokré oběti o radosti z Kristovy oběti v jejím charakteru zápalné oběti, kterou Duch Svatý vyvolává v těch, kteří milují Pána. „A ne jen to, ale chlubíme se i Bohem, skrze Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož nyní smíření jsme došli.“ (Římanům 5,11) Všimni si, že mokrá oběť měla být obětovaná Hospodinu (7. verš).

Libá vůně vzešla k Bohu
ze kříže, kde Spasitel,
Beránek náš v hrozném bolu
poslušen jsa, na smrt šel.
Jak si Otec Jeho přál,
Syn svůj život v oběť dal.

Při vyjmenovávání a popisu každoročně se opakujících Hospodinových slavností ve 3. Mojžíšově 23 není o obětech, které jsou zde popsány, téměř zmínka. Nejvýš je řečeno: „A budete obětovati oběť ohnivou Hospodinu.“ (verše 25, 27, 36, 37) Zde jsou nyní uvedeny zvláštní příležitosti a oběti, které přitom měly být přineseny. Zápalná oběť stojí vždy na prvním místě. Celá řada Hospodinových slavností zde tedy stojí pod vůdčí myšlenkou: Kristus, líbezná vůně pro Boha.

Verše 6 a 11 obsahují zcela praktické naučení pro každého vykoupeného. Oběti ve zvláštních dnech slavností nebyly náhradou za denní ustavičné oběti. Pánem Ježíšem a tím, co vykonal na Golgotě a jak toto dílo vykonal, bychom se neměli zabývat jen v neděli. Božím přáním je, aby naše srdce každý den myslela na to, jak velmi Pán Ježíš oslavil Boha ve Svém životě i ve Své smrti. Žel že se naše myšlenky o Kristu omezují většinou jen na to, co učinil pro nás – a co je smutnější: jsou dny, kdy jsme natolik zaměstnání jinými věcmi, že na Něho sotva pomyslíme. Kéž nám úvahy o této kapitole znovu učiní Jeho Osobu velkou!

Poslední slavností je svátek stánků. Začal patnáctého dne sedmého měsíce, trval sedm dní a končil osmým dnem odpočinutí (3. Mojžíšova 23,39). Pozoruhodné je, že počet mladých býků k zápalné oběti byl každého dne o jednoho zmenšován. Prvního dne svátku to bylo třináct býků, sedmého dne už jen sedm.

Vysvětlení spočívá v prorockém významu tohoto svátku. Svátek stánků je obrazem tisíciletého království pod vládou Pána Ježíše na této zemi. Na začátku království tu bude velká úcta a oceňování Krista. V průběhu let se narodí mnoho dětí, ale ne všichni tito lidé se skutečně obrátí k Pánu Ježíši. Mnoho z nich se Mu poddá jen ze strachu (Žalm 18,44). Na konci vlády pokoje v tomto království bude satan na krátkou dobu propuštěn a svede všechny ty, kteří se Pánu Ježíši poddávali jen navenek. Tím, že se v průběhu tisíciletého království (sedm dní svátku stánků) zvětší počet lidí, kteří nevěří opravdu v Pána Ježíše, dojde k všeobecnému úbytku oceňování sláv Pána Ježíše, a nakonec to povede ke vzpouře (Zjevení 20,7–9).

Včera jsme vysvětlili každodenní úbytek počtu býků k zápalné oběti poukazem na prorocký význam svátku stánků. Nyní vyvstává otázka: Nemůže také v našem osobním životě dojít ke zmenšenému oceňování Pána Ježíše? Neznáme údobí ve svém životě, kdy Osoba Pána Ježíše ztratila pro naše srdce svou cenu? Stojíš snad právě teď v takové situaci? Pak je dobře, když se potom s vážností tážeme po pravé příčině ochladnutí našich srdcí. Většinou musíme vyznat, že nám chyběla bdělost, a proto mohly do našeho života a do našich myšlenek vniknout věci této země a světa. Pán Ježíš už nestojí v centru a nezaujímá u nás první místo, které Mu patří.

Kéž by úvahy o těchto obětech, které všechny mluví o velkém díle, které Pán Ježíš vykonal ve Svém životě a ve Své smrti pro Svého Boha a pro nás (Jan 4,34; 17,4), znovu naplnily naše srdce Jeho Osobou. A když se naše srdce už nezabývají námi samými, nýbrž Pánem a tím, co vykonal pro Svého Boha, můžeme ve společných bohoslužbách přinést Bohu to, co osvěží Jeho srdce, co je „Jeho pokrmem“ (kapitola 28,2).

Zde máme před sebou Boží nařízení ohledně slibů člověka vůči Bohu. Platila po dobu zákona. Člověk nesměl v žádném případě nedostát svému slovu. U ženy měl její otec nebo její muž možnost zrušit slib. Jaké nařízení z toho můžeme získat?

I v době milosti nečiní Bůh všechny lidi stejně odpovědnými. Neuvážená slova věřícího, který je už dlouho na cestě víry, jsou před Bohem závažnější, než když totéž řekne mladý křesťan, snad z nedostatku známosti a zkušenosti. Moudrý kazatel doporučuje všem: „Lépe jest, abys nesliboval, než abys slibě, neplnil.“ (Kazatel 5,5)

Celá kapitola má také prorockou stránku. Žena představuje národ Izrael, a to v dvojím směru: pod Boží vládou a pod Jeho milostí. Když věc vidíme z hlediska odpovědnosti, Bůh ke všemu, co Izrael slíbil, mlčel. Sliby lidu trvají a lid nese až dodnes následky svých slov. Viděno z hlediska milosti, je Pán Ježíš ten Muž, který se dobrovolně zavázal plnit Boží vůli (Žalm 116,14). Všechno vzal na sebe. Když na kříži zemřel, zaplatil také za Izrael. Ten jako národ získá v budoucnosti odpuštění a obdrží plné požehnání; ale ne na základě splněného slibu, nýbrž na základě Boží neomezené milosti.

Na závěr své veřejné služby měl Mojžíš vykonat na Madianských „pomstu Hospodinovu“. Lid byl sveden lstí dcer Madianských. Nyní byl vyzván, aby se očistil od veškeré poskvrny, kterou na sebe uvedl z nedostatku bdělosti.

Byla to zvláštní válka. Nepatřila k Božím plánům s Izraelem. Tento boj nesloužil k dobytí země, kterou jim Bůh slíbil. Byl to spíše následek jejich nevěrnosti, ovoce bezbožného styku s modláři. Na čele vojska nestál Jozue, nový vůdce lidu, který už dříve vedl lid v boji (2. Mojžíšova 17,9), nýbrž kněz Fínes „s nádobami svatými“. Ten muž, který se dříve se vší rozhodností obrátil jako první proti zlu, jež zde má být pomstěno, je hlavní osobou.

Meč tu sice je, ale ne jako dobovatelská zbraň, nýbrž jako nástroj soudu nad kořeny, které vedly k tomuto zlu v Izraeli. Madianští jsou obrazem zvláštního vlivu, kterým svět působí na srdce Božích dětí, obrazem okouzující a svůdné moci světa, kterou satan používá, aby nám bránil v požitku našeho pravého, nebeského podílu. Izrael neměl mít s těmito pohany nic společného. Protože se však z nedostatku bdělosti s nimi spojil, musel nyní proti nim vytáhnout do války.

Tak jako Izrael neměl mít nic společného s Madian-skými, tak bychom ani my křesťané neměli mít žádné spojení se světem. Máme jím procházet jako cizinci a poutníci, a přitom být pro naše bližní svědectvím o Bo-ží milosti a jako světla svítit ve tmě, která nás obklopuje. Žel že nám často toto jasné oddělení chybí. Jakmile se však spojíme se světem, přichází neklid a boje, které by jinak nebyly naším údělem.

Zbavit se vlivů, které jsou následkem spojení se svě-tem, není vůbec jednoduché. Mojžíš musí představené vojska kárat, že nepostupovali proti kořenu zla dosta-tečně rozhodně. Jak těžké nám připadá vzdát se toho, co je pro tělo příjemné, ale stojí proti Božím myšlenkám!

Boží směrnice o očišťování jsou velmi obsažné. Všich-ni muži a ženy musejí být zabiti mečem. Jen panny smě-jí zůstat na živu. Z kořisti musí být to, co snese oheň, očištěno ohněm soudu. Ostatní musí být očištěno vodou očišťování (kapitola 19,9). Také všichni bojovníci, kteří vyšli do boje, se mají očistit podle směrnic v 19. kapito-le. Teprve sedmého dne budou opět čistí.

Jak už bylo řečeno, nepatřila válka s Madianskými k dílu Izraele na poušti. Tuto válku si museli připsat sami sobě. Bůh je ale milostivý. Proto byli skrze zvláštní kněžskou službu uvedeni do stavu, že nejen porazili Madianské, nýbrž získali také velkou kořist. Bůh dává ve Svě nekonečné dobrotě vyrůst ze zlého dobré. Avšak zlé musí být zcela odsouzeno.

Když rozhodně odsoudíme vliv, který se z nedostatku bdělosti mohl uplatnit v našem životě, a znovu si uvědomíme, že „nejsme z tohoto světa“, nýbrž že zde máme postavení cizinců, smíme i my učinit tyto zkušenosti o Boží dobrotivosti.

Kořist je rozdělena všem. Každý dostává nějaký podíl: kněží, Levité, válečníci, kteří táhli do pole, i zbylý lid. Jak velká je Boží milost, která ze situace, kterou si lid sám zavinil, dává vzniknout takovému požehnání pro všechny! Předpokladem však je, že ani stopa zlého nezůstane neodsouzená. „Všechno mužského pohlaví“ muselo být zabito, tzn. moc, přebývajících v tom zlu, musí být úplně zkažena a kořist musí být očištěna ohněm a vodou.

Následky jasného postoje proti zlu jdou dále než k rozdělení kořisti mezi všechny. Z vděčnosti, že žádný muž ve válce nezahynul, přinesla knížíata vojska Bohu oběť pozdvižení. Nepřivádí Boží milost, kterou jsme přes svou nedostatečnost směli zakusit, i naše srdce k chvále a děkování Bohu?

Pokolení Ruben a Gád měla velká stáda. Opatrování tohoto bohatství se stala pro ně první starostí. Proto se vynořila otázka: Proč bychom se zde neměli usadit? Ostatně, cožpak Hospodin nezbil tuto zemi před shromážděním Izraele (32,4)? Aniž by se Boha ptali na radu, bylo z toho usouzeno: „Nechť jest dána krajina ta služebníkům tvým k vlastnictví, ať nechodíme za Jordán.“

Není to, co v historii těchto dvou pokolení nalézáme, jedno z nebezpečí, která nám dnes hrozí? Jsme sice věřící, známe Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele; ale jinak nás především zajímají věci této země (náš postup v zaměstnání, vzdělání našich dětí, náš dům a ostatní pozemský majetek atd.). Nemáme tušení o praktickém významu napomenutí Pána Ježíše: „Hledejte nejprve království Božího.“

Další verše této kapitoly činí jasným, že to nebyl strach z bojů při dobývání země, co zadržovalo tato pokolení. Zůstala dobrovolně mimo zemi. Jejich četný dobytek byl příčinou, že se vzdali požehnání Kanánu. Toto rozhodnutí mělo závažné důsledky. Gád a Ruben byli v nebezpečí, že budou působit na ostatní Izrael tak, že nebude mít odvahu přejít do země, kterou jim Hospodin dal. Jejich rozhodnutí se stalo nebezpečím pro všechny lid. Polovina pokolení Manasses se skutečně nechala jejich ideou nakazit (32. verš).

Mojžíš se obával druhého „Kádes“. Kdyby se těmito dvěma pokolením podařilo vzít lidu odvahu a on by se po druhé vzpíral vejít do země, znamenalo by to zánik národa. Na základě těchto obav představuje Mojžíš oběma pokolením se vši vážností to, co se dříve stalo, a varuje je závažnými slovy (14. verš) před převrácenou cestou.

Jak málo si uvědomujeme, že náš praktický život má vliv na ostatní lidi. Naši bližní velmi dobře vidí, zda v našem křesťanském životě zaujímá Pán Ježíš a Jeho zájmy první místo, anebo zda jsme pozemsky či dokonce světsky smýšlející křesťané.

Muži z pokolení Ruben a Gád činí Mojžíšovi návrh. Pro svá stáda postaví ohrady, pro své ženy a děti města, a pak, ozbrojeni, půjdou s ostatními pokoleními přes Jordán a budou dobývat zemi, až každý obdrží své dědictví. Zavazují se tím, že své rodiny ponechají možná celá léta samotné; a na konci této doby nechtějí zdědit nic z toho, co dobyli po boku svých bratří (19. verš). Jaká škoda, když i křesťan přijde tak daleko, že pro nějakou pozemskou výhodu si už necení nebeské věci Páně!

Mojžíš bere muže za slovo a uspokojuje se jejich návrhem. Divíme se, že se už nesnaží odvést je od jejich úmyslu. Ale tento muž, starý více než sto let, poznal lidské srdce. Věděl to, čemu se i my musíme naučit, že totiž nemůžeme změnit srdce svých spoluvěřících a od pevně pojatých názorů je neodvedeme. To může jen Pán. K němu se smíme utéci v modlitbě, když pozorujeme, jak se nepřítel snaží oddělit otce od jejich rodin a jak jsou srdce zaujata pozemskými věcmi a zájmy Pána jsou zanedbávány.

Před nejvyšším knězem a budoucím vůdcem lidu je záležitost pokolení Ruben a Gád oficiálně vyřízena. Muži ve 32. verši potvrzují: Budeme společně dobývat, ale nebudeme společně dědit. Jak smutné!

Historie ukazuje, že svůj názor nezměnili. Ženy, děti, mladí lidé zůstali v Galád. Nikdy s truhlou smlouvy nepřekročili Jordán a neprožili různá vítězství. Byli dobře zabydleni na druhé straně hranice a těšili se z požehnání Boží prozřetelnosti; to bylo vše! – Tak i dnes je mnoho křesťanů, kteří si cení Boží péče, Jeho pomoci, Jeho pozemských požehnání, což odpovídá životu v Galád. Člověk je šťastný, že je spasen, že se mu dostává dobrodiní shůry; ale nikdy se nevydal Bohu jako „živý z mrtvých“ (Římanům 6 a 12). Pravý křesťanský život je ale život vzkříšení, ve kterém, vzkříšení s Kristem, hledáme to, co je nahoře, a přemýšlíme o tom (Koloským 3,1–4). – Jak vypadá tvůj život?

Život „v Galád“ nezůstává bez následků; neboť děti vidí velmi dobře, jakého druhu je křesťanství rodičů. Když u nás zjistí nedostatek lásky k Pánu a naopak touhu po věcech světa, jsme jim překážkou, aby se samy rozhodly pro Pána. Nedivme se, když se obrátí ke světu!

V této kapitole musí Mojžíš shrnout a zapsat celou cestu Izraelského lidu z Egypta až k Jordánu. Nejde však o opakování toho, co jsme četli ve 2. Mojžíšově 12–19 a ve 4. Mojžíšově 10–22,1. Předchozí podrobný popis putování pouští nám ukazuje, co je člověk, ale také, co pro něho je Bůh. V naší kapitole naproti tomu nalézáme Boží stránku této cesty. O selhání lidu tu není zmínka. V této kapitole se ukazuje pravdivost toho, co Izraelité zpívali v písni vykoupení, když prošli Rudým mořem: „Síla má a píseň jest Hospodin, neboť vysvobodil mne... ty jsi zprovodil v milosrdenství svém lid tento, který jsi vykoupil, laskavě jsi přivedl jej v síle své k příbytku svatosti své.“ (2. Mojžíšova 15,2.13 – část přel.)

Vyjití Izraele začalo „nazítří po slavnosti Fáze“. Slavnost Fáze, při níž musel být zabit beránek, mluví o smrti Pána Ježíše na kříži. To je základ všech požehnání pro věřící. Tak to čteme v Galatským 1,3.4: „Ježíš Kristus, který vydal sebe samého za hříchy naše, aby nás vytrhl z tohoto přítomného věku zlého (pro Izraele to bylo z Egypta), podle vůle Boha a Otce našeho.“ – A na cestě k nebeskému dědictví se bude tentýž Bůh starat o to, abychom dosáhli cíle (1. Petra 1,3–5).

Máme tedy před sebou historii lidu, jak ji Pán napsal. Bůh vykoupil Svůj lid z Egypta, vedl jej pouští, aby nakonec obdrželi slíbená požehnání. – (Pro nás to znamená, že s Pánem Ježíšem budeme sdílet všechny následky Jeho smrti a vzkříšení (Fáze a Rudé moře)).

Chybějí zde poukazy na nedostatečné uskutečňování toho od lidu. Nalézáme pouze cestu, po které je Bůh vedl k břehu Jordánu.

Tak tomu bude při nás, když po vtržení budeme vidět před soudnou stolicí Krista celý svůj život Jeho očima. Uvidíme, jak nás vedl, když jsme se narodili (Žalm 139,13–16). Pak nás vedl k obrácení, kdy jsme Jej směli přijmout za Spasitele. Uvidíme, jak nás vedl ve všech okolnostech našeho života, i v těžkostech, do kterých jsme přišli svou vlastní vinou. Uvidíme, že do našeho života poslal zkoušky, které byly nutné vzhledem k našemu selhání, naší pošetilosti a našim vlastním cestám. Uvidíme, po kterých vlastních cestách jsme šli, aniž bychom se obrátili. A přesto zjistíme, že cesty, po kterých nás vedl a které pro naši nevěrnost a slabost byly nutné, nakonec sloužily k našemu požehnání.

Poslední místo táboru u Jordánu naproti Jerichu se jmenuje Betsimot a Abelsetim. Betsimot znamená „dům pustiny“ nebo „dům zpuštění“ a Abelsetim „háj akácií“. Všechno dřevo, které bylo použito při stavbě stánku úmluvy a jeho předmětů, bylo akáciové dřevo.

Jméno Betsimot připomíná na konci cesty to, že svět je skutečně poušť. Každý věřící se na svých cestách následování Pána ze zkušeností učí, jaký je pravý charakter světa. Svět zavrhl a ukřižoval Pána Ježíše, Božího Syna. Může mít takový systém pro nás ještě něco přitažlivého, po čem bychom toužili?

Jméno Abelsetim vede naše myšlenky k Boží svatyni, a tím k Boží přítomnosti uprostřed Jeho lidu během celé dlouhé cesty. Není zaslíbení Pána: „Kdekoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich“ naší pozitivní zkušeností z pouště?

V posledním oddílu vysvětluje Bůh, jak velmi je požitek z Jeho dědictví závislý na rozhodném odsouzení každé modloslužby a těch lidí, kteří ji konají. Vše, co v našem životě zatlačuje Pána Ježíše z centrálního místa, znamená pro nás ztrátu požitku z obcenství s Ním a ztrátu radosti z nebeských věcí, tj. všeho, co má věčnou cenu.

Bůh dal v předcházející kapitole Mojžíšovi úkol, aby napsal z Božího pohledu zprávu o cestě pouští, kterou lid prošel. Nyní obrací pohled Izraele k budoucnosti. Popisuje celý rozsah země na druhé straně Jordánu, která byla připravena pro devět a půl pokolení. Leželo před nimi slavné, Bohem darované dědictví.

Když později šlo o praktické převzetí této země, nepřišla jednotlivá pokolení nikdy tak daleko, aby se všeho zmocnila. Ujali se jen části dědictví – protože se nedrželi důsledně Božích nařízení, která jsme četli včera. Dělali kompromisy s pohanskými obyvateli země, nevyhladili je všechny, takže ti se jim stali „trním v očích a jako ostny po bocích“. Modloslužba, která se později hrozným způsobem rozšířila v celém Izraeli, byla důvodem, proč lid nemohl provždy zůstat v zemi.

Jednou, za vlády pokoje Pána Ježíše jako Krále králů, bude Izrael obývat celou zemi, kterou mu zde Bůh zaslíbil jako dědictví. V Pánu Ježíši se pak naplní všechna zaslíbení, která Bůh dal Svému lidu a která až do této doby v důsledku jejich nevěry neobdržel a nemohl se z nich těšit (2. Korintským 1,19.20).

K rozdělení dědictví mělo dojít losem. Ve Starém zákoně to byl způsob, jak Bůh oznamoval Svoji vůli v nějaké věci. On sám se staral o to, že padl los tak, aby lidé byli vedeni podle Jeho vůle. Příklady toho jsou četné: rozdělení země, 4. Mojžíšova 26, 55.56; při Achanově hříchu, Jozue 7,14.15; při volbě krále, 1. Samuelova 10,20.21; mezi Saulem a Jonatanem, 1. Samuelova 14,42; rozdělení kněžských rodin, 1. Paralipomenon 24,5; ohledně dodávání dřeva pro Boží dům, Nehemiáš 10,34; bydlení v Jeruzalémě, Nehemiáš 11,1; u Jonáše, kapitola 1,7. Naposledy se losem ptali na Boží vůli ve Skutcích apoštolů 1, když mezi apoštoly musela být nalezena náhrada za Jidáše Iškariotského. Když však přišel na zem Bůh Duch Svatý (Skutky ap. 2), aby přebýval v Církvi a v každém jednotlivém věřícím, už nečteme, že by byl vrhán los. Pro dnešní dobu platí: „Kterížkoli Duchem Božím vedeni bývají, ti jsou synové Boží.“ (Římanům 8,14) Bůh by dnes chtěl vést Svůj lid skrze Ducha Svatého. K tomu je nutné, abychom Jeho působení v nás nijak nepřekáželi. Všechno působení těla v životě věřícího brání Duchu Svatému, aby v něm působil skrze nový život (Efezským 4,30–32).

Pokolení Lévi, které si Bůh vzal pro sebe a povolal je ke Své službě (kapitola 8,14.15), nemělo obdržet žádné dědictví v zemi. „Hospodin Bůh Izraelský jest dědictví jejich.“ (Jozue 13,33) Ale tak, jako se Bůh postaral o živobytí Levitů tím, že jim dal desátky dětí Izraele (kapitola 18,21.24), tak jim nyní dává místo k přebývání. 48 měst a jejich stanovené okolí měla ostatní pokolení dát Levitům za vlastnictví. Šest z těchto měst bylo navíc určeno za útočištná města pro toho, kdo nechtěně zabil. Tři ležela na východní a tři na západní straně Jordánu (14. verš).

Od Boha povolaný služebník je zcela na Něm závislý. Nemá např. pevný plat. Ale s vírou může k Pánu říci: „Hospodin jest částka dílu mého a kalicha mého.“ (Žalm 16,5) Bůh se staral o Své služebníky a činí tak i dnes. Tehdy dovolil celému shromáždění Izraele, aby byli Jeho spolupracovníky při péči o ty, kteří byli zasvěcení Jeho službě. Nový zákon nás poučuje, že Bůh chce i dnes dát Svým služebníkům vše potřebné k životu (1. Korintským 9,13.14; Galatským 6,6; Židům 13,5).

Útočištná města jsou důkazem Boží obdivuhodné milosti pro Izraelitu, který neúmyslně zabil člověka. Jak požehnané bylo pro lid, že stál pod přímou vládou Boha, jehož spravedlnost musí být v každém směru splněna, ale který přece ve všech jednotlivých věcech jedná v lásce a milosti.

Útočištná města byla odevšad dobře dosažitelná. Byla označena a oznámena. Pro toho, kdo je potřeboval, bylo vše učiněno tak snadným, jak jen bylo možné, a bylo to hodné Boha, který se později zjevil v Kristu. Jen jedno musel ten, který zabil, učinit: se vší energií vyhledat připravené místo útočiště. Venku, za zdmi těchto měst, pro něho nebylo bezpečí. Když však dosáhl města, mohl si vydechnout. Jakmile překročil práh brány, stál pod Boží péčí, která mu toto útočištné místo připravila. Uvnitř byl naprosto bezpečný, venku však byl v nebezpečí života.

Pro vraha však nebyla pod zákonem žádná ochrana. Musel být vydán spravedlnosti. Tu nebylo kompromisu, musel zemřít. Nezhřešil z nedbalosti, nýbrž svévolně z pýchy (doslova: „se zvednutnou rukou“ – kapitola 15,30).

Pro toho, kdo zabil, znamenalo útočištné město vyhnanství. Daleko od svého domova musel čekat na smrt nejvyššího kněze, který byl v úřadu, aby se mohl stát naprosto svobodným a vrátit se ke svému dědictví.

Tento obraz se vztahuje zvláště na Izraele, který zabil Kníže života. Otázka nyní je: Považuje Bůh Židy za vrahy nebo za takové, kteří zabili nechtěně? Místa Bible jako Skutky ap. 2,23; 3,15; 5,30 jasně ukazují, že Izrael zavraždil Božího Syna.

Avšak i v tomto závažném případě triumfovala Boží milost. Slyšíme Pána Ježíše, jak se na kříži modlí: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“ S lidem bude jednáno jako s tím, kdo neúmyslně zabil, a ne jako s vrahem! Můžeš pochopit takovou obdivuhodnou milost? To je způsob Boha, s kterým máme co činit! Že tato prosba Pána byla vyslyšena, nám potvrzují slova apoštola Petra ve Skutcích 3,17: „Ale nyní, bratři, vím, že jste to z nevědomí učinili.“

Izrael, označený za toho, kdo zabil, je stále ještě z největší části vyhnán ze země svých otců. Ale velmi blízko je čas, kdy bude napraven – a to skrze Toho, kterého kdysi ukřižoval.

Ještě jednou musí být projednána věc dcer Salfadových. Starší (otcové) domu Josefova oznamují své obavy. Mají strach, že by Manassesovo dědictví mohlo provdáním těchto žen připadnout nějakému jinému pokolení. Bůh slyšel nejen „dcery“, ale slyší také „otce“ a dává odpovídající směrnice, aby dědictví „nebylo přenášeno z jednoho pokolení na druhé“.

Tato kapitola ukazuje na nebezpečí, které hrozí i nám. Osobní víra je něco velkého a Bůh si jí váží a poctí ji, tak jako tomu bylo u dcer Salfadových (kapitola 27). V tom postavení, obdařeném výsadou, ke kterému je jejich víra pozvedla, však pro ně spočívalo nebezpečí, že zapomenou na práva druhých a posunou hranice, které zajišťovaly dědictví jejich otců. To nesmělo být.

Potřebujeme ostříhání ve všech směrech. I když máme silnou víru, chtějme být hotovi slyšet námitky druhých. Není dobré chtít prostě prosazovat své přesvědčení všemi prostředky. Jestliže námitky druhých jsou opodstatněny Božím slovem, chtějme být bezpodmínečně hotovi předat se korigující moci celé Boží pravdy.

První Petrova epištola se obrací k Židům, kteří uvěřili v Pána Ježíše. Nalézali se mimo svou pozemskou vlast a byli od svých nevěřících krajanů považováni za odpadlíky. Byli tedy cizinci v dvojím směru.

Velká pravda, která je v této Epištole představena, je Boží vláda, tj. Jeho jednání s lidmi podle jejich odpovědnosti vůči Němu, jejich Stvořiteli; zde vzhledem k věřícím. Boží vláda tu je od chvíle, kdy lidé žijí na zemi. Její zásady zůstávají nezměnné i v době milosti. To nám ukazuje tato Epištola.

Zdálo se, že pro Žida zmizely smrtí Mesiáše všechny naděje (Lukáš 24,21). Ale pro toho, kdo věří v Pána Ježíše a Jeho výkupné dílo, se na základě vzkříšení Ježíše Krista otevírá živá naděje. Leží před ním dědictví, které nemůže být ztraceno ani zkaženo nevěrností člověka, tak jako pozemské dědictví Izraele (Kanán). K tomu je tu Boží moc – smíme se jí vírou uchopit –, aby nás přes různá pokušení a zkoušky přivedla bezpečně k cíli, k požitku tohoto slavného dědictví.

Na konci naší cesty zkoušek bude nejen viditelné osvědčení naší víry, která obstála ve zkoušce ohněm (srovnej s Daniel 3,12–30), ale budeme také vidět našeho Pána. Nyní milujeme Toho, kterého jsme ještě neviděli, a těšíme se na Něho; ale brzy uvidíme Jeho obličej (Zjevení 22,4). Jaké to bude štěstí!

Boží slovo rozlišuje tři druhy spasení. Skrze víru v Pána Ježíše vlastníme už nyní spasení své duše (9. verš). Na konci naší pozemské cesty leží konečné a úplné spasení, které zahrnuje i tělo (5. verš; Římanům 8,23). A dokud jsme ještě na cestě, zakoušíme od Pána vždy znovu časově omezená spasení (záchranu) z okolností.

Verše 10–12 vzbuzují v našich srdcích hlubokou vděčnost. Jaké výsadní místo smíme zaujímat! Starozákonní proroci, kteří svědčili o Kristu, o Jeho utrpeních a slávách potom, se pokoušeli porozumět svým proroctvím. Nám však, pro které byla napsána, je všechno zjeveno skrze Ducha Svatého. Tyto věci nejsou určeny ani pro anděly, kteří ukázali tak velký zájem na narození, životě, smrti a vzkříšení Pána Ježíše. Staly se kvůli nám, kteří jsme kdysi byli bezbožní hříšníci, a my jim smíme nyní rozumět.

Pro Bohu libý život během „času svého zde putování“ na této zemi je třeba dbát různých věcí. Nejprve nás 13. verš napomíná, abychom drželi svůj citový a myšlenkový svět pod kontrolou, abychom nebyli nakaženi a znečištěni různými idejemi, které obíhají ve světě, který nás obklopuje. Kéž bychom své smýšlení obraceli k tomu, „co je nahoře“ (Koloským 3,2). Bůh, náš nebeský Otec, nechce, aby se život Jeho dětí vyznačoval svévolí, nýbrž poslušností a oddělením pro Něho (svatostí). Abychom na této cestě neklesali na mysl, připomíná nám Pán milost, která nás na konci naší cesty přivede přímo do Jeho přítomnosti, abychom byli provždy u Něho a byli Mu podobní (srovnej také Judy 21).

Verš 17 ukazuje, že se zásady Boží vlády nezměnily ani v době milosti. Ale my už nemáme co činit s tím Všemohoucím jako Izrael, nýbrž s milujícím Otcem, jehož jsme dětmi. A právě proto bychom se měli bát, abychom nesešli z Jeho cesty a nezarmucovali Jeho Ducha. Pohnutkou k chození v bázni je vykoupení a vzácná, nadmíru vysoká cena, která za ně byla zaplacená. Můžeme při pohledu na lásku, která dala to nejvyšší, žít tak, jako před svým obrácením? To není možné!

Pán Ježíš byl jako Boží Beránek „předzvěděn před ustanovením světa“. Bůh nezačal hledat způsob, jak vykoupit padlého člověka, teprve po pádu člověka do hříchu. Už před založením světa měl Bůh plán, jak obdařit lidi veškerým nebeským požehnáním a jak je pro sebe učinit syny. Selhání a hřích člověka nemohly zrušit Jeho radu, neboť už tehdy myslel také na Beránka pro naše vykoupení. Jak je to obdivuhodné!

Co nyní plyne z našich duší, když jsme byli prakticky očištěni od starých myšlenek a přání, která jsme měli před svým vykoupením? Bratrská láska bez pokrytectví. Láska z čistého srdce se podobá Boží lásce, která se k nám obrátila, když v nás nebylo ještě nic, co by bylo hodné lásky. Uskutečňovat to v praxi není vždy snadné. Všichni máme náklonnost k tomu, abychom milovali jen ty, kteří jsou lásky hodní, anebo patříme k těm, kteří vždy jen vyžadují lásku od druhých. Odpověď apoštola Petra na takové námitky je zcela jednoduchá. Říká: Musíte milovat spoluvěřící proto, že jsou vykoupeni. A protože vy sami jste znovuzrozeni skrze živé a zůstávající Boží slovo, jste toho schopni.

Když jsme obdrželi nový život, je třeba odkládat to, co charakterizovalo starý život. Žít bez lsti znamená život, ve kterém je všechno průhledné, kde se nic nezakrývá. Pokrytec chce vypadat takový, jaký není, anebo skrývá to, co ve skutečnosti je.

Když jsme v první kapitole viděli, že k novému životu dochází skrze živé a zůstávající Boží slovo, tu zde v něm nalézáme pro nový život potravu. Máme po něm toužit jako nemluvně po mléku. Boží slovo zůstává pokrmem pro naše duše, dokud nebudeme u cíle.

Ten, kdo přijde k Pánu Ježíši s vírou, je zapojen jako živý kámen do Božího duchovního domu, ve kterém je Pán Ježíš sám nosným úhelným kamenem (6. verš; Efezským 2,20). V tomto oddílu jsou věřící viděni také jako svaté a královské kněžstvo. Každý vykoupený je tedy svatým knězem, který má slavnou úlohu přinášet Bohu duchovní oběti. Co tím máme rozumět, je vysvětleno v Židům 13,15.16. Velebení je to, co smí Bohu přinášet každý vykoupený. Královské kněžství je úkol, který má vykoupený vůči svým bližním, když jde tímto světem. Jsme Boží vyslanci ve světě, který se protíví Jeho milosti (2. Korintským 5,20), a smíme tu svědčit o milosrdenství, které nám bylo darováno.

Když apoštol ukázal slavné postavení věřících jako živých kamenů v Božím domě a jejich vztah k Bohu jako svaté a královské kněžstvo, začíná s napomenutími. V Bibli následují napomenutí vždy, když byla ukázána pravda z hlediska učení. Učení Božího slova musí být základem pro všechno, co je v našem praktickém životě viditelné.

Adresáti Epištoly jsou osloveni třemi různými jmény: *Milovaní*, které miluje apoštol, ale ještě více jejich nebeský Otec; *cizinci*, kteří jsou vzdáleni své vlasti; *příchozí*, kteří jsou *bez občanského práva* zde, ale jsou zato občany nebe.

Aby bylo možné navenek vést před nevěřícími poctivý život, je potřebná vnitřní čistota, tj. jasné odsouzení působení těla. Jen tak vyzní náš život k Božímu oslavení.

Co je úkolem věřícího v tomto světě? Má se poddávat vládě své země, dokud není nucen učinit něco proti výslovné Boží vůli. Jsme svobodní; neboť věřící už nepatří k tomuto světu, nýbrž nebi. Ale to nám nikterak nedává svobodu, abychom zde žili podle svého dobrozdání. Spíše jsme vybízeni, abychom jako Boží služebníci, poslouchali vůle svého Pána. Přitom jsme vyzýváni, abychom dávali každému jemu náležející čest, ale nesnažili se zlepšovat svět.

Jaký je to strach, v němž měli být domácí služebníci poddáni svým pánům? Je to strach, aby v postavení podřízených nebyli pro Něho špatným svědětvím před nevěřícími (srovnej s kapitolou 3,2).

Ten, kdo jako věřící chce jít v tomto světě správnou cestou, to nebude mít vždy lehké. Budou tu situace, kdy budeme muset pro svědomí před Bohem snášet obtíže, protože budeme chtít Boha poslouchat více než lidi. Ale Bůh to vidí, když musíme nepravdělivě trpět. Svým časem dojdeme Jeho uznání.

Pro naše povzbuzení staví apoštol před naše zraky Krista, jenž nám právě v tomto směru zanechal příklad. Smíme jít v Jeho šlépějích. Všechno, co se stalo jemu, jenž byl bez hříchu, přenechal Božím rukám. Přesně tak máme my jednat. Jestliže se na všechno, s čím se v tomto ohledu na cestě setkáme, díváme jako na příšle od Boha, ztratí zkouška svůj bolestivý ostěn.

Když apoštol začal mluvit o Osobě Pána Ježíše, nemůže tak rychle opět přestat. Pán Ježíš trpěl více než jen nespravedlivě. On nesl naše hříchy a vytrpěl za ně nekonečné utrpení. Bylo to k našemu spasení. Jako takoví, kteří jsme kdysi bloudili, jsme v Něm nenašli jen Spasitele, nýbrž také věrně se starajícího Pastýře.

Nyní jsou osloveny ženy. Jasná Boží zásada pro ně zní: poddanost vůči vlastním mužům, jak věřícím, tak i nevěřícím. Takový život podle směrnic Božího slova dává naději, že nevěřící manžel bude získán životem své věřící ženy. Existuje něco většího, než že skrze náš praktický život je někdo získán pro Krista?

Neexistuje asi nic jiného, co by se měnilo více, než móda. V protikladu k tomu ukazuje apoštol věřícím ženám ozdobu, která je v Božích očích velmi vzácná a není poddána žádné změně. Svět kolem nás ji nezpozoruje. Může být viděna a chápána jen těmi, kteří přijdou do kontaktu s nositelkami této ozdoby. – Je to něco krásného, že i způsobem, jak se odíváme, se můžeme Pánu líbit, protože i tělo patří Jemu (1. Korintským 6,13).

My muži, kteří jsme od přirozenosti sobci, jsme napomínáni, abychom měli pro své ženy porozumění a ctily je jako slabší pohlaví i jako spoludědičky života milosti. Disharmonií, která vyvstala z nedostatku ohledu vůči manželce, může být kladena překážka společné modlitbě v manželství a také modlitbě na veřejnosti, ke které jsou muži vyzýváni (1. Timoteovi 2,8).

Napomenutí v těchto verších se už neobracejí k určité skupině mezi věřícími, nýbrž ke všem, k mužům i ženám, k mladým i starým. Procházíme světem, v němž zakoušíme zlé věci. Máme oplácet stejnou mincí? Ne, máme výsadu, že můžeme oplácet zlé dobrým. Jsme nejen povoláni k tomu, abychom zdělili požehnání, nýbrž máme být i požehnáním pro druhé.

Ve verších, které Petr cituje z 34. Žalmu, nám představuje cesty Boží vlády s Jeho lidem v tomto světě. Neobsahují skutečnosti, které zakoušíme každého dne? Mohli bychom se ptát, zda platí poslední slova z 12. verše i pro věřící. Ano, platí. Může být, že ve svém životě trpíme neodsouzené zlo, a proto nedostáváme odpověď na své modlitby.

Když křesťan činí věci, které odpovídají vůli Pána, tj. odpovídají spravedlnosti, ale které jeho nevěřící okolí nechápe (např. odmítání vstoupit do odborů), bude muset v tomto světě trpět. Ale neprožíval Pán Ježíš podobné věci? Ani Jemu nerozuměli, protože činil Boží vůli a neúčastnil se plánů vůdců národa. To Jej přivedlo na kříž.

Dobré svědomí je důležitým předpokladem pro pobožný život. Jestliže nás naše svědomí obžalovává, ztrácíme všechnu sílu k správnému jednání vůči lidem, kteří nás haní.

Utrpení věřících v tomto světě a jeho příčiny jsou rozličné; avšak kvůli jednomu bychom neměli trpět: kvůli svým zlým činům, tj. vlastním hříchům. A přece se často stává, že musíme nést bolestné následky svého odvrácení se od Pána. Ale to by při nás nemělo být normální. „Neboť,“ říká zde apoštol, „Kristus jednou za hříchy trpěl.“ On, jenž neučinil hříchu, vzal naše hříchy na sebe, aby nás přivedl do přítomnosti svatého Boha.

Z veršů 19 a 20 je chybně odvozováno, že Kristus mezi Svou smrtí a Svým vzkříšením kázal těm, kteří nevěřili v době Noé. To je ale zlé učení, ze kterého se vyvozuje myšlenka, že po smrti je ještě možnost přijmout evangelium. Bible tomu neučí na žádném místě. Duch v 18. verši je tentýž, o kterém jsme četli už v kapitole 1,11. Působil v Noé, když ten žil na zemi. Ale žel, nikdo kromě rodiny Noé tohoto hlasu nedbal.

Apoštol Petr představuje tuto událost věřícím ze Židů jako povzbuzení. Ti se nechali pokřtít, a tím se přiznali k opovrženému Ježíšovi. Ale zvolili skutečně správně? Ano, dosvědčuje jim apoštol, i když Kristus, teď jako tehdy, není na zemi viditelný. Přebývá v nebi po Boží pravici. Ale ten, kdo v Něho věří, je v bezpečí.

První verš navazuje na 18.verš předchozí kapitoly. Opět je tu Kristus ve Svém životě velkým příkladem pro naši praxi. Nikdy nepovolil pokušení z vnějšku na úkor vyplnění Boží vůle (Matouš 4,1–11). (Pokušení z vnitřku u Něho nebyla.) Tato cesta plné oddanosti Bohu a touha činit stále to, co se Jemu líbí, přinesly našemu Pánu mnoho utrpení. Měli bychom my, kteří máme před očima takový příklad, povolit žádosti, a tím se vyhnout utrpení a hřešit? Ne, v žádném případě. Bůh si přeje, abychom se ozbrojili stejným smýšlením, které zjevoval Kristus, a po dobu, která nám na této zemi ještě zbývá, žili podle Jeho vůle.

Svět nerozumí, proč se věřící neúčastní jeho zábav. Udivuje ho to, protože si myslí, že tyto zábavy patří k životu. Ale rozpustilost světa je v Božích očích hříchem. Jednou z toho bude Bůh od všech lidí vyžadovat počet. Soud živých se bude konat před zřízením tisíciletého království (Matouš 25,31–46), soud mrtvých teprve o tisíc let později (Zjevení 20,11–15).

6. verš ukazuje v první řadě na lidi v době Noé (kapitola 3,19). Smí však být rozšířen na všechny ty, kteří před příchodem Krista slyšeli Boží poselství. Bůh činí lidi odpovědnými za to, co slyšeli. Platilo to pro tehdejší dobu a platí to i dnes.

Soud světa stojí přede dveřmi. Jsme si toho vždy vědomi? Žijeme tak, že každý den může být naším posledním? I my máme zapotřebí vzít si k srdci apoštola-vu výzvu k rozvážnosti, střídmosti a modlitbě.

Jestliže napomenutí 7. verše je dáno více vzhledem ke světu, který nás obklopuje, tj. k lidem, kteří jsou ještě vně, tu se 8. verš vztahuje na nás a na naše spoluvěřící. Bez činné lásky, která přikryje mnoho věcí, na nichž by se jeden u druhého mohl urážet, tu nemůže být pravě obecenství mezi věřícími. Dobrou příležitost k podpoře tohoto obecenství nám poskytuje pohostinnost.

Bůh dal každému ze Svého lidu nějaký dar milosti, který smí používat k blahu všech. Jeden má dar zvěstovat Slovo, jiný smí druhým sloužit časnými věcmi tohoto života. Všechno má být k Božímu oslavení. Při použití darů je potřebná závislost na Pánu. Když nějaký služebník Pána vstane, aby ve shromáždění mluvil, je nejen důležité, aby vše, co říká, souhlasilo s tím, co je nám zjeveno v Božím slově, ale má mluvit to, co Bůh chce, aby v dané chvíli Jeho lid slyšel, neboť Bůh zná stav srdce Svého lidu i jeho potřeby. „Mluví-li kdo, mluv jako řeči Boží.“

Jakoby v odpověď na utrpení, která zakoušíme na své cestě jako věřící, uvádí Petr myšlenku na naše sjednocení s Pánem ve slávě. „... však jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslaveni byli.“ (Římanům 8,17)

Ve verších 13 a 14 máme dvojí druh utrpení. Jsme účastníci utrpení Krista ve všem, co zde pociťujeme, jak to On pociťoval. Mysleme jen na všechny smutné následky hříchu ve světě kolem nás. Nevzdycháme tu často, jako On vzdychal např. u Lazarova hrobu? 14. verš ale mluví o utrpeních pro Krista. To zahrnuje vše, co na nás přichází, protože Mu patříme (Skutky ap. 5,41). Žel že jsme nakloněni tomu, abychom se tomuto druhu utrpení vyhýbali tím, že se vždy jasně a rozhodně nepřiznáme k Pánu Ježíši.

17. verš zdůrazňuje vážnost situace pro všechny, kteří neposlouchají evangelia. Jak hrozný bude jejich soud, když my už dnes vidíme, jaká je vážná Boží kázeň vzhledem ke zlu v Jeho domě, jímž je Církev.

Proč je spravedlivý spasen jen s námahou? Protože ďábel a svět stojí proti němu a chtějí jej přivést k pádu. Ale Bůh používá tato pokušení a zkoušky, aby nás k sobě přitáhl blíže. Sleduje s každým z těch Svých Svůj záměr, a přitom používá utrpení a námahu, které považuje za potřebné, aby nás nakonec přivedl k sobě do slávy.

Na konci 4. kapitoly apoštol rozvinul určité pravdy vzhledem k Boží vládě v Jeho domě (verše 10, 17, 18). Nyní se vrací k napomenutím a oslovuje na jedné straně starší a na druhé straně mladší věřící.

Starší bratři mají úkol starat se o blaho stáda, ale ne panovačným způsobem, jako kdyby to bylo jejich stádo, nýbrž tak, že jsou příkladem. Žel že těchto napomenutí bylo v křesťanstvu málo dbáno. Takoví, kteří chtějí být pastýři stáda, jsou za tento „úřad“ placeni. Stalo se to jejich živobytím. A jak často mluví takoví lidé potom o „svém stádu“. Avšak Pán Ježíš jako Kníže pastýřů odmění toho, jenž Mu věrně sloužil, korunou slávy.

Mladší mají být starším poddaní. Mohou to ale usku-tečňovat jen tehdy, když jsou pokorní. Bůh používá dvou způsobů, aby nás učinil pokornými: tím, že nám zjevuje, co je v našem srdci, ale také, co je v Jeho srdci. Čím více se zdržujeme v přítomnosti Pána a jsme Jím zaměstnání, tím menšími se stáváme ve svých očích. Jestliže nám chybí tato pokora, přivádí nás Bůh někdy k tomu, abychom poznali, čeho je naše srdce schopné. To nás potom hluboce pokoří. – Poslední verš našeho oddílu je velkým povzbuzením ve všech vrcholcích i dolinách našeho života. Je tu Jeden, jenž se o nás stará. Proč bychom se tedy ještě starali my?

Skutečnost, že Bůh má péči o věřící, je nemá svádět k nebdělosti. Dábel je tu vždy, aby je přivedl k pádu. Zde to zkoušel otevřeným pronásledováním, když vystupoval jako řvoucí lev. Ve 2. epištole přichází jako lstivý had, aby do středu věřících přivedl mravní zkázu. – S křesťany to tehdy bylo asi tak, jak to je často s námi: Mysleli si, že nikomu se nedaří hůře než jim. Ale apoštol je ujišťuje, že všichni věřící na světě zakoušejí podobné věci.

Utrpení nynější doby jsou krátká ve srovnání s věčností ve slávě. V této Epištole se malý čas (maličko) vztahuje na utrpení (10. verš a kapitola 1,6); v Epištole Židům je použit podobný výraz pro blízkost příchodu našeho milovaného Pána (Židům 10,37). Tak se naděje vždy znovu stává hnací silou pro náš život víry; zvlášť tehdy, když se nalézáme v těžkých okolnostech.

Epištola končí zvláštním důrazem na milost (verše 5, 10, 12). Jak velmi ji potřebujeme, dokud jsme jako cizinci na cestě ve světě, který se podobá poušti, kde je tolik odporu proti Kristu a tolik nebezpečí pro věřícího! Kéž bychom se čtením této Epištoly opět naučili něčemu o pravé Boží milosti!

Druhá Petrova epištola se obrací ke stejným adresátům jako První (kapitola 3,1). Pojednává o pokračující zkáze ve světě a ukazuje určitou podobnost s Epištolou Judy. V tomto apoštolově dopisu na rozloučenou (kapitola 1,14) nenacházíme žádné poukazy na nějakého apoštolského následníka. Po zesnutí apoštolů tento úřad už neexistoval. Křesťané se mají opírat jediné a pouze o Pána a o Jeho Slovo.

Ve svém oslovení přeje Petr adresátům nejen milost a pokoj, nýbrž ukazuje jim, jak z nich mohou obdržet více: „skrze známost Boha a Ježíše Pána našeho“, tj. v životě v bezprostřední blízkosti Pána. Čím více se zdržujeme u zdroje, tím více obdržíme z milosti Pána a z Jeho pokoje.

Nejprve nám Duch Svatý představuje všechno, co je skrze Boží moc darováno každému věřícímu. Obdrželi jsme nejen nový život, nýbrž i všechny potřebné věci, aby se mohl rozvíjet. Mezi jiným Ducha Svatého, který v nás přebývá, Boží slovo, přístup k trůnu milosti, který je nám vždycky otevřen, stejně jako slavnou naději u cíle cesty. Bůh nám to všechno daroval, abychom byli vedeni k praktické a zkušenostmi doprovázené účasti na Jeho přirozenosti. Podle svého postavení je každý věřící narozen z Boha; ale jak vypadá naše praxe?

Vedle všeho, co nám je darováno skrze Boží moc, potřebujeme ze své strany *všelikou píli*, abychom se praktickým způsobem stali účastni božské přirozenosti, tj. abychom mohli milovat tak, jak Bůh miluje. – Když jsme uvěřili, má jako první stupeň našeho duchovního růstu následovat *ctnost*. Tento výraz může být přeložen výrazem „duchovní energie“ nebo „rozhodnost“. Ctnost je tedy statečnost víry, abychom uměli světu, jeho nabídkám a svodům říci ne, a místo toho zvolili následování Pána (viz Židům 11,24.25). Ke zdravému duchovnímu růstu patří dále růst v *poznání* Boha a Jeho vůle, *sebeovládání*, *trpělivost*, *pobožnost*, tj. vědomí, že žijeme v Boží přítomnosti před Jeho zraky, *bratrská láska* a *láska*.

9. verš ukazuje, proč toto při každém věřícím není. Mnozí jsou slepí a krátkozrací, tj. ztratili z očí podstatné věci, zájmy Pána. K tomu zapomněli, že byli očištěni od svého dřívějšího života ve světě, od svých starých zvyklostí.

Apoštol ještě jednou vyzývá k píli. Chtěl by, aby každý věřící vědomě žil své povolání a vyvolení. Nejde o nějaké zajištění těchto věcí vzhledem k věčnosti – to je založeno jen na díle Pána Ježíše –, nýbrž o praktické uskutečňování našeho nebeského postavení před lidmi okolo nás.

Někdy si myslíme: Vždyť to nestojí za to, pořád mluvit o stejných věcech, pořád číst stejnou Bibli. Ale právě to je snažná prosba apoštolova. Před svým odchodem chce věřícím ještě jednou připomenout vše, co už věděli; neboť jsme všichni tak zapomnětliví. A až tu jednou už nebude, měli si skrze *psané Slovo* připomínat tyto věci. Nepoznáváme z těchto slov, jak je nutné denně číst Bibli?

V Božím slovu se proroctví vztahuje vždy na zem. Popisuje Boží jednání se zemí v budoucnosti. Vrcholem je příchod Pána Ježíše ve slávě a Jeho vláda v moci a spravedlnosti. Petr viděl na hoře proměnění vzácný obraz tohoto budoucího království i jeho Krále, a mohl proto adresátům své Epištoly potvrdit jistotu a pravdivost proroctví.

Ale proroctví samotné nestačí. Dává nám ve stále temnějším světě světlo o budoucích událostech; ale nemůže naše srdce uspokojit. To může jen Pán Ježíš. Zde stojí před námi jako Denice (*Jitřní hvězda*) – naděje našich srdcí – jejíž příchod je docela blízko.

Dnes prožíváme pravdu této kapitoly ve svém nejbližším okolí. Zlá a falešná učení, spojená se zlou praxí, jsou rozšířena v celém křesťanstvu. Všechny proudy mají jedno společné: Falešní učitelé zapírají Pána (Příkazatele), který je vykoupil. Kdo se dnes ještě stará o nároky Pána Ježíše? Přitom užité slovo „(vy)koupil“ nemá stejný význam jako „vykoupil“, užité ve vztahu k věřícím. Svou smrtí si Kristus jako Člověk koupil (k tomu se vztahuje náš verš) celý svět (Matouš 13,44.38), a tím získal autoritu nad *všemi* lidmi. Ale jen ti, kteří v Něho věří jako ve svého Spasitele, jsou vykoupeni.

Duch Svatý podtrhuje blízko stojící soud nad těmito falešnými učiteli událostmi z dávno minulé doby, kdy Bůh rovněž takto zasáhl soudem: andělé, kteří zhřešili (Judy 6), potopa a soud nad Sodomou a Gomorou.

Spasení Lota z jeho okolí je *povzbuzením* pro každého věřícího, jenž se nalézá ve světě, který je stejně tak bezbožný, jako byl v oné době. Bůh nenechá zahynout nikoho z těch, kteří Mu na světě patří. Pokud se však týká Lotova *jednání*, je to *varování* pro každé Boží dítě. Vzdal se svého charakteru cizince a přizpůsobil se světu. Ideje světa se staly i jeho myšlením. Bydlel se světem, našel ve světě zůstávající místo. Ale za jakou cenu? Jako věřící vystavil svou duši ustavičnému trápení.

Aby nevznikla žádná pochybnost o tom, že Bůh neschvaloval Lotův život, je v 9. verši jasně řečeno: „Umí Pán pobožné z pokušení vytrhnouti.“ Pobožný člověk vidí Boha ve svých okolnostech a jedná jako ten, který ví: Bůh mne vždy vidí. Lot tak nežil!

Je to hrozný stav, který Bůh popisuje především vzhledem k těmto falešným učitelům. Prostopášnost je přitom jasným následkem odmítnutí autorit daných Bohem. Nejprve člověk popře vládu Krista (1. verš), pak následuje stále sílící odpor proti vládě a jejím rozhodnutím, proti představeným, proti rodičům (10. verš). Lidé si berou sami sebe za měřítko svého života, a na místo poddanosti nastupuje bezuzdnost.

Při všech bludných učeních, která se dnes v křesťanstvu šíří, hrají velkou roli peníze. Bůh říká skrze apoštola, že tito svůdcové mají srdce „vycvičené v lakomství“. Pro adresáty, kteří jako Židé znali Starý zákon, to Petr podtrhuje připomenutím Baláma, toho chamtivého proroka (4. Mojžíšova 22).

Při čtení této kapitoly se nás dotýká nejen vážný, nelíostný popis těchto lidí a jejich chování, nýbrž také skutečnost, že se tyto věci kolem nás doslovně plní. Je to další důkaz o pravdě Božího slova!

Od 20. verše až do konce kapitoly máme jasný popis odpadnutí pouhých vyznavačů. (Odpadnutí pravých věřících Bible nezná!) Pro nějakou dobu unikli poskvrnám světa; ne skrze obrácení a znovuzrození, nýbrž vnější známostí Pána Ježíše. Nelze popřít, že křesťanství světlem Božího slova velmi silně ovlivnilo země a národy Evropy a přineslo mnoho požehnání. Mnoho lidí se však stalo křesťany jen dle vyznání a ne srdcem.

Dnes žijeme ve dnech, kdy jsou křesťanské zásady jednotlivci i všeobecně odkládány a zavrhovány jako staromódní. Poslední věci takových lidí však budou horší než jejich první věci. To se vztahuje na jednotlivé lidi i na národy. Když Bůh přivede své soudy na kdysi křesťanskou západní Evropu, budou se tam lidé nacházet v nejhorší modloslužbě (Zjevení 13,11–18).

Jak vážná jsou tato slova pro všechny, kteří se ke křesťanství přiznávají jen navenek, ale nemají život z Boha! Svini je možné umýt dočista, ale její pud tím nebude změněn. Jakmile najde příležitost, opět se bude válet ve špíně. Tento poslední verš jasně ukazuje, že se při popisu těch, kteří odpadnou, nikde nemůže jednat o věřící, kteří se přece z vnitřku stali novými lidmi (2. Korintským 5,17).

Vedle náboženských svůdců tu v posledních dnech budou také posměvači, kteří se usmívají, když se mluví o příchodu Páně, který je před námi. Své argumenty, že se nic takového nestane, se pokoušejí doložit stvořením. Směle tvrdí, že se od začátku nikdy nic násilně neměnilo. Avšak v tom nemají pravdu. Nevěří, že tu byla potopa. Důvod, proč tak mnoho nevěřících vědců tuto katastrofu popírá, spočívá v důsledcích jejího přijetí. Jestliže Bůh už jednou přivedl soud na všechnu špatnost Svých stvoření, je více než pravděpodobné, že také po druhé vystoupí jako Soudce. Tato známost činí lidi za jejich jednání odpovědné vůči jejich Stvořiteli.

Bůh nikdy nemůže přehlížet zlo; musí je soudit. Ale je přitom „dlouhočekající“ (2. Mojžíšova 34,6.7). Jeho soud přijde teprve tehdy, když lidi nejprve varoval a dal jim možnost činit pokání a obrátit se. To je důvod, proč do dnešního dne ještě nepřišel den Páně. Tak velká je Boží trpělivost vůči hříšníkovi!

Až ale tento den přijde, bude odpovědí posměvačům, kteří tvrdí, že nic není tak stabilního a neproměnného jako příroda kolem nás. Bůh nechá rozplynout v ohni celé stvoření a všechno, co lidé učinili.

Bůh nám nesděluje Své myšlenky o budoucnosti starého stvoření proto, aby uspokojil naši zvědavost, nýbrž aby to mělo posvěcující vliv na život Jeho dětí. Je moudré se po takovém sdělení obracet ještě ke světu? Zasadovat se o věci, které budou brzy spáleny? – Naše naděje je obrácena k věčnosti, kdy Bůh stvoří nové nebe a novou zemi, kam zlo už nikdy nebude mít přístup. Proto tam bude spravedlnost *přebývat*. V tisíciletém království bude naproti tomu spravedlnost ještě *vládnout* (Izaíáš 32,1).

Kdysi musel Pavel energicky vystoupit proti Petrovi, protože ten se pokoušel zachovávat i v křesťanství vnější rozdíly, jak to činilo židovství (Galatským 2,11–14). Naše verše ukazují, že v Petrově srdci z toho nezůstala žádná hořkost. Nazývá ho „milý bratr náš Pavel“.

Písma, která napsal apoštol Pavel, nejsou sama o sobě nesnadnější k srozumění než jiné části Svatého Písma. Ale ti, kteří přišli ze židovství, měli potíže s tím, aby dokázali přijmout to, co v nich bylo zjeveno. To, že Židé i pohané stojí před Bohem na stejném stupni a na základě stejného díla vykoupení mohou být spaseni, aby společně jako věřící tvořili Církev, bylo pro mnoho Židů těžké k pochopení. Avšak pro všechny tu je milost, ve které smíme růst, abychom stále lépe rozuměli Božím myšlenkám a lépe poznávali Pána Ježíše.

Prorok Jeremiáš nemluví o Božích radách s touto zemí, jejichž středem je Izraelský lid pod slavnou vládou Mesiáše. Obsahem jeho poselství je vážné zvěstování soudu, který měli vykonat Kaldejští. Božím úmyslem a snahou proroka je dosáhnout srdce lidu, aby slova vyvolala u lidí mravní účinek. Jeremiáš je někdy nazýván *plačícím prorokem*. Jak hluboce se trápila jeho duše kvůli stavu a tvrdošijnosti Judského království! I za největších utrpení zůstal věrný svému úkolu a zvěstoval lidu jen *Boží slovo*.

Bůh vyhlédl tohoto muže pro prorockou službu už před jeho narozením. Povolal jej k tomuto úkolu, když byl ještě velmi mladý, ale v Božích očích to není překážkou. Způsob, jak Bůh s tímto mladíkem z kněžského domu mluví, je povzbuzením pro každé Boží dítě, které by chtělo sloužit Pánu. Nejprve je nutná plná závislost: Pán vysílá a dává správná slova. Jeho přítomnost dokáže zahnat všechny strach z lidského odporu. Ten, kdo zvěstuje pravdu Božího slova, si smí být jist Boží pomocí (Marek 16,20). Bůh sám bdí nad Svým slovem, aby bylo vykonáno. V tomto smyslu hleděl na Boha apoštol Pavel, když o sobě a o Appolovi řekl: My jsme sázeli a zalévali, ale Bůh dal růst (1. Korintským 3,5–7).

Dříve než prorok v následující kapitole vystoupil na veřejnost, vidí dvě vidění. Nejprve mandlový prut (hůl) jako záruku toho, že Bůh bude bdít nad Svým slovem a vykoná je. Naší jistotou, že se naplní všechno, co Bůh řekl, je vzkříšený Pán, který nyní dlí v nebeské svatyni, což je zobrazeno Aronovou holí, která vzkvetla (4. Mojžíšova 17). Naše víra je založena na vzkříšení našeho milovaného Pána (1. Korintským 15,1–20).

Druhé vidění je hrnec, který vře, což je důrazné zvěstování soudu, který přijde na Jeruzalém a na Judská města. Za Nabuchodonozora se tyto verše částečně naplnily. V poslední kapitole proroka Zachariáše je ale řeč o budoucím obležení města Jeruzaléma od všech národů. Jaké „horko“ pak vznikne pod „kotlem, který vře“! Pán sám zasáhne Svým časem a soud ukončí (kapitola 14,1–5).

Jeremiáš je vyzván, aby se opásal, tj. aby se připravil ke službě. Bůh sám chtěl posílit Svého slabého služebníka a ten neměl důvod k tomu, aby byl skleslý. Dokud se zdržoval u Pána, nalézal se na straně silnějšího. Pán jej ujišťuje už po druhé: „Já jsem s tebou, abych tě vysvobozoval.“ (verše 8 a 19)

Dříve než Bůh Svému lidu, který se k Němu obrátil zády (27. verš), vážnými slovy představí jeho odvrácení se, připomíná mu čas první lásky. Jak se radoval, když Jej Jeho vykoupený lid následoval v poušti. – Vzpomínáme si ještě na čas, kdy jsme Pána Ježíše poznali jako svého osobního Spasitele, když jsme v Něho uvěřili, abychom Mu nadále patřili a šli za Ním? Jak ubohý a bezcenný nám tehdy připadal svět a všechno, v čem jsme dříve nalézali zalíbení. S hlubokou radostí jsme tehdy osvědčili: „Všechny mé zdroje jsou v tobě!“ (Žalm 87,7 – přel.) Je to pořád ještě tak? Anebo je Duch Svátý zarmoucen lhostejností, která se rozmohla v našich srdcích?

Dotýká se i našich srdcí Boží otázka k Jeho lidu: „Jakou shledali otcové vaši při mně nepravost?“ Takto se ptá Ten, jemuž za všechno vděčili (verše 5 a 6)! S trestuhodnou nevďěčností znečistili modlářstvím zemi a Jeho dědictví učinili ohavností. Jsme lepší než Izrael? Jak lehce se naše srdce opět obracejí k nicotným věcem tohoto světa. Chceme skutečně hledat své výhody a dobré postavení tam, kde pro našeho Pána a Spasitele byl jen kříž a hrob? Ne, chtějme zůstat u pramene živé vody!

Změnila se Boží láska k Jeho lidu, když opustili Jej, pramen živé vody? Ach ne, On ty Svě příliš miluje, než aby dopustil, aby na cestě neposlušnosti měli úspěch. Tak musel Bůh Izraele vždy znovu trestat; ale Jeho srdce zůstalo nezměněno. „Cestami svými nasytí se převrácený srdcem.“ (Příslaví 14,14) Bůh nechal Izraele učinit tuto zkušenost, aby jej přivedl zpět k sobě, ke zdroji všeho požehnání.

Egypt a Asýrie jsou obrazem tohoto světa. Egypt mluví o nezávislosti na Bohu a o moci, pod kterou jsme kdysi byli zajati. Asýrie mluví více o otevřeném nepřátelství světa vůči Bohu a Jeho lidu. Kdybychom měli více před očima tyto charakterové znaky světa, neodvraceli bychom se tak snadno od Pána ke světu.

V Jeremiášově době stál Izrael stále ještě pod smlouvou ze Sinaje, kde řekl: „Cožkoli mluvil Hospodin, budeme činiti.“ (2. Mojžíšova 19,8) Ale až příliš přesvědčivě se ukázalo, že se z vlastní síly Bohu líbit nemohou. Zákon zjevuje nespravedlnost člověka, ale nenašel prostředek k tomu, aby se člověk vlastním úsilím mohl stát před Bohem čistým. Teprve krev Pána Ježíše mohla skutečně vymazat hříchy (1. Jana 1,7).

Izraelité se ještě zcela nevzdali víry ve svého Boha. Bylo u nich dokonce možné zjistit určité porozumění. Byli zahanbeni jako dopadení zloději, když Bůh ve Svém světle ukázal jejich modlářství; ale za hřích samotný se nestyděli. Dokud se jim dobře dařilo, chtěli se model držet. V době jejich neštěstí jim však měl Bůh pomoci. Není to řeč mnoha lidí dnes? V dobrých dnech se o Boha nestarají, ale jakmile se dostanou do trápení, má jim pomoci. Ale On se dá nalézt jen těm, kteří k Němu přijdou v opravdovém sebeodsuzování a s upřímným vyznáním svého hříchu.

„Lid můj zapomněl se na mne za dny nesčíslné.“ To je hluboká příčina bezbožného chování Izraele, kterou Pán označuje jako smilstvo (20. verš). Odpadnutí od Boha vede tak daleko, že Izrael tvrdí: „Nevinná jsem... Nehřešila jsem.“ – Neslyšíme podobnou řeč v křesťanstvu okolo sebe? Pán Ježíš a Jeho slovo už nestojí nade vším, a tím dochází k tomu, že lidé začínají schvalovat věci, které Boží slovo jasně označuje za hříchy. Ano, lidé jdou tak daleko, že pojem „hřích“, jak jej nalézáme v Bibli, oslabují a dávají stranou. 37. verš je také varování křesťanům. „Nepovede se ti s nimi (se světem) šťastně.“ (přel.)

Jestliže Bůh při vzpomínce na začátek historie Svého lidu mluví o lásce nevěsty, tu nyní označuje Svůj lid jako nevěstku. To, že Izrael opustil Jeho, toho pravého Boha, a skláněl se před modlami ze dřeva a kamene, pociťoval jako cizoložství. – V Novém zákoně používá Jakub podobné srovnání, když mluví o těch, kteří hledají přátelství světa (Jakuba 4,4).

Aby Bůh přivedl lidi opět k sobě, zadržel tehdy déšť; nám dává Pán pociťovat vyprahlost života bez Něho. Ach, jak velmi Bůh touží po obrácení a návratu Svých zbloudilých dětí: tehdy i dnes!

8. verš mluví o odvedení Izraele do Asýrie. Protože nedošlo k obratu, musel Bůh takto jednat. Učiní to na Judské království dojem? Obrátí se v lítosti a pokání ke svému Bohu? Ve 2. Paralipomenon 34 a 35 čteme, jak za krále Joziáše došlo k poslednímu probuzení. V celé zemi byly zkaženy modly. Při opravě chrámu našel nejvyšší kněz Boží slovo. Začali v něm opět číst a slavili potom slavnost Fáze podle předpisu. Žel, že k opravdovému obrácení se k Pánu došlo jen u krále a u několika věrných. Velká část lidu se „neobrátí... celým srdcem svým, ale pokrytě“ (10. verš).

Když srovnáváme Judu s Izraelem, připomíná nám to Laodicii ve Zjevení 3,14–22. U Izraele nedošlo nikdy k obratu ani s rozděleným srdcem. Království Izrael bylo „studené“, ne „vlažné“ jako Juda. Izrael svůj stav nikdy nezkrášlil. Nyní jej Bůh ve Své milosti zve: „Navrať se!“ A žádá jen jedno: upřímné vyznání, ve kterém je zlo jmenováno pravým jménem a je odsouzeno (13. verš).

Národy jako celek nemohou činit vyznání. To musí vyjít ze srdce každého jednotlivce. Proto mluví Bůh o jednotlivcích, kteří budou společně zachráněni jako ostatky. Tento návrat deseti pokolení Izraele leží ještě v budoucnosti. Ale Boží slovo nás zde ujišťuje, že k tomu jednou dojde. Jaká to bude radost pro Boží srdce, když Jeho lid vyzná: „Aj, my jdeme k tobě... proti Hospodinu Bohu svému hřešili jsme... neposlouchali jsme hlasu Hospodina Boha svého.“

V 16. verši máme poslední zmínku o truhle smlouvy. Vzhledem k budoucnosti nebude už Bůh na slitovnici mezi dvěma cherubíny (Žalm 80,2). Jeruzalém, kde bude Pán Ježíš vládnout, bude sám nazván „trůnem Hospodinovým“. Když se zjeví Ten, o kterém mluví truhla smlouvy – pravý člověk (dřevo setim, akáciové) a pravý Bůh (zlato) v jedné Osobě – pak předobraz splnil svůj účel a už ho nebude třeba.

První dva verše patří svým obsahem ještě ke 3. kapitole, neboť jedná o Izraeli. Od 3. verše se poselství obrací k Judskému království a k jeho hlavnímu městu Jeruzalému. Bůh je volá k hluboce sahajícímu obnovení. Jejich srdce mají být obřezaná (Římanům 2, 28.29). Vnější změna přirozeného, neznovuzrozeného člověka nic nepomůže, tehdy ani dnes. V Epištole Filipským 3,3 prohlašuje apoštol Pavel, že pravá obřízka znamená nedoufat v tělo, tj. nic dobrého od něho neočekávat. Nedbání tohoto Božího poselství bude znamenat uvedení hněvu na Judu.

Od 5. verše máme jasný obraz budoucího pádu Jeruzaléma rukou Nabuchodonozorovou. V celé Knize přichází neštěstí stále ze severu (kapitola 1,14; 4,6; 6,1.22; 10,22; 13,20; 25,9; 50,41; 51,48). Jedná se tedy vždy o stejnou moc: o Kaldejské nebo Babylonské, skrze něž Bůh dosáhne Svých cílů.

Prorok sám je udiven tím, co musí zvěstovat. Nemůže pochopit, že toto jednání s lidem je Boží vůle (10. verš). Čím více ale pozoruje, že to je pravda, tím více se trápí jeho srdce. (19. verš).

V celém popisu budoucího soudu, vykonaného Nabuchodonozorem, ukazuje 14. verš tu jedinou cestou, jak tomuto Božímu soudu uniknout: „Obmej od nešlechtnosti srdce své.“ Jak se to může stát? Tak, že na srdce a na svědomí bude použita voda Božího slova a oni budou činit pokání kvůli všemu, co toto neklamné Slovo svatého Boha odkryje jako hřích, a bude to v sebeodsuzování odstraněno. To je i dnes cesta k čistému srdci.

Od 15. do 21. verše popisuje prorok zánik města Jeruzaléma řečí, která nahání bázeň. Ale Judský lid je přesným opakem toho, co přál apoštol Pavel věřícím v Římě (Římanům 16,19). Namísto aby byli moudří k dobrému, jsou moudří v činění zlého; místo aby byli prostí k zlému, musí prorok říci: „Ale činiti dobře neumějí.“ (22. verš)

Abychom mohli porozumět 23. verši, musíme si vzít na pomoc Izaiáše 24. Tam se v prvním verši mluví o zemi (území), a pak o zemi (zeměkouli). Poznámka k tomu říká, že proroctví, jak se zdá, začíná zemí Izraelskou, a pak přechází na celou zemi. Tak tomu je také zde. V první řadě jde o Palestinu, kterou prorok popisuje v dalších verších.

Jak smutný byl stav Jeruzaléma, když Bůh musel říci: „Jest-li kdo, ježto by učinil soud, a vyhledával toho, což pravého jest, odpustím jemu.“ To nám připomíná soud nad Sodomou, kde Abraham mluvil s Bohem a Ten mu slíbil, že město nenechá podvrátit, když v Sodomě najde deset spravedlivých. Byl tam jen jeden: Lot (1. Mojžíšova 18,22–33; 2. Petra 2,7). A jak to bylo v době Jeremiášově v Jeruzalémě? Prorok se diví Božím slovům. Nemůže jim věřit. Domnívá se, že se jedná jen o ty nepatrné, kteří jsou svedeni. U velkých se jistě najdou takoví, kteří znají Boží cestu a právo. Avšak i tu naráží jen na odmítání Božího slova.

Verše 7–9 nám připomínají popis křesťanstva, které odpadlo od Krista a které On vyvrhne ze Svých úst (Zjevení 3,16). Juda musel sklízet to, co zasel (verše 7 a 19). Ale ještě hroznější bude žeň pro křesťanstvo bez Krista, kterou nalézáme popsanou jako soud nad „Babylonem velikým“ (Zjevení 17 a 18).

Soud nad izraelským lidem nebude konečný, jako nad odpadlým křesťanstvem. Verš 18 nám naznačuje něco z Boží milosti vůči tomuto lidu. Neměl být zcela odsouzen a učiněn mu konec. Jak obdivuhodná je Boží milost!

Verše 15–17 popisují Kaldejské, kteří měli dobýt Palestinu. Bůh je charakterizuje jako vojensky vysoko stojící moc, které nic neodolá. A tak se také stalo (2. Královská 24 a 25). Byla to jen Boží milost, která potom ještě nad lidem bděla, aby nebyl úplně vyhlazen.

Ve verších 20–29 pokračuje Bůh v popisu mravního stavu Svého lidu. Je k těmto jasným slovům ještě třeba dlouhých vysvětlivek? Lid je bez rozumu vzhledem k Božím věcem a k Božím varováním. Lidé z Judy mají sice oči, ale nevidí to podstatné; mají uši, ale neposlouchají Božích slov. To nejsmutnější však je, že tento lid má zarputilé a vzpurné srdce.

Poslední dva verše jsou jakoby shrnutím povážlivého stavu Judy. Neboť Bůh jej označuje za hrozný a užasnutí hodný. „Proroci prorokují lživě.“ Jejich výroky nejsou slova, která přicházejí od Boha. Mluví podle vlastního dobozrdání a jsou ovlivňováni Božími odpůrci. Kněží se řídí podle toho, co zlého proroci prorokují. A všechno je takové, že se to tělu líbí. „Lid můj miluje to.“ – Podobné věci prožíváme dnes v křesťanstvu. Učí se věci, které se zamlouvají přirozenému člověku. Nemluví se už o nutnosti pokání a obrácení.

Soud nad Jeruzalémem je nezadržitelný, neboť všeobecně už nechtějí slyšet Boží varování. „Aj, neobřezané jsou uši jejich, tak že nemohou pozorovati; aj, slovo Hospodinovo mají v posměchu a nemají libosti v něm.“ (10. verš) Proto Bůh apeluje na jednotlivce. Vyzývá syny Benjamin, aby utekli z Jeruzaléma, aby se nestali účastníky jejich hříchů a neupadli pod stejný soud. Dnes, kdy zkáza a odpadnutí v křesťanstvu dosáhly hrozných rozměrů, mluví Bůh zcela podobně: „Odstup od nepravosti každý, kdo vyzývá jméno Kristovo.“ (2. Timoteovi 2,19) „Vyděte z prostředku jejich a oddělte se, praví Pán; a nečistého se nedotýkejte.“ (2. Korintským 6,17) (Všimni si i výzvy ve Zjevení 18,4.)

Už nežijeme v době, kdy Bůh vyzývá celek k pokání jako na začátku křesťanství. Neměli bychom očekávat všeobecný obrat k dobrému. Boží slovo vyzývá každého pravého věřícího k jasnému oddělení, nejen vzhledem ke zlému ve světě, nýbrž také od všeho zlého na náboženském poli. Jen když se ve velkém domě – obrazu křesťanstva dnes – oddělíme od nádob, které jsou k necti Pána domu, můžeme být „nádobami posvěcenými a užitečnými Pánu, ke všelikému skutku dobrému hotovými“ (2. Timoteovi 2,21).

Verše 13–15 nám připomínají 2. Petra 2, kde Pán popisuje falešné učitele a jejich zlé jednání. Podobně jako o prorocích a kněžích v době Jeremiášově tam o nich čteme: „Neostýchají se důstojnostem porouhati... bez přestání hřešící, přeluzující duše neustavičné, srdce majíce vycvičené v lakomství... přepychně marné věci vypravující... loudí ... slibující jim svobodu.“ (verše 10–19)

Jak se zdá, Boží volání k jednotlivcům nenalézá srdce, která by na to pozitivně reagovala. Spíše opakovaně odpovídali: „Nebudeme (nechceme)...“ (verše 17–19). Přesto Bůh v 16. verši ukazuje cestu, po které se k Němu člověk může vrátit a jeho srdce může být napraveno. Lidé hledají stále něco nového. Podle jejich názoru se všechno má dále rozvíjet. Ale pravda Božího slova se nemění. To, co Bůh v určitém časovém období nebo při určitém způsobu jednání s lidmi o sobě a Svých myšlenkách zjevil, zůstává neproměnně platné. Jestliže jsme od Něho odešli, protože jsme přijali nové myšlenky, například jsme se přizpůsobili světu a jeho stále se měnícím proudům, pak je jen jedna cesta zpátky: ptát se na stezky staré. Vzhledem ke křesťanství jsou ty staré stezky zaznamenány ve Skutcích apoštolů. A „cesta dobrá“ spočívá *ve všech* naučeních Epištol Nového zákona. Kéž bychom se více ptali na tuto cestu a chodili po ní!

V této kapitole stojí slovo proroka ve spojení s Božím chrámem v Jeruzalémě. Jeho poselství se obrací k těm, kteří vcházejí branami, aby se klaněli Hospodinu. Žel, že i toto klanění je jen pláštíkem; zatím co nahlas mluví o chrámu – dělají si z něho heslo (4. verš) – jejich praktický život není vůbec v souladu se svatostí, která náleží Božímu domu. Odvolávají se na své postavení (10. verš), ale jejich praktický život tomu neodpovídá.

Nejsme my křesťané v podobném nebezpečí? Postavení, které má před Bohem věřící v Pána Ježíše, je něco vzácného. Prožili jsme nové narození a skrze víru v Pána Ježíše jsme se stali Božími dětmi (Jan 1,12.13). Ale toto postavení, které nemůžeme ztratit, není nikdy dovolením k tomu, abychom nyní žili, jak se nám zlíbí. Nechtějme oslabovat verše, které mluví o naší odpovědnosti, nýbrž je používejme v celé jejich ostrosti na svůj praktický život (např. Římanům 8,12.13). I když svým rozumem nedovedeme místa Bible, mluvící o našem postavení, které má co činit s Boží svrchovaností, přivést do souladu s verši, které mluví o naší odpovědnosti, přece každé z těchto míst plně platí. Kéž bychom se snažili žít každý den tak, jak se to sluší na děti živého Boha. Vidí lidé, že patříme tomu Nejvyššímu? I pro věřící platí, že vznešenost zavazuje.

Služba proroka Jeremiáše byla velmi těžká. To vidíme v našem oddílu zvláště z veršů 16 a 27. Přímluva za tento lid už nepomůže. Boží hněv nad obyvateli Judy a města Jeruzaléma byl pevně rozhodnutou věcí. A slov, která jim prorok přinesl od Boha, také nebudou poslouchat. Byla to beznadějná doba, v níž Jeremiáš vykonával svou službu! A přesto muselo být Boží slovo zvěstováno. I když všechny naděje na pozitivní reakci národa zmizely, nemělo být nic opomenuto. Jen Bůh, který Svého služebníka osobně povolal a poslal (kapitola 1,5–7), jej mohl v takových těžkých podmínkách zachovat.

Místo aby se klaněli Bohu, bylo obětováno „královně nebes“ (Kral. překlad: „tvoru nebeskému“). Jaká urážka Boha! Žel že toto klanění falešnému božstvu má dnes smutné pokračování v křesťanstvu. Jak velmi je Bůh urážen Mariánským kultem. Člověk tuto prostou ženu, které se od Boha dostalo tak obdivuhodné milosti, učinil prakticky božstvem, kterému se přináší více uctívání než Pánu Ježíši, Božímu Synu!

V důsledku Božího soudu, provedeného skrze „národ ze země púлноční“ (kapitola 6,22), zmizí z Jeruzaléma radost a štěstí. Stane se pustinou nejen navenek, nýbrž i vnitřně: lid, zahnaný od svého Boha (kapitola 8,3).

Verše této kapitoly znovu podtrhují, že soud nad Judou a Jeruzalémem není Božím rozmarem. Chování lidu je tak vyzývavé, že Bůh nemůže jinak, než navštívit lid soudem. Mluví o „odvrácení věčném“; ani u jednoho z nich nevidí známku lítosti. Považovali se za moudré, a přitom nemohli být srovnáni ani s přírodou. Všichni ptáci znají své časy a dodržují je; „lid pak můj nezná soudu Hospodinova“. Podobně znějí později slova Pána Ježíše k farizeům: „Způsob zajisté nebe rozsouditi umíte, znamení pak časů těchto nemůžete?“ (Matouš 16,3)

Židé tvrdili: „Moudří jsme a zákon Hospodinův máme.“ Ale k čemu to bylo, když jím opovrhovali a když byl zákoníky překrucován? K čemu je Bible člověku dnes, když ji sice vlastní jako knihu, ale nečte v ní, Boží slovo na sebe nepoužívá a nesklání se před ním? Tvrzením „pokoj, pokoj“ je všechno zlo přikryto pěkným pláštěm. Nejsou to „lahodné řeči a sladká slova“, kterými „svodí srdce prostých“ (Římanům 16,18)?

Žádný prorok nemluví tolik o utrpení srdce ve spojení se svou službou jako Jeremiáš. Vedle svého „Pláče“, který v Božím slovu tvoří samostatnou Knihu, mluví mnoho dalších veršů o hlubokých citech jeho utrápeného srdce. Přitom se žádným způsobem nedistancuje od svého lidu, i když osobně nemá nic společného s hříchy, které přivolaly Boží soud. Jako Daniel, Ezdráš a Nehemiáš, činí se Jeremiáš zajedno s hříchem lidu a vyznává: „(My) jsme zhřešili proti Hospodinu.“ (14. verš; srovnej k tomu Ezdráš 9,5–15; Nehemiáš 9,32.33; Daniel 9,4–19)

Všechno, co prorok musí prožít a spolu spatřovat, činí jeho citlivé srdce nemocným (18. verš). Cožpak není pro jeho lid žádná pomoc? „Což není žádného lékařství v Galád? Což není žádného lékaře tam?“ (Viz také kapitolu 46,11.) To, co činili proroci a kněží, hojilo ránu jen povrchně (11. verš). Uklidňovali lid, namísto aby jej vyzývali k pokání. Ale jak by to mohli dělat, když sami neodsoudili své zlé cesty? Bůh věděl, jak hluboká byla rána Jeho lidu a že k poznání může přijít jen skrze těžké cesty kázně, odvedením do vyhnanství. A ani tak se nezhojila rána u všech. Jen malá část lidu se později vrátila opět do země.

Jak mnoho musel Jeremiáš plakat nad svým lidem a nad jeho cestami! Ukazuje smýšlení, které nemá nic společného s farizejským duchem, který se, smíme-li to tak říci, stará o svoji dobrou pověst na úkor těch, kteří nežijí tak svatě jako on (Lukáš 18,11). Jeremiáš se činí zajedno s Izraelem. Nestavěl se stranou. Když však myslel na cesty příslušníků svého národa, na jejich chování a jednání, pak by nejraději od nich odešel na poušť. Jako člověk, který chodil v obecenství s Bohem, si mohl tyto věci jen ošklivit a oddělovat se od nich. Ale ve svém srdci prorok miloval svůj národ a měl s ním slitování. Proto čteme vždy znovu o slzách.

Dvě věci, které jsou spolu úzce spojené, vyčítá Bůh Svému lidu v těchto verších jako hřích. „Mne neznají.“ (verše 3 a 6) Vzdávali se osobního vztahu k Bohu. Mohli bychom říci, že zanedbávali modlitbu, a tím ztráceli nejen důvěru k Bohu, nýbrž i k bližním. Druhá věc je: „Protože opustili zákon můj.“ Zanedbávání Božího slova vede vždy na svévolnou cestu, která za sebou nese kázeň od Boha. Nehrozí tato nebezpečí i nám?

Verše 21 a 22 popisují obrazně následky obležení a hrůzy války. Po boji přichází smrt ve formě moru, hladu a nemocí kvůli zraněním ve válce a zachvacuje ještě mnohé, kteří přežili. Přitom se nezastavuje před paláci. Sociální rozdíly na ni nečiní žádný dojem. Před smrtí se musejí sklonit všichni lidé.

Člověk, i věřící, tehdejší jako dnešní, se rád něčím chlubí. Nuže, Bůh říká: Nechlub se vlastní moudrostí, svojí silou nebo bohatstvím, nýbrž chlub se Pánem (1. Korintským 1,19–31). Je něco lepšího, než mít porozumění Božím myšlenkám, než znát Pána – kdo On je a co všechno jsme skrze Něho a v Něm obdrželi? Jestliže svá srdce otevřeme těmto věcem, pak nejen máme Osobu, kterou se můžeme chlubit, ale také Bůh nám říká: „V těch věcech líbost mám.“

Izrael, který kdysi zaujímal před Bohem výsadní postavení mezi ostatními národy, je v závěru kapitoly postaven na stejnou úroveň s pohanskými národy. „Neboť ty všechny národy jsou neobřezané, tolikéž všechn dům Izraelský jest neobřezaného srdce.“ Převzali všechny modly okolních národů, a nyní měli být také souzeni společně s těmito pohanskými národy.

10. kapitola se podobá 44. kapitole proroka Izaiáše. Jeremiáš varuje dům Izraelský před cestou národů a představuje jim nicotnost, ba směšnost dřevěných model. Tyto obrazy nejsou nic víc než dílo nějakého umělce. Nejsou samostatné a nemají vnitřní sílu. „Zle učiniti nemohou, aniž také dobře učiniti mohou.“

Když prorok nyní pokračuje a staví tyto ničemné modly naproti pravému, živému Bohu, neobrací se už jen k Izraeli. Jako ten, který byl také postaven, aby mluvil k národům (kapitola 1,5), poukazuje všem na všemohoucího Boha. „Hospodin jest Bůh pravý, jest Bůh živý a král věčný.“ Jeho jediného se mají bát. Možná že na základě tohoto verše nacházíme tento Boží titul ještě jednou ve Zjevení 15,3.4.

Zvláštnost představuje 1. verš. Uprostřed hebrejského textu se objevuje tento jediný verš v aramejském jazyce. To byl obchodní jazyk v babylonské říši. Bůh se tedy staral o to, aby si Kaldejští mohli přecíst odsouzení své modloslužby ve své vlastní řeči. Jak velmi vychází Bůh lidem vstříci! Dnes si může většina lidí na světě číst Bibli ve své vlastní řeči. Dělají to?

Několik slov o Boží moudrosti a síle při stvoření nebe a země a několik příkladů ze stvoření stačí, aby byla jasně ukázána nicotnost model a hloupost lidí, kteří se před nimi sklánějí. Jak zcela jiný byl podíl Izraele ve srovnání s jeho sousedními národy. Bůh Jákobův stvořil vesmír a Izrael byl pokolením Jeho dědictví. Přes všechno výsadní postavení propadl Izrael pohanskému kultu modlářství. Lze to pochopit? Ano. Lidské srdce dává přednost viditelným věcem a vzdává se snadno víry v neviditelného, ale živého, věčného Boha.

Je nápadné, jak často se prorok v této Knize obrací k Bohu. Dostal sice poselství k lidu a k národům; ale zdá se, že mezi lidmi nenalezl nikoho, s nímž by mohl mít obecnství. Měl jen svého Boha, jemuž mohl všechno přednést a s nímž mohl vše prohovorit.

Ve verších 23–25 činí prorok významný rozdíl. Mluví o kárání a o hněvu. My, kteří stojíme na půdě Nového zákona, rozumíme tomu rozdílu ještě lépe. Kárání patří k otcovské výchově dětí (Židům 12,5–7). Boží hněv ale zasáhne jednou bez slitování všechny lidi, kteří neuvěřili v Pána Ježíše a nepřijali Jeho výkupné dílo na Golgotě (Zjevení 20,11–15).

Je nápadné, že u proroků, které Bůh poslal k lidu, se v průběhu jejich služby stávalo jejich poselství vážnějším. Zde používá Jeremiáš poprvé vážný výraz: „Zlořečený ten muž, kterýž by neposlechl.“ Pak se vrací k počátku dějin lidu, kdy jej Bůh vysvobodil z egyptského otroctví. V radosti z osvobození, ale také v pozdvižení svých srdcí přísáhli lidé Bohu poslušnost. Avšak celá historie lidu od Sinaje až do chvíle, kdy k nim mluvil Jeremiáš, zjevovala jen jejich nevěrnost, takže na ně muselo přijít zlořečení – to jediné, co jim zákon mohl přinést.

Svou hroznou modloslužbou zrušili smlouvu s Bohem. Jestliže až do této doby byli od Boha káráni s cílem, aby se k Němu navrátili, došlo nyní k velké změně v jejich vztazích k Hospodinu. Přišlo na ně zlořečení, které dlouho předtím oznámil vydavatel zákona Mojžíš. Bůh už nebyl ochoten je slyšet. I přímluva prorokova za tento národ je zbytečná; „neboť nikoli nevyslyším jich v ten čas, když by volali ke mně příčinou svého zlého“. „Člověk, který často kárán bývá, zatvrzuje šíji, rychle potřín bude.“ (Příslaví 29,1)

Když apoštol Pavel vysvětloval v Římanům 11 postavení Židů a křesťanů pomocí olivy, myslel možná na 16. verš naší kapitoly. Zde se mluví jen o vylámání větví, které jsou spáleny ohněm. Apoštol ale vysvětluje, že na místo vylomených větví byly naroubovány větve plané olivy. Tím jsou míněny národy, které přišly k Abrahamovu požehnání (on je kořen tohoto stromu) v Kristu Ježíši (Galatským 3,14). Jestliže však národy – mohli bychom také říci křesťanstvo – nezůstanou ve víře, budou plané větve opět vylomeny, aby udělaly místo přirozeným větvím: „Mocen jest zajisté Bůh zase vštípati je (Izrael).“ Na základě bezpodmínečné milosti z Boží strany dojde v budoucnosti k plnému napravení Izraele, o kterém Jeremiáš tehdy sotva něco věděl.

Pán Ježíš jednou dosvědčil, že „žádný prorok není vzácný (příjemný) ve vlasti své“ (Lukáš 4,24; srovnej také s Marek 6,4; Jan 4,44). Jeho krajané z Nazaréta se Ho pokoušeli dokonce zabít. Stejně zkušenosti o staletí dříve učinil prorok Jeremiáš. I jej chtěli muži jeho domovského místa zabít kvůli slovům, jež prorokoval ve jménu Hospodinovu. Ale Bůh ostříhal Svého služebníka a oznámil Svůj soud nad Anatot. Nikdo se nemůže beztrestně pozvednout proti těm, kteří jsou posláni od Boha.

Jak je krásné to důvěrné obecenství mezi prorokem a Jeho Bohem. My, jako Boží děti, máme ještě větší milost, máme volný přístup k nebeskému Otci. Ceníme si a používáme dostatečně této výsady? Jeremiáš vylévá v poddaném smýšlení před Bohem své srdce. Nenaříká, ale snaží se dovědět a pochopit Boží myšlenky. K tomu cítíme z jeho slov hlubokou starost o zem a o její obyvatele.

Boží odpověď ukazuje, že to nejsou jednotlivci, kteří jednají nevěrně; je to většina, která jde touto cestou. Je pozdě na přímluvu za tento lid. Bůh opustil Svůj dům, zavrhl Svě dědictví. „Dal jsem to, což velice milovala duše má“ – jaký to výraz pro odpadlý národ – „v ruce nepřátel jeho“.

Poslední oddíl se obrací k okolním národům. Bůh udržuje ještě spojení se Svým lidem. Proto mluví o „všech mých sousedech zlých“. Slova milosti v 15. a 16. verši ukazují na tisícileté království. Izrael bude středem Božího jednání s touto zemí. Ale všechny národy, jež se rovněž poddají Pánu a Jeho autoritě, přijdou také pod požehnání, které bude vycházet od Izraele.

Bůh se pokoušel nejen slovy, nýbrž i znameními dosáhnout zatvrzelé srdce Svého lidu a přivést ho k vědomí o jeho nevěrnosti. Jeremiáš si musel jednoho dne koupit lněný pás a skrýt ho ve skalní rozsedlině u Eufratu, tedy v území, kam Bůh chtěl lid poslat do zajetí. Po mnoha dnech musel podniknout tuto dlouhou cestu ještě jednou, aby pás opět přinesl. Jak nyní pás vypadal? Byl zkažený a už se k ničemu nehodil.

Tento pás představoval celý izraelský národ, který měl být „lidem mým, a to k slávě a k chvále i k ozdobě“. Avšak oni se vzpěchovali poslouchat Boha a šli za jinými bohy. Tak se dům Izraelský i dům Judský staly pro Boha zcela neužitečnými.

Možná že Eufrat a ty mnohé dny, ve kterých ležel pás ve skalní rozsedlině, ukazuje na zajetí Judy. Vyhnání samo nemohlo stav srdce lidu změnit. K tomu bylo zapotřebí pravého sebeodsouzení.

Čemu se můžeme osobně naučit z tohoto obrazu? Ke cti Pána Ježíše můžeme být jen tehdy, když se k Němu pevně přimkneme (jako pás) a zůstáváme v Jeho blízkosti. Nemělo by to být přáním nás všech?

Je hrozné, když Bůh sám zmate smýšlení lidí, jak je to naznačeno opilstí ve 13. verši! Podobný soud přijde po vtržení Církve na pouhé křesťanské vyznavače. Protože v době milosti „lásky k pravdě nepřijali“, pošle jim Bůh potom „mocné dílo podvodů, aby věřili lži“ (2. Tesalonickým 2, 10–12).

Od 18. verše jsou osloveni král a královna. Pravděpodobně se jedná o Joakima a jeho manželku. Ti měli být svým poddaným dobrým příkladem v poddanosti Bohu. Nebyli jím. Nyní jsou vyzváni k poznání svého zlého jednání a k pokání. Neměli by být právě na cestě pokoření se příkladem pro lid?

Jak jasné je Boží slovo, když jde o to, stát se čistým v Božích očích! Všechna lidská usilování to nemohou uskutečnit, stejně jako černoš se nemůže stát bílým nebo leopard změnit své skvrny. Jen Božím dílem může být lidské srdce skutečně změněno (Izaiáš 1,18; 2. Korintským 5,17). Od člověka samotného vyžaduje Bůh jen to, aby činil pokání a obrátil se k Pánu Ježíši.

Když Bůh vyvedl Svůj lid z otroctví Egypta, předložil mu požehnání a zlořečení (5. Mojžíšova 11,26–28). Vnější blahobyť a čest budou následkem věrnosti vůči Bohu. Dokud bude Izrael pečlivě dbát Hospodinových slov, neměl mu žádný nepřítel škodit, nemělo jej postihnout sucho, ani hlad a nemoc neměly trápit lid.

Když zde čteme o suchu a hladu, stojí to v souhlasu s Božími cestami. Všechno, co jako kázeň přišlo na lid, bylo následkem neposlušnosti vůči Božím směrnicím. Vnější nedostatek chleba a vody byl výsledkem vnitřního odklonu od Boha. Vlastní sucho bylo v srdcích.

Země Kanán neměla Nil jako Egypt, který každoročně vystupoval z břehů a působil úrodnost země. Kanán byla země závislá na nebi (5. Mojžíšova 11,10–12). Protože Bůh pozorně sledoval Svůj lid, trestal ho, aby jej opět přivedl do obecenství se sebou (Amos 3,2). Ještě dnes jedná takto se Svým lidem, který se dal převrácenými cestami, směřujícími pryč od Něho. Pak je ovšem možné, že lidem, kteří se vůbec o Boha nestarají, se daří lépe než věřícím, kteří jsou neposlušní.

Jedinou nadějí pro Izrael je Bůh, Hospodin. Ale Ten se stal uprostřed Svého vlastního lidu cizincem, na kterého se nikdo neptá (8. verš). Tak tomu bylo v Jeremiášově době, a když sám Pán Ježíš, Boží Syn, přišel na tuto zem, nebylo to lepší. On, nebeský Cizinec, přišel do Svého vlastního a vlastní Jeho Jej nepřijali (Jan 1,10.11). A přece je Zachráncem a Vykupitelem i pro izraelský národ (Římanům 11,26.27).

V době Jeremiášova proroctví však pro lid nebylo naděje. Soud od Boha byl vyřčen. Na této skutečnosti nemohly nic změnit ani prosby, ani pokorné žádosti, ani půst, ani oběti. Takový vážný stav může nastat i dnes. Když je kárání zavrženo a duchem milosti je opovrhováno, může přijít čas, kdy bude pro další přímluvy pozdě (1. Jana 5,16b). Takový případ může být srovnán teprve u soudné stolice Krista. Příkladem pro to jsou Ananiáš a Zafíra ve Skutcích ap. 5,1–11.

Jeremiáš se dále zastává lidu. Pokouší se lidem polehčit tím, že Bohu předkládá působení falešných proroků. Tito lháři skutečně obdrží svůj soud; ale to nezabavuje odpovědnosti jejich přívržence (Matouš 15,14). Jeremiášova slova se dotýkají srdce. Kde jsou dnes muži, kteří tváří v tvář rostoucí zkáze v křesťanstvu zaujmají Jeremiášův postoj a tímto způsobem se modlí k Bohu?

Mojžíš a Samuel se kdysi v podobných okolnostech přimlouvali za lid. Kdyby se ale přimlouvali v době Jeremiášově, zůstaly by i jejich modlitby nevyslyšené. Lid jednal proti svému Bohu tak zle a šel v tom tak daleko, že už nebylo žádného uzdravení (2. Paralipomenon 36,16). Část lidu byla určena k smrti mečem a hladem. Ostatní měli být odvedeni do zajetí.

Bůh zdůvodňuje nadcházející rozptýlení do všech království země hříchem Manasses, syna Ezechiášova. Ačkoli měl tento král bohabojného otce, jednal jako Judský král hůře než všichni jeho předchůdci (2. Paralipomenon 33,1–9). Na konci svého života činil sice pokání, ale spoluvina národa tu ještě byla. V srdci lidu nebyla žádná lítost. – Na závěr takového vážného oddílu si připomeneme ještě Epištolu Židům 10,31 a 12,29: „Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.“ – „Neboť Bůh náš jest oheň spalující!“

Rozumíme trochu nekonečné opuštěnosti, kterou pociťoval Jeremiáš? Mluvil jen pravdu, a pak musel zakusit, že mu všichni zlořečili. Přesně tak se dařilo později Pánu Ježíši.

I když Jeremiáš velmi miloval svůj lid, přece s ním a s jeho bezbožnými cestami nemohl mít obecenství. A tak byl sám a snášel pohanění Toho, za kterého se zasazoval a o kterém svědčil. Ale Bůh nenechal Svého služebníka bez osobního povzbuzení. Nejprve mu byla útěchou Boží slova; byla potravou pro jeho duši a zdrojem vnitřní radosti i přes nepohodu, kterou trpěl zvenku. Dále jej potěšovala jistota: „Jsem nazván podle tvého jména, Hospodine, Bože zástupů.“ (16. verš – přel.) Věděl, že je vlastnictvím Toho, jehož nikdo nemůže přemoci. Kéž bychom v soužních více sahalí po Bibli, aby-chom v ní nalézali sílu k vytrvání. Mysleme ale také vždy na ujištění Pána: „Ovce mé hlas můj slyší a já je znám a následují mne. A já život věčný dávám jim a nezahynou na věky, aniž jich kdo vytrhne z ruky mé.“ (Jan 10,27.28)

Jeremiášova důvěra v Boha byla vystavena tvrdé zkoušce. Ale Bůh Svému služebníkovvi pomohl. Učinil ho silným a schopným odporu. Zaslíbil mu Svoji přítomnost, záchranu a osvobození. Ten, kdo staví na Božích zaslíbeních, nebude nikdy zahanben (kapitola 17,7.8).

Když bylo u Boha pevně rozhodnuto o provedení soudu, neměl se Jeremiáš ženit a mít rodinu. Děti, které by se za takových okolností narodily, by přišly do doby charakterizované smrtí.

Jeremiáš neměl chodit ani do domu smutku, aby lidem projevil svou soustrast; neboť lid stál pod Božím soudem. Kdyby lidi těšil v jejich zatvrzelosti srdce, byla by kázeň oslabena a zabránilo by se jejímu účinku. Stejnou zásadu nalézáme i v Novém zákoně, když jde o kázeň ve shromáždění (1. Korintským 5,11; 2. Jana 10). Často zabránilo jednání spoluvěřících, které nebylo podle Písma, napravení chybivšího.

V 6. verši čteme o pohanských praktikách (řezání se, vyholování lysin), které Bůh výslovně zakázal (5. Mojžíšova 14,1.2). Zdá se však, že u lidí v Judském království se staly zvykem. Protože jim chybělo potřebné oddělení, podlehl pohanským vlivům (srovnej s 1. Korintským 15,33).

V 7. verši máme první poukaz na jídlo a číši útěchy jako vzpomínku na zemřelého. Později ustanovil Pán Ježíš takové symboly „v noci, ve které byl zrazen“. Dal nám je s důraznými slovy: „To čiňte na mou památku.“

Setrvávání v hříchu má za následek zatvrzení srdce. Čím déle jde někdo po hříšné cestě, tím zatvrzelejší se stává jeho srdce vůči pravdě. Židé došli tak daleko, že se Boha bez zábrany ptali: „Jaká jest nepravost naše, aneb jaký hřích náš, jímž jsme hřešili proti Hospodinu Bohu svému?“ A přece dělali huře než jejich otcové!

Jak velká je Boží milost, že v návaznosti na neodvolatelný soud mluví o návratu dětí Izraele do jejich země. On sám je chce přivést zpátky. Ve dnech Ezdráše a Nehemiáše došlo k částečnému naplnění tohoto zaslíbení. Ale doba napravení všech věcí je ještě v budoucnosti. Naplní se stejně tak, jako se stalo pravdou rozptýlení tohoto lidu mezi všechny národy (viz Římanům 11,26.27). Zárukou toho je sám Bůh, jenž Svůj lid v té dlouhé době jeho rozptýlení nespustil ze zřetele. Těžkými soužerými jej přivede k poznání jejich hříchů, a pak jej opět oficiálně uzná za Svůj lid. Napravení Izraele bude také pro druhé národy k požehnání, protože se vzdají svých model a rovněž se poddají pravému Bohu.

V nařízeních 3. Mojžíšovy knihy čteme, že krev oběti za hřích má být nanesena na rohy oltářů (kapitola 4,7.18.30). Byla to krev, na jejímž základě mohl Bůh dotyčným provinilci odpustit. V Jeremiášově době byly oběti pro Hospodina zcela zanedbávány. A co bylo následkem? Bůh viděl jen hříchy lidu. Nebyla tu krev, která by mohla učinit smíření. Boží hněv vzplanul.

Verše 5 a 6 jsou výsledkem tisícileté Boží zkoušky člověka. Od přirozeného člověka nelze očekávat nic dobrého. Naproti tomu je požehnaný ten muž, který vzhlíží jen k Bohu, jehož pokrmem je Boží slovo a jehož důvěra v Boha není otřesena ani v dobách soužení. Víme, že tento popis se plně hodí jen na jednoho člověka: na Pána Ježíše Krista. Ale věřící Jej smí na této cestě následovat. Činíme to? Důvěřujeme zcela svému Bohu a ne svému lživému srdci?

Jméno, které je napsáno do země, nemá trvání. Nejbližší silný déšť nebo bouře je vymaže. To je úděl jmen lidí, kteří se od Boha odvracejí. Avšak ten, kdo se utíká k Pánu Ježíši, ke zdroji živé vody, se smí radovat; neboť jeho jméno je nesmazatelně zapsáno v nebi (Lukáš 10,20).

Musel některý Boží služebník vydávat svědectví za tak těžkých okolností jako Jeremiáš? Ačkoli mluvil velmi vážná slova, nikdy si nepřál, aby nastal den jejich naplnění, jako např. Jonáš. Nikdy nešel dále, než co mu Bůh uložil. A jedinou odpovědí, kterou dostává, je posměch a utrhaní: „Kde jest to, což předpovídal Hospodin? Necht' již přijde!“ Ale jeho útočištěm je Bůh sám. Jeho se pevně drží, aby si nezoufal.

Možná že se divíme, že v průběhu těchto myšlenek náhle čteme o sobotě. Má to svou příčinu. Sobotu byla každotýdenním připomenutím smlouvy Izraele s Bohem. Sobotu ustavičně připomínala lidu jeho vysvobození z Egypta (5. Mojžíšova 5,15) a ukazovala na budoucí odpočinek (3. Mojžíšova 23,3). Stav lidu se zjevoval vždy v tom, jak dbal na svatý den Páně a jak si ho cenil. Když lidé nazývali sobotu „rozkoší“ (Izaiáš 58,13) a těšili se ze svých výsad, bylo to dobrým znamením, že i jejich srdce jsou obrácena k Pánu. Když však soboty nedbali, pak to byl dostatečný důkaz o tom, že se i jinak nalézali ve špatném stavu. Jeremiáš musel ve všech branách Jeruzaléma vyvolávat svatost soboty a také zaslíbení, která byla s ostříháním tohoto dne spojena. S jakou trpělivostí varoval Bůh Svůj lid!

Lekce, které se prorok naučil v domě hrnčířově, se týká nás všech. „Aj, jako hlína v ruce hrnčíře, tak jste vy v ruce mé.“ (Srovnej s Izaiáš 64,8.) Tento obraz nám znovu připomíná, kdo jsme my a kdo je Bůh. Naše pyšná srdce tak snadno zapomínají, že jsme jen kus hlíny a Bůh s námi může udělat, co shledá za dobré. „Nýbrž, ó člověče, kdo jsi ty, že odmlouváš Bohu? Zdaž hrnec dí hrnčíři: Proč jsi mne tak udělal?“ (Římanům 9,20; viz též Izaiáš 29,16).

Z této nezměnitelné skutečnosti vyplývá, že Bůh ve své svrchovanosti jednou zachová od soudu lid, který se obrátí od své špatnosti. Po druhé, když lid nebude chtít poslouchat Jeho hlasu, bude litovat dobrého, které mu zamýšlel učinit. První případ ukazoval Judovi a Izraeli jediný základ, na kterém pro ně ještě byla naděje. Druhý případ znamenal jejich zničení, neboť popisuje přesně jejich stav. Ale všechno leží v Boží ruce.

U hrnčíře se učíme ještě další lekci, která je v Božím slově častěji použita: I když to, co zformoval, dopadlo podle myšlenek tvůrce, zůstává to křehkou nádobou, která se vždy může rozbít na střepy (příklady: 2. Korintským 4,7.11.16; Izaiáš 30,14; Zjevení 2,27).

Po názorné demonstraci u hrnčíře musí prorok jít k obyvatelům Judy a Jeruzaléma opět s varováním a výzvou k obrácení. Ale žádné znaky pokání a obratu se neukazují. Upsali se cestě vzpoury a nevěrnosti a nepřejí si nic jiného, než jít podle vlastních myšlenek. Pro Boha bylo chování Izraele horší než vše, co se vyskytovalo u pohanských národů. „Slýchal-li kdo takové věci? Mrzkosti velké dopustila se panna Izraelská.“

V odpověď na Jeremiášova slova vymýšlejí proti němu úklady. Místo aby se sklonili před slovy Mistra, snaží se vložit ruku na Jeho služebníka. Avšak opravdový služebník Páně se nehádá se svými protivníky (2. Timoteovi 2,24), nýbrž utíká se k Tomu, jenž jej poslal. Možná že nás udivuje přání odplaty. Avšak když pomyslíme, že Jeremiáš nežil v době milosti, nýbrž v období zákona, rozumíme jeho slovům. K tomu volal Jeremiáš po naplnění svých proroctví teprve tehdy, když zavrhli všechnu milost od Boha, setrvali na svévolné cestě a snažili se zabít proroka Hospodinova.

Jeremiáš musel nyní jít s hliněným džbánem v ruce do údolí syna Hinnomova (Benhinnom), na místo, kde se dály ty nejhroznější věci ve spojení s modloslužbou. Lidé obětovali vlastní děti mrtvým modlám! (Tofet = místo ohavností; 2. Královská 23,10) V budoucích dnech mělo být toto údolí nazváno údolím mordu. Zde provede soud Hospodin sám.

Rozbitý džbán, „který nemůže být opraven“, ilustroval všem starším lidu a kněžím, k jakému konci povede jejich zavržení Boha a tvrdší setrvávání v modloslužbě. Jeruzalém se skutečně stal městem k užasnutí a ckání (posměšnému sykotu).

Po návratu z Tofet vstoupil Jeremiáš do nádvoří Hospodinova domu. Jako Boží mluvčí musel říci: „Aj, já uvedu na město toto i na všecka města jeho všecko to zlé, které jsem vyřkl proti němu.“ Bůh je varoval, naléhavě prosil, ale jejich srdce se nedala obměkčit. Nyní museli poznat hořkost kalicha hněvu.

Až do této doby jsme četli jen o odporu a posměchu na Jeremiášova slova. Po prvé jej vidíme osobně napadeného, a to knězem Paschurem. Ale tato utrpení nemohla Božího muže nikterak zastrašit. Při propuštění zřetelně ohlásil svému trapiči, co jej v blízké budoucnosti očekává: „Ty pak Paschur i všichni, kteří bydlí v domě tvém, půjdete do zajetí, a do Babylona se dostaneš, a tam umřeš, i tam pochován budeš ty i všichni milující tebe.“ Zarazila Paschura tato jasná zvěst? V každém případě neslyšíme od kněze žádnou odpověď.

Že však to nezůstalo ani při Jeremiášovi bez hlubokých pocitů, poznáváme z dalších veršů. Ve své skleslosti by nejraději mlčel a už neprorokoval. Ale nebylo to možné. Bůh jej poslal. A to, čím ho pověřil, musel říkat dále. Necítil to apoštol Pavel podobně? (1. Korintským 9,16)

Při pohledu k Bohu mohl Jeremiáš přes nepříznivé okolnosti, v nichž se nalézal, zvolat: „Zpívejte Hospodinu, chvalte Hospodina, že vytrhl duši nuzného z ruky nešlechetných.“ Jakmile však hleděl na sebe a přemýšlel o svém osudu, byl zoufalý a zlořečil dnu svého narození. Podobně se vedlo Jobovi (3. kapitola). Jak často jsme sklíčení, když ztratíme Pána z očí a hledíme sami na sebe.

Různá Jeremiášova proroctví nejsou sestavena chronologicky. Kapitoly 21 až 24 spadají do doby před konečným dobytím a zničením Jeruzaléma, zatím co kapitoly 25 a 26 patří do podstatně dřívější doby.

Sedechiáš, poslední král, je velmi soužen Nabuchodonozorem, který má v úmyslu dobýt Jeruzalém. Proto se ptá proroka, zda Bůh nemůže zasáhnout zázrakem. Na žádný způsob ale neslyšíme něco o pokání a uznání hříšných cest a skutků, pro které Bůh dopustil toto soužení od Kaldejských. Bůh odpovídá, že nejen nechce bojovat za Židy, nýbrž že se obrátí proti nim.

Až do té doby byl král v Izraeli posledním kanálem pro požehnání. Dokud byl král věrný, chtěl Bůh lidu stále ještě žehnat, i když se lid a falešní proroci od Boha odvrátili. Vše záviselo na králi, na semenu Davidovu. Když se však král stal vůdcem v konání zla, bylo postavení beznadějně. Tuto odpovědnost, která ležela na ramenou Sedechiášových, musel prorok králi připomenout (11. a 12. verš).

Pro lid bylo v této situaci ještě východisko. Aby vyvázli alespoň životem, měli přeběhnout k obléhatelům. Město samo bude od babylonského krále vypáleno ohněm.

Nebyl to lehký úkol, vstoupit před krále a vyslovit Boží rozsudek nad královským domem. Jeremiáš, sám v sobě slabý, chvějící se muž, to mohl učinit jen proto, že byl silný v Pánu a opíral se o moc Jeho síly (Efezským 6,10).

Z prorokových slov poznáváme, že u krále bylo vedle modlářství také mnoho nespravedlnosti. Chudí a takoví, kteří neměli téměř žádná práva (vdova, cizinec), byli kvůli hmotným výhodám utlačováni (17. verš). Bůh volá ty vysoce postavené k obratu, aby Davidův královský rod nadále trval. Následky nedbání budou mít pro Jeruzalém a pro královský dům daleký dosah.

V dalším průběhu kapitoly mluví Bůh také o Sedechiášových předchůdcích, o všech králích, kteří vládli v Jeruzalémě po posledním bohabojném vládcí Joziášovi. Sallum (nebo Joachaz) byl asi před osmnácti lety odveden do Egypta faraonem Néchou (2. Paralipomenon 36,2–4). Možná že někteří doufají, že se vrátí jako osvoboditel. Ne, říká Hospodin, zemře v zemi svého zajetí a tuto zem už nespatrií (2. Královská 23,34).

Bůh nepřehlíží křivdy působené vlivnými nebo majetnými lidmi na jejich poddaných nebo na lidech, kteří jsou na nich závislí. I když nezasáhne vždy přímo a hned, volá přece jasné běda nad těmito vysoce postavenými. Bůh se vždycky stará o chudé a potřebné. To potvrzuje také Nový zákon (Jakuba 5,1–8). Jednou bude Pán soudit všechny křivdy, které se staly.

Joakim byl sedm let před touto chvílí odveden do Babelu. Jeho smrt a jeho pohřeb se bude podobat osličímu (19. verš; kapitola 36,30). Nikdo nebude kvůli němu nést zármutek. Jaký hrozný konec! Ale smrtí Koniáše (Jekoniáš nebo Joachin) přestane Davidova královská linie; „neboť z jeho semene se ani jednomu nebude dařit, který by seděl na Davidově trůně a nadále vládl nad Judou“ (30. verš – přel.). Tak skončila linie Šalomouna, jenž se jako první král stal modlářem. Království přešlo na linii Davidova syna Nátana. Tak nalézáme v Evangelích dva rodopisy. V Matouši 1 máme linii Josefa, muže Marie, „z níž narodil se Ježíš, který slove Kristus“. Jeho linie jde zpět k Jekoniášovi. Ale v Lukáši 3 máme linii Marie (Heli byl tchán Josefův), která vede zpět k Nátanovi, Davidovu synu. Tímto způsobem má Kristus i přes zlořečení nad Jekoniášem všech na práva na trůn.

„Běda pastýřům!“ Toto Boží varování se obrací k posledním čtyřem králům na Davidově trůnu před konečným pádem Jeruzaléma. Ačkoli Joachaz, Joakim, Joachin a Sedechiáš byli potomky bohabožného krále Joziáše, ukázali se být zlými pastýři. Zle zřídili ovce Hospodinovy pastvy. Znamenalo toto zlé selhání těch, kteří měli být pastýři lidu, konec Davidova královského rodu? Ne. Bůh sám mluví o budoucích dnech, v nichž vzbudí Davidovi spravedlivý výstřelek. Je to Kristus, jenž bude v tisíciletém království vykonávat v zemi právo a spravedlnost k Boží cti.

Jméno „Hospodin spravedlnost naše“ ukazuje, že požehnání, jež přijde na izraelský národ, se nebude zakládat na vlastní spravedlnosti lidu, nýbrž na tom, co Bůh uskutečnil skrze Pána Ježíše (Filipským 3,9). Čím se Pán Ježíš stal nám: „moudrostí od Boha i spravedlností“ (1. Korintským 1,30), tím bude jednou také pro Židy.

Od 9. verše až do konce kapitoly mluví Bůh ještě o jiné třídě zlých lidí: o falešných prorocích. Bůh slyší i dnes všechno, co se proti Němu mluví. Vidí, jak se falešní proroci pokoušejí svést věřící z cesty Božího slova a vést je po zlých cestách. Jednou za to budou vedeni k odpovědnosti.

Bůh nejprve odkryl převrácenost falešných proroků a vyslovil nad nimi rozsudek, a nyní varuje posluchače. I oni mají odpovědnost. Mají zavírat své uši před falešnými hlasy. Vzpomeňme na ovce, o nichž Pán Ježíš, ten pravý Pastýř, říká: „Ovce mé hlas můj slyší, a já je znám, a následují mne,“ a „cizího pak nikoli následovati nebudou, ale utekou od něho, neboť neznají hlasu cizích.“ (Jan 10,27.5)

Je dobré mít vždy na paměti, jak velký a vznešený a všudypřítomný je Bůh. Nikdo se před Ním nemůže skrýt a On nepřeslechne ani slovo z toho, co si lidé vymyslí a o čem antazírují. Nejskvělejší myšlenky lidí a jejich nejvyšší představy jsou sny a bezcenná sláma ve srovnání s čistým, nefalšovaným Božím slovem. V prosté Boží pravdě leží moc, kterou nemá žádná lidská filozofie. Jen Boží slovo působí jako kladivo a rozlomí srdce tvrdá jako kámen. Ale falešní proroci kradli Hospodinova slova, když tvrdili: „On mluvil,“ ačkoli prokovali lživé sny a zaváděli lid svými vzletnými slovy. Kéž bychom i dnes byli na stráži před takovými proroky.

Bůh bere hebrejské slovo, které znamená jak „břemeno“, tak i „důležitý výraz“, aby varoval svůj lid, především ale proroky a kněze. Protože činili ze svých slov důležité výroky, odvrhne je Bůh jako břemeno. Jeho soud bude pozůstávat v tom, že je zcela přenechá jejich vlastním slovům a myšlenkám, což dříve nebo později povede ke katastrofě.

Dva koše fíků, jež Jeremiáš vidí ve vidění, představují dvě třídy lidí, na něž Bůh rozdělil Svůj lid. Dobré fíky odpovídají Židům, kteří byli odvedeni do zajetí. Bůh nad nimi bude bdít v milosti a nakonec je uvede zpět do jejich země; „neboť,“ říká, „se obrátí ke mně celým srdcem svým.“ Závěr 6. verše ukazuje, že toto proroctví se naplnilo při návratu ostatku Židů za Zorobábele, Ezdráše a Nehemiáše jen částečně. Později, po zavržení svého Mesiáše, byli Židé opět ze své země „vyrváni“. Teprve v tisíciletém království se tyto verše naplní zcela. Izrael potom bude opět Božím lidem na zemi.

Špatné fíky představují ty, kteří se nechtějí před Božím slovem sklonit. Jejich nevěra je učinila pohaněním, příslovím, rozprávkou a proklínáním mezi všemi národy, jak tomu je ještě dnes.

Jaký protiklad stojí před námi v tomto oddílu! Po 23 let vykonával prorok svou službu, přinášel lidu Boží slova, varoval jej a volal k obrácení. A jaký byl výsledek? Čtyřikrát je opakována skutečnost, že neposlouchali. Mnohaletá věrná služba a žádné ovoce pro Boha!

Ale Bůh neměl za Svého služebníka jen Jeremiáše. Svým služebníkem nazývá také babylonského krále. Skrze něho chce nyní přivést trest na lid, a to po 70 let. Tento počet je velmi významný. Když izraelský národ přišel do Kanánu, přikázal mu Bůh, aby každý sedmý rok zařadili jako sobotní rok a nechali půdu odpočívat bez obdělávání. Bůh se sám chtěl starat o to, aby přesto nehladověli (3. Mojžíšova 25,2–7.20–22). Dodržováním tohoto nařízení by uznávali Boží vlastnické právo a sebe samé jako Jeho služebníky. Ale oni toho nedbali a Boha opustili. Nyní se On staral o to, aby země dohonila tyto sobotní roky.

Nespočívá v tom pro nás praktické naučení? Jak často přijde i v našem životě Bůh a Jeho zájmy zkrátka. Pro mnoho věcí máme čas, ale když jde o čtení Bible, o modlitbu, o návštěvu pravidelných shromáždění věřících, pak to někdy považujeme téměř za plýtvání časem. Nedivme se pak, když si nás Bůh vezme stranou, abychom se naučili opět mít pro Něho čas.

Babylon a sousední národy Izraele, které Bůh často používal k trestání Svého lidu, měli svou vlastní odpovědnost před Bohem. Často šli dále, než bylo v Božím plánu, a za to je Bůh vedl potom k odpovědnosti. Tak v těchto verších slyšíme, jak Jeremiáš vykonává svou službu jako prorok určený pro národy (kapitola 1,5).

Zánik Babylona bude tedy znamením toho, že vykoupení Židů, kteří se nalézali v zajetí, se přiblížilo. Daniel, bohabojný muž mezi zajatými a sám Boží prorok, studoval spisy svých předchůdců. V Danieli 9,1.2 o něm čteme: „Léta prvního Daria..., kteréhož učiněn jest králem v království Kaldejském... já Daniel, porozuměl jsem z knih počtu let, o nichž se stalo slovo Hospodinovo k Jeremiášovi proroku, že se vyplní zpuštění Jeruzaléma sedmdesátého léta.“ Daniel věřil tomuto inspirovanému slovu a opíral se o ně.

29. verš nám připomíná podobný verš v Novém zákoně. Když soud začíná u Božího domu, tj. když Bůh musí trestat Svůj lid, „jaký bude konec těch, kteří nejsou povolni evangelium Božímu?“ (1. Petra 4,17) Trestání věřících je vždy jen pro nějakou dobu, konečný soud nad nevěřícími je však věčný.

Při čtení takového oddílu se asi mnohý čtenář ptá: Mají tyto verše význam také pro mne? Čemu se z nich mám naučit?

Nuže, tyto verše obsahují jednak poučení o tom, že Bůh „v soud vchází sám se všelikým tělem“. Nikdo, ani jednotlivci, ani národy se nemohou této konfrontaci vyhnout. Bůh však nevykonává Svůj soud v jednom jediném dnu. Má různá soudní jednání. Pro věřící už není vlastní soud (ten za ně vytrpěl Pán Ježíš na kříži), nýbrž půjde o zjevení před soudnou stolicí Kristovou (2. Korinským 5,10). Tam uvidíme svůj život tak, jak jej vidí Kristus, a tam obdržíme odměnu za každou věrnost vůči Němu, která se najde v našem životě. – Při zjevení Pána Ježíše ve slávě na této zemi dojde k dalšímu soudnímu jednání: k soudu živých (Matouš 25,31–46). – Soud všech, kteří zemřeli v nevěře, se bude konat o více než tisíc let později před velkým bílým trůnem Pána Ježíše (Zjevení 20,11–15).

V popisu těchto časných soudů v našem oddílu jsou pastýři a nejznamenitější stáda zvláště osloveni. Bůh ustanovil vrchnost a dal jí autoritu (Římanům 13,1–10). Ale dívá se na vládnoucí jako na Své úředníky a vyžaduje od nich počet.

Na tomto místě začíná druhá část Knihy Jeremiáše. Teď už nejsou přinášeny všeobecné důkazy nespravedlnosti Židů a národů, pro kterou přišli pod Nabuchodonozorovu vládu. Od nyní je pojednáváno o zvláštních okolnostech.

Náš oddíl líčí situaci, v níž stál Jeremiášův život ve velkém nebezpečí. Úkol, daný od Boha, byl jasný. Nemohl předávat Boží myšlenky vlastními slovy. Z toho, co mu Bůh přikázal (2. verš), nesměl vynechat ani jediné slůvko (2. verš). Tato Boží zásada platí pro celou Bibli. Každé jednotlivé slovo je božsky inspirované, a proto je důležité (1. Korintským 2,13; 2. Samuelova 23,2).

Jeremiáš mluvil tato slova asi u příležitosti některé každoroční slavnosti, takže i lidé z judských měst slyšeli to poselství. Sotvaže v poslušnosti vůči Bohu ukončil svá slova, byl zatčen s úmyslem, aby byl zabit. Považovali ho za člověka, který ruší pokoj svatého místa a zraňuje krále a zemi. Pesimista z Anatot měl být konečně umlčen.

Prorok směl být v mnoha směrech předchůdcem Pána Ježíše. Také On byl zatčen, protože šel cestou poslušnosti vůči svému Bohu. Jak Jeremiáš, tak i Pán Ježíš byli ve svém zajetí zcela sami.

Použil Jeremiáš možnosti, aby před knížaty promluvil na svou obranu? Ne. Ale ještě jednou představil odpovědným vůdcům, že nemají co činit s ním, nýbrž s Hospodinem samým. Prorok neukázal žádný strach před smrtí. Kdyby jej ale zabili, znamenalo by to pro ně těžké provinění se jeho krví.

Knížata nebyla ještě tak zatvrzelá jako kněží a falešní proroci. Všimla si, že skrze tohoto muže mluví Bůh. Ale jednala tak, jako lidé dnes: Nenechávají vážná Boží slova působit na své svědomí. Všeobecná úcta před Bohem a Jeho slovem, mluveným skrze Jeho služebníka, tu je; ale chybí osobní důsledky.

Žel že se každému služebníkově Pána nevede jako Jeremiášovi, který byl v poslední minutě zachráněn od smrti. Uriášovi, synu Semaiášovu, také hrozili smrtí. V protikladu k Jeremiášovi se bál a uprchl do Egypta. Ale pochopové jej našli dokonce v cizině, zajali jej, dovedli ho zpátky ke králi Joakimovi, jenž na něm vykonal rozsudek smrti. Nebylo by lépe, kdyby Uriáš hledal útočiště u Boha namísto ve světě (Egypt)? „Věže pevná jest jméno Hospodinovo; k němu se uteče spravedlivý, a bude povýšen.“ (Příslaví 18,10)

Národy, sousedící s Judou, poslaly své vyslance do Jeruzaléma ke králi Sedechiášovi. Pokoušeli se snad organizovat nějaký spolek proti králi Bábel? Vypadá to tak. Ale Jeremiáš dává všem poslům slovo pravého Boha pro jejich pány: Mají se poddat Nabuchodonozorovi, protože mu jeho postavení v moci dal Bůh.

Stojíme u důležitého bodu obratu v Božích cestách s lidmi. Bůh kdysi povolal Abrahama a jeho potomky učinil národem. Ten se měl stát hlavou národů a kanálem božského požehnání pro druhé (5. Mojžíšova 26,18.19; 28,12–14; 1. Mojžíšova 12,2.3). Žel že Izrael a Juda selhali, takže Bůh musel Svůj lid z tohoto místa odstranit a postavit ho stranou. Pádem posledního krále, Sedechiáše, a zkažením Jeruzaléma přestal být Izrael samostatným a zvláštními výsadami obdařeným národem. Nyní dal Bůh vládu nad národy do rukou lidí. Začaly „časy národů“ (Lukáš 21,24), které trvají ještě dnes. Prvním takto od Boha dosazeným vládcem byl Nabuchodonozor (Daniel 2,37,38). Bylo tedy jak pro Judu, tak i pro jeho sousedy zbytečné vzpírat se této moci. Poddání se bylo v tomto případě jedinou cestou, jak ujít zničení jako národ. Přesto tu byly četné hlasy, které tvrdily opak. Ale to byli lživí proroci, věštcí, čarodějníci a zaklínači.

Sedechiášovi, judskému králi, poslal Bůh skrze Jeremiáše zcela osobní varování. Slova byla prakticky stejná jako pro sousední pohanské národy, rovněž šlo o varování před lživými proroky. Ale nebyla skutečnost, že se s ním Bůh ještě jednou osobně zaměstnával, zvláštní milostí? – Ačkoli v našich zemích vlastní mnoho lidí Bibli, a tím mohou slyšet Boží hlas, snaží se Bůh přesto rozmanitými způsoby dosáhnout každého člověka. Jednoho uloží na lůžko, aby se mohl zamyslet, vedle jiného postaví věřícího spolupracovníka nebo souseda, jehož chováním a slovy je vyzván k obrácení. Není to od Boha milost? Ale jak mnoho lidí ji zavrhne, dnes jako tehdy!

Falešní proroci se domnívali, že svaté nástroje chrámu budou brzy navraceny. Ne, říká Bůh, a vyzývá je k přímlově za nástroje, které se ještě nalézaly v chrámu v Jeruzalémě. Avšak i ty byly po dobytí Jeruzaléma odneseny do Babel. Teprve za Zorobábele, když se první ostatek Židů směl vrátit ze zajetí do své země, se svaté nástroje dostaly zpět do Jeruzaléma (Ezdráš 1,7–11). Když přišel Boží čas, naplnila se doslovně slova Hospodínova, zatím co slova falešných proroků se prokázala být lží, jak to ukazuje další kapitola.

V Chananiášovi vystupuje prorok, který zvěstuje pravý opak toho, co oznamoval Jeremiáš. Jak reaguje Boží prorok na takové lži? Nedává se do žádné diskuse; neboť „nesluší pak na služebníka Páně vaditi se, ale aby byl přívětivý ke všem“ (2. Timoteovi 2,24). Zjevuje smýšlení, které ukazuje, jak velmi miloval svůj lid. On by si přál, aby se Chananiášova slova stala pravdou, i když by se přitom jeho vlastní výpovědi neuskutečnily. Jeremiáš bez váhání odpovídá: „Amen, učiniž tak Hospodin!“

Zdá se však, že Chananiáš si přece není svou věcí tak jistý. Pomáhá svému slovu skutkem a láme dřevěné jho, které Jeremiáš podle Božího vyzvání nesl na svém krku. Nyní už Boží prorok nemá co říci, a jde proto svou cestou.

Avšak v klidu před Bohem dostává úkol, aby šel ještě jednou k Chananiášovi. Tentokrát přichází s osobním sdělením, které obsahuje rozsudek smrti. Nikdo se nemůže beztrestně stavět proti Bohu a Jeho slovu. Jestliže člověk ve své vzpouře zlomí Bohem zřízené dřevěné tyče jha, nahradí je Bůh železnými. A ten, kdo mezi Božím lidem rozšiřuje lži, a tak svádí srdce bezelstných, musí nést Boží soud (Titovi 1,10; Římanům 16,18; 5. Mojžíšova 5,11).

Falešní proroci rozšiřovali svou škodlivou činnost i na ty, kteří už byli odvedeni do zajetí. Proto napsal Jeremiáš této části lidu dopis, aby zajatým ukázal, jak mají v zajetí žít, aby se to Bohu líbilo a aby měli „pokoj“. Neměli se nechat klamat falešnými proroky a věštcí. Bůh věděl, že doba 70 let je nutná, aby vedla srdce lidí k pravému pokání a obrácení. Jak útěchyplná jsou přitom Boží zaslíbení pro nás všechny, kteří často máme zapotřebí kázně od našeho nebeského Otce. On zná délku zkoušky a její konec (10. verš). Myslí to s námi jen dobře (11. verš). Slyší naši upřímnou modlitbu a nechá se nalézt od toho, kdo se k Němu obrátí a hledá Ho (verše 12–14).

7. verš nám připomíná podobná místa v Novém zákoně (1. Petra 2,11–17; 1. Timoteovi 2,1–4). Jako věřící se nalézáme v Bohu nepřátelském okolí. Svět se nemůže nikdy stát naším domovem. Jdeme jím jako poutníci a cizinci, jejichž vlastí je nebeský dům Otce. Na cestě k tomuto cíli se máme poddávat vládě a jejím nařízením, hledat blaho svých bližních a modlit se jak za ty, kteří vládnou, tak i za ostatní lidi, „abychom mohli vést klidný a tichý život ve vší pobožnosti a ctihodné vážnosti“ (přel.).

Falešní proroci v Babel se nespokojili s tím, že zvěštovali zajatým převrácené věci; Semaiáš se dokonce pokusil umlčet Jeremiášův hlas dopisy z Babel (verše 25–28). Za tímto falešným prorokem stál satan, odpůrce Boha a Jeho lidu. Ten poslal – jako kdysi za dnů Jozafových (1. Královská 22,21–23) – lživého ducha do srdcí těchto zdánlivých Božích služebníků, a ti se nebáli vyhlášovat za Boží výroky vlastní sny a myšlenky, které zcela stály proti Božímu svatému slovu.

Co sledoval nepřítel činností zdánlivých proroků? Chtěl lidu všemi prostředky zabránit v tom, aby činili pokání, sklonili se pod Boží kázeň a byli tímto způsobem napraveni. Tento prastarý boj mezi pravdou a lží trvá i dnes. Každý z nás má co činit se lstmi nepřítelů a s jeho klamy. Vítězit můžeme jen tehdy, když máme na sobě Boží zbroj (Efezským 6,10–18), nepohnutelně se držíme Božího slova a každý útok na Boží výpovědi odmítneme.

Těžký Boží soud však postihne ty muže, kteří se nechali použít satanem jako nepřátelé. Bůh nenechá nepotrestané ty, kteří zneužívají Jeho jméno tím, že svá vlastní slova opatřují zfalšovaným Božím podpisem a „mluví to, čím by odvrátili lid od Hospodina“.

Jeremiáš dostává úkol napsat slova, která k němu mluvil Bůh. To je zvláště pozoruhodné, protože v kapitolách 30–33 nalézáme prorocký výhled na konečné obnovení Judy a Izraele. Tak nám tato slova zůstala zachována až do dnešního dne a budou tu dále, až se naplní vše, co Bůh tehdy oznámil.

Je jasné, že tato slova jdou mnohem dále než k návratu části Židů po sedmdesátiletém zajetí. Jedná se o konečné a plné vnitřní i vnější napravení celého národa, který má dvanáct pokolení, na konci dnů a o zřízení tisíciletého království pokoje pod vládou Pána Ježíše, toho pravého Krále Davida (verše 9 a 21). Aby došlo k vnitřnímu obrácení, bude této době požehnání předcházet doba trestajících soudů. Tato perioda je v našich verších nazvána „soužením Jákobovým“ a v Matouši 24,21 a ve Zjevení 7,14 „velkým soužením“.

Když Bůh v 11. verši říká, že chce Svůj lid trestati v soudu, tu se jedná zvláště o následky zavržení a ukřižování Pána Ježíše, jejich Mesiáše. A přece jim nechce učinit konec. Pán provede věřící ostatek Židů touto dobou, zatím co věřící doby milosti vezme k sobě před hodinou pokušení (Zjevení 3,10).

„Tvá rána je nevyléčitelná“ (– přel.). Viděno z hlediska odpovědnosti, musel Bůh tento lid tak tvrdě bít, že už nebylo uzdravení. Mysleme jen na hroznou modloslužbu a na ukřižování Božího Syna, kterým se tento lid provinil (15. verš). Ve Svém slitování však chce a může Bůh tomuto lidu prokázat milost. On, jenž musel bít, sám říká: „(Já) navrátím zdraví, a na rány tvé zhojím tě.“ (15. verš) Jak velká a neproměnná je Boží láska k Jeho lidu (kapitola 31,3)!

Výhled na napravení jeho lidu byl pro Jeremiáše asi velkou útěchou v jeho tvrdé službě. Tak se smíme i my přes všechnu slabost ve svědectví pro Pána a přes časté selhání z naší strany nechat povzbudit slavnou budoucností Církve k tomu, abychom šli věrně za Pánem. Brzy přijde chvíle, kdy sobě samému Pán Ježíš představí Svoji Církev, nemající poskvrny ani vrásky (Efezským 5,27). Jak to bude slavné!

22. verš ukazuje něco z vnitřního napravení Izraele, který nejenom zaujme opět své místo jako samostatný národ, ale bude obnoveno i jeho obecenství s Bohem ve velebení a službě.

Druhý verš ukazuje, že u národního obnovení Izraele a Judy se bude jednat o ostatek. Ten nalezne milost u Boha, ale nevěřící Židé zahynou v době soužení Jákobova (srovnej s Ezechiel 20,34–38). Milost plyne z Božího srdce, neboť Boží láska k Jeho lidu je nezměnitelná. Všechna budoucí požehnání Izraele – jeho obnovení, jeho radost, jeho obecenství s Bohem – budou mít svůj původ jediné v Boží věčné lásce. Bůh je Zachránce Svého lidu. Vše závisí na Něm a vše přichází od Něho.

Jak krásná jsou jména a tituly, které Bůh v tomto oddílu nese. Stojí ve spojení se slavnou budoucností Izraele. Nazývá se Bohem všech čeledí Izraele, protože všechen Svůj lid o dvanácti pokoleních opět přivede do Své země – nejen Židy (Judu), nýbrž také Efraima (označení pro království deseti pokolení). Ve Starém zákoně nebyl Bůh ještě zjeven jako Otec jednotlivých věřících. To bylo možné teprve po vykonaném díle vykoupení (Jan 20,17). Ale když se zde Bůh nazývá Otcem, a přitom považuje Izraele jako národ za Svého syna, pak je v tom přece vyjádřen Jeho úzký vztah k Jeho lidu. A jako Pastýř shromažďuje, ostříhá a pase Své stádo, které už nebude rozptýleno.

Ve verších 15–17 se ještě jednou mluví o době soužení, ale s potěšujícím poukazem na následující požehnání.

Duch Svatý ve spojení se zabitím dětí v Betlémě, ke kterému došlo na příkaz krutého krále Herodesa, poukazuje na 15. verš naší kapitoly (srovnej s Matouš 2,17.18). Není řídkým jevem, že místo Písma má dvojnásobné použití. Tak uvedl i Petr v den letnic ve 2. kapitole Skutků místo z proroka Joele, jehož plné a konečné naplnění je dnes ještě budoucí (Joel 2,28–32; Skutky ap. 2,16–21).

18. verš nám připomíná Ozeáš 4,16, kde je vzpurnost Izraele popsána podobným srovnáním. Ale jakou radost pro Boha bude znamenat vyznání Jeho lidu, když se k Němu obrátí s lítostí a pokáním. Jeho nitro bude při takovém poznání pohnuto a On je potom hotov se nad Svým lidem slitovat.

Následek národního obrácení Izraele je v 22. verši popsán slovy: „Žena bude vůkol obcházeti muže.“ Izraelský národ, ačkoli sám v sobě slabý (žena), přemůže v Boží síle moc národů, které jej utlačují.

Prorokovi, který konal tak těžkou službu, činilo nekoněčně dobře, když viděl toto všechno o budoucnosti svého lidu. Tváří v tvář Božímu uložení s Jeho lidem se jeho srdce utišilo a bylo naplněno vnitřním pokojem.

V oněch budoucích dnech uzavře Bůh opět smlouvu se Svým lidem. Ale ta se nebude podobat smlouvě ze Sinaje, kde na sebe Bůh i lid vzali určité závazky. Víme, že lid ve všem úplně selhal. V nové smlouvě bude všechno záviset na Bohu. Jen On sám se zavazuje; Jeho lid zaujme postavení přijímajících. Všechno je čistá milost. Tato smlouva už nemůže být porušena; je věčná, „upevněna a ostříhána bude“ (2. Samuelova 23,5).

Věřící nynější doby nestojí s Bohem ve smluvním vztahu. Patříme k Boží rodině a jsme děti nebeského Otce. Ale základ našeho vykoupení je tentýž jako základ, na němž Bůh může omilostnit i Izrael. Je to krev Pána Ježíše, „krev nové smlouvy, která za mnohé vylévá se na odpuštění hříchů“ (Matouš 26,28).

Aby bylo rozuměno, že prorocká slova je třeba chápat doslovně, nikoli obrazně, mluví prorok na konci konkrétně o Jeruzalému. Nejde zde o Jeruzalém, který sestoupí z nebe, obraz Církve (Zjevení 21,9–14), nýbrž o znovu postavené pozemské město Jeruzalém.

Prorokovy důrazné výzvy ničeho u krále nedosáhly. Sedechiášovo svědomí se v průběhu let stále více zatvrzovalo. Místo aby se před Bohem pokořil, rozhodl se, že nepohodlného proroka, který jej stále varoval, umlčí, a uvrhl ho do vězení. Chtěl tím zabránit, aby Jeremiáš svým poselstvím neoslabil vůli obyvatelstva bránit se. Ale mohl tímto opatřením odvrátit Bohem oznámený soud – pád města Jeruzaléma? To bylo nemožné.

V desátém roce Sedechiášově, když valy obléhatelů sahaly až k městu, když uvnitř zdí přibýval hlad a mor, vyzval Bůh Svého služebníka, aby veřejně koupil pole. To bylo z lidského hlediska nemoudré jednání. V tak nejistých dobách přece nikdo nebude kupovat pozemek. Zde to však byla Boží vůle, aby lidu ukázal, že přes neodvratitelný pád Jeruzaléma opět přijdou časy, kdy v zemi zase pokvete hospodářský život. Jeremiáš uskutečnil koupi a tím dokázal svou důvěru v Boží slovo, že se zajatí po 70 letech opět vrátí do své země a budou v ní hospodařit.

V 11. verši čteme po prvé jméno Báruch. Tento věrný muž byl snad pomocníkem nebo služebníkem uvězněného proroka. Byl pověřen tím, aby bezpečně uchovával kupní smlouvy: otevřenou, kterou mohl každý číst, a zapečetěnou, která později mohla potvrdit provedenou koupi. V budoucích dobách ta zapečetěná smlouva ukáže, kdo je právoplatným vlastníkem tohoto pole.

Z prorokovy modlitby poznáváme, jak to v jeho srdci vypadalo během tohoto Bohem nařízeného jednání. Protože se opíral o Boží všemohoucnost, která se ukazuje ve stvoření, a byl přesvědčen, že Bohu není nic nemožného, s důvěrou vyplnil Jeho nařízení. Bez důvěry v Boha je těžké, ne-li dokonce nemožné, Ho poslouchat.

V dalším průběhu modlitby nevzpomíná Jeremiáš jen na smutnou historii Božího lidu, která tehdy došla určitého konce, nýbrž i na Boha. On to je, jenž za vším stojí. Nic a nikdo neujde Jeho oku. Nic není příliš malé, aby to přehlédl, a nic příliš veliké, aby to přesahovalo Jeho možnosti. A s každým jedná podle Své božské spravedlnosti.

Boží odpověď na modlitbu Jeho služebníka přišla ihned. Tím, že navázal na prorokova slova, ujistil jej o Svě všemohoucnosti. Je vzácné, že máme co činit s Tím, pro něhož není nic nemožného! Jaká útěcha to byla pro uvězněného služebníka, když věděl, že se opírá o Všemohoucího.

Bůh zůstává sám sobě věrný. Pro špatnost Svého lidu (viz např. 34. verš) už nemohl zadržet soud, a přesto ve druhé části našeho oddílu oznamuje svoji nepomíjitelnou milost. Žádné ze všech Jeho slov, ať vzhledem ke zlému, které musí být souzeno, nebo vzhledem k Jeho dobrým zaslíbením, nezůstane nenaplněno. Až do posledního písmene se všechno stane tak, jak to Bůh předpověděl.

Boží dílo v srdci Jeho lidu povede lid k pokání. Bůh s ním pak učiní nejen novou (kapitola 31,31), nýbrž věčnou smlouvu. Sám se bude starat o to, aby se příslušníci Jeho lidu od Něho už neodvraceli. Jaká radost to bude pro Boží srdce, když najde ve všech srdcích pravou Boží bázeň a Jeho láska a milost se budou moci bez zábrany obracet k Jeho lidu. Kolik požehnání má připraveno pro Svůj lid, který dnes setrvává ještě v nevěře! Bůh sám v budoucnosti „přivede zajaté jejich“.

I když odpovědní lidé z Judy Jeremiáše uvěznili, aby umlčeli člověka, jenž jim přinášel nepohodlná varování, nemohli přerušit jeho spojení s nebem. Bůh sám povzbudil zarmoucenou duši Svého služebníka tím, že mu zjevil myšlenky Svého srdce ohledně Judy a Izraele.

Jak bylo asi prorokovo srdce potěšeno, když slyšel, co všechno Bůh učiní: „Já uzdravím obyvatele a zjevím jim hojnost pokoje... Přivedu zase zajaté Judské a zajaté Izraelské... a očistím je... a odpustím všechny nepravosti jejich.“ Právě Jeruzalém, který byl po dobytí Kaldejskými úplně zpuštěn, měl být Bohu „k jménu, k radosti, k chvále a k zvelebení mezi všemi národy země“. Ale tím nejkrásnějším bude obnovená bohoslužba, kdy znovu bude v Božím chrámu přinášeno děkování a chvála a opět bude slyšet: „Oslavujte Hospodina zástupů, nebo dobrý jest Hospodin, nebo na věky milosrdenství jeho.“ (Srovnej se 136. Žalmem.)

Na konci sedmdesátiletého zajetí se tato slavná Boží zaslíbení naplnila jen částečně. Teprve v budoucnosti, v době tisíciletého království se tyto verše stanou pravdou ve svém plném významu.

Až se naplní všechny tyto podivuhodné Boží sliby vzhledem k Izraeli, Judovi a Jeruzalému, poznají a uznají lidé také zavrženého Mesiáše, Ježíše Krista, pravého Davidova Syna. V kapitole 23,6 nese král jméno „Hospodin, spravedlnost naše“; zde je tímto jménem nazván Jeruzalém. Spravedlnost vládce bude k dobru královskému městu (srovnej s Izaiáš 61,10.11). Protože Pán Ježíš je jak Král, tak i Kněz, je ve verších 17 a 18 prohlášeno, že jak království, tak i kněžství budou mít Bohem působené trvání.

Už v kapitole 31,35–37 zdůraznil Bůh spolehlivost Svých slov tím, že je srovnal s neproměnnými přírodními zákony. V našich verších to říká ještě konkrétněji: Tak jako nemůžete porušit ustavičné střídání dne a noci, tak ani má smlouva s královským domem a s vámi nebude moci býti zrušena. V Novém zákoně jde ujištění o nepomíjitelnosti Božího slova za obrazy stvoření: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“ (Matouš 24,35; Marek 13,31; Lukáš 21,33)

Nevěra činí člověka slepým pro pravé Boží myšlenky (24. verš). Bůh Svůj lid nezavrhl zcela. Spíše jej trestal, a to právě proto, že je to Jeho lid (viz Amos 3,2).

Tato kapitola se datuje s největší pravděpodobností z doby před uvězněním Jeremiáše. Bůh měl zvláštní slovo ke králi. Pro Něho byl i Sedechiáš zlým vládcem. Ale, na rozdíl od svých tří předchůdců, nesledoval politiku smlouvy s Egyptem, aby svrhl babylonské jho. K tomu se u něho vedle vší zatvrzelosti srdce ukazovaly občas blahovolné city vůči prorokovi, a dokonce ochota slyšet jej. Zdálo se, že má vnitřní přesvědčení, že to, co prorok říká a činí, je správné, ale neměl duchovní sílu, aby poslechl a sám činil správně. Protože se ve své slabosti neutekl k Bohu, stával se stále více nástrojem svých knížat.

Bůh ale ve Své dobrotivosti nezapomněl, že Sedechiáš tu a tam ukázal soucit s Jeho služebníkem Jeremiášem. Proto mu dal sdělit, že sice přijde jako zajatec do Babylona, ale: „Neumřeš od meče. V pokoji umřeš. A jakož pálívali otcům tvým, ..., tak pálití budou tobě, a říkájící: Ach, pane, kvíliti budou nad tebou.“

Vnější postavení Židů bylo zoufalé. Vedle Jeruzaléma zůstala už jen dvě pevná města. Proti těmto třem posledním pevnostem zesílili Kaldejští nyní svůj útok. Všechno bylo už jen otázkou času.

Sedechiáš jistě poznal beznadějnost svého postavení. I když to král a jeho knížata veřejně neuznali, museli pozorovat, že ruka Hospodinova je obrácena proti nim. V každém případě se pokusili dodatečně dát vážnost jednomu z Božích přikázání. Chtěli tím snad Boha obměkčit? Sedechiáš učinil se vším lidem před Bohem smlouvu, že neodkladně propustí hebrejské služebníky a služebnice. To odpovídalo Božímu přikázání v souvislosti se sobotními roky (2. Mojžíšova 21,2–6; 5. Mojžíšova 15,12–18), kterého už dlouhou dobu nedbali. Tato neposlušnost byla také jedním z důvodů pro odvedení lidu do zajetí (2. Par. 36,20.21).

Uzavření této smlouvy bylo zdůrazněno prastarým zvykem, jak jej nalézáme také v Abrahamově historii (1. Mojžíšova 15,8–21). Porazili a rozpůlili tele; pak prošel všechen lid mezi těmi kusy. Tím slavnostně dosvědčili: Jestliže tuto smlouvu porušíme, musíme za to zaplatit svou krví. A jak rychle – pravděpodobně když sevření Jeruzaléma trochu povolilo (21. verš; kapitola 37,5) – opět povolali své propuštěné služebníky a služebnice a znovu je ujařmili! Nepoddali se ze srdce Božímu přikázání, a museli pak nést následky porušené smlouvy.

Několik let před událostmi, popsanými v předchozích kapitolách, obdržel Jeremiáš úkol, aby přivedl Rechabitské do domu Božího a předložil jim víno. Jestliže Duch Svatý nesestavil kapitoly v této Knize v *chronologickém pořadí*, pak zato sleduje *mravní pořadí*. Proti nevěrným mužům z Judy, kteří lehkovážně porušili učiněnou smlouvu, staví rodinu, která chtěla za všech okolností poslouchat nařízení jednoho ze svých praotců.

Rechabitské nepocházeli z izraelského lidu (1. Par. 2,55; Soudců 1,16), ale později byli přičtení k pokolení Juda. Jonadab žil v době Jého (2. Královská 10,15). Asi o tři sta let později byli Rechabitské stále ještě věrně poslušni jeho příkazů. Okolnosti se staly obtížnějšími. Kvůli blížícímu se vojsku krále Nabuchodonozora utekli Rechabitské do Jeruzaléma. Ale i zde žili přísně podle příkazů svého otce.

Nejsou tito muži příkladem pro nás? Ani smutný stav lidu, ani vnější okolnosti, ani pokušení skrze Jeremiáše nemohly otrást jejich postojem. A my? Jak věrně si stojíme vůči nařízením našeho Boha a nebeského Otce, která uložil do Svého Slova? Jak snadno omlouváme svoji neposlušnost ve věcech, o kterých nám Boží slovo dává jasné směrnice, slabostí v křesťanském svědectví a tím, že to je dnes ve světě běžné.

Pro Rechabitské to bylo velké pokušení, když byli věrným Božím prorokem vyzváni: „Pijte víno!“ Ale zůstali pevní, odvolali se na příkaz svého otce a řekli: „Nepijeme víno.“ Tím dali obdivuhodně jasný důkaz své poslušnosti, který Hospodin nyní staví před Svůj lid. Židé vlastnili víc než Rechabitští. Bůh sám k nim mluvil. Vždy znovu k nim mluvil skrze proroky Své slovo. „Však nenakloňujete uší svých, aniž mne posloucháte.“ Nyní Bůh vyvodil těžké důsledky. Jejich neposlušnost Ho donutila, aby dal soudu nad Judou a Jeruzalémem volný průběh.

Avšak domu Rechabovu učinil krásné zaslíbení, které se jistě zcela naplní v tisíciletém království. Neboť „Bůh silný není jako člověk, aby klamal, a jako syn člověka, aby se měnil. Což by řekl, zdali neučiní? Což by promluvil, zdali neutvrdí toho?“ (4. Mojžíšova 23,19) – Tyto poslední verše kapitoly nám připomínají Efezským 6,1–3. Když uznáváme autoritu, kterou Bůh dal rodičům, Pán nám požehná.

Už jednou jsme četli, že Bůh dal Jeremiášovi úkol, aby všechna slova, která k němu Bůh mluvil, napsal do knihy (kapitola 30,2). Tehdy se to stalo proto, aby v průběhu času nezanikly myšlenky na návrat ze zajetí. Zde měla být napsána všechna slova, aby byla ještě jednou přinesena mezi lid.

Okamžik se zdál být příznivý. Neboť když Báruch, Jeremiášův písař a vyslanec, vstoupil do chrámu, aby svitek předčítal v uši všeho lidu, byl právě den půstu. V takové chvíli jsou přece jen srdce spíše ochotna naslouchat, přijmout slovo a obrátit se. – Ale ne, půst nevyvstal z nějakého vnitřního poznání, nýbrž pod tlakem vnějších okolností. K čemu to je, opásat si pytel okolo beder, když srdce se svou svévolí není zlomeno a nechce poslouchat Boží slovo?

Jeden se zdál být dotčen: Micheáš, syn Gemariášův. To, co slyšel, sdělil knížatům, mezi nimiž se nalézal i jeho vlastní otec. Nyní musel Báruch to, co napsal, předčítat i jim. Na některá knížata to zapůsobilo a chtěla, aby se o tom dověděl i král. Jeremiáš a Báruch se však měli schovat, neboť knížata znala Joakimův odpor proti Bohu a Jeho slovu.

V první chvíli to vypadalo tak, jako kdyby král chtěl poslouchat slova svitku knihy. Jeden z jeho služebníků mu musel předčítat. Ale jakého rouhání se dopustil: Pokaždé, když Jehudi přečetl tři nebo čtyři sloupce, král je rozřezal a hodil přečtené do ohně, který byl před ním, až byl celý svitek zničen. Chladnokrevně, aniž by dbal na varování jednotlivých knížat, odvrhl od sebe Boží slovo jako nepotřebnou věc.

Avšak Joakim musel zakusit pravdu slov Páně: „Dokud nepomine nebe i země, jediná literka aneb jeden puntík nepomine ze zákona, až se všechny věci stanou.“ (Matouš 5,18) Zakusil pravdu Božího slova vzhledem k historii lidu i vzhledem k vlastnímu životu. Došel hrozného konce (srovnej s kapitolou 22,13–19).

Joakim je první, kdo takovým způsobem napadl psané Boží slovo. Dnes je v křesťanstvu mnoho mužů, kteří sedí na vědeckých fakultách a nožem nevěry a své učenosti vyřezávají velké části Božího slova jako nepravé a nechtějí se pod ně sklonit. Jejich konec se bude podobat Joakimovu konci. Svým jednáním přivedli mnoho lidí pod svůj zkažující vliv a budou jednou, tak jako Židé v době Pána Ježíše, souzeni slovy, která nechtěli nechat platit (Jan 12,48).

Nyní přicházíme k převážně historické části Knihy, která jde až k 45. kapitole. Dobyť Jeruzaléma, jak je popsáno v 39. kapitole, se stále více blíží. – Verše 1 a 2 nám podávají stručný popis celé doby Sedechiášovy vlády, jak ji posuzoval Bůh: jedenáct let lhostejnosti vůči Hospodinovu slovu! Jak nekonečně těžká byla Jeremiášova služba v takovém prostředí, mezi tak lhostejnými a odmítavými lidmi!

„Modli se přece za nás k Hospodinu, Bohu našemu!“ Tato výzva vyvěrala z čirého sobectví. Neslyšíme ani slovo pokání, není tu vyznání, nevidíme zármutek kvůli hříchům Judy. Takto nebylo možné, aby Bůh pomohl.

Nevěra vyvodí z okolností vždy chybné závěry. Když Kaldejští odtáhli proti blížícím se Egyptským, mnozí věřili, že nebezpečí přešlo. Mýlili se. Kaldejští se vrátili a dobyli město. Přesně podle Hospodinových slov skrze proroka Jeremiáše.

Nenechme se ani dnes rozčilovat nebo ovlivňovat událostmi ve světových dějinách a situací okolo sebe, nýbrž držíme se pevně a jediné neklamného Božího slova. Pak nebudeme nikdy zklamáni a neprožijeme taková nemilá překvapení jako lidé ve Skutcích ap. 27,9–14, kteří nechtěli poslechnout apoštola Páně.

Jeremiáš chtěl použít odchod kaldejského vojska a otevřených bran města k tomu, aby šel do země Benjamin, do své vlasti (kapitola 1,1). Boží slovo pro toto jednání neudává důvod a také je neodsuzuje. Možná že si myslel, že jeho služby pro Hospodina nebude stejně nikdo dbát; může tedy opustit okruh svého působení a jít domů. Ale ať je tomu jakkoli, Bůh chtěl, aby zůstal ve městě.

Na základě zlých tvrzení byl politováníhodný prorok zatčen, bit a bez soudního projednávání uvržen do hrozného podzemního žaláře. Kde byl Jeremiášův Bůh po ty „mnohé dny“, kdy tam Jeremiáš seděl? I když o tom nečteme žádné podrobnosti, směl prorok jistě učinit zkušenost z Izaiáše 43,1–3. Bůh nenechal Svého proroka v onom temném, nezdravém žaláři zemřít hladem. Způsobil, aby jej král povolal, a vedl srdce tohoto muže, takže vyslyšel prosbu ubohého, ztrápeného proroka. Jeremiáš byl přemístěn do vězeňského dvora a dostával svoji porci chleba, dokud nebyl všechn chléb ve městě vytráven.

Ano, prorokovo slovo se už naplnilo. Kaldejští opět obklíčili město a Bůh nyní město vydal za kořist hladu.

Ve vězeňském dvoře měl Jeremiáš opět možnost přijít do styku s lidem. Buď se zastavili kolemjdoucí, nebo jej obklíčení obyvatelé Jeruzaléma ve svém soužení vyhledali. Možná že doufali, že je potěší nějakým poukazem na vysvobození. Ale on jim mohl ukázat jen jedno východisko: vyjít ke Kaldejským a vzdát se jim.

Pro bezbožná knížata znamenala tato slova zradu, poněvadž podle jejich mínění podkopával vůli lidu k odporu. Žádali prorokovu smrt; „neboť muž ten nikoli neobmýšlí pokoje lidu tomuto, ale zlé“. To je asi největší bolest pro služebníka Páně, když jeho snahy o věřící jsou chápány jako něco zlého. Kolik slz proplakal Jeremiáš ze soucitu a lásky ke svému lidu, a nyní mu bylo vyčítáno, že hledá jeho neštěstí! Podobně těžké zkušenosti učinil i apoštol Pavel a mnoho jiných (2. Korinským 12,15).

Kolísavý a bezmocný král vydal Jeremiáše do rukou knížat. Ale Bůh měl připraveného služebníka – nebyl to Žid, nýbrž Afričan, a ten zachránil Jeremiáše před hroznou smrtí. Jeremiáš směl opět zakusit, jak pravdivý byl slib Pána, který dostal při svém povolání: „Bojovati budou proti tobě, ale neodolají proti tobě. Neboť já jsem s tebou, abych tě vysvobodil.“ (kapitola 1,19)

Král je ve velkém soužení. Strháván na jednu či na druhou stranu, povoluje jednou naléhání svých knížat, jichž se bojí, pak opět vyslýchá prosbu Ebedmelechovu k záchraně proroka. V našem oddílu dává dokonce ve svém nepokoji a starosti k sobě povolat Jeremiáše. Avšak neslyšíme ani slovo vyznání hříšného jednání, ani omluvu vůči prorokovi. A přece mu Boží muž ještě jednou se vši vážností předkládá, aby osobně vyšel ke králi Bábel a vzdal se mu. Jaká milost! Ale král má námitky. Bojí se Židů, kteří už stojí na straně Kaldejských. Prorok se pokouší také tyto obavy rozptýlit důvěryhodným ujištěním, že nebude vydán, aby s ním zle nakládali.

Sedechiáš je muž, nad jehož životem, stejně jako nad životem mnoha lidí od té doby, může být nadepsáno: „Kdyby jen!“ Kdyby Sedechiáš v pravý čas poslechl a důvěřoval Bohu, zůstali by on a lid ušetřeni nevýslovných utrpení. Ale jemu chyběla odvaha. Dopadlo to podle slov v Přísloví 29,25: „Kdo má strach z lidí, klade sobě osídlo.“ (– přel.) Jeho váhání z bázně před knížaty, před Židy, před Nabuchodonozorem, zahnało jej i celé město do velkého neštěstí.

Touto kapitolou přicházíme ke smutnému dějinnému vyvrcholení: k dobytí města Jeruzaléma Kaldejskými. Boží slovo přesně zaznamenalo ten den – bylo to 18 měsíců po obležení, v kterém byl Jeruzalém vydán do rukou národů. „Jeruzalém tlačěn bude od pohanů, dokud se nenaplní časové pohanů.“ (Lukáš 21,24)

Pro Sedechiáše byl ukončen den příhodný. Zmařil nabízenou milost. Nyní pro něj zůstal už jen Boží soud, který předpověděl Jeremiáš, a Nabuchodonozor jej nad ním vykonal. Pro každého člověka čas, kdy má činit pokání a obrátit se k Bohu, jednou skončí, nejpozději jeho smrtí. Po smrti už není naděje.

Ani v tak zlé situaci, jako je dobytí obleženého města, nezapomíná Bůh na ty, kteří mu patří. Vůdcové babylonského vojska se starali o osvobození proroka, dali mu místo přebývání uprostřed jeho lidu, který zůstal v zemi. A ve vztahu k Ebedmelechovi Bůh už dříve oznámil: „Vysvobodím tě v ten den, dí Hospodin, aniž budeš vydán v ruku mužů těch, jejichž obličej se lekáš.“

Jeremiáš mohl zvolit, zda půjde se zajatými do Baby-lona, anebo zda zůstane v zemi a tam bude sloužit těm málo pozůstalým. Zdál se nerozhodný, protože nechtěl následovat jednoduše přání svého srdce, nýbrž Božího příkazu. Jen když očekáváme na Boží směrnice, můžeme Bohu libě sloužit. Z dalšího sdělení poznáváme, že prorokovi bylo ukázáno, že jeho místo je u malého ostatku v Judské zemi.

Král Bábel ustanovil Godoliáše za správce země nad zanechanými Židy. Tento muž se sklonil pod Boží trestající ruku a poddal se babylonské nadvládě. Vyzval všechny, aby učinili totéž a vedli pokojný život.

Avšak někteří příslušníci dřívější judské armády se před Kaldejskými dokázali ukrýt (2. Královská 25,4.5). V jejich srdcích žila stále myšlenka odporu proti Kaldejským. Nebyli za žádnou cenu srozuměni s politikou pokoje. Ačkoli mezi sebou nebyli jednotni, jejich plány směřovaly k „partyzánskému způsobu boje“. A Godoliáš byl příliš důvěřivý, než aby rozeznal zlo, které mu bylo oznámeno. Nedbal na varování, nebyl dostatečně bdělý vůči intrikám ďábla, který stál za tím vším, a zaplatil za to životem (kapitola 41,2).

Už dříve ukázal Hospodin proroku dva koše s fíky – dobrými a zlými. Ty dobré fíky znamenaly zajaté, v jejichž srdci mohl Bůh způsobit pokání a obrácení. Ti, kteří zůstali v zemi, a ti, kteří bydleli v Egyptě, však byli zlými fíky. V naší kapitole je to dokázáno se vší jasností. Izmael vraždil bez ohledu, chladnokrevně a krutě, aby dosáhl svého cíle.

V pozadí působil nepřítel Božího lidu. Když už předtím přivedl Boží lid k neposlušnosti a k nesmyslnému odporu proti králi Bábel, pokusil se nyní ten slabý ostatek ještě vyhladit. V Izmaelovi našel satan, ten „vrah od počátku“, vhodný nástroj pro tento cíl.

Ačkoli se Jochananovi, který Godoliáše nadarmo varoval, podařilo zkřížit Izmaelovy plány, nevidíme ani u tohoto muže Boží bázeň. On i lid, který byl s ním, měli strach z Kaldejských a jejich odplaty. Ale ve své úzkosti nehledali Boha a Jeho pomoc, nýbrž činili vlastní plány. Útěk do Egypta se jim zdál být jediným východiskem. A uprostřed takových lidí bydlel a sloužil prorok Jeremiáš! (kapitola 39,14; 40,6)

Pozůstalí z Judy jednali tak, jak to, žel, často děláme i my. Když jsme si my sami naplánovali život, prosíme Boha, aby ON nám ukázal Svoji vůli pro cestu před námi. Ale to je chybné pořadí. Boží vůle musí stát v našem životě na prvním místě.

Židé se rozhodli utéci do Egypta, a pak prosili proročka, ať se za ně modlí k Bohu, aby jim ukázal cestu. Slibovali dokonce, že učiní všechno, co jim Hospodin řekne: „buď dobré neb zlé“. A připojili k tomu: „...aby nám dobře bylo.“ Tak mluvili, ale nečekali nic jiného, než že jim Hospodin schválí jejich plán a dá jim požehnání pro jejich svévolnou cestu.

Toto smýšlení se ukazuje u mnoha věřících, když jde o otázku shromažďování podle myšlenek Božího slova. Člověk má svá přání a představy, jak má vypadat sbor, s jakými lidmi by chtěl jít, jaké aktivity tu mají být, atd. Jestliže najde takové místo, raduje se a prosí Pána o Jeho požehnání na této cestě. Boží slovo však zcela jasně říká, jak má vypadat shromažďování věřících, jaké zásady přitom platí a jak mohou být uskutečňovány i dnes. Možná že se někomu nelíbí mnoho věcí u těch, kteří se shromažďují bez jakékoli organizace pouze ke jménu Pána Ježíše. Ale je možné nedbat kvůli tomu Božích zásad?

Bůh sice slyšel prorokovu modlitbu za lid, ale nechal je na Svoji odpověď čekat plných deset dní. To nebylo snadné tváří v tvář možné odplatě babylonského krále. Ale Bůh je postavil na zkoušku: Jsou jejich slova opravdová? Budou Mne ctít důvěrou? Deset je v Božím slově číslo odpovědnosti člověka před Bohem (deset přikázání, 2. Mojžíšova 34,27.28; deset panen, Matouš 25,1; deset služebníků, Lukáš 19,13). Lid prosil Jeremiáše: „Modli se za nás Hospodinu Bohu *svému*.“ Považovali proroka za svého prostředníka. On však odpověděl: „Modliti se budu Hospodinu Bohu *vašemu*.“ Tím zdůraznil, že všichni mají osobní odpovědnost vůči Bohu.

Boží odpověď skrze Jeremiáše je na jedné straně plná milosti, kterou si tento lid vůbec nezasloužil. Chtěl je opět vzdělat. Ano, bolelo Ho, že musel tento lid tak těžce bít. Chtěl jim nyní prokázat Své milosrdenství. Na druhé straně je Bůh důrazně varoval před provedením plánu jejich srdce, aby odešli do Egypta, a tak utekli válce a hladu. Tam bude Bůh proti nim a ve Svém hněvu na ně přivede to, čeho se zde bojí. Ten, kdo jedná proti jasně vysloveným Božím slovům, bloudí za cenu své duše. Mohl Bůh varovat ještě vážněji?

Jochanan a všechen lid s ním, všichni, kteří měli úmysl sestoupit do Egypta (kapitola 41,17), nyní slyšeli slova svého Boha. Jak na ně reagovali? Tvrdili, že Jeremiáš lže, že to, co mluvil, nejsou Hospodinova slova a že jej proti nim poštvál Báruch.

Neposlechli tedy a bez meškání šli dále do Egypta. Jeremiáše a Bárucha vlekli s sebou. Mysleli si snad, že Hospodin jde s nimi, když mají u sebe Jeho proroka?

Měli tito lidé v Egyptě pokoj? Ne! I když byl prorok v určitém smyslu zajatcem, tu přece Boží slovo nebylo svázáno. Bůh mluví také v Egyptě. Člověk nemůže Bohu a Jeho poselství utéci (Žalm 139,7–12). Navíc je pro Boha maličností poslat svého služebníka Nabuchodonozora do Egypta a dát i tuto zem do jeho ruky (srovnej s kapitolou 27,6).

Tyto kapitoly jsou nejen historickým sdělením o pozůstatcích lidu, nýbrž také napomenutím pro nás. Křesťan, který se opět obrátí ke světu (Egypt), aby tam hledal pomoc, nedojde nikdy pokoje. Naopak, trápení a bída se na takové cestě budou jen zvětšovat. Kéž bychom nikdy nezapomněli, že skrze Kristův kříž je nám svět ukřižován a my jsme ukřižováni světu (Galatským 6,14).

Nyní žili Židé opět v Egyptské zemi, z níž je Hospodin kdysi „v ruce silné a v rameni vztaženém“ vyvedl (5. Mojžíšova 5,15)! A co tam dělali? Dále „kadili a sloužili bohům cizím“. Cožpak už zapomněli na trápení, které přišlo na Judu a na Jeruzalém právě kvůli modloslužbě? Nyní se Hospodin snažil připomenout jim znovu vše, co se stalo. Jaká je Boží trpělivost! Měli bychom tolik trpělivosti, kdybychom měli co činit s tak vzdorovitým člověkem, jako byli tito Židé zde? Kolik se toho můžeme učit od našeho Boha! Kéž nás na druhé straně tato slova chrání od toho, abychom svému Pánu svou svévolí působili tolik námahy! Naše přirozené srdce je přesně tak vzpurné, jako bylo tehdy srdce Židů.

Boží trpělivost nemění nic na Jeho úmyslech. To, co jednou řekl, také vykoná. Bůh nemusí nikdy vzít zpět žádné slovo. Také konečný rozsudek nad těmi, kteří se usadili v Egyptě, se nezměnil: Kromě několika, „kteří sami ujdou“, se nikdo nenavráť. Všichni budou v Egyptě vyhlazeni.

Vskutku mohl být tento ostatek Judy srovnáván s košem špatných, nejedlých fíků! Zatvrzelá srdce bez lítosti a bez známky pokoření se.

S bezpříkladnou zatvrzelostí a bezmeznou pýchou neposlechli Židé v Egyptě Božích slov a kadili „královně nebe“ (Kral. překl.: „tvoru nebeskému“). Tvrdili dokonce, že jejich současný nedostatek a jejich neštěstí pocházejí z toho, že už neobětovali této modle. Jaká neznalost skutečné podstaty věci!

V závěru, který zde učinili Židé, leží také nebezpečí pro nás. Rychle věříme, že vnější blahobyt dokazuje, že jsme na správné cestě. Ani momentální zkušenosti nejsou vůbec žádným spolehlivým měřítkem. Jediným bezpečným vůdcem je Boží slovo. Jím musíme všechno měřit a posuzovat.

Bůh na otevřenou vzpouru odpověděl oznámením zničení. Přisáhl při Svém velkém Jménu, a tím byla věc neodvolatelná, že je v Egyptě vyhladí mečem a hladem. Jen malý hlouček měl uniknout do judské země. Na znamení toho, že toto navštívení vyjde od Něho, vydá faraona Chofru do ruky Nabuchodonozorovy. – Jak hrozné bude pro všechny, kteří jdou v zatvrzelosti srdce a opovrhují milostí, až upadnou v ruce živého Boha!

Tato krátká kapitola patří chronologicky na začátek 36. kapitoly. Jeremiášův věrný společník měl důležitý úkol: Musel napsat část Božího slova. Ale Hospodin mu nedal jen úkol, staral se také o jeho duši. V oněch dnech potřeboval Báruch osobní domluvy od Boha. Nenaučil se – tak jako Jeremiáš – mít dost na tom, že může s věrnou oddaností sloužit Bohu a Jeho lidu. Toužil po určitém uznání od lidí.

Ve zlých dnech, když věrné svědectví pro Pána přináší utrpení a pohanění, může taková snaha bránit služebníkům v Bohu příjemné službě. Služebník pak je nakloněn vystříhat se všeho, co by ho mohlo ponížit. Kéž by nás vždy vyznačovalo „smýšlení, které bylo v Kristu Ježíši“. On učinil sám sebe ničím a přijal tvářnost služebníka. Ve Svě službě se ponížil a byl poslušný až do smrti, a to smrti kříže. Přitom nedbal na hanbu. Jeho nejvyšším přáním bylo oslavit Otce a vykonat dílo, které Mu Otec dal.

Jak uklidňující to bylo, když měl v oněch nebezpečných dnech Boží slib: „Dám tobě život tvůj místo kořisti na všech místech, kam půjdeš.“ Hospodin se staral o to, aby Báruchovi nikdo nemohl učinit bolest. A my máme ujištění, že se nikdo nemůže dotknout věčného života, který každý věřící obdržel od Boha.

Když Bůh povolával Jeremiáše za proroka, řekl svému mladému služebníkov: „Hle, ustanovuji tě dnešního dne nad národy a nad královstvími, abys plenil a kazil a hubil a bořil, abys stavěl a štěpoval.“ (kapitola 1,10) Jeremiáš nebyl ani král, ani vojevůdce. Neměl k dispozici vojska k provedení tohoto bodu svého životního programu. Nebyl také státníkem, aby znovu vybudoval zpustošené národy.

Ale směl být ústy živého a pravého Boha, jenž sesazuje a ustanovuje krále. Podle Jeremiášových slov, kterých si mnoho lidí nevážilo, která mu ale dal Bůh, jedná Nejvyšší s národy. Jednal tak tehdy a bude tak jednat i v budoucích dnech.

První proroctví o národech se týká Egypta. To byl vždy mocný lid a vlastnil mnoho koňů a vozů. Juda v tísní, kterou si zavinil svou nevěností vůči Bohu, hledal pomoc u Egypta (kapitola 37,5–9), namísto aby se ptal po Bohu. Proto Bůh vztáhl Svou ruku, aby tohoto „pomocníka“ a ty, kteří se na něho spolehli, přivedl ke klopýtnutí.

Verše 2–12 pojednávají o době, kdy se Egyptští pokusili porazit Babylonské v jejich zemi (2. Par. 35,20) a museli zakusit, že to byl Hospodin, který na nich skrze Babylon vykonal soud (10. verš).

Druhá část proroctví o Egyptu se vztahuje na pozdější dobu, kdy Nabuchodonozor sám přišel do země na Nilu, aby ji porazil. Jedná se asi o stejnou dobu, o níž jsme četli v kapitolách 43,10–13 a 44,30.

Jak vážný je výrok o faraonovi: „Faraona krále Egyptského není..., již pominul volný jeho čas.“ Totéž bude jednou řečeno o všech lidech, kteří zemřeli v nevěře. Všichni, kteří se jednou budou muset postavit před velkým bílým trůnem božského Soudce, Ježíše Krista (Zjevení 20,11–15), jsou věčně ztraceni. A přece měli všichni možnost obrátit se; ale promeškali určený čas.

Při čtení 26. verše si znovu uvědomujeme, že „vykonávat soud“ je pro Boha „neobyčejné dílo“, „neobyčejný skutek“ (Izaiáš 28,21). Mnohem raději se i vůči národům zjevuje jako Bůh milosrdenství a dobroty! „Potom však“ – po zániku Babel – „bydleno bude v Něk (v Egyptě), jako za dnů starodávních.“

Ještě větší útěchou jsou verše 27 a 28. Pán nikdy nezapomene na Své vyvolené. I když je musí provádět kázní, nikdy je zcela nevyhladí. Tak ani dnes nenechá žádného z těch Svých ve zkoušce zahynout (1. Korintským 10,13).

O Filistínských není mnoho řečeno; ale oznámený soud je konečný. V protikladu k Egyptu a jiným zemím, o nichž ještě budeme číst, není Filistínským dáno žádné zaslíbení o pozdějším obnovení. Proč? Protože Filistea patří k zemi, kterou bude Izrael podle Ezechiele 47 a 48 v budoucnosti obývat v celém jejím rozsahu.

Filistínští pocházeli původně z Egypta (1. Mojžíšova 10,13.14; Mizraim = Egypt), ale zdržovali se uvnitř země zaslíbené Izraeli. Jsou obrazem lidí, kteří mají křesťanské vyznání a vědomě se počítají ke křesťanům, ale nemají život z Boha, nejsou znovuzrozeni. Klamou sebe i druhé a jsou v základu nepřátelé pravých věřících. Až Pán Ježíš přijde, aby vzal k sobě Svůj lid, učiní u živých i u mrtvých jasné rozlišení mezi pravými věřícími a nepravými vyznavači. Všichni praví věřící půjdou s Ním; avšak kdo v Něho neuvěřil jako ve svého osobního Spasitele, půjde na soud, který je konečný, neodvolatelný a není z něho úniku. – Boží slovo zde používá obraz lysiny, což v Bibli ukazuje na krajní bezútěšnost (Izaiáš 7,20; Ezechiel 5,1.2; Amos 8,10 a jiná místa).

Bůh se na Moába díval vždy podle jeho původu (1. Mojžíšova 19,30–38) jako na bratrský národ Izraele. Už při cestě do zaslíbené země Kanán nesměl Izrael bojovat proti Moábovi (5. Mojžíšova 2,9). Ani zde nechtěl Bůh Moába zcela zničit. Ukázal těmto obyvatelům východisko: útěk (verše 6,9,19,28). A na konci kapitoly zaslubuje: „Zase přivedu zajaté Moábské v posledních dnech.“

Moábova pochybení učinila Boží soud neodvratitelným. Protože se Moáb spoléhal na své skutky a poklady a žil si bezstarostně, poslal Bůh Babylonské také na tento lid.

Obraz, který Bůh používá, aby popsal stav Moába, má nám věřícím mnoho co říci. Víno nesmí ležet na svých kvasnicích, nýbrž musí být odborně přečerpáváno z nádoby do nádoby, aby dostalo lepší chuť, aby se mohlo vyčistit a uzrát. Tak máme i my zapotřebí Boží školy. Bůh nás vede různými cvičeními, abychom ztratili vrozený „pach“ – nezlomenou vůli a důvěru ve vlastní sílu a moudrost. Zato máme být silní v milosti, která je v Kristu Ježíši. Jak je dobré, když vůně milosti, která je v Kristu Ježíši, nás stále více proniká. Tak můžeme být druhým skutečnou pomocí.

Sebedůvěra (7. verš) nebyla jediným Moábovým pochybením, které jej učinilo zralým pro Boží soud, vykonaný skrze Nabuchodonozora. Moáb se kromě toho vzpínal proti Hospodinu a měl v posměchu Izraele. Vysokomyslnost, pýcha, nadutost a povýšenost srdce: to charakterizovalo Moába. Nyní musel tento lid zakusit, že Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost (1. Petra 5,5).

Pýcha je zlo, jehož kořen je i v našem srdci. Když nejsme bdělí, vyžene tento kořen výhonky. A potom? Potom musíme učinit zkušenost, že když se sami nepokoříme a neodsoudíme každou vyvstávající pýchu v sebesoudu, musí nás pokořit Pán. Často nám přitom dá učinit zkušenost z Přísloví 16,18: „Před setřením bývá pýcha, a před pádem pozdvižení ducha.“

Prorok naříká a pláče, když vidí zpustošení tohoto lidu. Protože Jeremiáš žil svůj život v obecenství se svým Bohem, smýšlel a cítil podobně jako Pán sám. Proto prorokovo chování vyjadřuje, co je v Božím srdci, když musí bít národy.

Zvláštním znakem kaldejského vojska byla rychlost, již se pohybovalo. V kapitole 47 je tato moc srovnávána s rozvodnilým potokem. Jak rychle se může stružka vzedmout v divoký potok! Zde je babylonská moc srovnávána s orlem, a to je další poukaz na rychlost (kapitola 4,13; Pláč 4,19).

Jak závažný je 42. verš! Po druhé je v této kapitole řečeno, že Moáb se vzpínal proti Hospodinu. Člověk se povyšuje proti svému Stvořiteli – to musí mít vážné důsledky. Zde jsou následky národní, protože Bůh Moábské vidí společně jako národ. Moáb měl přestat existovat jako národ – a to zůstalo pravdou až dodnes. A když se jednotlivý člověk „vzpíná proti Bohu“ a nevzdává Mu čest, která Mu jako Stvořiteli náleží, neujde soudu, stejně jako mu neušel Moáb (srv. se Skutky ap. 12,21–23).

„Zahyne lid Chámosův.“ Tak jako Izrael, musel i Moáb zakusit, jak ničemné a bezmocné jsou modly. Chámos, hlavní božstvo Moábských, nemohl lidu pomoci.

V Božím slově nalézáme různá místa, která nám podávají zprávu o Moábovi a jeho budoucnosti. Vždy se mluví o pýše (Izaiáš 16,6) a o tom, jak Bůh tento lid poníží. Když Pán Ježíš přijde jako Král králů, aby nastoupil své panování, bude Moáb jeho umyvadlem (Žalm 60,10).

Distribuce:

ŠÍŘENÍ PÍSMĚ SVATÉHO
Nabočany 19
538 62 HROCHŮV TÝNEC